

ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH - CELOREPUBLIKOVÝ REPORT

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Projekt P-KAP je projektem Národního ústavu pro vzdělávání. Je zaměřen na podporu vzdělávání na středních a vyšších odborných školách a akcentuje soulad se vzdělávací strategií MŠMT. Má za cíl zajistit metodickou a supervizní podporu při využívání akčního plánování na úrovni krajů i škol.

Obsah

1	ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH	4
1.1	CÍLE ANALÝZY POTŘEB NA ŠKOLÁCH A JEJÍ VÝZNAM PRO KRAJSKÉ AKČNÍ PLÁNOVÁNÍ	4
1.2	POZADÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ „ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH“	4
1.2.1	CHARAKTERISTIKA DATOVÉHO SOUBORU	5
1.3	VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH INTERVENČÍ ŠKOLAMI A DALŠÍ HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ.....	6
1.4	ROZDÍLY VE VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH INTERVENČÍ PODLE TYPU ŠKOLY	7
2	PODPORA ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ VČETNĚ SPOLUPRÁCE ŠKOL A FIREM	10
2.1	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ ŠKOL V ČR	12
2.2	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ SOU	16
2.3	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ SOŠ.....	20
2.4	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ GYMNÁZIÍ.....	24
2.5	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ VOŠ	28
2.6	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ PRAKT. ŠKOL	32
2.7	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ KONZERVATOŘÍ	36
3	PODPORA KOMPETENCÍ K PODNIKAVOSTI, INICIATIVĚ A KREATIVITĚ	40
3.1	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ ŠKOL V ČR	42
3.2	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ SOU	46
3.3	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ SOŠ.....	50
3.4	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ GYMNÁZIÍ.....	54
3.5	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ VOŠ	58
3.6	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ PRAKT. ŠKOL	62
3.7	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ KONZERVATOŘÍ	66
4	PODPORA POLYTECHNICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ	70
4.1	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ ŠKOL V ČR	72
4.2	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ SOU	76
4.3	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ SOŠ.....	80
4.4	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ GYMNÁZIÍ.....	84
4.5	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ VOŠ	88
4.6	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ PRAKT. ŠKOL	92
5	ROZVOJ ŠKOLY JAKO CENTRA CELOŽIVOTNÍHO UČENÍ.....	96
5.1	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ ŠKOL V ČR	99
5.2	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ SOU	103
5.3	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ SOŠ.....	107
5.4	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ GYMNÁZIÍ.....	111
5.5	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ VOŠ	115
5.6	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ PRAKT. ŠKOL	119
5.7	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ KONZERVATOŘÍ	123
6	ROZVOJ KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ	127
6.1	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ ŠKOL V ČR	129
6.2	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ SOU	132
6.3	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ SOŠ.....	136
6.4	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ GYMNÁZIÍ.....	140
6.5	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ VOŠ	144
6.6	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ PRAKT. ŠKOL	148

6.7	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ KONZERVATOŘÍ	152
7	INKLUZIVNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	156
7.1	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ ŠKOL V ČR	159
7.2	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ SOU	164
7.3	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ SOŠ.....	168
7.4	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ GYMNÁZIÍ.....	172
7.5	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ VOŠ	176
7.6	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ PRAKT. ŠKOL	180
7.7	SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ KONZERVATOŘÍ	184
8	PODPORA INFRASTRUKTURY ŠKOL – INVESTIČNÍ ČÁST	188
8.1	ZÁJEM ŠKOL O ČERPÁNÍ INVESTIC V RÁMCI ČR	188
8.2	PREFEROVANÉ OBLASTI ČERPÁNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ	189
9	NEPOVINNÉ OBLASTI	192
9.1	DŮLEŽITOST NEPOVINNÝCH OBLASTÍ	192
9.2	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI ICT VČETNĚ POTŘEB INFRASTRUKTURY	194
9.3	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI JAZYKOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ	197
9.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI MATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI	199
9.5	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI	201

1 ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH

1.1 CÍLE ANALÝZY POTŘEB NA ŠKOLÁCH A JEJÍ VÝZNAM PRO KRAJSKÉ AKČNÍ PLÁNOVÁNÍ

KAP (krajský akční plán) je zaměřen na intervence směřující ke zkvalitnění řízení škol a zvýšení kvality ve vzdělávání a začlenění či rozvoj dlouhodobého plánování jako nástroje ke kvalitnímu řízení škol. To je podpořeno vzděláváním vedení škol a zřizovatelů a spoluprací v území. Klíčová témata, tzv. intervence, byla vybrána s ohledem na to, že mohou být svým konkrétním zaměřením územně specifická. Projekt P-KAP pomůže krajskému projektu a školám.

Povinné intervence:

- Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě
- Podpora polytechnického vzdělávání (přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání)
- Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů
- Rozvoj kariérového poradenství
- Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání
- Inkluzivní vzdělávání
- Infrastruktura SŠ a VOŠ (oblast podpory přírodovědného a technického vzdělávání, podpora center odborného vzdělávání, podpora cizích jazyků, konektivity škol a digitálních kompetencí, sociální inkluze, celoživotního vzdělávání, zájmového a neformálního vzdělávání)

Nepovinné intervence:

- Rozvoj výuky cizích jazyků
- Oblast ICT včetně potřeb infrastruktury
- Čtenářská a matematická gramotnost
- Vlastní volitelné intervence v oblasti podle potřeb území

1.2 POZADÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ „ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH“

Priority krajů a škol v krajských akčních plánech a plánech aktivit škol se opírají o podrobné a o sběr relevantních dat opřené analýzy. Pro projekt P-KAP je zpracoval a školám a krajům poskytl projektový tým Národního ústavu pro vzdělávání.

Hlavním cílem šetření bylo zmapování aktuální situace škol a jejich potřeb v rámci oblastí vymezených operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání. První vlna šetření byla realizována v období listopad 2015 – leden 2016, data z hlavního sběru byla zároveň doplněna o dosběry škol v květnu – červnu 2016¹. Výstupy šetření představují zpětnou vazbu pro kraje pro tvorbu regionální vzdělávací politiky a vytvářejí prostor pro sladění prioritizace potřeb krajů a jednotlivých škol.

V rámci šetření byla sledována situace v oblastech kariérového poradenství, spolupráce škol a firem, dalšího vzdělávání poskytovaného sítěmi škol v krajích, polytechnického vzdělávání, podpory kompetencí k podnikavosti, společného vzdělávání a infrastruktury školy. Mezi další sledované oblasti byly zařazeny oblast ICT, jazykové vzdělávání a rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti.

Sběr dat se uskutečnil v rámci šetření formou internetového dotazování (CAWI – computer assisted web interviewing). Osloveny byly všechny SŠ a VOŠ v celé ČR, v období hlavního sběru tedy 1365 škol².

¹ V rámci realizovaného dosběru byly osloveny školy, které v hlavním sběru nevyplnily dotazník, zároveň byly osloveny nově vzniklé školy ke školnímu roku 2016/2017.

² Některé školy v nadcházejícím období ukončily svou činnost, případně byly sloučeny s jinými školami. V krajích zároveň vzniklo několik zcela nových škol, které byly osloveny v rámci dosběru v květnu – červnu 2016.

V rámci hlavního sběru se Národnímu ústavu pro vzdělávání vrátilo 1305 kompletně vyplněných dotazníků a dalších 29 dotazníků z dosběru v květnu – červnu 2016. Celková návratnost dotazníků se tedy v tomto šetření pohybuje na úrovni 98 %. V důsledku rušení činnosti některých škol, slučování v jednotlivých krajích a vzniku zcela nových škol byla databáze pro potřeby analýzy a přípravy opory výběru pro další plánované šetření průběžně aktualizována – pro potřeby celorepublikové analýzy bylo využito 1328 dotazníků. Takto vysoké návratnosti se podařilo dosáhnout díky spolupráci s odbornými školství v jednotlivých krajích, se Sdružením soukromých škol Čech, Moravy a Slezska a krajskými garanty projektu, kteří jsou členy našeho projektového týmu.

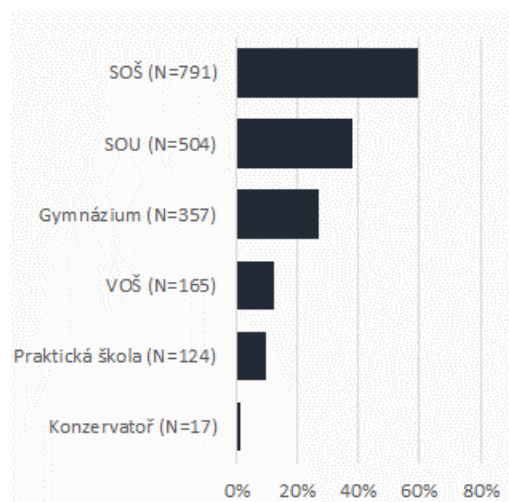
Vzhledem k povaze a rozsahu šetření lze konstatovat, že jde o unikátní datový výstup, který, vezmeme-li v úvahu dosaženou úroveň návratnosti dotazníků, pokrývá potřeby téměř všech SŠ a VOŠ v ČR.

Druhá vlna šetření je v tuto chvíli plánována na období říjen – listopad 2018, předběžný termín závěrečného šetření je stanoveno na přelom let 2019 – 2020. Závěrečné šetření bude mít evaluační charakter a bude sloužit jako podklad pro vyhodnocení účinnosti akčního plánování v jednotlivých krajích.

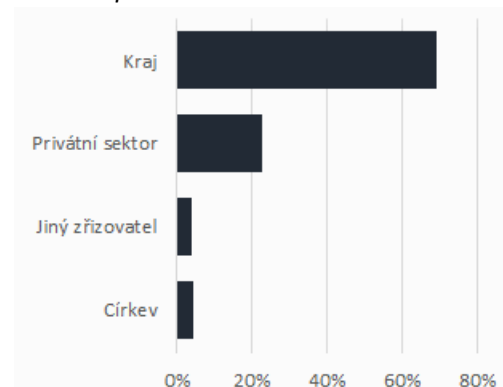
1.2.1 CHARAKTERISTIKA DATOVÉHO SOUBORU

Ve struktuře středních a vyšších odborných škol ČR jsou zastoupeny střední odborná učiliště, střední odborné školy, gymnázia, praktické školy, konzervatoře a vyšší odborné školy. Vedle škol, které nabízejí jeden typ vzdělání (obvykle gymnázia či konzervatoře), jsou i školy kombinované, které nabízejí více typů vzdělávání (např. SOU a SOŠ nebo SOŠ a VOŠ apod.). Nejvíce jsou zastoupeny školy, které poskytují obory středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (60 %). Následují školy s obory středního vzdělání s výučním listem (38 %), gymnázia (27 %), vyšší odborné školy (12 %), praktické školy (9 %). Nejméně je konzervatoří (1 %).

Graf 1: Zastoupení škol v datovém souboru

Graf 2: Zastoupení škol v datovém souboru podle zřizovatele

Největší zastoupení škol v datovém souboru podle zřizovatele mají kraje, přes 69 %. Podíl soukromých škol je výrazně nižší (23 %). Podíl škol, kde je zřizovatelem církev, je 4 % a podíl škol, kde je jiný zřizovatel, také 4 %.

1.3 VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH INTERVENČÍ ŠKOLAMI A DALŠÍ HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

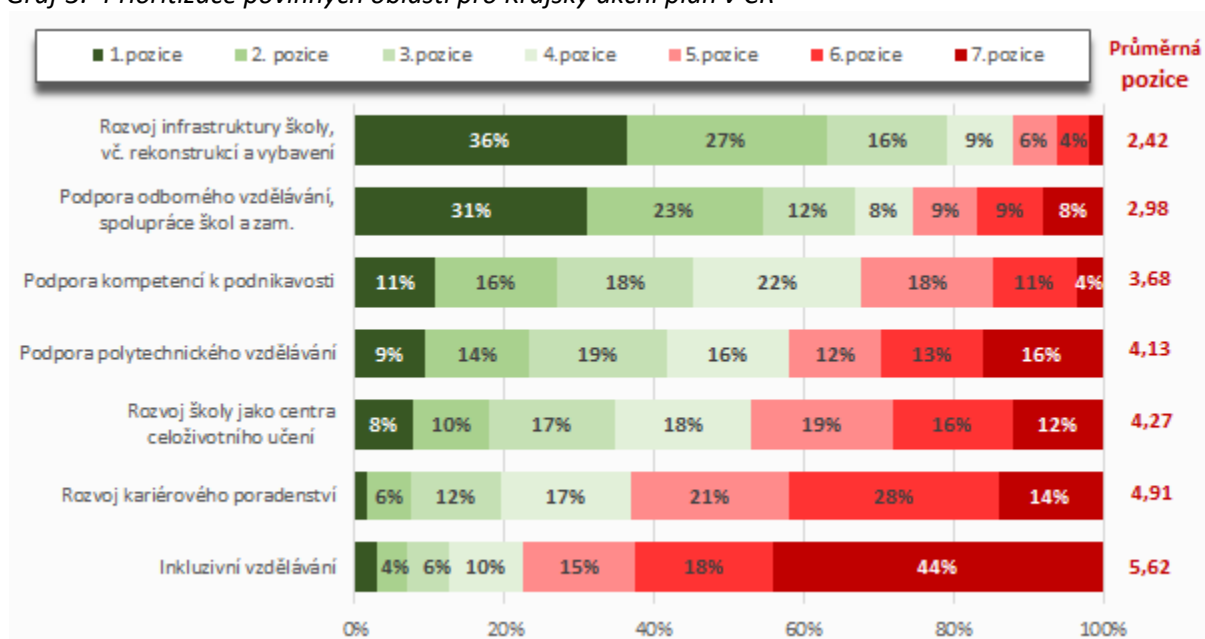
Střední a vyšší odborné školy v ČR měly možnost hodnotit důležitost 7 povinných a 4 nepovinných oblastí pro Krajský akční plán. Pro střední a vyšší odborné školy v ČR je nejvíce důležitá oblast infrastruktury včetně rekonstrukcí a vybavení škol (viz investiční část zprávy). Oblasti infrastruktury přisoudilo nejvyšší míru důležitosti 36 % škol, dalších 27 % škol ji zařadilo na druhou pozici. Pouze pro necelá 2 % škol je oblast infrastruktury z uvedených povinných oblastí nejméně důležitá.

Na druhém místě je podle hodnocení škol podpora odborného vzdělávání, zahrnující i spolupráci škol a zaměstnavatelů. Až 31 % škol považuje tuto oblast za nejdůležitější a 23 % ji zařadilo na druhou pozici. Třetí nejdůležitější oblastí je podle škol podpora kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě, u které je rozmístění všech pozic míry důležitosti poměrně vyrovnané (tj. 11 % škol ji považuje za nejdůležitější, 16 % ji řadí na druhé místo atd.), s největším zastoupením středové čtvrté pozice (22 %).

O něco nižší celkovou důležitost připisují školy podpoře polytechnického vzdělávání a rozvoji škol jako center celoživotního učení. Pouze pro malou část škol jsou tyto oblasti zdaleka nejdůležitější (první pozice), obvykle těmto oblastem školy přisuzují nižší míru důležitosti (také v závislosti na typu školy).

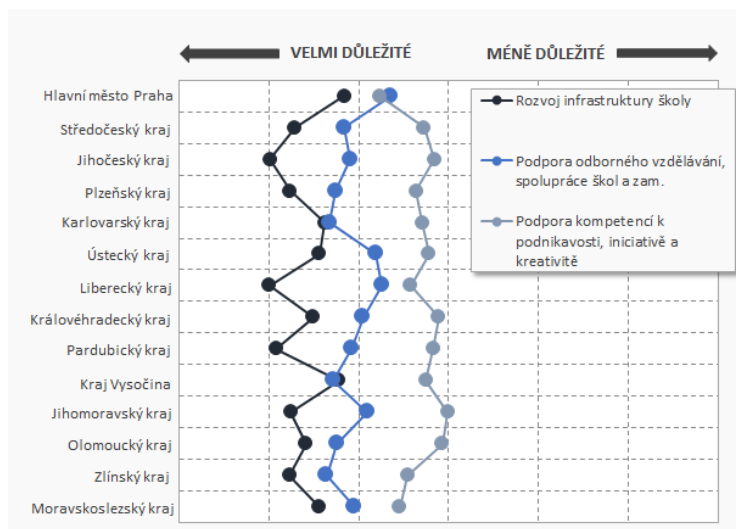
Na základě porovnání jednotlivých oblastí je školami v ČR přisuzována nejmenší důležitost rozvoji kariérového poradenství a inkluzivního vzdělávání. Oblast rozvoje inkluzivního vzdělávání umístilo na poslední pozici 44 % škol, naopak za nejdůležitější ji považují pouze 3 % škol.

Graf 3: Prioritizace povinných oblastí pro Krajský akční plán v ČR

Pozn. Jednotlivé oblasti jsou seřazeny podle průměrné pozice, která byla školami pro danou oblast přiřazena.

Graf 4: Prioritizace povinných oblastí v jednotlivých krajích

Vymezené tři nejdůležitější povinné oblasti rozvoje škol – rozvoj infrastruktury školy, podpora odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů, a podpora kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě – jsou v jednotlivých krajích hodnoceny odlišně.

Rozvoj infrastruktury školy je prioritní oblastí téměř ve všech krajích, zejména pak pro školy v krajích Libereckém, Jihočeském a Pardubickém. V Kraji Vysočina a v Hlavním městě Praha je důležitost

této oblasti pro školy ve srovnání s ostatními kraji relativně nižší. Pouze v Kraji Vysočina není rozvoj infrastruktury školy nejdůležitější povinnou oblastí. V tomto kraji přisuzují školy o něco větší důležitost podpoře odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů.

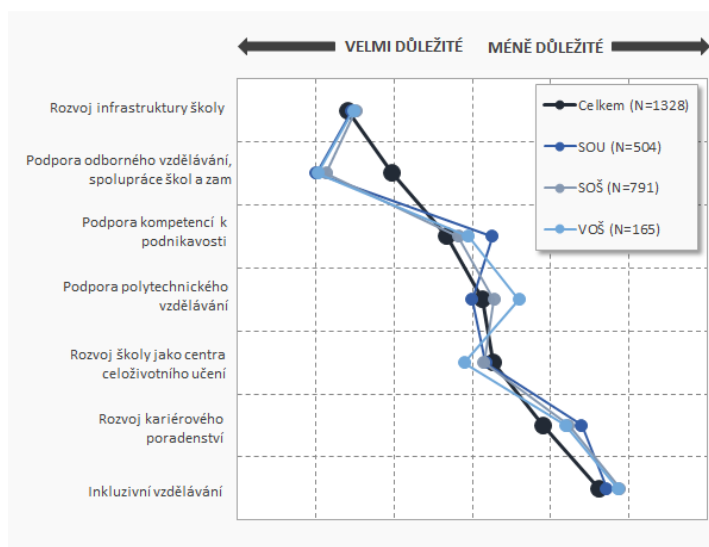
Důležitost podpory odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů, je deklarována především ve Zlínském a Karlovarském kraji a v Kraji Vysočina. Relativně nejméně důležitá je tato oblast pro kraj Hlavní město Praha. Školy v Praze přisuzují větší důležitost podpoře kompetencí k podnikavosti než podpoře odborného vzdělávání.

Podpora kompetencí k podnikavosti je považována za velmi důležitou zejména v Hlavním městě Praha, dále pak také v Moravskoslezském a Zlínském kraji. Na druhou stranu, Jihomoravský a Olomoucký kraj uvádí relativně nízkou míru důležitosti této oblasti.

1.4 ROZDÍLY VE VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH INTERVENČÍ PODLE TYPU ŠKOLY

Hodnocení důležitosti povinných oblastí školami pro Krajské akční plány se ve velké míře liší v závislosti na typu školy.

Graf 5: Prioritizace povinných oblastí v ČR – SOU, SOŠ a VOŠ

SOU, SOŠ a VOŠ vyzdvihují především důležitost podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli. Větší důraz kladou také na rozvoj infrastruktury školy včetně rekonstrukcí a vybavení škol.

Střední odborná učiliště na dalších místech zdůrazňují podporu polytechnického vzdělávání, rozvoje školy jako centra celoživotního učení a podporu kompetencí k podnikavosti. Pro střední odborné školy je dále důležitá podpora kompetencí k podnikavosti, rozvoj školy jako centra celoživotního učení a rozvoj

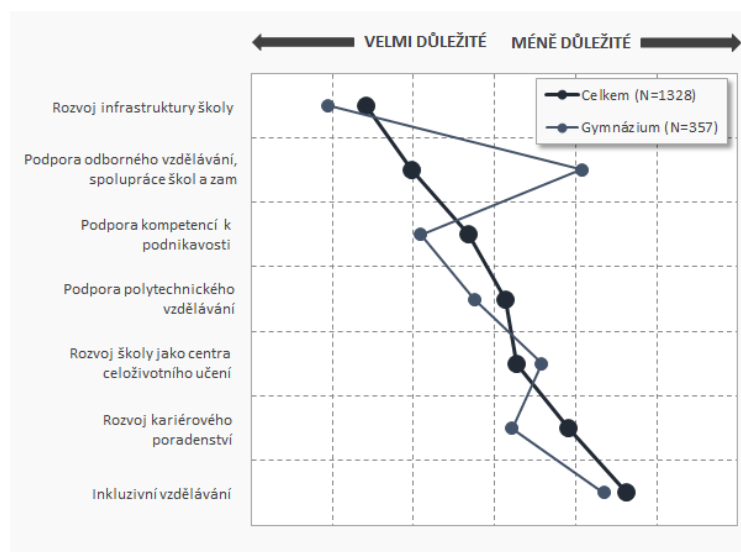
polytechnického vzdělávání. Vyšší odborné školy považují za důležitý rozvoj školy jako centra

celoživotního učení, dále podporu kompetencí k podnikavosti a již méně podporu polytechnického vzdělávání.

Z povinných oblastí je pro SOU, SOŠ a VOŠ relativně nejméně důležitý rozvoj kariérového poradenství a inkluzivní vzdělávání.

Ve srovnání s celkovými výsledky hodnocení povinných oblastí je pro SOU, SOŠ a VOŠ výrazně důležitější podpora odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů, a naopak méně důležitý je rozvoj kariérového poradenství. Pro vyšší odborné školy má dále větší význam rozvoj školy jako centra celoživotního učení, naopak menší význam vyjádřily v případě podpory polytechnického vzdělávání. Střední odborná učiliště pak ve srovnání s celkovými výsledky vyjádřila menší míru důležitosti oblasti podpory kompetencí k podnikavosti.

Graf 6: Prioritizace povinných oblastí v ČR – gymnázium

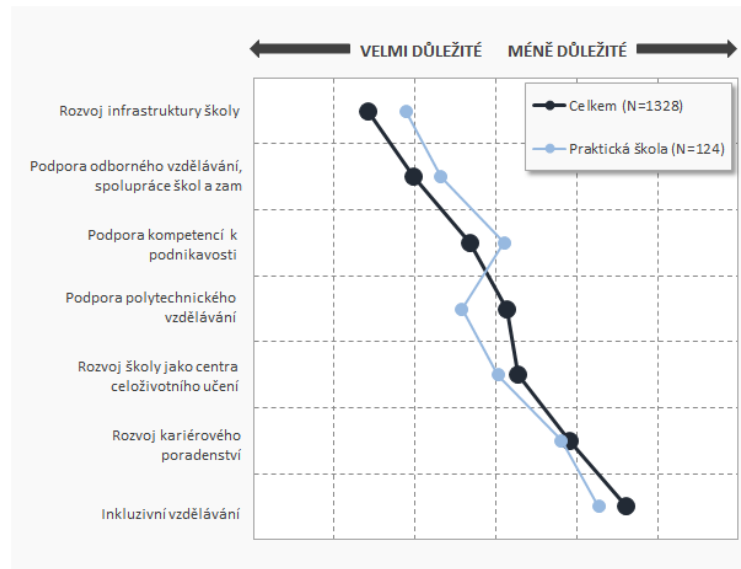

V případě gymnázií je kladen důraz zejména na rozvoj infrastruktury školy, dále pak na podporu kompetencí k podnikavosti a podporu polytechnického vzdělávání. V menší míře dávají gymnázia do popředí zájmu rozvoj kariérového poradenství a rozvoj škol jako center celoživotního učení. Relativně malou důležitost přisuzují podpoře odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů, a inkluzivnímu vzdělávání.

Z porovnání důležitosti jednotlivých oblastí gymnázií s celkovým hodnocením škol vyplývá, že pro

gymnázia je více důležitá oblast infrastruktury školy, dále podpora kompetencí k podnikavosti, rozvoj kariérového poradenství, ale i podpora polytechnického vzdělávání a inkluzivní vzdělávání. Naopak výrazně menší důležitost připisují oblasti podpory odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů.

Graf 7: Prioritizace povinných oblastí v ČR – praktická škola

Pro praktické školy je prioritou především rozvoj infrastruktury školy. Z dalších oblastí jsou pak pro praktické školy důležité podpora odborného vzdělávání, včetně spolupráce se zaměstnavateli, a podpora polytechnického vzdělávání. O něco menší důležitost přisuzují praktické školy rozvoji školy jako centra celoživotního učení a podpoře kompetencí k podnikavosti.

Relativně nejmenší důležitost pak přisuzují rozvoji kariérového poradenství a inkluzivnímu vzdělávání.

Oproti celkovým výsledkům kladou praktické školy vyšší důraz zejména na podporu polytechnického vzdělávání a na inkluzivní vzdělávání a částečně také na rozvoj škol jako center celoživotního učení. Naopak menší důraz praktické školy kladou na rozvoj infrastruktury škol, podporu odborného vzdělávání i podporu kompetencí k podnikavosti.

Tab. 1: Prioritizace povinných oblastí v ČR – konzervatoř

Průměrná důležitost povinných oblastí (1=nejdůležitější; 7=nejméně důležitá)		
	Celkem (N=1328)	Konzervatoř (N=17)
Rozvoj infrastruktury školy	2,4	2,7
Podpora odborného vzdělávání	3,0	2,6
Podpora kompetencí k podnikavosti	3,7	3,0
Podpora polytechnického vzdělávání	4,1	6,4
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,3	3,9
Rozvoj kariérového poradenství	4,9	4,9
Inkluzivní vzdělávání	5,6	4,5

Konzervatoře kladou v rámci sledovaných oblastí důraz zejména na podporu odborného vzdělávání, na rozvoj infrastruktury škol a také na rozvoj kompetencí k podnikavosti. Nižší míru důležitosti připisují rozvoji školy jako centra celoživotního učení, inkluzivnímu vzdělávání a rozvoji kariérového poradenství. Téměř mimo jejich zájem je podpora

rozvoje polytechnického vzdělávání, této oblasti přisuzují konzervatoře ve srovnání s ostatními velmi nízkou důležitost a zároveň také výrazně nižší než celkové hodnocení všech škol.

2 PODPORA ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ VČETNĚ SPOLUPRÁCE ŠKOL A FIREM

Odborné nebo též profesní vzdělávání směřuje k získání znalostí, dovedností a kompetencí, které odpovídají určité kvalifikaci a je možné je přímo uplatnit na trhu práce při výkonu povolání na určité pracovní pozici – na rozdíl od vzdělávání všeobecného, které směřuje k osvojení klíčových kompetencí, vědomostí, dovedností a návyků pro další vzdělávání a život, včetně budoucí profesní specializace a občanského života.

Jedním z pilířů odborného vzdělávání je spolupráce škol a zaměstnavatelů, která umožňuje žákům a studentům osvojit si odborné dovednosti v reálném pracovním prostředí, tedy v reálném tempu, čase, se skutečnými nároky a především v souladu s aktuálními potřebami trhu práce, který rychleji reflektuje nové trendy a dynamiku změn v odvětvích. Role zaměstnavatelů je ovšem nezastupitelná především při rozvíjení sociálních dovedností, které zaměstnavatelé od absolventů očekávají a škola sama je nemůže v plné míře zajistit. Mezi ně patří běžné pracovní návyky, jako např. dochvilnost, schopnost převzít zodpovědnost, pracovat v týmu nebo přijímat kritiku, ale významná je také možnost poznat firemní procesy a zvyky, které se ve školním prostředí nasimulovat nedají. Tyto dovednosti usnadňují absolventům přechod ze školy do praxe, napomáhají jim lépe se identifikovat s oborem a získat reálnou představu o tom, co je čeká.

Za zaměstnavatele v tomto kontextu považujeme všechny aktéry na trhu práce, kteří mohou do smysluplné spolupráce se školami vstupovat, tedy nejen soukromé podniky zaměřené na výrobu, obchod či služby, ale také výzkumné, vzdělávací a veřejnoprávní instituce. Odborné vzdělávání je nemyslitelné především bez aktivního kontaktu školské a zaměstnavatelské sféry. Vzájemná dobře fungující spolupráce s poměrně dlouhou tradicí však byla v 90. letech 20. století přerušena a došlo tak k odtržení praktického vyučování od skutečných potřeb zaměstnavatelů.

Někteří zaměstnavatelé svou nespokojenost řešili zřízením tzv. firemních škol, které však nezajišťují duální vzdělávání po vzoru Německa či Rakouska. Hlasy volající po zavedení duálního systému vzdělávání se však stále ozývají, avšak firemní ani školské prostředí na tuto výraznou systémovou změnu není dostatečně připravené.

Samotná **spolupráce škol a zaměstnavatelů však v mnoha ohledech postrádá legislativní ukotvení** a je tedy založena především na dobrovolnosti a iniciativě jedné, či v ideálním případě obou stran. Novela školského zákona z roku 2016 klade školám za povinnost vyvíjet větší úsilí při spolupráci se zaměstnavateli – i tak zůstává zodpovědnost za přípravu žáků, a to i za přípravu poskytovanou na pracovištích zaměstnavatelů, formálně na školách, byť prakticky může a měla by být sdílená. I z tohoto důvodu nabývá spolupráce škol a zaměstnavatelů různých forem a podob. Odlišnosti jsou patrné s ohledem na velkou oborovou šíři, a to i napříč jednotlivými regiony, dále v závislosti na velikosti, přístupu a možnostech konkrétních firem a na schopnostech a strategii jednotlivých škol. Důležité však je, aby vzájemná, stabilní a dlouhodobá spolupráce přinášela benefity všem třem stranám, tedy škole, zaměstnavateli a především žákovi.

Často se také liší očekávání obou stran. Avšak **to, co školy a zaměstnavatele spojuje, je zájem o kvalitního absolventa, připraveného v souladu s potřebami trhu práce (aktuálními i budoucími)**. Stát i zaměstnavatelé se snaží na regionální, ale i na celostátní úrovni propagovat odborné vzdělávání jako rovnocennou, dlouhodobou a atraktivní perspektivu pro profesní život.

Hlavní zjištění:

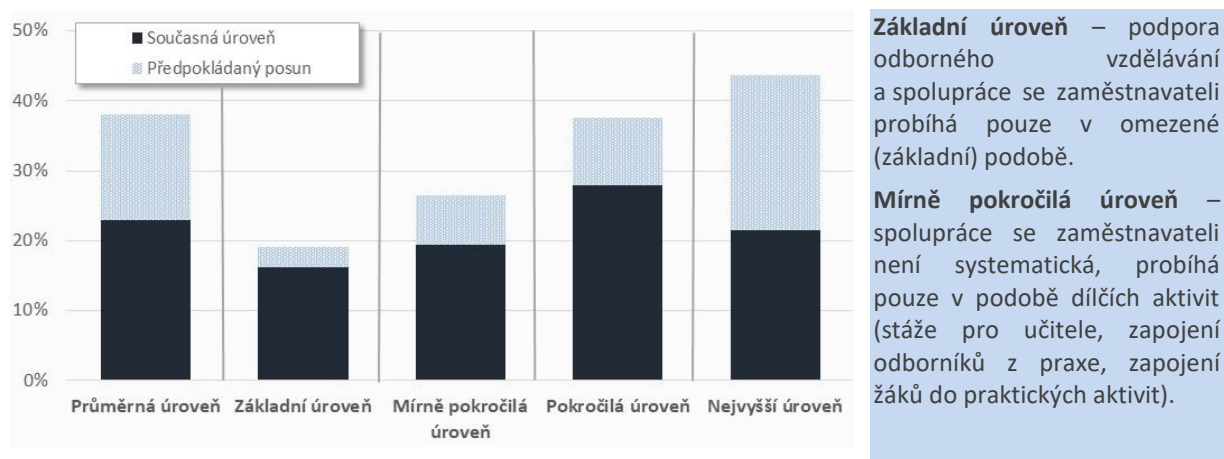
- Školy vykonávají největší množství aktivit na pokročilé úrovni formou systematické spolupráce se zaměstnavateli. Vzhledem k akcentaci důležitosti této oblasti chce většina škol systematickou spolupráci se zaměstnavateli dále rozvíjet, podporovat ji dalšími dílčími aktivitami a posunout se na nejvyšší možnou úroveň. O rozvíjení systematické spolupráce se zaměstnavateli mají zájem především SOU, SOŠ a VOŠ.
- Z konkrétních aktivit školy nejčastěji zajišťují odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů, které mají zejména pro SOU, SOŠ a VOŠ velký význam. Školy se dále ve větší míře podílí na spolupráci se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (SOU, SOŠ a VOŠ). Dále všechny typy škol organizují přednášky odborníků z praxe, případně obstarávají účast z řad zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách.
- V rozvíjení oblasti odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli je pro školy největší překážkou finanční náročnost zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště zaměstnavatele – tuto překážku zmiňují převážně SOU, SOŠ a také VOŠ. Dalšími zmiňovanými překážkami ve spolupráci se zaměstnavateli jsou omezené možnosti firem přizpůsobit se vzdělávacím potřebám žáků (SOU, SOŠ, VOŠ a praktické školy) a nedostatečná disciplinovanost a motivace žáků pro práci v reálném pracovním prostředí. S nedostatečnou motivovaností a disciplinovaností žáků se potýkají především SOU, SOŠ a do určité míry také VOŠ. Určitý problém pak z globálního hlediska představuje také deklarovaný nezájem ze strany firem o spolupráci se školami. Gymnázia, praktické školy a konzervatoře se také častěji potýkají s omezenou dostupností firem, které by byly vhodné z hlediska zaměření škola a nabídky vyučovaných oborů.
- Opatření, která by školám v oblasti rozvoje odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli nejvíce pomohla, se primárně týkají finančního zajištění spolupráce se zaměstnavateli a úhrad nákladů odvíjejících se od realizace odborného výcviku a výuky odborných předmětů na pracovištích zaměstnavatelů. Školy zdůrazňují především potřebu zajištění financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik nebo odborné předměty, stáže žáků v zahraničních firmách, které by zároveň podpořily výuku cizích jazyků, zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (především úhrady zdravotních prohlídek), odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů, stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech a účast odborníků z praxe ve výuce.

2.1 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ ŠKOL V ČR

Pokud jde o podporu odborného vzdělávání včetně rozvoje spolupráce mezi školami a zaměstnavateli, školy nejčastěji rozvíjejí činnosti, které lze zařadit do pokročilé úrovně (28 %) – školy se snaží rozvíjet sledovanou oblast systematickou spoluprací se zaměstnavateli (školy mají smlouvu o spolupráci, zaměstnavatelé se účastní zkoušek na školách, odborný výcvik je realizován v modelovém pracovním prostředí). V rámci nejvyšší úrovně realizují školy činnost v 21 % případů. Systematická spolupráce se zaměstnavateli je v takových případech doplňována dalšími dílčími aktivitami (například vyjednávání obsahu odborného výcviku a praxe se zaměstnavateli, zaměstnavatelé se aktivně podílejí na náborových aktivitách školy a finančně školy nebo vybrané žáky podporují). V podobné míře jsou školami realizovány činnosti spadající do mírně pokročilé úrovně (20 %), kdy spolupráce se zaměstnavateli není systematicky rozvíjena, ale probíhá pouze v podobě dílčích aktivit. V rámci základní úrovně je realizována činnost v 16 % případů, kdy je spolupráce se zaměstnavateli a podpora odborného vzdělávání realizována pouze v omezené (základní) podobě.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti rozvoje odborného vzdělávání, školy plánují rozvoj činností v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 22 %) – školy deklarují zájem o systematický rozvoj sledované oblasti, který bude zároveň podpořen rozvojem dílčích aktivit. Silný zájem o rozvoj oblasti odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli je koneckonců dobře patrný také z prioritizace povinných oblastí intervencí – tato oblast je ve srovnání s ostatními sledovanými oblastmi hodnocena jako druhá nejdůležitější. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 10 %) a rozvojem činností spadajících do mírně pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 7 %).

Graf 8: Současná úroveň podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a firem a předpokládaný posun

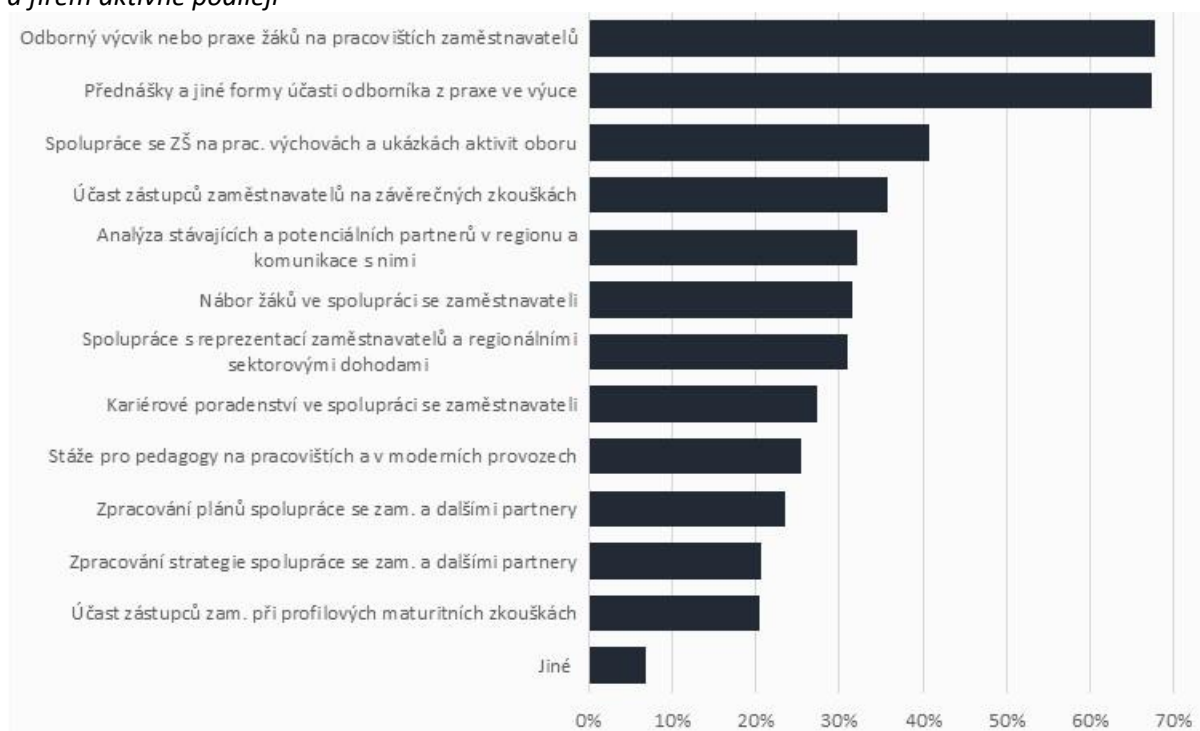

Pokročilá úroveň – systematická spolupráce se zaměstnavateli (smlouva o spolupráci, účast zaměstnavatelů u zkoušek, odborný výcvik v modelovém pracovním prostředí).

Nejvyšší úroveň – systematická spolupráce se zaměstnavateli doplněná o další aktivity (škola vyjednává se zaměstnavateli obsah odborného výcviku a praxe, zaměstnavatelé se aktivně podílejí na náborových aktivitách školy a finančně školu/vybrané žáky podporují).

V rámci oblasti rozvoje odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli školy nejčastěji realizují odborný výcvik nebo praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů (68 %) a zapojují odborníky z praxe do výuky (67 %). 41 % škol spolupracuje se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru.

Graf 9: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a firem aktivně podílejí

Více jak třetina škol deklaruje zapojení a účast zástupců zaměstnavatelů u závěrečných zkoušek. Mezi další častěji zmiňované aktivity lze zařadit analýzy stávajících a potenciálních partnerů v regionu a komunikaci s nimi (32 %), nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (31 %) a spolupráci s reprezentací zaměstnavatelů a regionálními sektorovými dohodami (také 31 %). 27 % škol realizuje kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli, stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech zmiňuje 25 % škol. Zpracování plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery probíhá ve 23 % případů.

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj odborného vzdělávání a spolupráci se zaměstnavateli, školy nejčastěji zmiňují finanční náročnost zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště zaměstnavatelů (38 %). Druhým nejčastěji zmiňovaným problémem je omezená možnost firem přizpůsobit se vzdělávacím potřebám žáků (36 %).

Mezi další nejčastěji zmiňované překážky lze zařadit nedostatečnou disciplinovanost a motivaci žáků pro práci v reálném pracovním prostředí (35 %) a deklarovaný nezájem firem o spolupráci se školami (také v 35 % případů). 32 % škol naráží na omezenou dostupnost firem vhodných pro vyučovaný obor a zaměření. 27 % škol uvádí, že firmy sice mají o spolupráci zájem, nicméně nemohou spolupráci ve svých podmínkách organizovat.

V souvislosti s překážkami školy v 15 – 20 % případů uvádějí také vysoké požadavky firem z hlediska standardu práce, zručností a dovedností, kterých žáci na SŠ ještě nemohou dosahovat, finanční nákladnost spolupráce a nižší zájem zaměstnavatelů o účast při závěrečných zkouškách a maturitách.

Graf 10: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a firem

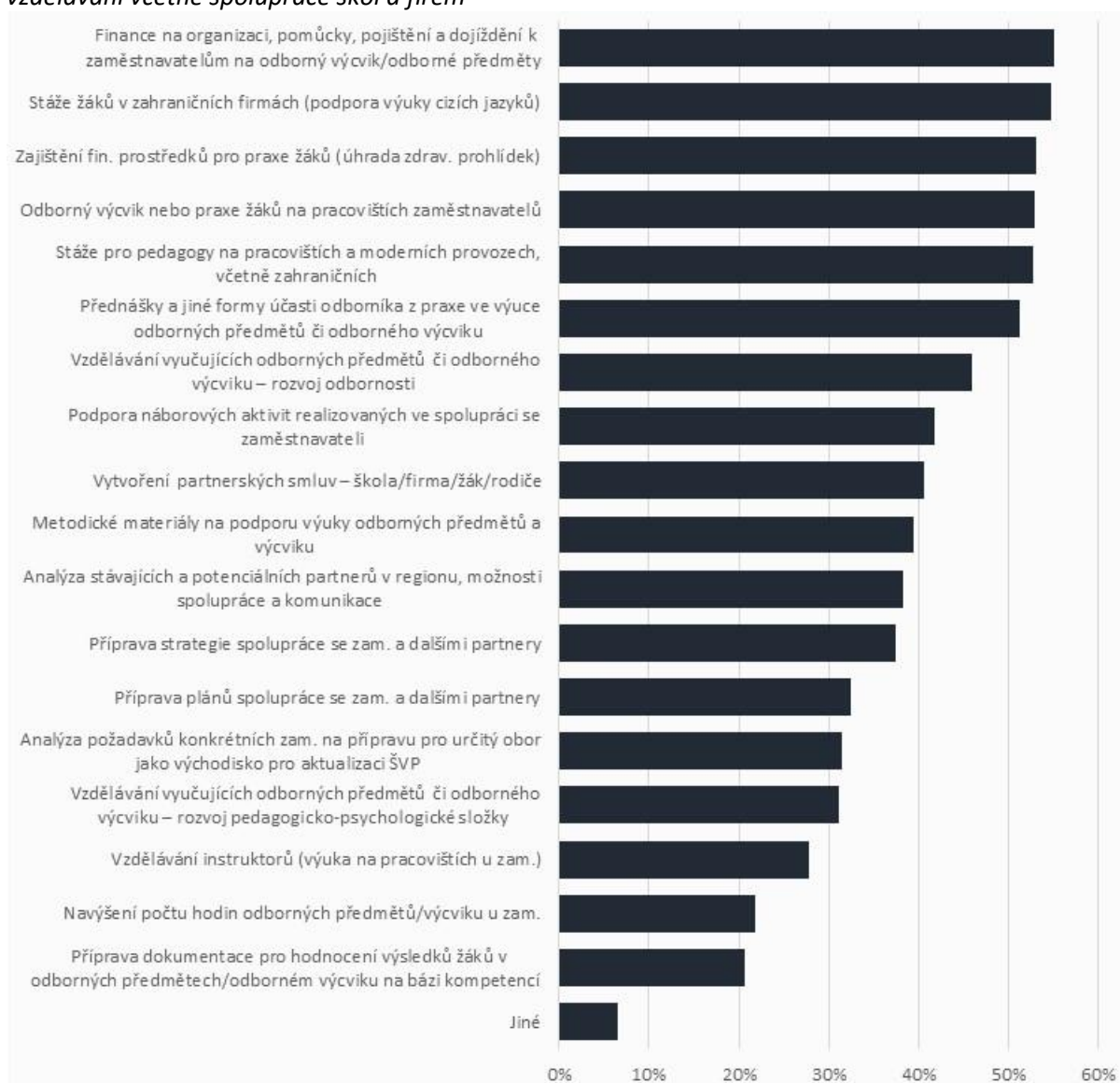

V dalším rozvoji oblasti podpory odborného vzdělávání by školám nejvíce pomohly finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik nebo odborné předměty (55 %) a stáže žáků v zahraničních firmách, které by zároveň podpořily výuku cizích jazyků (také 55 %). Školy dále nejčastěji zmiňují zajištění finančních prostředků pro praxe žáků, včetně úhrady zdravotních prohlídek (53 %), odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (53 %), stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech (53 %) a účast odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů nebo odborného výcviku (51 %). Mezi další častěji zmiňovaná opatření lze zařadit vzdělávání vyučujících odborných předmětů nebo odborného výcviku a rozvoj jejich odbornosti (46 %), podporu náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (42 %), vytvoření partnerských smluv mezi školou, zaměstnavatelem, žákem a jeho rodiči (41 %), tvorbu a dostupnost metodických materiálů na podporu výuky odborných předmětů a výcviku (39 %), analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu (38 %) a přípravu strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (37 %).

32 % škol by pomohla příprava plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery a analýza požadavků vybraných zaměstnavatelů na přípravu pro konkrétní obor, která by byla východiskem pro aktualizaci ŠVP (také 32 %). 31 % škol zdůrazňuje potřebu vzdělávání vyučujících odborných předmětů a odborného výcviku, 28 % škol zmiňuje potřebu vzdělávání instruktorů (ideálně v podobě výuky na pracovištích u zaměstnavatelů).

Navýšení počtu hodin odborných předmětů nebo odborného výcviku a příprava dokumentace pro hodnocení výsledků žáků v odborných předmětech a odborném výcviku nejsou školami ve srovnání s ostatními opatřeními tolik zdůrazňovány, přesto jsou zmíněny v 21 – 22 % případů.

Graf 11: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a firem

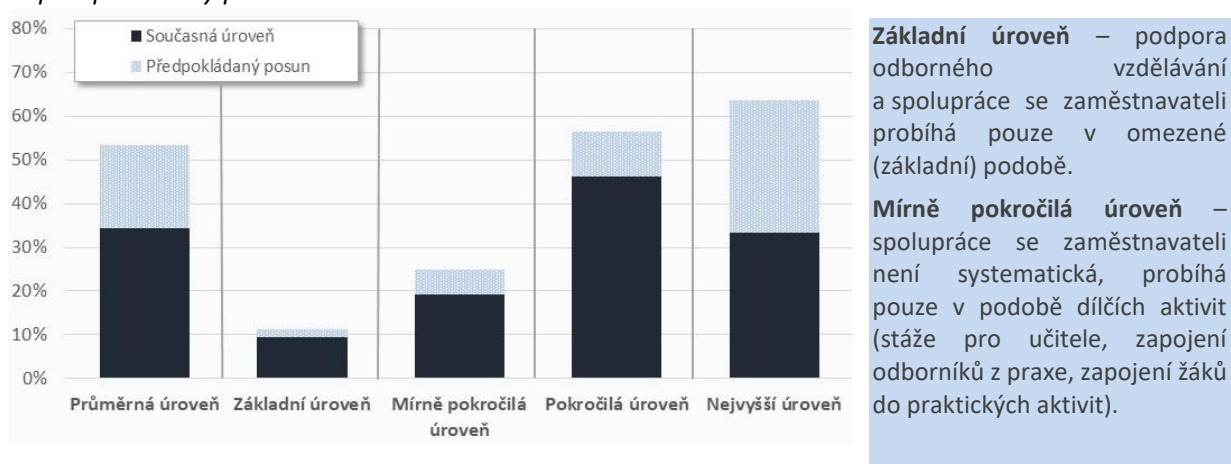

2.2 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ SOU

V případě SOU lze většinu realizovaných činností a aktivit zařadit do pokročilé úrovně (46 %), kdy je spolupráce se zaměstnavateli systematicky rozvíjena (smlouva o spolupráci se zaměstnavateli, účast zaměstnavatelů u závěrečných zkoušek, odborný výcvik u zaměstnavatelů v modelovém pracovním prostředí), případně je systematická spolupráce dále rozvíjena prostřednictvím dalších aktivit a činností (nejvyšší úroveň – 33 %). SOU v nižší míře realizují také činnosti, jež spadají do mírně pokročilé úrovně (19 %) – v rámci této úrovně školy nemají vytvořenou ucelenou koncepci a podpora odborného vzdělávání probíhá pouze v podobě dílčích a samostatných aktivit (stáže pro učitele, zapojení odborníků z praxe). Nejmenší podíl aktivit (9 %) je učilišti vykonáván v rámci základní úrovně, kdy podpora odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli probíhá pouze v omezené (základní) podobě.

SOU nejčastěji plánují rozvoj aktivit na nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 30 %). Méně výrazný posun (o 10 %) lze předpokládat u činností spadajících do pokročilé úrovně. Pokud jde o činnosti spadající do základní a mírně pokročilé úrovně, předpokládaný posun není nikterak výrazný, spíše minimální (předpokládaný posun u mírně pokročilé úrovně činí 6 %, u základní úrovně pouze 2 %).

Graf 12: Současná úroveň podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a firem a předpokládaný posun

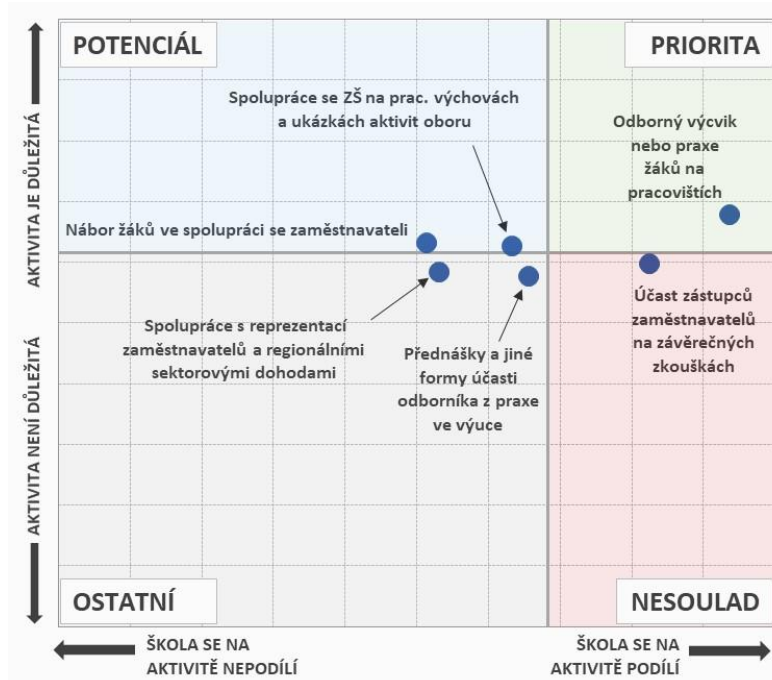

Pokročilá úroveň – systematická spolupráce se zaměstnavateli (smlouva o spolupráci, účast zaměstnavatelů u zkoušek, odborný výcvik v modelovém pracovním prostředí).

Nejvyšší úroveň – systematická spolupráce se zaměstnavateli doplněna o další aktivity (škola vyjednáva se zaměstnavateli obsah odborného výcviku a praxe, zaměstnavatelé se aktivně podílejí na náborových aktivitách školy a finančně školu/vybrané žáky podporují).

Vzhledem k oborovému zaměření SOU je zcela logické, že se činnost soustředí primárně v odborném výcviku nebo praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů (93 %). Ve většině SOU je zajištěna účast zástupců zaměstnavatelů u závěrečných zkoušek (83 %), do značné míry jsou také zapojeni odborníci z praxe do výuky (66 %). 63 % škol spolupracuje se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru, více než polovina SOU spolupracuje s reprezentací zaměstnavatelů ve vyučovaných oborech, případně s regionálními sektorovými dohodami (53 %). Mezi další častěji zmiňované aktivity lze zařadit nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (51 %), analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu (43 %) a stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (40 %). 32 % SOU realizuje kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli.

Graf 13: Aktivita, na nichž se školy podílejí, a jejich důležitost

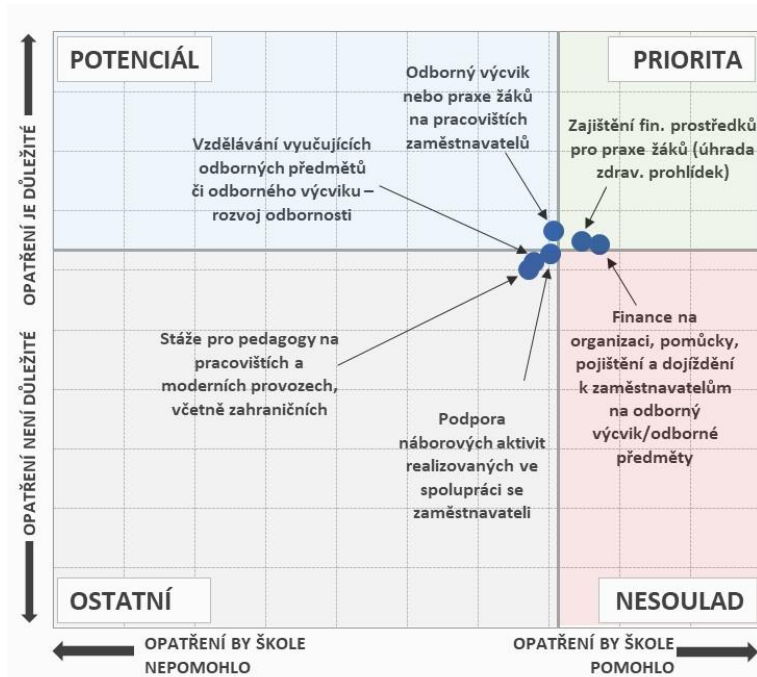
Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritou pro SOU je především odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích u zaměstnavatelů. Na této aktivitě se školy podílejí nejvíce a zároveň je školami vnímána jako nejvíce důležitá. Vysoká míra důležitosti je SOU přisuzována také spolupráci se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru a náboru žáků ve spolupráci se zaměstnavateli – na těchto aktivitách se nicméně SOU nepodílejí v takové míře, jako je tomu u odborného výcviku na pracovištích zaměstnavatelů. Z hlediska realizovaných aktivit se

SOU soustředí více na zajištění účasti zástupců zaměstnavatelů u závěrečných zkoušek, deklarovaná důležitost je u této aktivitě nicméně mírně nižší.

Nejčastější překážkou je v případě SOU nedostatečná disciplinovanost a motivace žáků pro práci v reálném pracovním prostředí (63 %) a finanční náročnost zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště zaměstnavatele (60 %). Určitý problém představuje i fakt, že se firmy nejsou v některých případech schopny přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (49 %). Více než třetina SOU také naráží na to, že firmy mají mnohdy o spolupráci sice zájem, ale nemohou ji ve svých podmínkách zorganizovat a realizovat (38 %), případně mají firmy příliš vysoké požadavky na žáky z hlediska standardu práce, zručností a dovedností, kterých na SŠ ještě nedosahují (37 %) nebo nemají o spolupráci vůbec zájem (37 %). Nezanedbatelný problém představuje pro SOU i omezená dostupnost firem vhodných pro vyučované obory a pro konkrétní zaměření (35 %). Pouze 7 % SOU nepociťuje v oblasti rozvoje odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli žádné překážky.

SOU by v dalším rozvoji odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli nejvíce pomohly finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik (77 %), zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (75 %), odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (71 %) a podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (70 %). SOU by dále pomohlo vzdělávání vyučujících odborných předmětů a odborného výcviku (68 %), stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech (67 %), účast odborníků z praxe ve výuce (64 %) a stáže žáků v zahraničních firmách, které by zároveň mohly podpořit výuku cizích jazyků (62 %). Více než polovina SOU považuje za užitečné vytvoření partnerských smluv mezi školou, zaměstnavatelem, žákem a jeho rodiči (58 %), metodické materiály na podporu výuky odborných předmětů a odborného výcviku (56 %) a vzdělávání instruktorů (54 %). 47 % SOU by uvítalo vzdělávání vyučujících odborných předmětů ve smyslu pedagogicko-psychologického rozvoje, 45 % SOU zdůrazňuje potřebu přípravy strategie spolupráce se zaměstnavateli a analýzy požadavků konkrétních zaměstnavatelů na přípravu pro určitý obor, která by zároveň sloužila jako východisko pro aktualizaci ŠVP.

Graf 14: Opatření, která by školám pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření je pro SOU prioritní především zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (především úhrada zdravotních prohlídek, které jsou pro školy poměrně finančně náročné) a finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik nebo odborné předměty. Vyšší důležitost je SOU přisuzována také odbornému výcviku a praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů, nicméně toto opatření není školami zmiňováno v takové míře jako výše popsaná opatření, která lze chápat jako prioritní a pro SOU zásadní. Ačkoliv lze mezi další

častěji zmiňovaná opatření zařadit podporu náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli, vzdělávání vyučujících odborných předmětů ve smyslu rozvoje odbornosti a stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, nejsou tato opatření ve srovnání s ostatními položkami až tak důležitá. Je však třeba zdůraznit, že rozdíl v deklarované důležitosti není nikterak zásadní, spíše minimální.

Aktuální stav podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli na SOU

Je zajištěna stálá účast zaměstnavatelů při zkouškách a ukončování studia. (64 % škol)	Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (62 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (57 % škol)	Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (50 % škol)	
Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (49 % škol)	Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (47 % škol)	

Činnosti, které SOU v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli realizují	Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům
- Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (94 %) - Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (83 %) - Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (66 %) - Spolupráce se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (63 %) - Spolupráce s reprezentací zaměstnavatelů v oborech, které škola vyučuje (cechy, profesní sdružení apod.); regionálními sektorovými dohodami (53 %) - Nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (51 %)	- Žáci nejsou dostatečně disciplinováni a motivováni pro práci v reálném pracovním prostředí (63 %) - Zdravotní prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště zaměstnavatele – finanční náročnost (60 %) - Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (49 %) - Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat (38 %) - Firma požaduje po žácích příliš vysoký standard práce, zručnost a dovednosti, které na SŠ ještě nedosahují (37 %) - Nezájem firem o spolupráci se školami (37 %)	- Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik/odborné předměty (77 %) - Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek) (75 %) - Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (71 %) - Podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (70 %) - Vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti (68 %) - Stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (67 %)

Cíle, které si v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli stanovila SOU

Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (69 % škol)	Zaměstnavatelé podporují školu či vybrané žáky finančně, př. poskytují škole materiál či vybavení. (68 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Zaměstnavatelé se aktivně podílejí i na náborových aktivitách školy. (63 % škol)	Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (62 % škol)	
Zaměstnavatelé podporují účast žáků školy v odborných soutěžích. (61 % škol)	Odborného výcviku u zaměstnavatelů nebo v modelovém pracovním prostředí v délce minimálně 4 týdnů se zúčastní v průběhu studia alespoň 50 % žáků technických a 90 % žáků netechnických oborů, praxe pak 90 % žáků maturitních oborů. (53 % škol)	
Škola má zpracovanou strategii spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery, její součástí jsou odborné stáže vyučujících ve firmě. (53 % škol)		

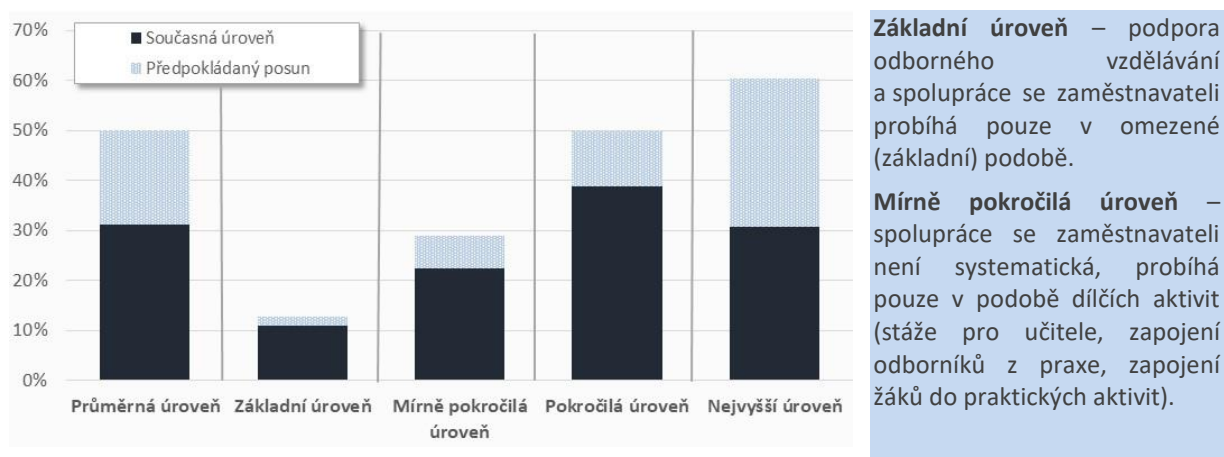
*každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolili.

2.3 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ SOŠ

Většina SOŠ se v rámci své činnosti zaměřuje na realizaci aktivit, které lze zařadit do pokročilé úrovně (39 %) – školy rozvíjí systematickou spolupráci se zaměstnavateli formou smlouvy o spolupráci, účasti zaměstnavatelů u zkoušek, odborného výcviku v modelovém pracovním prostředí. Systematická spolupráce je SOŠ případně dále podporována a rozvíjena dalšími aktivitami, jako je například vyjednávání obsahu odborného výcviku a praxe se zaměstnavateli, účast zaměstnavatelů na náborových aktivitách škol a finanční podpora škol nebo vybraných žáků (nejvyšší úroveň – 31 %). SOŠ vyvíjejí činnost spadající do mírně pokročilé úrovně ve 22 % případů – na této úrovni není rozvíjena systematická spolupráce, rozvoj oblasti je omezen pouze na realizaci dílčích aktivit (stáže pro učitele, zapojení odborníků z praxe, zapojení žáků do praktických aktivit). Nejmenší podíl aktivit (11 %) je vykonáván v rámci základní úrovně, kdy podpora odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli probíhá pouze v základní podobě.

Pokud jde o další rozvíjení oblasti odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli, nejvýraznější posun lze očekávat v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 30 %) – SOŠ mají zájem o systematickou spolupráci se zaměstnavateli, která bude rozšiřována dalšími dodatečnými aktivitami. Určitý nárůst lze předpokládat také v případě pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 11 %). V rámci ostatních sledovaných úrovní dosahuje předpokládaný posun spíše nízkých hodnot.

Graf 15: Současná úroveň podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a firem a předpokládaný posun

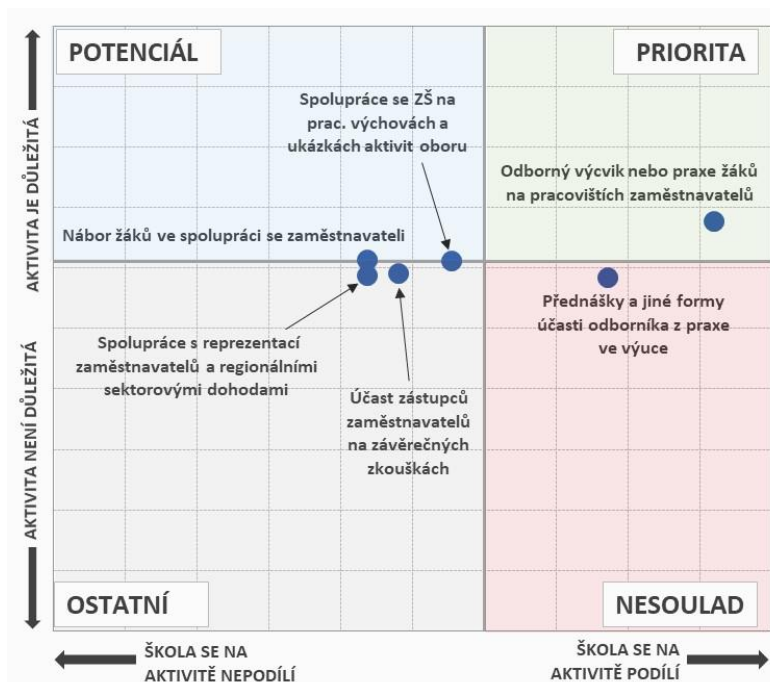

Pokročilá úroveň – systematická spolupráce se zaměstnavateli (smlouva o spolupráci, účast zaměstnavatelů u zkoušek, odborný výcvik v modelovém pracovním prostředí).

Nejvyšší úroveň – systematická spolupráce se zaměstnavateli doplněna o další aktivity (škola vyjednává se zaměstnavateli obsah odborného výcviku a praxe, zaměstnavatelé se aktivně podílejí na náborových aktivitách školy a finančně školu/vybrané žáky podporují).

Pokud jde o realizované aktivity, SOŠ se v drtivé většině zaměřují na odborný výcvik a praxi žáků u zaměstnavatelů (92 %) a také na zapojování odborníků z praxe do výuky (77 %). Dalšími nejčastěji zmiňovanými aktivitami jsou: spolupráce se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (55 %), účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (48 %), spolupráce s reprezentací zaměstnavatelů v oborech, které jsou na škole vyučovány (44 %), nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (44 %) a analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu (42 %). 35 % SOŠ zajišťuje pedagogům stáže na pracovištích a v moderních provozech, 33 % škol se zaměřuje na zpracování plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery. Kariérové poradenství je rozvíjeno ve spolupráci se zaměstnavateli ve 32 % případů, stejně tak zajištění účasti zástupců zaměstnavatelů při profilových maturitních zkouškách.

Graf 16: Aktivita, na nichž se školy podílejí, a jejich důležitost

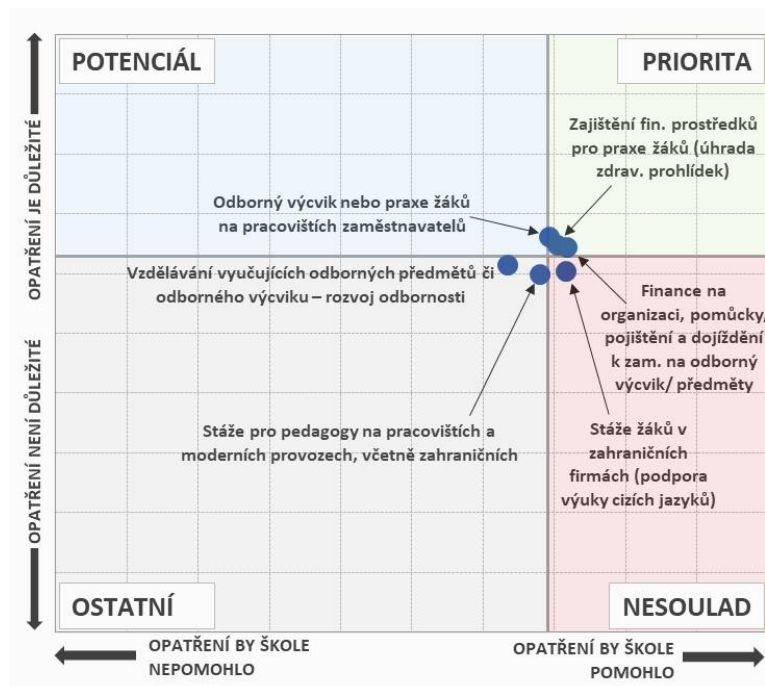
Při zohlednění důležitosti jednotlivých aktivit je pro SOŠ prioritou odborný výcvik a praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Tato aktivita je realizována téměř všemi SOŠ a je jí zároveň přisuzována největší důležitost. Určitý potenciál lze spatřovat také ve spolupráci se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru a v náboru žáků zaměstnavateli. Tyto činnosti vykazují poměrně vysokou míru důležitosti, nicméně nejsou SOŠ realizovány ve větším měřítku. Ačkoliv se SOŠ poměrně výrazně soustředí na zapojování odborníků z praxe do výuky v rámci nabízených oborů, důležitost této

aktivity není ve srovnání s ostatními činnostmi příliš vysoká. Podobnou míru důležitosti lze sledovat také u spolupráce s reprezentací zaměstnavatelů a regionálními sektorovými dohodami a účasti zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách – tyto činnosti jsou nicméně ve srovnání s ostatními realizovány v menší míře.

Pokud se školy měly vyjádřit k překážkám, jež jim brání v rozvoji odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli, nejčastěji zmiňovaným problémem jsou zdravotní prohlídky a pojištění žáků před vstupem na pracoviště, respektive jejich finanční náročnost (54 %). SOŠ dále zmiňují nedostatečnou disciplinovanost a motivaci žáků pro práci v reálném pracovním prostředí (44 %) a omezenou možnost firem přizpůsobit se vzdělávacím potřebám žáků (43 %). 39 % SOŠ deklaruje nezáměr firem o spolupráci. Pakliže firmy zájem o spolupráci mají, nemusí být schopny spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat (37 %). Třetina SOŠ se potýká s omezenou dostupností firem, které by byly vhodné pro vyučované obory a zaměření.

Nejčastěji zmiňovanými opatřeními, která by školám pomohla v dalším rozvoji odborného vzdělávání jsou: finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik (72 %), stáže žáků v zahraničních firmách (72 %) a zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (71 %). SOŠ dále zdůrazňují potřebu odborného výcviku a praxe žáků na pracovištích u zaměstnavatelů (69 %), stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (68 %), vzdělávání vyučujících odborných předmětů a odborného výcviku ve smyslu rozvíjení odbornosti (63 %) a účasti odborníků z praxe ve výuce v rámci oborové nabídky (62 %). 58 % SOŠ by ocenilo podporu náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli, 52 % zmiňuje potřebu vytvoření partnerských smluv mezi školou, zaměstnavatelem, žákem a jeho rodiči. V 51 % případů je zmiňována tvorba a dostupnost metodických materiálů na podporu výuky odborných předmětů a odborného výcviku. SOŠ v souvislosti s navrhovanými opatřeními zmiňují analýzu požadavků konkrétních zaměstnavatelů na přípravu pro vybrané obory sloužící jako východisko pro aktualizaci ŠVP (43 %), přípravu strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (42 %), analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu (42 %) a vzdělávání vyučujících odborných předmětů a odborného výcviku ve smyslu rozvoje pedagogicko-psychologické složky (41 %). 39 % SOŠ by pomohla příprava plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery, 37 % zdůrazňuje potřebu vzdělávání instruktorů.

Graf 17: Opatření, která by školám pomohla, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními zohlednili také důležitost sledovaných opatření, stává se prioritou zajištění financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik, zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (úhrada zdravotních prohlídek) a odborný výcvik a praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů – tato opatření jsou SOŠ vnímána jako nejvíce potřebná a zároveň jsou školami hodnocena jako nejvíce důležitá. Určitý nesoulad lze naopak vyzorovat v případě stáží žáků v zahraničních firmách, které by zároveň mohly podpořit výuku

cizích jazyků – ačkoliv SOŠ hodnotí toto opatření jako velmi potřebné, jeho důležitost není ve srovnání s ostatními sledovanými opatřeními tak vysoká. Nižší důležitost můžeme pozorovat také u opatření, které se týká vzdělávání vyučujících odborných předmětů ve smyslu rozvoje odbornosti a stáží pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech.

Aktuální stav podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli na SOŠ

Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (56 % škol)	Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (53 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (48 % škol)	Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (47 % škol)	
Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (45 % škol)	Je zajištěna stálá účast zaměstnavatelů při zkouškách a ukončování studia. (39 % škol)	

Činnosti, které SOŠ v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli realizují	Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům
- Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (92 %) - Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (77 %) - Spolupráce se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (55 %) - Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (48 %) - Nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (44 %) - Spolupráce s reprezentací zaměstnavatelů v oborech, které škola vyučuje (cechy, profesní sdružení apod.); regionálními sektorovými dohodami (44 %)	- Zdravotní prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště zaměstnavatele – finanční náročnost (54 %) - Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném pracovním prostředí (44 %) - Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (43 %) - Nezájem firem o spolupráci se školami (39 %) - Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat (37 %) - Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření (33 %)	- Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik/odborné předměty (72 %) - Stáže žáků v zahraničních firmách (podpora výuky cizích jazyků) (72 %) - Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek) (71 %) - Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (69 %) - Stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (68 %) - Vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti (63 %)

Cíle, které si v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli stanovily SOŠ

Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (68 % škol)	Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (64 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Zaměstnavatelé podporují školu či vybrané žáky finančně, př. poskytují škole materiál či vybavení. (61 % škol)	Zaměstnavatelé se aktivně podílejí i na náborových aktivitách školy. (56 % škol)	
Zaměstnavatelé podporují účast žáků školy v odborných soutěžích. (55 % škol)	Škola má zpracovanou strategii spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery, její součástí jsou odborné stáže vyučujících ve firmě. (50 % škol)	

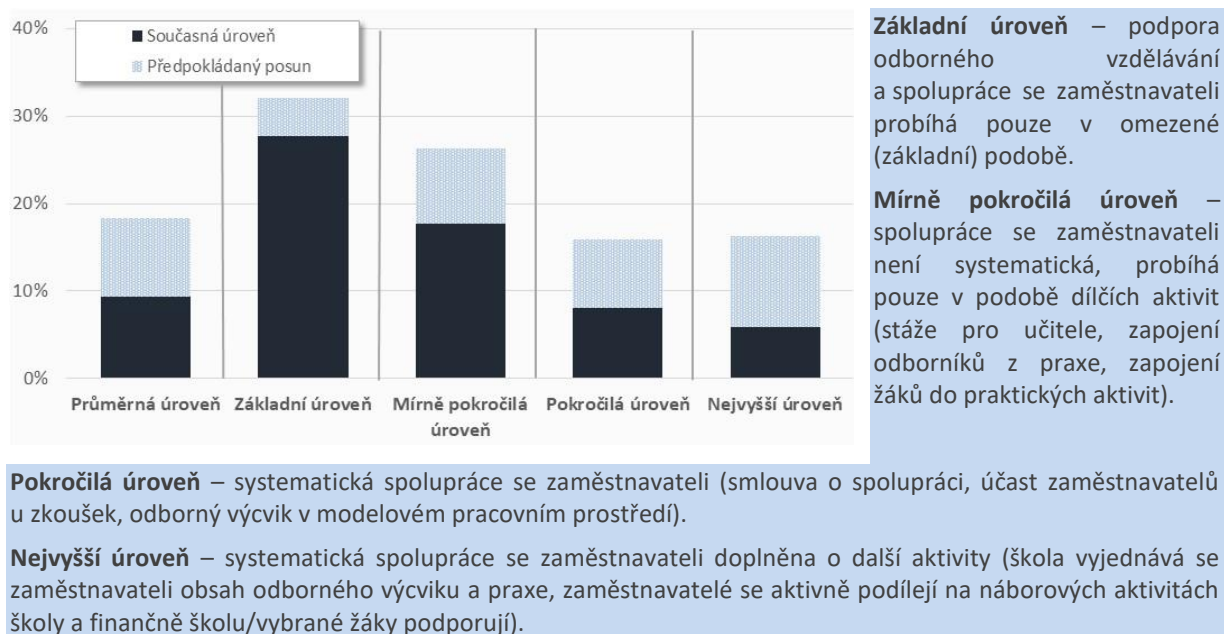
*každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolili.

2.4 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ GYMNÁZIÍ

Pokud jde o rozvoj odborného vzdělávání, gymnázia deklarují realizaci činností spadajících především do základní úrovně (28 %), což se odvíjí od samotného oborového zaměření gymnázií. Podpora odborného vzdělávání probíhá pouze v základní podobě, případně je tato oblast rozvíjena pouze prostřednictvím dílčích aktivit, kdy jsou do výuky zapojováni odborníci z praxe, případně jsou žáci zapojováni do praktických aktivit (mírně pokročilá úroveň – 18 %). Podíly aktivit realizovaných v rámci pokročilé a nejvyšší úrovně jsou v případě gymnázií nízké.

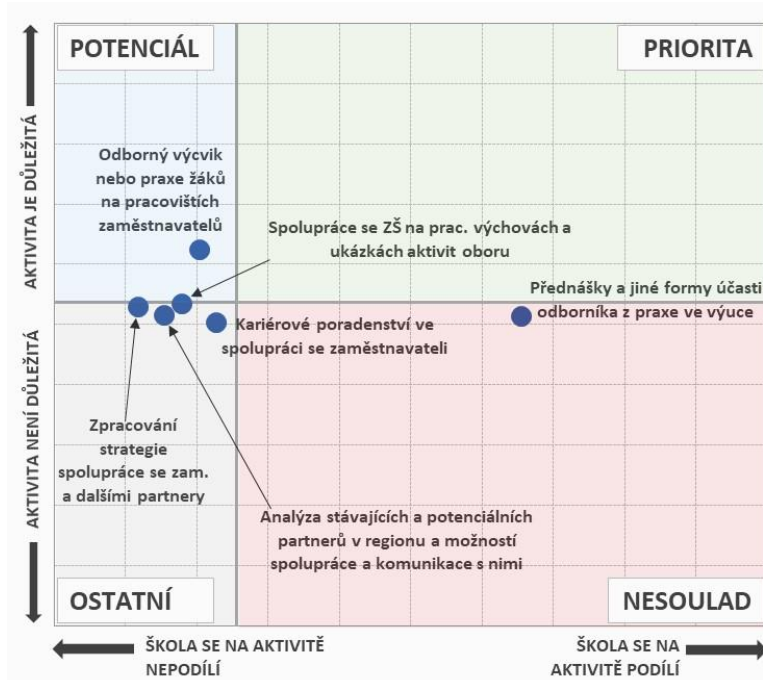
Předpokládaný posun v podpoře odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli napříč jednotlivými úrovněmi je v zásadě poměrně nízký a pohybuje se maximálně na hladině 10 %. Určitý posun lze u gymnázií očekávat v rámci pokročilé (předpokládaný posun o 8 %) a nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 10 %), kdy je rozvíjena systematická spolupráce se zaměstnavateli, která je případně doplňována a posilována dalšími doplňkovými aktivitami, což je dobře využitelné například v rámci technických nebo přírodovědných předmětů.

Graf 18: Současná úroveň podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a firem a předpokládaný posun

Gymnázia rozvíjejí tuto oblast především prostřednictvím zapojování odborníků z praxe do výuky (66 %). Mezi další častěji zmiňované aktivity lze zařadit rozvíjení kariérového poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (23 %), odborný výcvik nebo praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů (20 %) a spolupráci se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (18 %). Pokud jde o ostatní zmiňované aktivity, jsou gymnázii realizovány spíše sporadicky a v omezené míře, ať již jde o analýzu stávajících a potenciálních partnerů, se kterými by gymnázia mohla iniciovat formu spolupráce (15 %), o zpracování strategie a plánů spolupráce s vybranými zaměstnavateli (činnosti jsou v obou případech realizovány 11 % škol) nebo nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (také 11 %).

Graf 19: Aktivita, na nichž se školy podílejí, a jejich důležitost

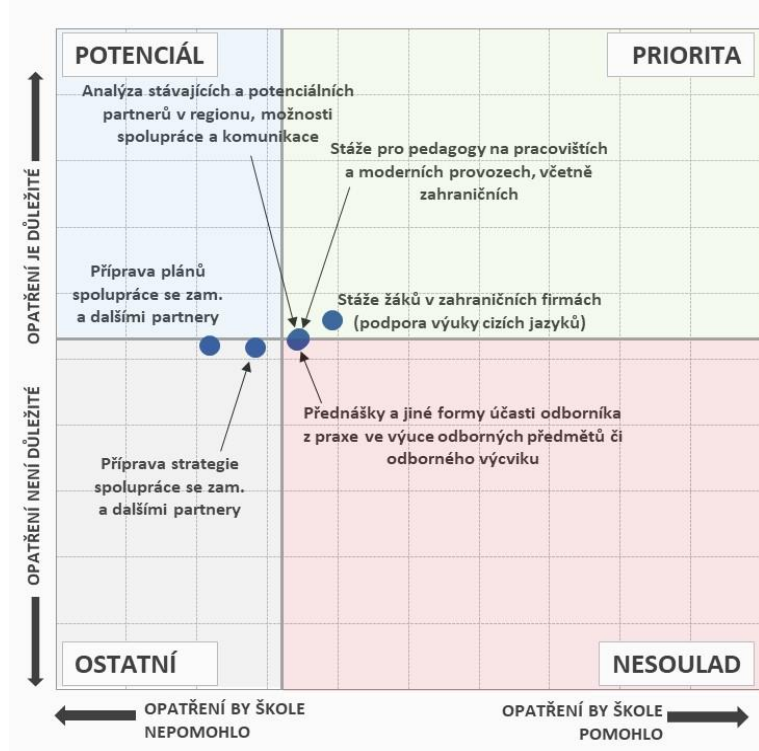
Jestliže přihlídneme k důležitosti aktivit, které gymnázia zmiňují v souvislosti s rozvíjením této oblasti, můžeme vidět, že žádnou z nich nelze označit za prioritní. Největší důležitost je gymnázii přisuzována odbornému výcviku nebo praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů, nicméně tato činnost není školami rozvíjena ve větší míře. Gymnázia se primárně zaměřují na zajištění účasti odborníků z praxe ve výuce předmětů, deklarovaná důležitost této činnosti nicméně není ve srovnání s ostatními zmiňovanými aktivitami příliš vysoká. Rozvoj kariérového poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli, spolupráce se základními školami

na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru, analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu a zpracování strategie spolupráce se zaměstnavateli jsou v gymnáziích realizovány v menší míře, stejně tak důležitost nedosahuje nadprůměrných hodnot.

Více než třetina gymnázií v souvislosti s rozvojem odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli žádné překážky nepociťuje (34 %) - důvodem je především skutečnost, že tato oblast není v důsledku oborového zaměření gymnázií příliš rozvíjena, a pokud ano, tak spíše formou dílčích aktivit. Pokud se gymnázia snaží tuto oblast nějakým způsobem rozvíjet, narážejí nejčastěji na omezenou dostupnost firem vhodných pro dané zaměření nebo obor (28 %), případně firmy nemají o spolupráci zájem (26 %). 15 % gymnázií poukazuje také na to, že se firmy nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků. Na další překážky narážejí gymnázia pouze v malém procentu případů, zmínit můžeme například finanční náročnost zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště zaměstnavatelů (12 %), nedostatečnou disciplinovanost a motivaci žáků pro práci v reálném pracovním prostředí (11 %), finanční nákladnost zajištění spolupráce se zaměstnavateli (11 %) a omezenou možnost firem zajistit spolupráci se školami (10 %).

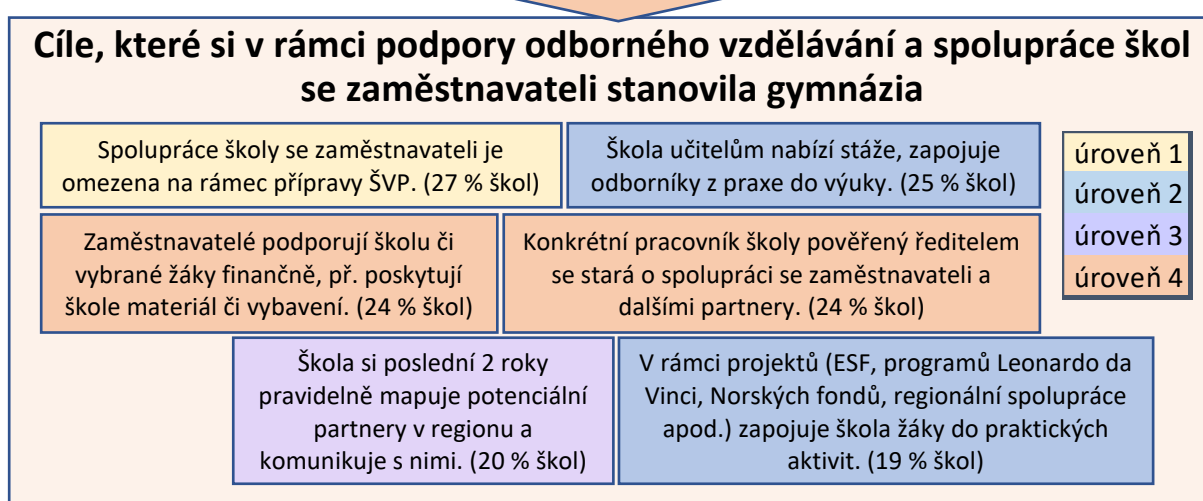
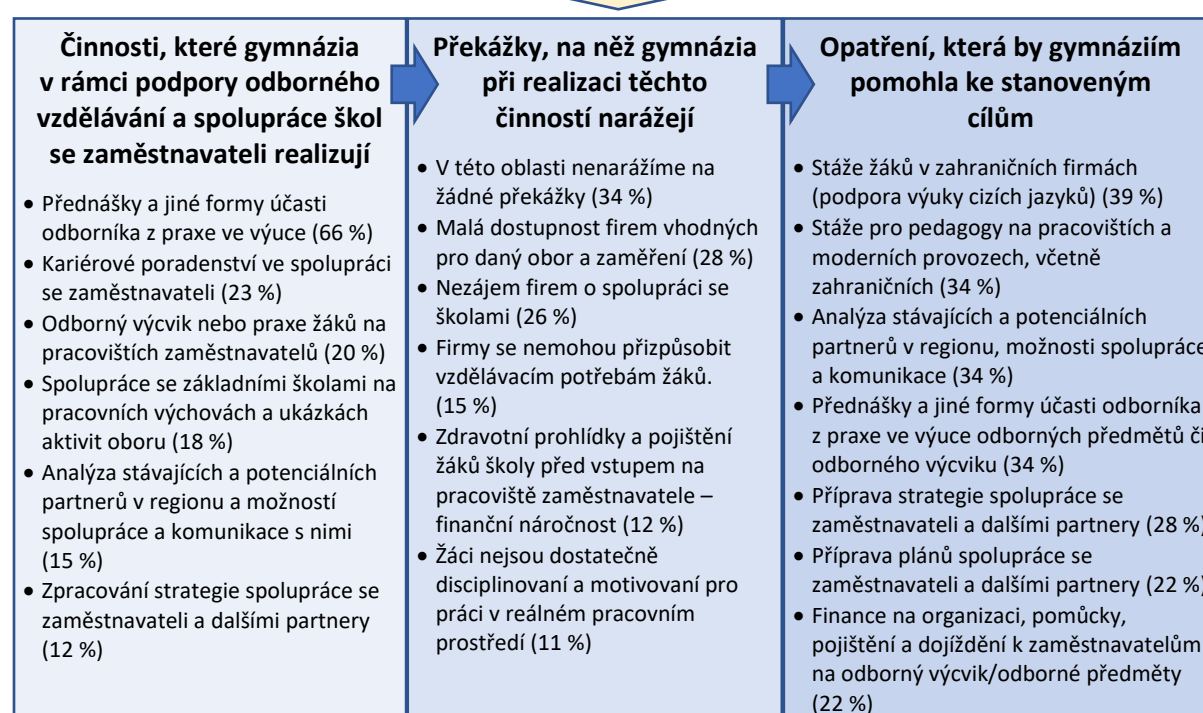
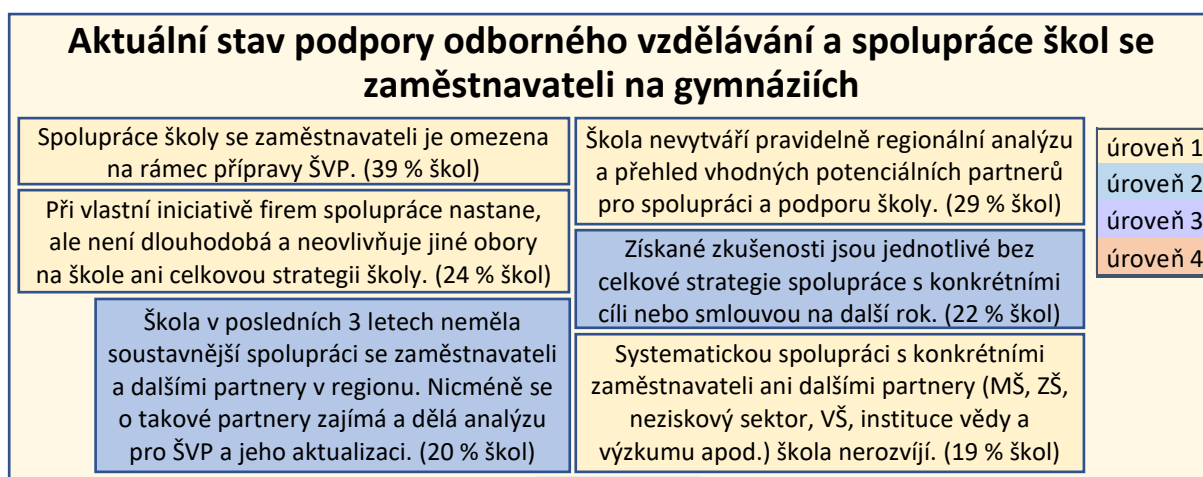
Gymnáziím by ve vazbě na rozvoj spolupráce se zaměstnavateli nejvíce pomohly stáže žáků v zahraničních firmách, což by vedlo také k podpoře výuky cizích jazyků (39 %), stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech (34 %), analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu (34 %) a účast odborníků z praxe ve výuce (také 34 %). 28 % gymnázií by uvítalo pomoc s přípravou strategií spolupráce se zaměstnavateli, 22 % zmiňuje pomoc s přípravou plánů spolupráce a finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům. Mezi další opatření můžeme zařadit zajištění finančních prostředků na praxe žáků (19 %), odborný výcvik nebo praxi u zaměstnavatelů (17 %), vytvoření partnerských smluv mezi školou, zaměstnavatelem, žákem a jeho rodiči (17 %) a metodické materiály na podporu výuky odborných předmětů (také 17 %).

Graf 20: Opatření, která by školám pomohla, a jejich důležitost

Jako prioritu lze v případě gymnázií označit stáže žáků v zahraničních firmách – toto opatření je školami zmiňováno nejčastěji a zároveň je mu přisuzována vysoká důležitost. Do prioritních opatření lze částečně zařadit také stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu a zapojování odborníků z praxe do výuky. I tato opatření jsou školami zmiňována častěji a zároveň jsou pro gymnázia ve srovnání s ostatními opatřeními důležitá. Příprava strategie spolupráce se zaměstnavateli a příprava plánů spolupráce je gymnázii zmiňována méně, také důležitost těchto opatření je mírně nižší. Na druhou stranu mohou tato opatření

vytvářet pro školy do budoucna určitý potenciál.

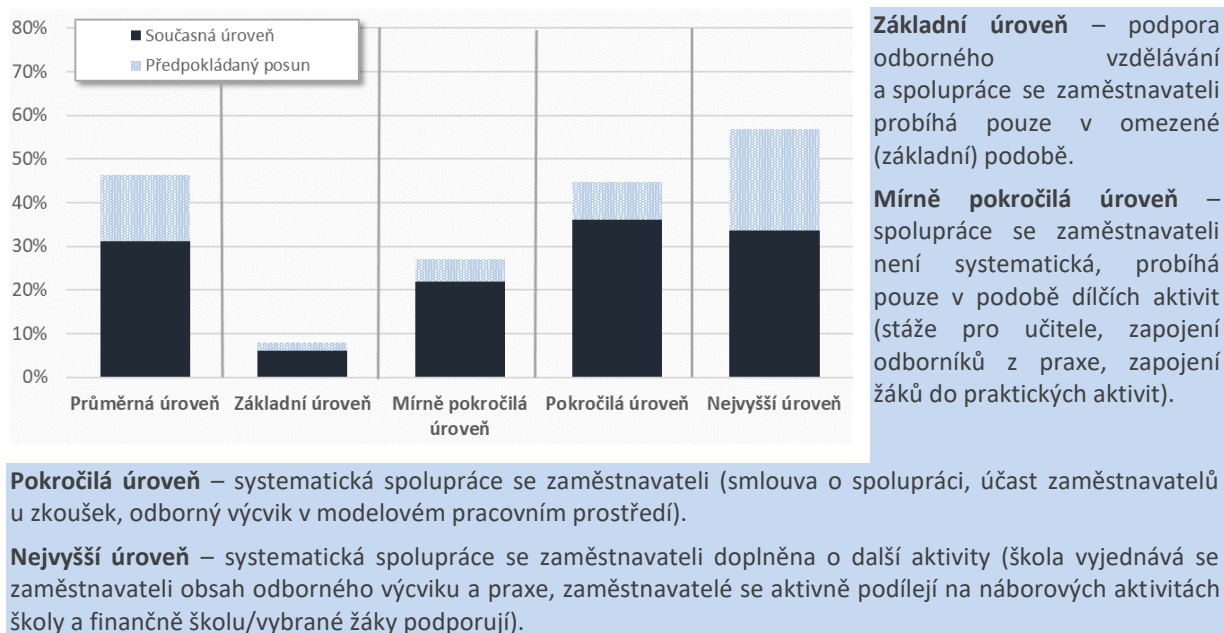
*každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolili.

2.5 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ VOŠ

VOŠ se v rámci rozvoje odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli zaměřují především na aktivity, které lze zařadit do pokročilé úrovně (36 %) a nejvyšší úrovně (34 %), kdy probíhá systematická spolupráce se zaměstnavateli (smlouva o spolupráci, zaměstnavatelé se účastní zkoušek, odborný výcvik probíhá v modelovém pracovním prostředí), která je případně doplňována dalšími činnostmi a aktivitami (školy se zaměstnavateli vyjednávají obsah odborného výcviku a praxe, zaměstnavatelé se aktivně podílejí na náborových aktivitách škol a finančně je podporují). V rámci mírně pokročilé úrovně jsou realizovány činnosti ve 22 % případů – na této úrovni je oblast odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli rozvíjena pouze v podobě dílčích aktivit (stáže pro učitele, zapojení odborníků z praxe, zapojení žáků do praktických aktivit).

Ve vazbě na předpokládaný vývoj v oblasti rozvoje odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli se VOŠ plánují zaměřit především na aktivity spadající do nejvyšší úrovně – tedy na systematickou spolupráci se zaměstnavateli, jež je podpořena realizací dalších aktivit (předpokládaný posun o 23 %). V rámci ostatních úrovní lze očekávat spíše minimální posun, především v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 9 %).

Graf 21: Současná úroveň podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a firem a předpokládaný posun

VOŠ se v rámci oblasti rozvoje odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli soustředí především na zajištění odborného výcviku nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (90 %) a zapojení odborníků z praxe do výuky (88 %). Dalšími častěji zmiňovanými aktivitami jsou: spolupráce se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (46 %)³, analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu (45 %), spolupráce s reprezentací zaměstnavatelů v oborech, které VOŠ vyučují (44 %), nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (42 %) a zpracování plánů spolupráce se zaměstnavateli (42 %). 38 % VOŠ zapojuje zástupce zaměstnavatelů do průběhu závěrečných zkoušek, 36 % zajišťuje stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech, případně se zaměřují na zpracování strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (také 36 %). Účast

³ Příčinou je do značné míry to, že je většina VOŠ kombinována se SŠ (přibližně 78 %).

zástupců zaměstnavatelů při profilových maturitních zkouškách je zajišťována v 35 % případů, 33 % VOŠ rozvíjí kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli.

Graf 22: Aktivita, na nichž se školy podílejí, a jejich důležitost

S přihlédnutím k důležitosti zmiňovaných aktivit je pro VOŠ jasnou prioritou odborný výcvik a praxe žáků na pracovištích u zaměstnavatelů – na této aktivitě se podílí nejvíce škol a je zároveň hodnocena jako vysoce důležitá. Do oblasti priorit můžeme částečně zařadit také zapojování odborníků z praxe do výuky. Také tato činnost je VOŠ realizována ve větším rozsahu, ačkoliv je jí přisuzována o něco nižší důležitost. Určitý potenciál představuje pro VOŠ nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli – na této aktivitě se podílí sice méně škol, nicméně je jí přisuzována poměrně vysoká důležitost. Pokud jde o spolupráci s reprezentací

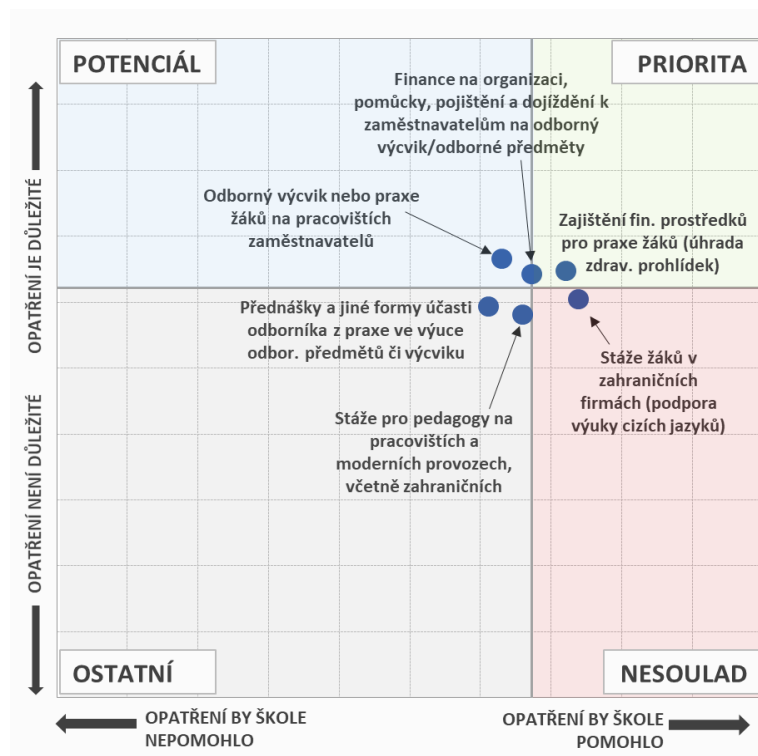
zaměstnavatelů a analýzu stávajících a potenciálních partnerů, i tyto činnosti jsou realizovány v menší míře, důležitost těchto činností lze považovat ve srovnání s ostatními aktivitami za mírně podprůměrnou.

V souvislosti s překážkami zmiňují VOŠ nejčastěji finanční náročnost zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště u zaměstnavatelů (52 %), omezenou možnost zorganizování a zajištění spolupráce ze strany zaměstnavatelů (40 %) a omezenou možnost firem přizpůsobit se vzdělávacím potřebám žáků (39 %). Mezi další překážky můžeme zařadit nedostatečnou disciplinovanost a motivaci žáků pro práci v reálném pracovním prostředí (32 %), nezáměr o spolupráci ze strany zaměstnavatelů (32 %), finanční náročnost ve vazbě na zajištění spolupráce (28 %), omezenou dostupnost firem vhodných pro vyučované obory VOŠ a zaměření (28 %) a omezený zájem zaměstnavatelů o účast svých zástupců na závěrečných zkouškách (25 %). Určitý problém představuje podle VOŠ také situace, kdy firmy požadují po žácích příliš vysoký standard práce, zručnost a dovednosti, kterých ještě žáci v průběhu studia nemohou dosahovat (18 %). 17 % VOŠ uvádí, že v souvislosti s rozvojem odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli na žádné řekážky nenarážejí.

VOŠ v rámci dalšího rozvoje oblasti odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli deklarují potřebu zajištění stáží žáků v zahraničních firmách, které by zároveň posílily výuku cizích jazyků (74 %) a zajištění finančních prostředků pro praxe žáků, především na úhradu zdravotních prohlídek (72 %). VOŠ mezi dalšími opatřeními zmiňují zejména finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům (67 %), stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech (66 %), odborný výcvik nebo praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů (63 %) a zapojení odborníků z praxe do výuky (61 %). 55 % VOŠ by uvítalo podporu ve vzdělávání vyučujících odborných předmětů a odborného výcviku. VOŠ dále zmiňují vytvoření partnerských smluv mezi školou, zaměstnavatelem, žákem a jeho rodiči (52 %), podporu náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (48 %), tvorbu a dostupnost metodických materiálů na podporu výuky odborných předmětů a odborného výcviku (47 %), přípravu strategie spolupráce se zaměstnavateli (45 %), analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu (42 %), analýzu požadavků vybraných zaměstnavatelů jako východisko pro

aktualizaci ŠVP (42 %), vzdělávání vyučujících odborných předmětů a výcviku ve smyslu rozvoje pedagogicko-psychologické složky (42 %) a přípravu plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (40 %).

Graf 23: Opatření, která by školám pomohla, a jejich důležitost

Jestliže u nejčastěji zmiňovaných opatření zohledníme jejich důležitost, můžeme vidět, že prioritním opatřením je pro VOŠ především zajištění finančních prostředků pro praxe žáků, které jsou pro školy finančně nákladné. Ze strany VOŠ jde o druhé nejčastěji zmiňované opatření, které je zároveň školami hodnoceno jako velmi důležité. Do prioritní oblasti lze také částečně zařadit finance na organizaci, pomůcky, pojištění a náklady na dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik nebo odborné předměty – také v tomto případě je deklarovaná důležitost poměrně vysoká a jde o opatření, které je VOŠ zmiňováno ve větší míře. Ačkoliv jsou školami nejčastěji zmiňovány stáže žáků

v zahraničních firmách, důležitost tohoto opatření není ve srovnání s ostatními až tak vysoká, lze ji hodnotit jako lehce podprůměrnou. Určitý potenciál zároveň představuje odborný výcvik a praxe žáků na pracovištích u zaměstnavatelů. Toto opatření je školami sice zmiňováno v menší míře, nicméně je hodnoceno jako velmi důležité (nejvyšší důležitost ve srovnání s ostatními častěji zmiňovanými položkami).

Aktuální stav podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli na VOŠ

Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (64 % škol)	Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (53 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (50 % škol)	Škola učitelům nabízí stáže, zapojuje odborníky z praxe do výuky. (43 % škol)	
Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (42 % škol)	Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (42 % škol)	

Činnosti, které VOŠ v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli realizují	Překážky, na něž VOŠ při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by VOŠ pomohla ke stanoveným cílům
- Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (90 %) - Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (88 %) - Spolupráce se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (46 %) - Analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce a komunikace s nimi (45 %) - Spolupráce s reprezentací zaměstnavatelů v oborech, které škola vyučuje (cechy, profesní sdružení apod.); regionálními sektorovými dohodami (44 %) - Nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (42 %) - Zpracování plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (42 %)	- Zdravotní prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště zaměstnavatele – finanční náročnost (52 %) - Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat (40 %) - Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (39 %) - Žáci nejsou dostatečně disciplinováni a motivováni pro práci v reálném pracovním prostředí (32 %) - Nezájem firem o spolupráci se školami (32 %) - Spolupráce je pro školu příliš finančně nákladná (28 %) - Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření (28 %)	- Stáže žáků v zahraničních firmách (podpora výuky cizích jazyků) (74 %) - Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek) (72 %) - Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik/odborné předměty (67 %) - Stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (66 %) - Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (63 %) - Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odborného výcviku (61 %)

Cíle, které si v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli stanovily VOŠ

Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (67 % škol)	Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (64 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Zaměstnavatelé podporují školu či vybrané žáky finančně, př. poskytují škole materiál či vybavení. (52 % škol)	Škola má zpracovanou strategii spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery, její součástí jsou odborné stáže vyučujících ve firmě. (52 % škol)	
Zaměstnavatelé se aktivně podílejí i na náborových aktivitách školy. (48 % škol)	Zaměstnavatelé podporují účast žáků školy v odborných soutěžích. (43 % škol)	

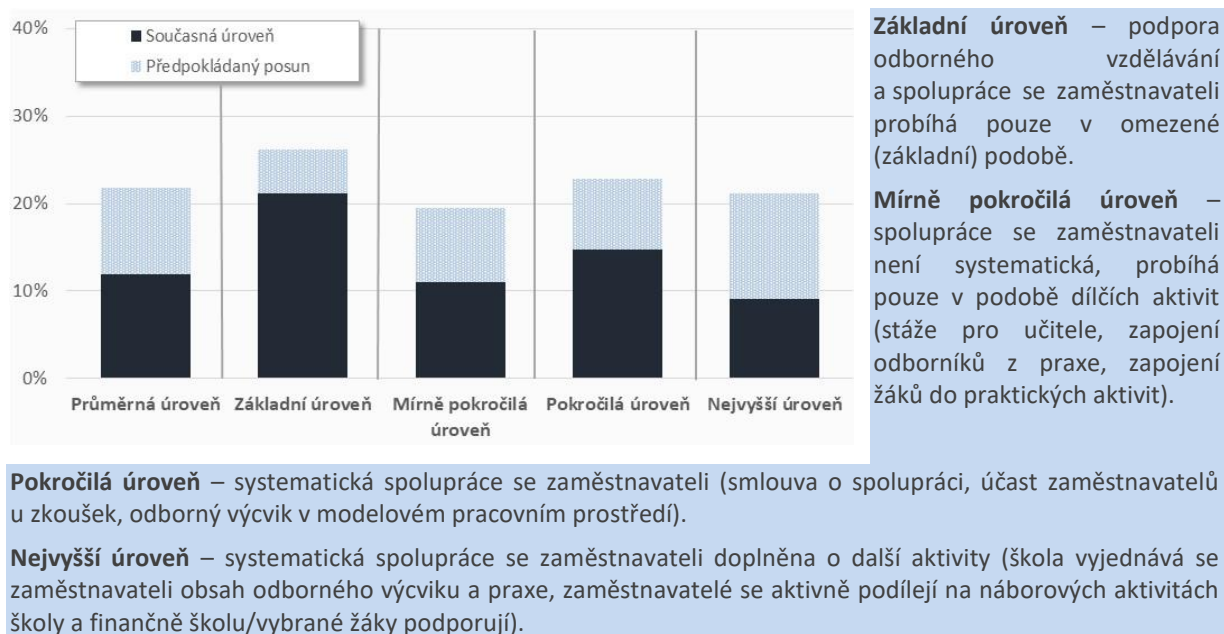
*každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolili.

2.6 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ PRAKT. ŠKOL

V případě praktických škol spadají realizované činnosti především do základní úrovně (21%), kdy podpora odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli probíhá pouze v základní (omezené) podobě. V rámci pokročilé úrovně je realizováno 15 % aktivit – na této úrovni probíhá systematická spolupráce se zaměstnavateli, kteří se účastní zkoušek ve vyučovaných oborech, případně zde probíhá odborný výcvik v modelovém pracovním prostředí a škola má se zaměstnavatelem uzavřenou smlouvu o spolupráci. V případě mírně pokročilé a nejvyšší úrovně probíhá činnost pouze v omezeném měřítku (mírně pokročilá úroveň – 11 %, nejvyšší úroveň – 9 %).

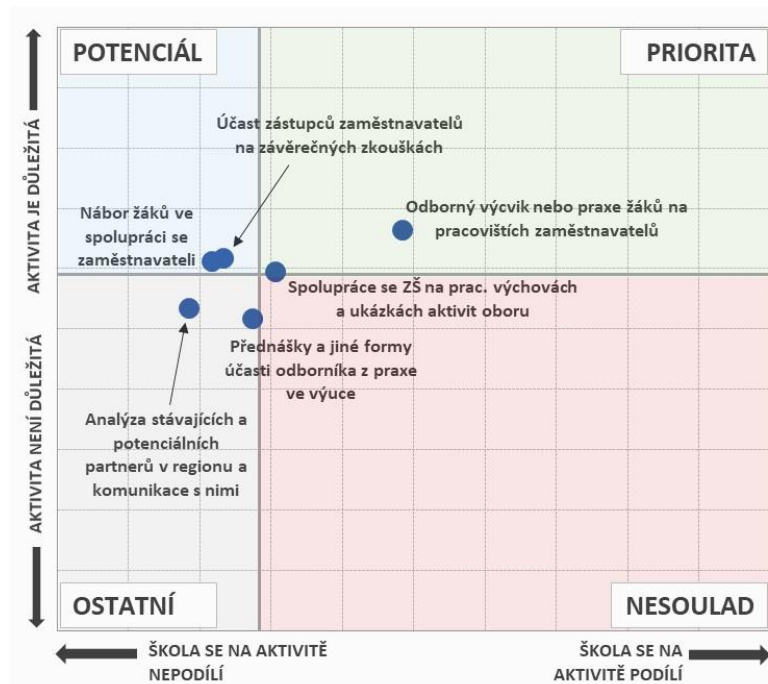
Předpokládaný posun napříč jednotlivými úrovněmi není obecně nikterak vysoký, což vyplývá i ze zaměření praktických škol. Praktické školy mají do budoucna zájem rozvíjet se zaměstnavateli systematickou spoluprací, která je zároveň doplněna o další činnosti a aktivity (předpokládaný posun v rámci nejvyšší úrovně – 12%), určitý posun lze očekávat také v případě mírné a pokročilé úrovně (předpokládaný posun na obou úrovních činí přibližně 8 %).

Graf 24: Současná úroveň podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a firem a předpokládaný posun

Oblast odborného vzdělávání a rozvoje spolupráce se zaměstnavateli není pro praktické školy v důsledku jejich zaměření příliš prioritní oblastí. Pokud praktické školy v této oblasti deklarují činnost, zaměřují se především na zajištění odborného výcviku a praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (48 %). 31 % praktických škol spolupracuje se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru, 27 % zapojuje odborníky z praxe do výuky v rámci oborové nabídky. Mezi dalšími častěji zmiňovanými aktivitami je praktickými školami uváděna účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (23 %), nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (22 %), analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možnosti spolupráce (19 %). Další aktivity jsou praktickými školami realizovány spíše okrajově: rozvoj kariérového poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (15 %), zpracování strategie spolupráce se zaměstnavateli (12 %), spolupráce s reprezentací zaměstnavatelů v oborech, které škola vyučuje (11 %), zpracování plánů spolupráce se zaměstnavateli (10 %) a stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (10 %).

Graf 25: Aktivita, na nichž se školy podílejí, a jejich důležitost

Prioritou pro praktické školy je především odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů – jde o nejčastěji zmiňovanou aktivitu, které je zároveň, ve srovnání s ostatními aktivitami, přisuzována nejvyšší důležitost. Do prioritní oblasti lze částečně zařadit také spolupráci se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru. I v tomto případě je podíl škol realizujících tuto činnost poměrně vysoký, důležitost aktivity se pohybuje na průměrné hodnotě. Potenciál lze sledovat také ve vazbě na zajišťování účasti zástupců zaměstnavatelů u závěrečných zkoušek a náboru žáků ve spolupráci se

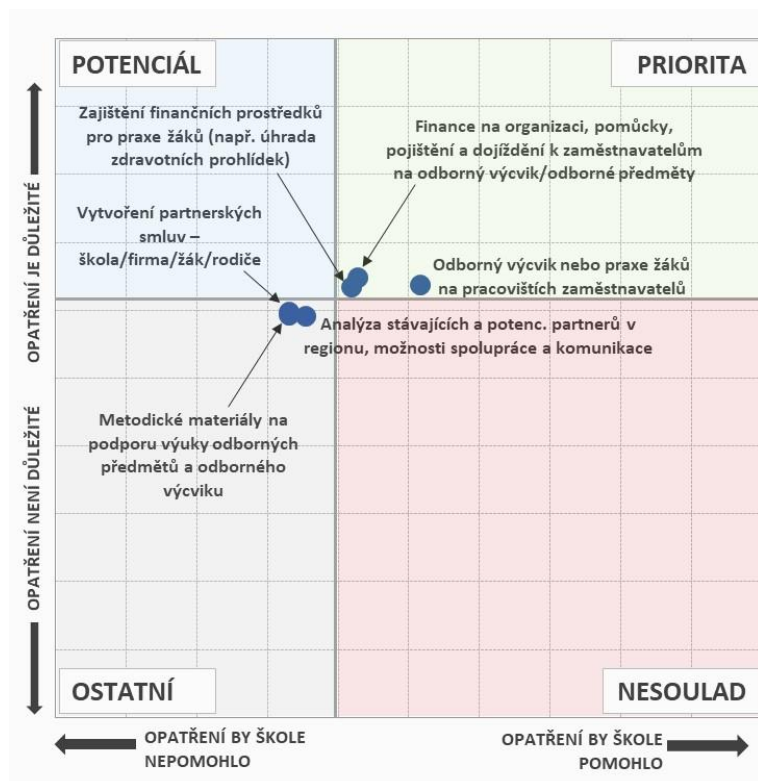
zaměstnavateli. Ačkoliv nejsou tyto činnosti praktickými školami tak často realizovány, jsou školami hodnoceny jako důležité. Pokud jde o zapojování odborníků z praxe do výuky, praktické školy sice tuto činnost zmiňují ve srovnání s ostatními aktivitami poměrně často, ale z hlediska důležitosti je hodnocena podprůměrně.

Pokud jde o překážky, které omezují možnosti rozvoje odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli, praktické školy nejčastěji narážejí na to, že se firmy nejsou schopny přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (51 %), problémem je také omezená dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření (45 %). Mezi další překážky lze zařadit nezáměr firem o spolupráci s praktickými školami (35 %), nedostatečnou disciplinovanost a motivaci žáků pro práci v reálném pracovním prostředí (také 35 %) a fakt, že firmy mají v souvislosti s požadavky na standard práce, zručnost a dovednosti příliš vysoké nároky, které žáci praktických škol nejsou schopni naplnit. 22 % praktických škol dále zmiňuje finanční náročnost zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště. Pokud firmy mají o spolupráci zájem, v některých případech nemusí být schopny spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat a nastavit (15 %).

V souvislosti s rozvojem této oblasti praktické školy zdůrazňují potřebu zajištění odborného výcviku a praxe žáků na pracovištích u zaměstnavatelů (52 %), financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik (43 %) a zajištění finančních prostředků pro praxi žáků, které se primárně týkají úhrady zdravotních prohlídek (42 %). Praktickým školám by v rozvoji oblasti odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli dále pomohla analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu (35 %), vytvoření partnerských smluv mezi školou, zaměstnavatelem, žákem a jeho rodiči (33 %), metodické materiály na podporu výuky odborných předmětů a odborného výcviku (33 %), příprava strategie spolupráce se zaměstnavateli (32 %), zapojení odborníků z praxe do výuky (31 %) a vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku ve smyslu rozvíjení odbornosti (31 %). Příprava plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery by pomohla 27 % praktických škol, stejně tak rozvoj pedagogicko-psychologické složky u vyučujících odborných předmětů a odborného výcviku (27 %). 20 – 25 % praktických škol zmiňuje potřebu zajištění stáží pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech u zaměstnavatelů (25 %), podporu náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (24 %), analýzu požadavků konkrétních zaměstnavatelů pro přípravu na vybrané obory, jež by zároveň

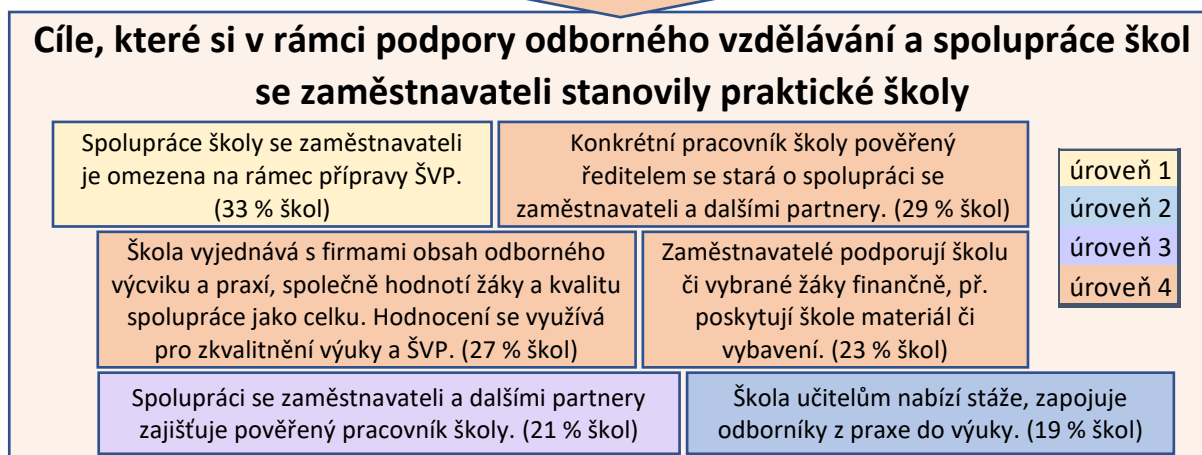
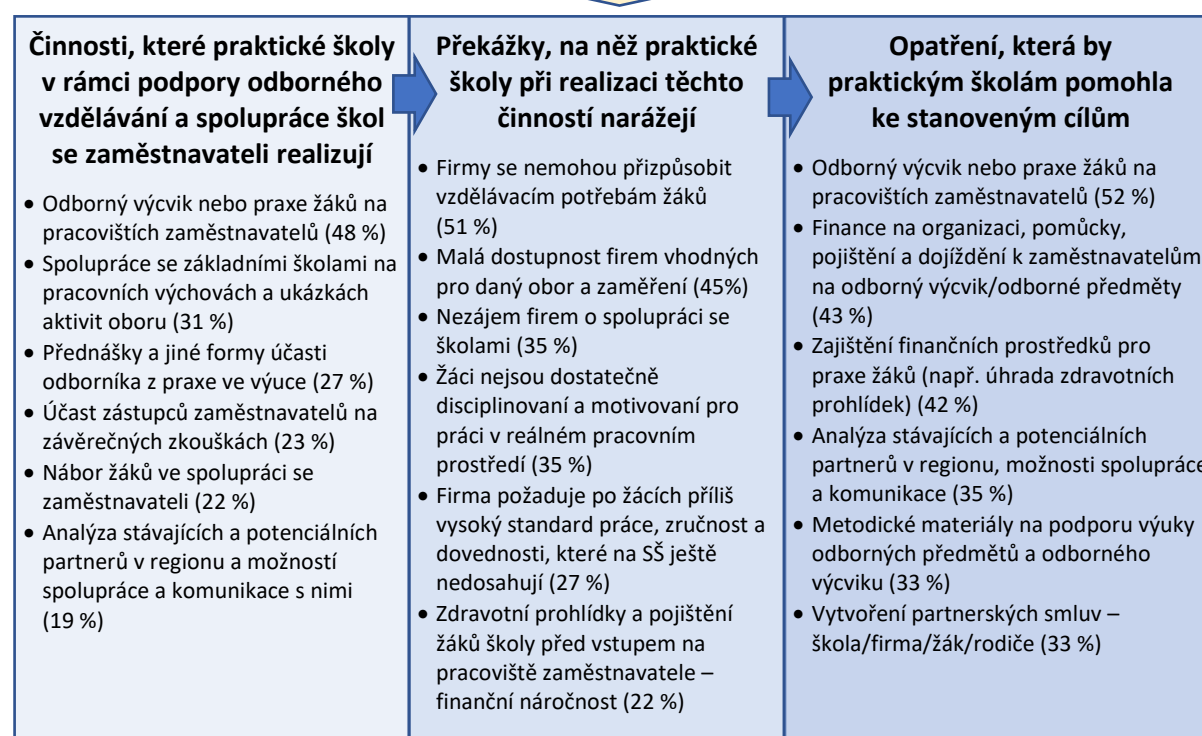
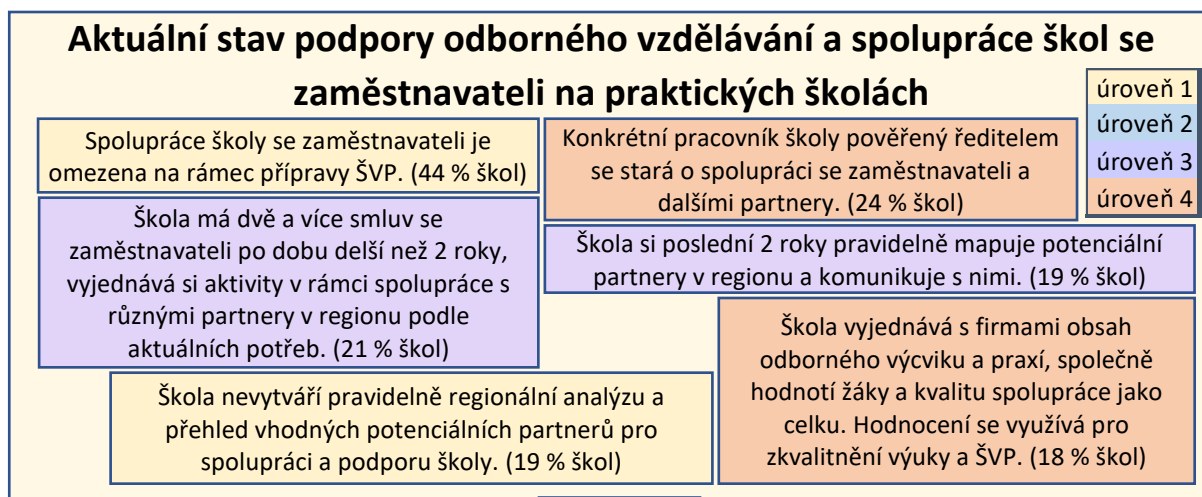
sloužila jako východisko pro aktualizaci ŠVP (22 %) a vzdělávání instruktorů, kteří realizují výuku na pracovištích zaměstnavatelů (22 %).

Graf 26: Opatření, která by školám pomohla, a jejich důležitost

Hlavní prioritami ve vazbě na rozvoj odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli jsou především: odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích u zaměstnavatelů, finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik či odborné předměty a zajištění finančních prostředků pro praxe žáků. Tato opatření jsou praktickými školami zmiňována nejčastěji a zároveň je jim ve srovnání s ostatními opatřeními přisuzována největší důležitost. V zásadě jde tedy o ta opatření, která by mohla reagovat na překážky, na něž praktické školy narážejí nejčastěji. Pokud jde o vytvoření partnerských smluv mezi školou, zaměstnavatelem, žákem a jeho rodiči, analýzu stávajících a potenciálních

partnerů v regionu a metodické materiály na podporu výuky odborných předmětů a odborného výcviku, tato opatření jsou zmiňována o něco menší míře a zároveň jsou hodnocena jako méně důležitá (jejich důležitost se pohybuje pod průměrnou hodnotou).

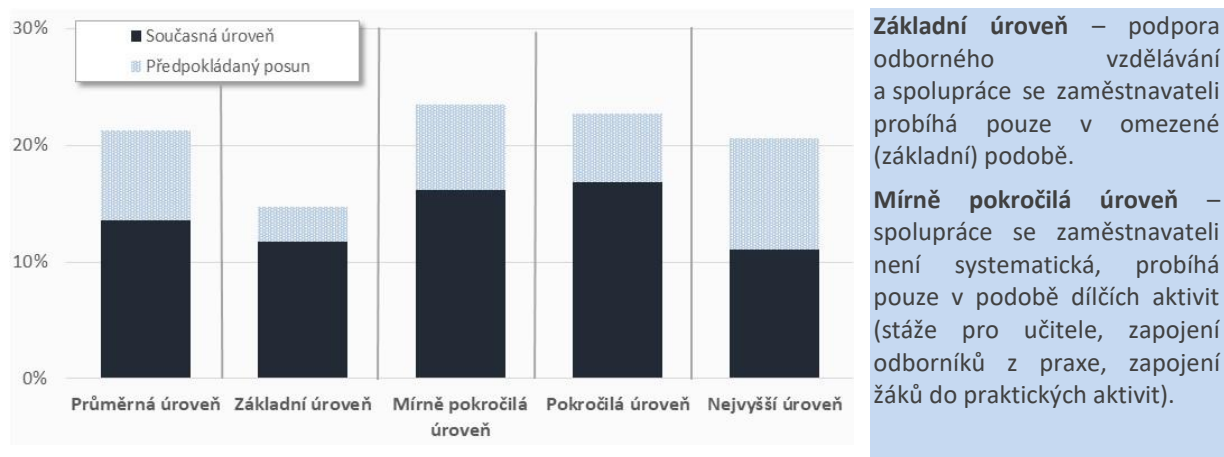
*každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolili.

2.7 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ KONZERVATOŘÍ

V případě konzervatoří jsou podíly aktivit v rámci jednotlivých úrovní na poměrně nízké úrovni. V oblasti odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli rozvíjejí konzervatoře aktivity buďto na pokročilé (17 %) nebo mírně pokročilé úrovni (16 %), tedy formou systematické spolupráce (účast zaměstnavatelů u zkoušek, odborný výcvik v modelovém pracovním prostředí) nebo prostřednictvím dílčích aktivit bez ucelenější koncepce (stáže pro učitele, zapojení odborníků z praxe, zapojení žáků do praktických aktivit). Podíl aktivit v rámci základní úrovně se pohybuje kolem 12 %, v případě nejvyšší úrovně činí podíl realizovaných aktivit 11 %.

Předpokládaný posun v oblasti odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli není u konzervatoří obecně nikterak výrazný. Určitý vývoj lze očekávat v rámci nejvyšší úrovně – konzervatoře mají zájem o rozvíjení systematické spolupráce se zaměstnavateli, která bude zároveň doplňována dalšími aktivitami (předpokládaný posun o 10 %). Mírný posun lze očekávat také v případě mírně pokročilé (předpokládaný posun o 7 %) a pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 6 %).

Graf 27: Současná úroveň podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a firem a předpokládaný posun

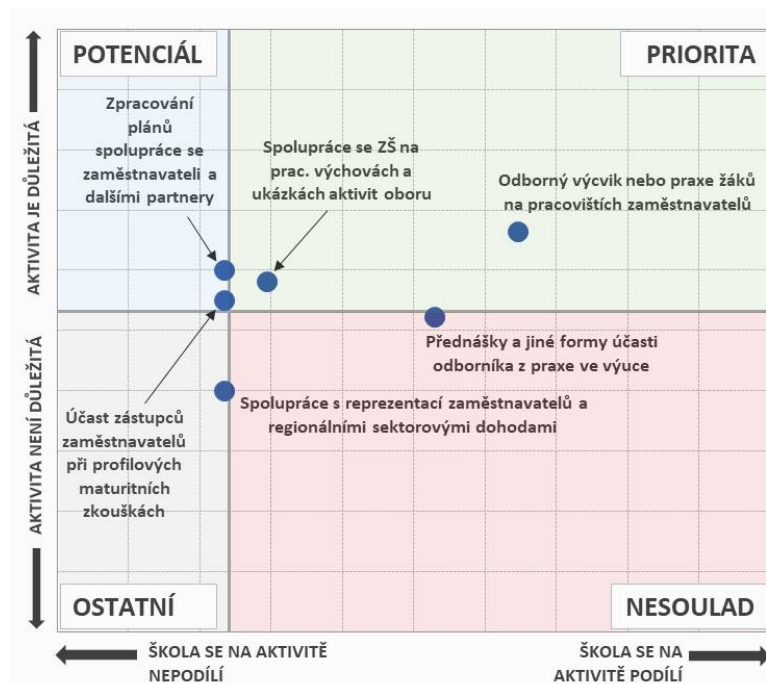

Pokročilá úroveň – systematická spolupráce se zaměstnavateli (smlouva o spolupráci, účast zaměstnavatelů u zkoušek, odborný výcvik v modelovém pracovním prostředí).

Nejvyšší úroveň – systematická spolupráce se zaměstnavateli doplněna o další aktivity (škola vyjednává se zaměstnavateli obsah odborného výcviku a praxe, zaměstnavatelé se aktivně podílejí na náborových aktivitách školy a finančně školu/vybrané žáky podporují).

Konzervatoře se v rámci oblasti odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli soustředí primárně na odborný výcvik a praxi žáků u zaměstnavatelů (65 %) a zapojení odborníků z praxe do výuky (53 %). Mezi další nejčastěji zmiňované lze zařadit spolupráci se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (29 %), spolupráci s reprezentací zaměstnavatelů v oborech, které konzervatoře vyučují (24 %), zpracování plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími relevantními partnery (24 %) a účast zástupců zaměstnavatelů při profilových maturitních zkouškách (24 %). Ostatní aktivity jsou rozvíjeny pouze minimálně. Jedná se například o účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (18 %), analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu (18 %), rozvoj kariérového poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (18 %) nebo o stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech u zaměstnavatelů.

Graf 28: Aktivita, na nichž se školy podílejí, a jejich důležitost

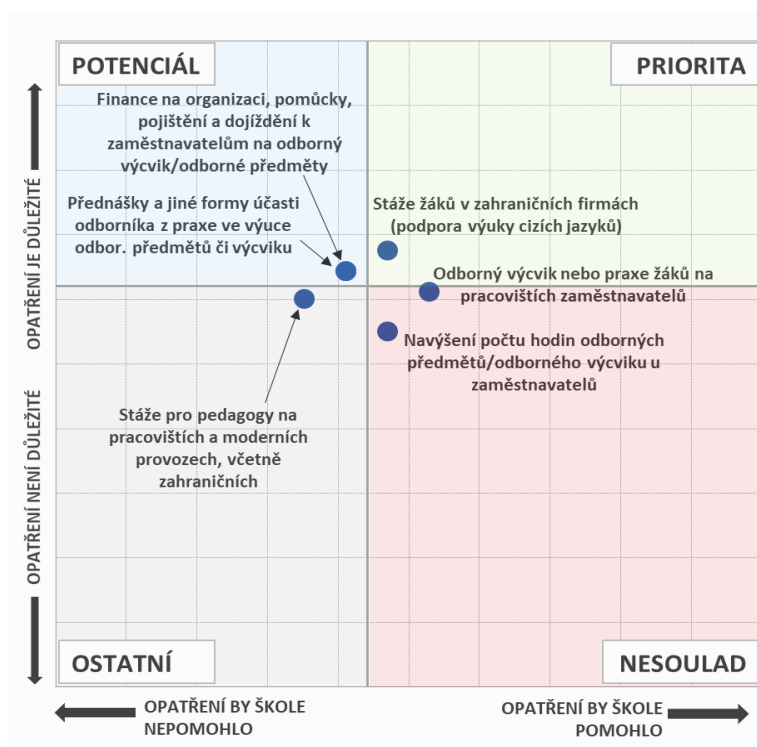
Pro konzervatoře je prioritou především odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů a spolupráce se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru. Tyto činnosti jsou konzervatořemi zmiňovány nejčastěji a zároveň jsou hodnoceny jako velmi důležité. Potenciál lze spatřovat také ve zpracování plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery a účasti zástupců zaměstnavatelů při profilových maturitních zkouškách. Ačkoliv jsou tyto aktivity zmiňovány v menší míře, jsou konzervatořemi považovány za důležité. Určitý rozpor lze naopak vysledovat případě

zapojování odborníků z praxe do výuky předmětů. Tato činnost je sice konzervatořemi realizována ve větší míře (jedná se o druhou nejčastěji zmiňovanou aktivitu), její důležitost je nicméně vyhodnocena jako lehce podprůměrná.

Konzervatoře se v rámci této oblasti potýkají zejména s omezenou dostupností firem vhodných pro dané zaměření a vyučované obory (47 %). Pokud firmy zájem o spolupráci mají, nejsou mnohdy schopny spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat (35 %). Téměř třetina konzervatořů se potýká s nezájmem firem o spolupráci (29 %), případně se firmy nejsou schopny přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (také 29 %). Konzervatoře dále narážejí na nedostatečnou disciplinovanost a motivaci žáků pro práci v reálném pracovním prostředí (18 %), finanční náročnost zajištění spolupráce se zaměstnavateli (18 %), příliš vysoké požadavky zaměstnavatelů na žáky z hlediska standardu práce, zručnosti a dovednosti (12 %) a nezájem zaměstnavatelů o účast svých zástupců při závěrečných zkouškách (12 %). 18 % konzervatořů se s žádnými problémy v této oblasti nepotýká.

V souvislosti s rozvojem oblasti odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli by konzervatořím nejvíce pomohlo zajištění odborného výcviku nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (53 %), navýšení počtu hodin odborných předmětů nebo odborného výcviku (47 %), stáže žáků v zahraničních firmách (47 %), finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům (41 %) a zapojení odborníků z praxe do výuky (41 %). Více než třetina škol zdůrazňuje potřebu vytvoření partnerských smluv mezi školou, zaměstnavatelem, žákem a jeho rodiči (35 %), přípravu strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (35 %) a stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech u zaměstnavatelů (35 %). Další častěji zmiňovaná opatření jsou: zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (29 %), analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu (29 %), metodické materiály na podporu výuky odborných předmětů a odborného výcviku (29 %), vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku ve smyslu rozvíjení odbornosti a pedagogicko-psychologické složky (v obou případech 29 %) a příprava plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (24 %). Ostatní opatření jsou zmiňována spíše sporadicky.

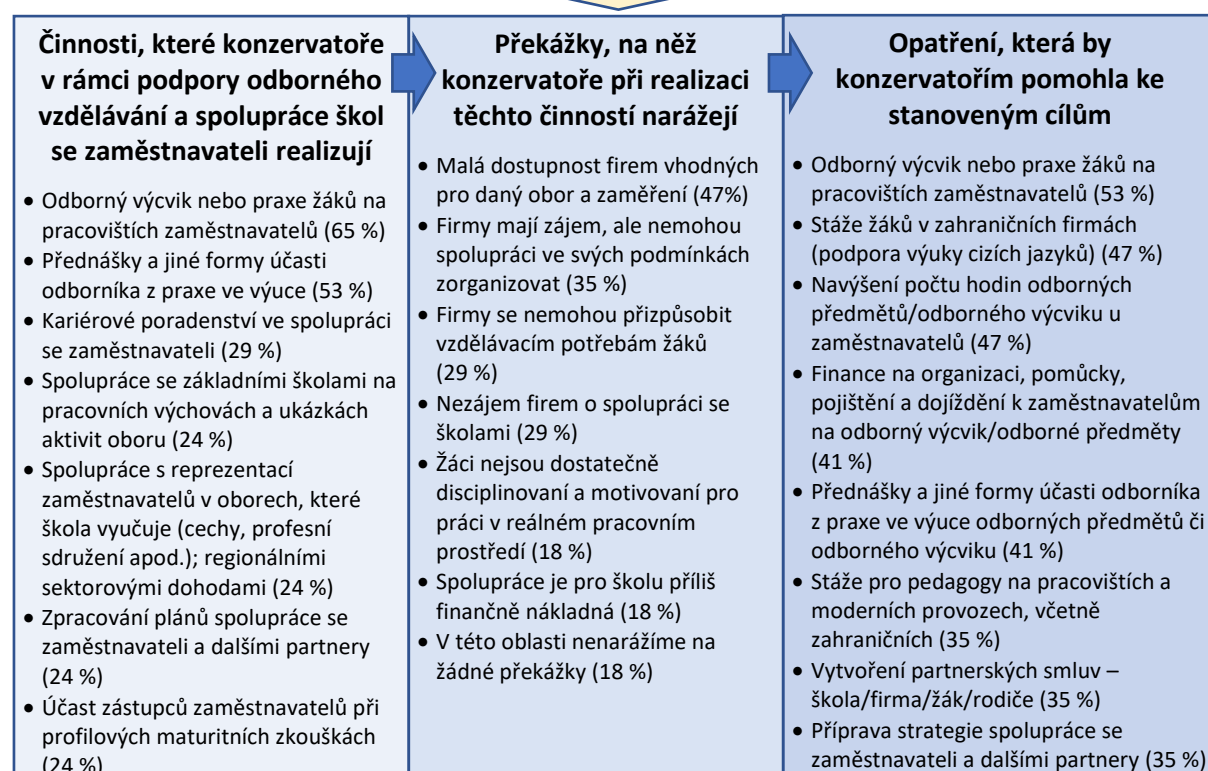
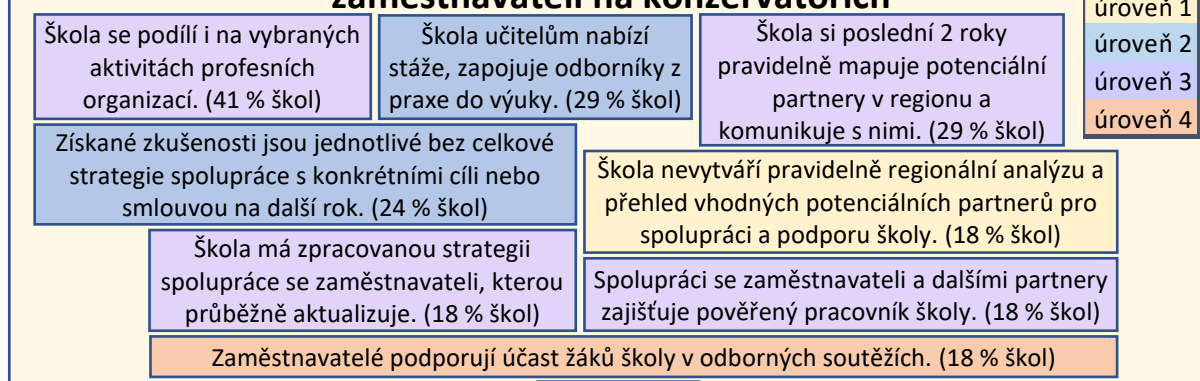
Graf 29: Opatření, která by školám pomohla, a jejich důležitost

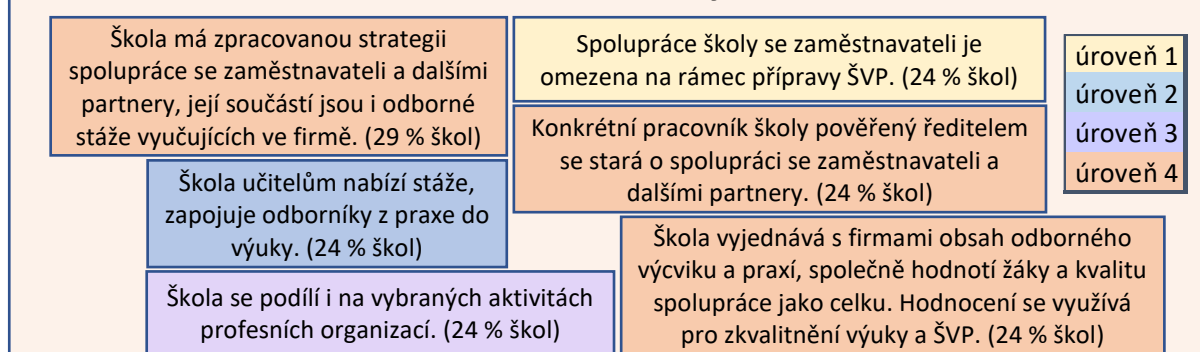
Pokud bychom v souvislosti se zmiňovanými opatřeními přihledli k jejich důležitosti, můžeme považovat zajištění stáží pro žáky v zahraničních firmách za hlavní prioritu konzervatoří. Toto opatření je školami frekventovaně zmiňováno a zároveň je ve srovnání se ostatními opatřeními považováno za nejvíce důležité. Určitý potenciál tkví také v zajištění financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům a v zajištění účasti odborníků z praxe ve výuce. Tato opatření jsou sice konzervatořemi zmiňována méně často, je jim však přisuzována poměrně vysoká důležitost. Ve vazbě na opatření lze vyzorovat také určitý nesoulad. Týká se to především navýšení počtu hodin

odborných předmětů a odborného výcviku u zaměstnavatelů – přestože je toto opatření zmiňováno školami poměrně často, jeho důležitost je spíše nižší, podprůměrná. To lze částečně říci také o zajištění odborného výcviku a praxe žáků u zaměstnavatelů, kde se důležitost opatření pohybuje těsně pod průměrnou hodnotou (je však třeba říci, že rozdíl důležitosti od průměrné hodnoty je minimální a jde o nejčastěji zmiňované opatření).

Aktuální stav podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli na konzervatořích

Cíle, které si v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli stanovily konzervatoře

*každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolili.

3 PODPORA KOMPETENCÍ K PODNIKAVOSTI, INICIATIVĚ A KREATIVITĚ

V rámci projektu P-KAP je oblast kompetencí k iniciativě, kreativitě a podnikavosti chápána v nejširším slova smyslu, tedy ve smyslu proaktivního přístupu jedince ke svému uplatnění na trhu práce i v rámci občanského života. Správné uchopení těchto kompetencí vede k zajištění potřeby seberealizace (při využití silných stránek jedince).

Podpora rozvoje těchto kompetencí se dá shrnout pod pojem výchova k podnikavosti (dále VkP), používaný i odbornou veřejností. Tuto podporu lze chápat jako **výchovu k podnikavosti zahrnující všechny výukové metody, jež směřují k posílení podnikatelských přístupů a postupů, znalostí a dovedností.**

S výchovou k podnikavosti je pak také spojen pojem „**podnikavý člověk**“, kterého lze definovat jako: osobu aktivně hledající příležitosti, jež umí také využít (nikoliv však zneužít). Ty pak může uplatnit jak v roli podnikatele, ale i jako kvalitní zaměstnanec.

Podnikavost a související kompetence tedy vycházejí z podnikatelských přístupů, lze je však uplatnit nejen v komerční sféře, ale také v neziskovém sektoru a v občanském životě. Z tohoto pohledu je součástí VkP nauka o podnikání (vč. problematiky etiky v podnikání) a také oblast společenské odpovědnosti (z pohledu firmy, sociálních projektů i z pohledu jednotlivce, tj. ve smyslu dobrovolnictví).

Zejména se však v rámci VkP jedná o rozvoj určitých kompetencí, které by se daly nazvat „podnikavé“ a jsou rozvíjeny v rámci těchto témat:

- vidění příležitostí – tj. schopnost vyhledávat, kriticky hodnotit příležitosti,
- iniciativa a aktivita – tj. schopnost využívat příležitosti, aktivně přicházet s nápady a realizovat je,
- kreativní myšlení a tvořivost – tj. schopnost rozvíjet nápady,
- strategické řízení – tj. kombinační schopnosti, schopnost zpracovat nápady do podoby záměrů, dlouhodobě plánovat, schopnost předvídat,
- týmová práce – tj. leadership a schopnost práce v týmu,
- flexibilita – tj. schopnost přizpůsobovat se změnám,
- vytrvalost a smysl pro zodpovědnost,
- schopnost přijímat riziko,
- finanční gramotnost – tj. schopnost vidět věci i ve finančních souvislostech.

Podle závěrů Evropské komise definovaných ve strategii Evropa 2020 **musí mít do konce roku 2020 každý žák počátečního vzdělávání praktickou zkušenost s VkP.** Prováděcím opatřením evropského cíle v ČR by mělo být **začlenění VkP plošně do výuky středních a vyšších odborných škol.** Právě uchopení podnikavosti jako klíčové kompetence dává dobrý základ pro rozvinutí výchovy k podnikavosti v rámci celé školy a většiny předmětů. Na nejvyšší úrovni pak podnikavost „**proroste**“ do celé **kultury školy**, kdy ji většina učitelů vědomě rozvíjí v rámci svých předmětů.

Pro začlenění podnikavosti do výuky je zapotřebí zejména **vzdělávání pedagogů a jejich pozitivní motivace k rozšíření praktické výuky**, která bude zajímavější a lépe přijatelná ze strany žáků a studentů.

Doporučujeme, aby **na každé škole** byl ustanoven **jeden pracovník**, který bude VkP zaštiťovat, bude se seznamovat s aktuálními informacemi a ty předávat dál ostatním učitelům. Tímto pracovníkem nemusí nezbytně být vyučující ekonomických předmětů. Vhodnou osobou je například vyučující, který má osobní zkušenost s podnikáním, či vyučující, který organizuje školní i mimoškolní aktivity. Tato role může být také dána koordinátorovi spolupráce škol a firem či kariérovému poradci, na jehož oblast VkP úzce navazuje. V některých případech může být vhodnou osobou i aktivní rodič.

Na národní úrovni je zapotřebí vybudovat metodickou podporu a bázi znalostí, aby měli učitelé z čeho čerpat nové znalosti a dovednosti spojené s rozvojem podnikavosti a mohli kvalitně pracovat s žáky a studenty. V optimální variantě by měla vzniknout Národní strategie VokP.

V rámci volnočasových aktivit nebo dalších aktivit školy souvisejících s odborným vzděláváním by měli mít žáci **možnost vyzkoušet si podnikání v praxi**. K tomu slouží např. akcelerační a start-up programy či inkubátory, jejichž síť by měla být přístupná také pro středoškoláky. Cílem by v tomto směru mělo být hlavně praktické vzdělávání. Zde je třeba konstatovat, že některé aktivity, které se na většině škol dějí formou vyučovacích předmětů, mohou být zařazeny i jako **předmět volitelný či nepovinný** (fiktivní firmy, JA firmy, ad.)

Hlavní zjištění

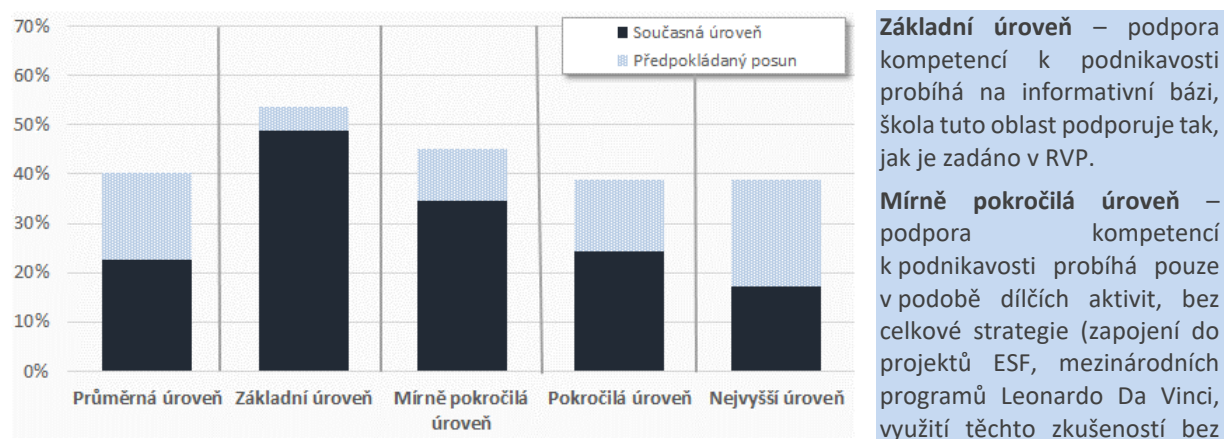
- Podporu kompetencí k podnikavosti rozvíjí většina škol pouze na základní úrovni a v rámci zadání RVP, školy případně vyvíjejí činnosti na mírně pokročilé úrovni, kdy podpora podnikavosti probíhá v podobě dílčích aktivit, nad rámec RVP. Školy mají nicméně zájem tuto oblast dále rozvíjet. Nejvýraznější posun lze očekávat v rámci nejvyšší úrovně, kdy se podpora kompetencí k podnikavosti stává jednou z priorit školy (především SOU, SOŠ, VOŠ a gymnázia). Praktické školy a konzervatoře plánují největší nárůst aktivit především v rámci základní úrovně.
- Školy se v rámci podpory kompetencí k podnikavosti zaměřují především na to, aby naučily žáky kriticky myslet a nacházet inovativní řešení (především SOŠ, VOŠ, gymnázia). Dále se školy zaměřují na výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (SOU, SOŠ a VOŠ) i všeobecného vzdělávání (gymnázia) a začleňování ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech (především SOU, SOŠ a VOŠ). Další významnou aktivitou je získávání informací a podnětů ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti (VOŠ a praktické školy) a začleňování projektového vyučování, které podněcuje kreativní uvažování, do výuky (gymnázia a VOŠ).
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s nedostatkem finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo výuku (tento problém je často zmiňován SOU a SOŠ). Dalšími velmi často zmiňovanými problémy jsou malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení a projekty (především SOU), nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (především pro SOU, SOŠ, VOŠ a gymnázia) a malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci (především pro SOU, SOŠ a praktické školy).
- Opatřeními, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou především podpora školních projektů, jako jsou například dny otevřených dveří (především SOU, SOŠ a VOŠ), přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (především SOU, SOŠ a VOŠ), kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (toto opatření zdůrazňují prakticky všechny typy škol) a metodické materiály a kurzy pro pedagogy na téma kreativity a podnikavosti (všechny typy škol s výjimkou konzervatoří). Potřebný je dále i rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro rozvoj podnikavosti (zejména pro SOU, SOŠ, VOŠ a gymnázia).

3.1 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ ŠKOL V ČR

V rámci podpory kompetencí k podnikavosti školy nejčastěji vykonávají činnosti, jež je možné zařadit do základní úrovně, tedy tak, jak je zadáno v RVP, nebo do mírně pokročilé úrovně, kdy podpora podnikavosti probíhá zejména na základě zapojení škol do projektů ESF nebo jiných projektů. V rámci základní úrovně vykonávají střední a vyšší odborné školy necelou polovinu činností (49 %), v rámci mírně pokročilé úrovně pak v současnosti realizují více než třetinu činností (35 %). Nejmenší podíl aktivit (17 %) je školami vykonáván v rámci nejvyšší úrovně. Na této úrovni se systematický rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti stává jednou z priorit školy.

Školy nejčastěji plánují rozvoj aktivit na nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 22 %). O něco méně výrazný posun (o 15 %) lze předpokládat u činností spadajících do pokročilé úrovně. V rámci mírně pokročilé úrovně by do budoucna, podle odpovědí škol, měl být zaznamenán posun o 11 % a jen k velice nízkému posunu (o 5 %) by podle vyjádření škol mělo dojít v případě činností vázaných na základní úroveň.

Graf 30: Současná úroveň podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě a předpokládaný posun

celkové koncepce).

Pokročilá úroveň – systematický a aktivní rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti (škola spolupracuje s celorepublikovými iniciativami na podporu podnikavosti – CEFIF, spoluúčast na projektech na celostátní nebo krajské úrovni, pravidelné využívání informací a podnětů k rozvoji oblasti).

Nejvyšší úroveň – systematický rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti je jednou z priorit školy, pro oblast je vyčleněn pracovník školy, který se stará o aktivity podporující podnikavost a koordinaci učitelů; je doplňováno dalšími dílčími aktivitami (projektové dny, konzultace a exkurze, aktivní zapojení žáků do vedení vyučování, kooperace s podnikateli z okolí).

Z hlediska aktivit, které v rámci podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě realizují, školy nejčastěji zahrnují určité podněty a podporu těchto kompetencí přímo do výuky, zejména učí žáky kriticky myslet a nacházet inovativní podnikatelská řešení (56 %). Přibližně polovina škol se zaměřuje na výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (51 %) nebo v rámci všeobecného vzdělávání (49 %). Necelá polovina škol začleňuje ekonomické aspekty i do výuky neekonomických předmětů (47 %). Méně často školy realizují projektové vyučování, které podněcuje kreativní uvažování žáků (44 %), nebo pedagogové získávají informace a podněty ke vzdělávání v oblasti podnikavosti a využívají je ve výuce (42 %).

Přibližně třetina škol realizuje i konkrétní aktivní kroky, které spočívají v organizování různých akcí nebo zapojení dalších subjektů do výuky. Zejména se jedná o návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (36 %), organizaci konzultací, debat a exkurzí k problematice podnikavosti (35 %), pořádání každoročních projektových dnů zaměstnavatelů na podporu podnikavosti, iniciativy a kreativity (33 %) a navazování kontaktů s podnikateli z okolí školy, které vedou k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků (28 %).

Aktivitu, které zahrnují přímé zapojení žáků, realizuje kolem 20–30 % škol. Do této skupiny aktivit můžeme zařadit např. vytvoření možností pro žáky aplikovat dovednosti v podnikatelské oblasti v rámci školních i volnočasových aktivit (29 %), aktivní zapojení žáků do vedení vyučování a života školy (28 %) nebo účast žáků na činnostech fiktivních firem či akcích Junior Achievement a dalších (24 %), případně práce žáků v reálné školní firmě (21 %). Situace, kdy se pověřený pracovník školy stará o aktivity na podporu podnikavosti a koordinování učitelů, je zatím poměrně málo častá (14 % škol).

Graf 31: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory kompetencí k podnikavosti aktivně podílejí

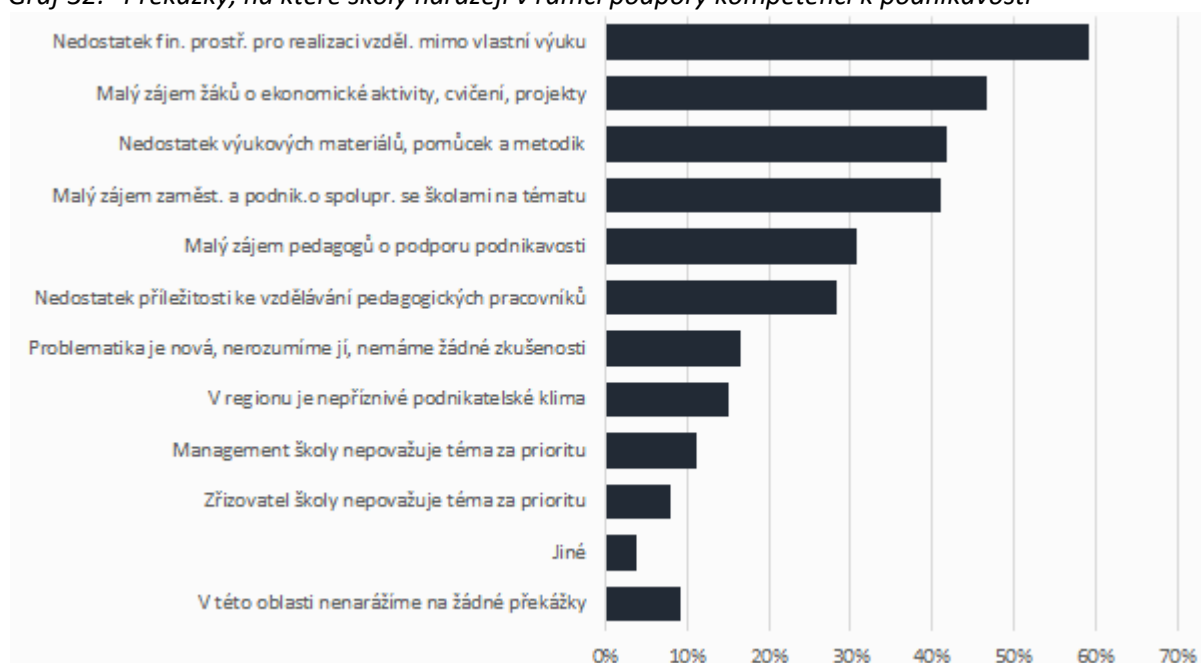

Zaměříme-li se na překážky, které školám brání ve větší podpoře kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě, je dominantní nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (59 %). S tím souvisí i další významný problém, nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (42 %).

Další skupinu překážek tvoří nízký zájem o podporu kompetencí k podnikavosti, a to jak na straně žáků, kteří projevují malý zájem o ekonomické aktivity, cvičení, projekty (47 %), tak na straně zaměstnavatelů a podnikatelů, kteří mají malý zájem o spolupráci se školami na tomto tématu (41 %). Nezájem zaměstnavatelů může souviset s další, méně často uváděnou překážkou, kterou je nepříznivé podnikatelské klima v regionu (15 %). Necelá třetina škol pak uvádí rovněž nízký zájem pedagogů o podporu podnikavosti (31 %).

Školy dále identifikovaly jako další skupinu překážek nedostatek příležitostí ke vzdělávání pedagogických pracovníků (28 %) i skutečnost, že problematika je nová, školy jí nerozumějí a nemají s ní žádné zkušenosti (17 %). Problém, kdy téma podpory kompetencí k podnikavosti není managementem (11 %) nebo zřizovatelem školy (8 %) považováno za prioritu, uvádějí školy poměrně málo často. Přibližně 9 % škol nenaráží v této oblasti na žádné překážky.

Graf 32: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory kompetencí k podnikavosti

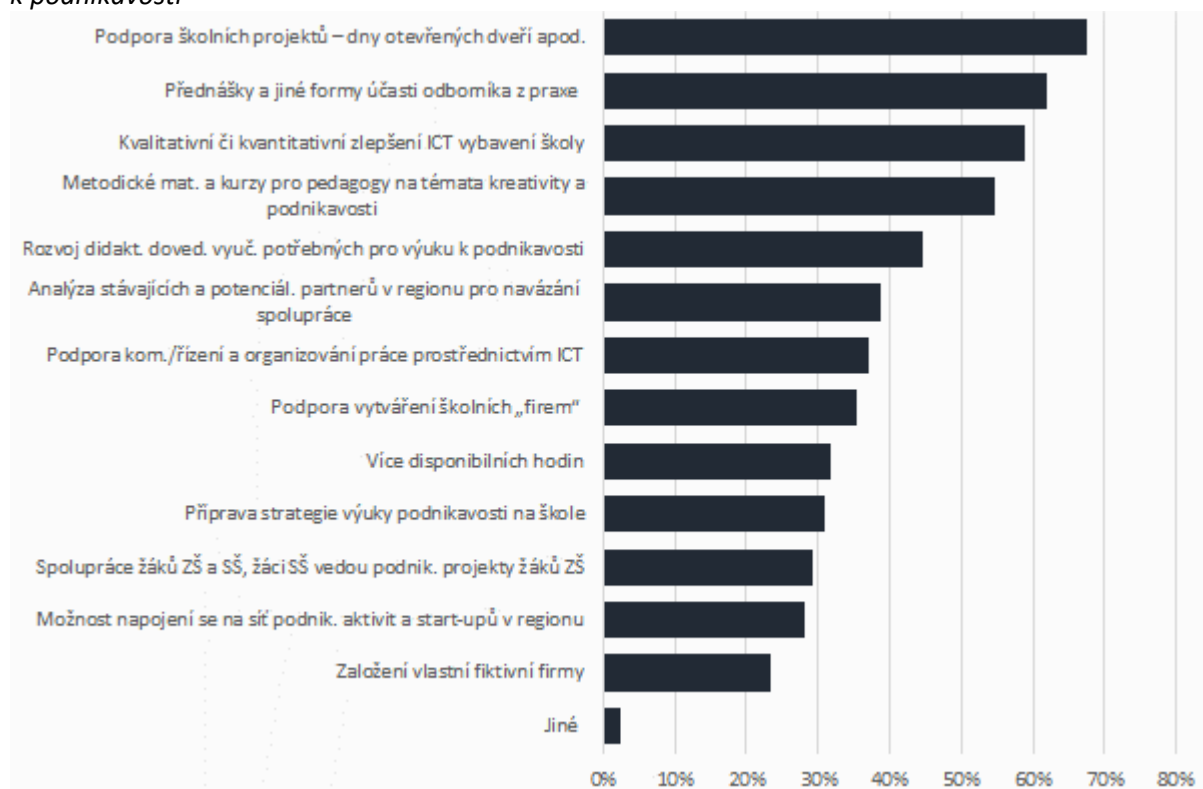
K opatřením, která by školám pomohla v oblasti rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě, patří zejména podpora školních projektů – dny otevřených dveří a další (68 %) a dále přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (62 %). Podstatné je pro školy i kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (59 %) a v návaznosti na to patrně i méně často zmiňovaná podpora komunikace, řízení a organizování práce prostřednictvím ICT (37 %).

Vzhledem k tomu, že k významným překážkám patří nedostatečná připravenost pedagogů a téma podpory kompetencí k podnikavosti je nové a pedagogové s ním nemají dostatečné zkušenosti, školy by potřebovaly metodické materiály a kurzy pro pedagogy na téma kreativity a podnikavosti (55 %) a podporu rozvoje didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (45 %). Necelá třetina škol by rovněž uvítala strategii výuky podnikavosti na škole (31 %) a navýšení počtu disponibilních hodin ve výuce (32 %).

Další opatření souvisejí s rozšiřováním možností spolupráce škol s firmami, kdy asi 40 % škol uvádí potřebu analýzy stávajících a potenciálních partnerů v regionu pro navázání spolupráce a možnost napojení na síť podnikových aktivit a start-upů v regionu (28 %).

K významným opatřením patří vytváření podmínek a možností pro aktivní zapojení žáků, např. podpora školních „firem“ (35 %), spolupráce žáků ZŠ a SŠ, kdy žáci SŠ vedou podnikové projekty žáků ZŠ (29 %), nebo založení vlastní fiktivní firmy (23 %).

Graf 33: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory kompetencí k podnikavosti

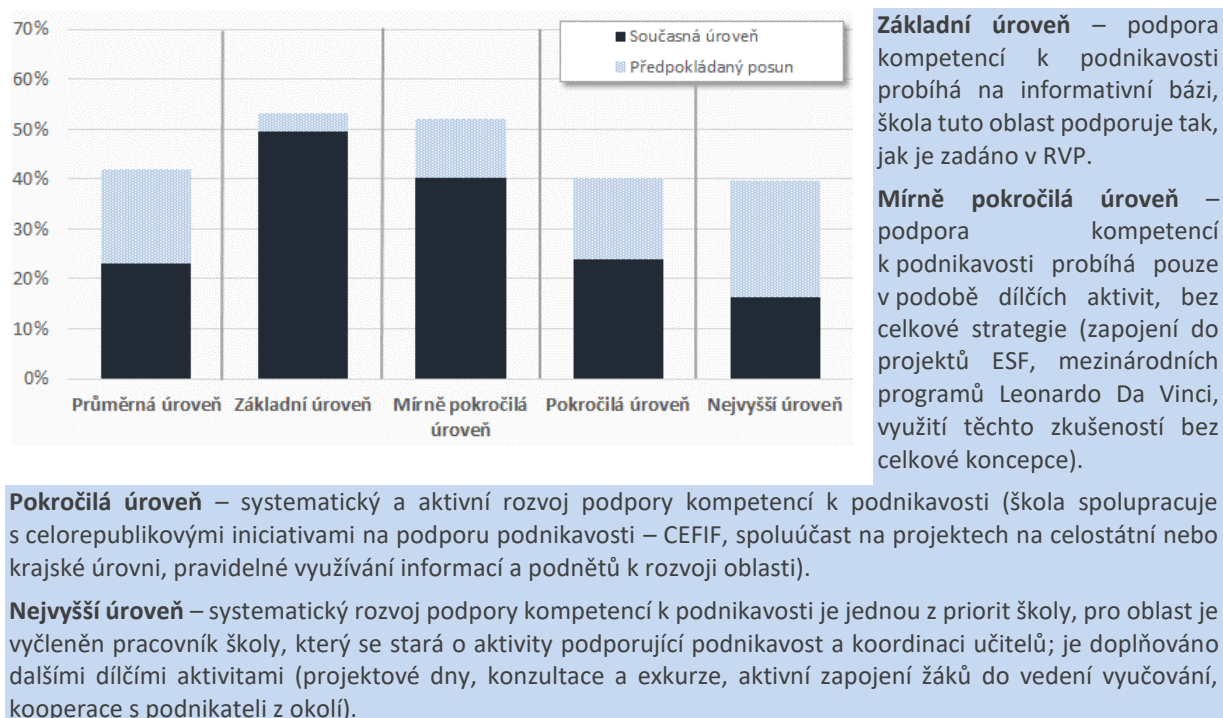

3.2 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ SOU

V rámci podpory kompetencí k podnikavosti střední odborná učiliště nejčastěji vykonávají činnosti, jež je možné zařadit do základní úrovně, tedy tak, jak je zadáno v RVP, nebo do mírně pokročilé úrovně, kdy podpora podnikavosti probíhá na základě dílčích aktivit, především zapojení škol do projektů ESF nebo jiných projektů. V rámci základní úrovně vykonávají školy asi polovinu činností (50 %), v rámci mírně pokročilé úrovně pak v současnosti realizují asi 40 % činností. Nejmenší podíl aktivit (16 %) je učilišti vykonáván v rámci nejvyšší úrovně. Na této úrovni se systematický rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti stává jednou z priorit školy.

Střední odborná učiliště nejčastěji plánují rozvoj aktivit na nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 23 %). Méně výrazný posun (o 16 %) lze předpokládat u činností spadajících do pokročilé úrovně. V rámci mírně pokročilé úrovně by do budoucna, podle odpovědí škol, měl být zaznamenán posun o 12 % a jen velmi mírný posun (o 3 %) je podle vyjádření škol očekáván v případě činností vázaných na základní úroveň.

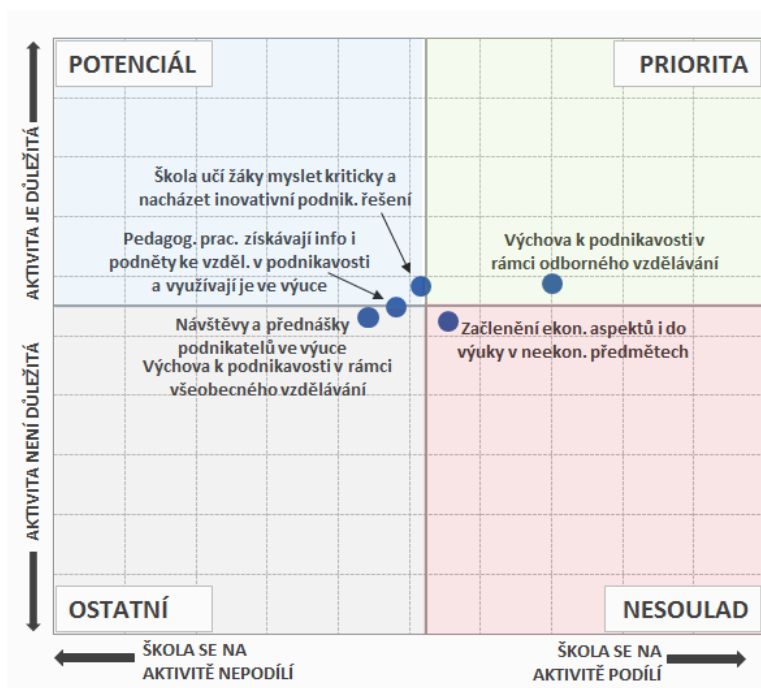
Graf 34: Současná úroveň podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě a předpokládaný posun

Jednoznačně nejčastější aktivitou, na které se v rámci podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě střední odborná učiliště podílejí, je výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (70 %). Dále se školy věnují začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech (56 %) a učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (52 %). Téměř polovina škol uvádí, že pedagogičtí pracovníci získávají informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce (48 %). Podobně jako u středních odborných škol patří k častým aktivitám na učilištích návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (44 %). Poměrně časté, ve srovnání s jinými typy škol, jsou pravidelné kontakty s podnikateli z okolí, které slouží k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků (41 %) a organizování konzultací, debat a exkurzí k problematice podnikavosti pro žáky i učitele (40 %). Vzhledem k převážně odbornému zaměření výuky střední odborná učiliště méně často realizují výchovu k podnikavosti v rámci všeobecného

vzdělávání (44 %), zejména v porovnání s gymnázii nebo vyššími odbornými školami. Nejméně často pak školy umožňují aktivní zapojení žáků do vedení vyučování a života školy (18 %).

Graf 35: Aktivita, na nichž se školy podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě představuje prioritu středních odborných učilišť výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání. Na této aktivitě se školy podílejí v nejvyšší míře a zároveň ji ve srovnání s ostatními považují za velmi důležitou.

Aktivitou, kterou učiliště rovněž považují důležitou, ale podílejí se na ní v menší míře ve srovnání s aktivitou prioritní, je snaha učit žáky myslet kriticky a nacházet inovativní podnikatelská řešení. Získávání informací a podnětů ke

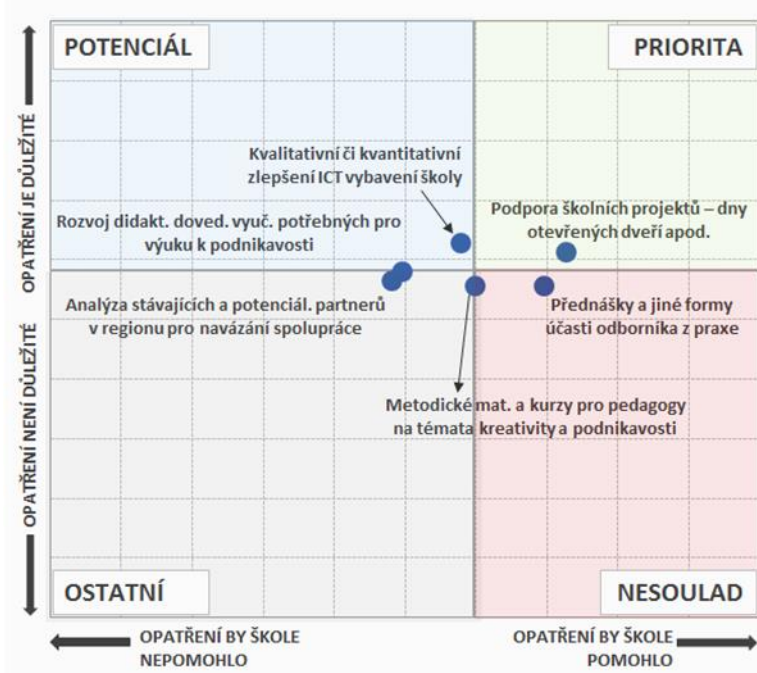
vzdělávání v podnikavosti a jejich využití pedagogy ve výuce je poměrně důležité, ale školy se na něm podílejí méně často. Tyto aktivity tedy představují spíše potenciál škol. Začlenění ekonomických aspektů i do výuky neekonomických předmětů patří k aktivitám, na kterých se střední odborná učiliště podílejí, ale nepovažují je za příliš podstatné.

K nejfrekventovanějším překážkám z hlediska podpory kompetencí k podnikavosti patří podle vyjádření středních odborných učilišť zejména malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení a projekty (63 %). Tuto překážku přitom učiliště uvádějí častěji než ostatní typy škol. Naopak podobně jako u ostatních typů škol je jednou ze základních překážek nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (62 %). Dalšími překážkami pro střední odborná učiliště jsou nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (48 %), malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (46 %), malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti (37 %) a nedostatek příležitostí ke vzdělávání pedagogických pracovníků (31 %). Naopak pro většinu učilišť nepředstavuje významnější překážku nedostatečná podpora ze strany managementu (12 %) nebo zřizovatele škol (11 %).

K opatřením, která by školám nejvíce pomohla v podpoře kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě, patří podpora školních projektů – dny otevřených dveří apod. (73 %). V menší míře školy uvádějí i potřebu podpory pro vytváření školních „firem“ (43 %). Z hlediska spolupráce se zaměstnavateli by střední odborná učiliště uvítala zejména přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (70 %) a necelá polovina škol považuje za potřebné provedení analýzy stávajících a potenciálních partnerů v regionu pro navázání spolupráce (48 %). Vzhledem k tomu, že téma podpory kompetencí k podnikavosti je poměrně nové, potřebným opatřením jsou metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (60 %) a rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (50 %). Více než polovina škol uvádí také potřebu kvalitativního či kvantitativního zlepšení ICT vybavení školy (58 %). V nejmenší míře školy naopak uváděly opatření

týkající se většího množství disponibilních hodin (33 %), možnosti napojení na síť podnikatelských aktivit a start-upů v regionu (32 %) či založení vlastní fiktivní firmy (32 %).

Graf 36: Opatření, která by školám pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě představuje pro střední odborná učiliště největší prioritu podpora školních projektů, jako jsou například dny otevřených dveří. Toto opatření je pro školy ve srovnání s ostatními opatřeními důležité a zároveň jej uvedl nejvyšší podíl škol.

Poměrně důležité opatření je pro školy kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy, přesto, že ho zmiňoval menší podíl škol. Toto opatření tedy představuje jistý potenciál podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě

a kreativě ve školách. Školy dále ve větší míře uváděly přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce a metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti, přesto, že tato opatření nepovažují za příliš důležitá.

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na SOU

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (80 % škol)

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (60 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3

Škola se v posledních 3 letech zapojila v rámci projektů (ESF, mezinárodních programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) do praktických aktivit na podporu podnikavosti. (44 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (40 % škol)

Několik učitelů je připraveno na realizaci aktivit na podporu podnikavosti. (32 % škol)

Činnosti, které SOU v rámci podpory kompetencí k podnikavosti realizují

- Výchozí k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (70 %)
- Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech (56 %)
- Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (52 %)
- Pedagogičtí pracovníci získávají informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce (48 %)
- Návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (44 %)
- Výchozí k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (44 %)

Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí

- Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty (63 %)
- Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (62 %)
- Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (48 %)
- Malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (46 %)
- Malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti (37 %)
- Nedostatek příležitosti ke vzdělávání pedagogických pracovníků (31 %)

Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům

- Podpora školních projektů – např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy apod. (73 %)
- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele) ve výuce (70 %)
- Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (60 %)
- Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (58 %)
- Rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (50 %)
- Analýza stávajících a potenciálních partnerů/podnikatelů v regionu pro možné navázání spolupráce (48 %)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory kompetencí k podnikavosti stanovila SOU

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (60 % škol)

Pro žáky a učitele jsou organizovány konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti. (46 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet podnikatelská řešení a umožňuje jim aplikovat získané dovednosti v rámci školních i volnočasových aktivit. (45 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (52 % škol)

Školu pravidelně navštěvují podnikatelé z okolí. (45 % škol)

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (40 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

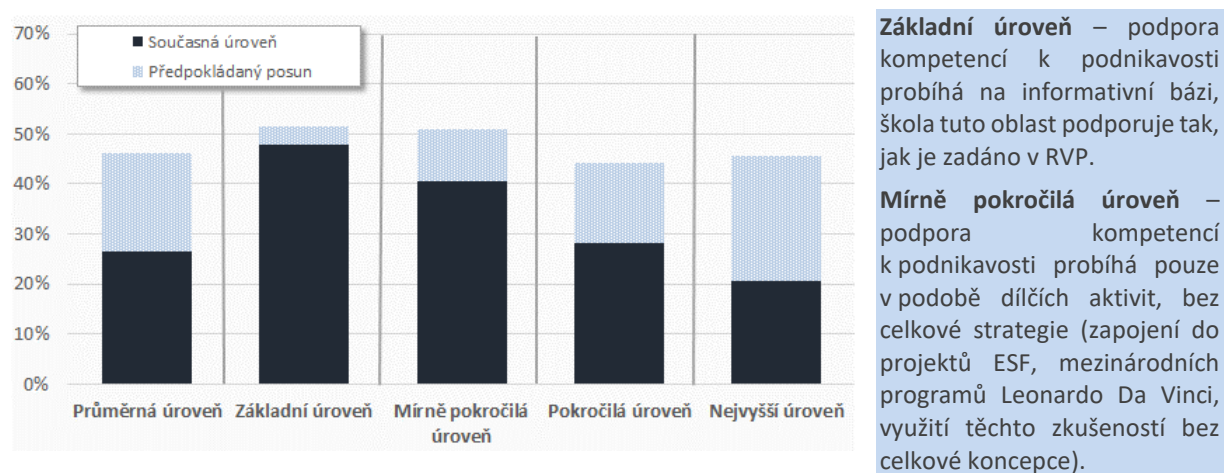
*každé schéma zobrazuje prvních 5-6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolili.

3.3 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ SOŠ

V rámci podpory kompetencí k podnikavosti vykonávají střední odborné školy nejčastěji činnosti, jež je možné zařadit do základní úrovně, kdy podpora probíhá na informativní bázi, jak je zadáno v RVP, a do mírně pokročilé úrovně, kdy podpora podnikavosti probíhá zejména na základě zapojení škol do projektů ESF nebo jiných projektů. V rámci základní úrovně vykonávají školy necelou polovinu činností (48 %). Poměrně vysoké procento činností vykonávají i v rámci mírně pokročilé úrovně (41 %). Nejmenší podíl aktivit (21 %) je školami vykonáván v rámci nejvyšší úrovně. Na této úrovni se systematický rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti stává jednou z priorit školy.

Střední odborné školy podobně jako učiliště nejčastěji plánují rozvoj aktivit na nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 25 %). O něco méně výrazný posun (o 16 %) lze předpokládat u činností spadajících do pokročilé úrovně. V rámci mírně pokročilé úrovně by do budoucna, podle odpovědí škol, měl být zaznamenán posun o 10 %. Podobně jako u učilišť by podle vyjádření středních odborných škol mělo dojít již jen k velice nízkému posunu v případě činností vázaných na základní úroveň (o 3 %). Celkově je možné konstatovat, že z hlediska činností podle úrovně podpory kompetencí k podnikavosti jsou střední odborná učiliště i střední odborné školy na přibližně podobné úrovni.

Graf 37: Současná úroveň podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě a předpokládaný posun

Pokročilá úroveň – systematický a aktivní rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti (škola spolupracuje s celorepublikovými iniciativami na podporu podnikavosti – CEFIF, spoluúčast na projektech na celostátní nebo krajské úrovni, pravidelné využívání informací a podnětů k rozvoji oblasti).

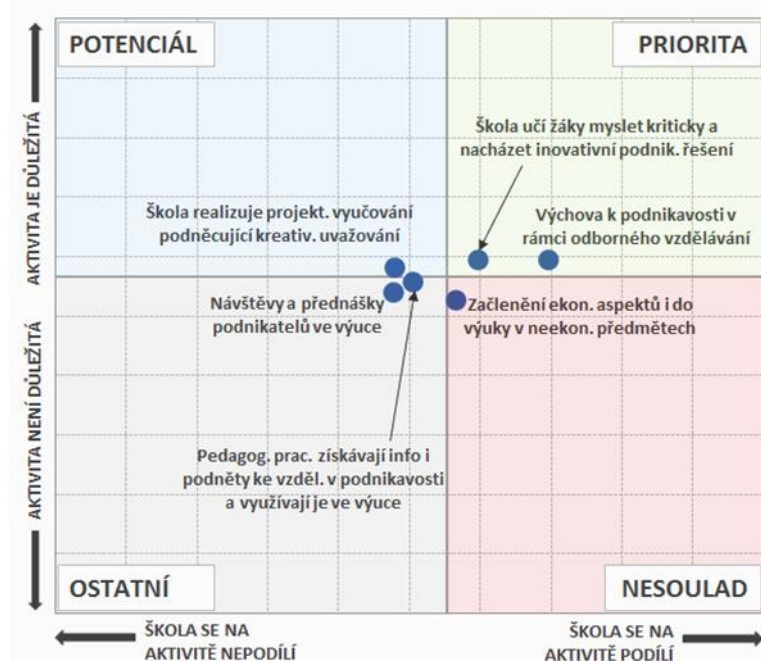
Nejvyšší úroveň – systematický rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti je jednou z priorit školy, pro oblast je vyčleněn pracovník školy, který se stará o aktivity podporující podnikavost a koordinaci učitelů; je doplňováno dalšími dílčími aktivitami (projektové dny, konzultace a exkurze, aktivní zapojení žáků do vedení vyučování, kooperace s podnikateli z okolí).

Nejfrekventovanější aktivitou, kterou v rámci podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě střední odborné školy realizují, je výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (70 %). Procento středních odborných škol, které tuto aktivitu realizují, je přitom stejné jako u ostatních typů odborných škol (SOU a VOŠ). Nadpoloviční většina středních odborných škol učí žáky kriticky myslet a nacházet inovativní podnikatelská řešení (60 %) a začleňuje ekonomické aspekty i do výuky neekonomických předmětů (57 %). Pedagogové rovněž získávají informace i podněty ke vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce (50 %). Střední odborné školy častěji než učiliště realizují

projektové vyučování podněcující kreativní uvažování (48 %) a zhruba stejně často podporují výchovu k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (46 %).

Konkrétní akce a kroky spočívající ve spolupráci s firmami realizuje 30–40 % středních odborných škol. Nejčastěji se jedná o návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (48 %) a organizování konzultací, debat a exkurzí k problematice podnikavosti (43 %). Více než třetina středních odborných škol navazuje kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků (38 %) a pořádá každoročně projektové dny zaměstnavatelů na podporu podnikavosti, iniciativy a kreativity (38 %). Z hlediska zapojení žáků asi třetina škol vytváří pro žáky možnost aplikovat dovednosti v podnikatelské oblasti v rámci školních i volnočasových aktivit (36 %). Významnou aktivitou, a to i ve srovnání s ostatními typy škol, je zapojení žáků do činnosti fiktivních firem či akcí Junior Achievement apod. (34 %). Podobně jako u ostatních typů odborných škol přibližně 30 % SOŠ umožňuje žákům pracovat v reálné školní firmě.

Graf 38: Aktivita, na nichž se školy podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností představují pro střední odborné školy prioritu výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání a skutečnost, že škola učí myslet žáky kriticky a nacházet inovativní podnikatelská řešení. Školy se těmto aktivitám věnují nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními aktivitami považují za velmi důležité.

Střední odborné školy dále ve větší míře začleňují ekonomické aspekty i do výuky neekonomických předmětů; tuto aktivitu ale nepovažují za tak důležitou. K relativně důležitým aktivitám, na kterých se ovšem školy podílejí

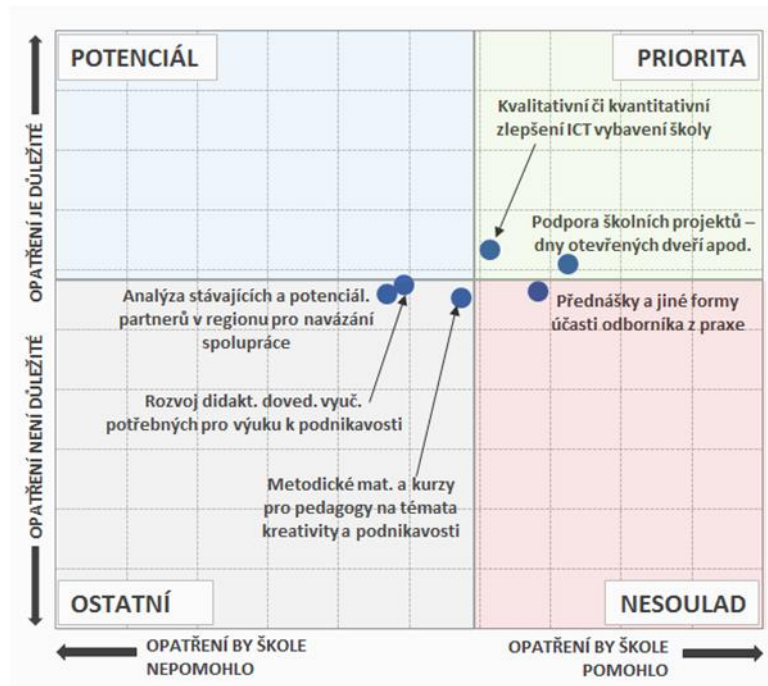
méně často, patří realizace projektového vyučování podněcujícího kreativní uvažování. Tato aktivita tedy představuje potenciál dalšího rozvoje kompetencí k podnikavosti na středních odborných školách.

Hlavní překážky v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě se z hlediska pořadí neliší od ostatních typů škol. Nejfrekventovanější překážkou je nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (66 %). Dalšími překážkami jsou malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty (54 %) a rovněž malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tomto tématu (48 %). Střední odborné školy dále uvádějí i nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (44 %). Na straně pedagogů představují hlavní překážky malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti (34 %) a rovněž nedostatek příležitostí ke vzdělávání pedagogických pracovníků (32 %). Naopak pro většinu středních odborných škol není překážkou nedostatečná podpora ze strany managementu (11 %) nebo zřizovatele škol (10 %).

K hlavním opatřením, která by středním odborným školám pomohla, patří podpora školních projektů – dny otevřených dveří apod. (72 %), přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (68 %) a kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (61 %). Pro podporu pedagogů a zvýšení kvality

výuky jsou potřebné metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (57 %) a rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (49 %). Necelá polovina středních odborných škol uvádí jako potřebu zpracování analýzy stávajících a potenciálních partnerů v regionu pro navázání spolupráce (47 %). Naopak nejméně škol uvedlo, že by jim pomohlo založení vlastní fiktivní firmy (29 %).

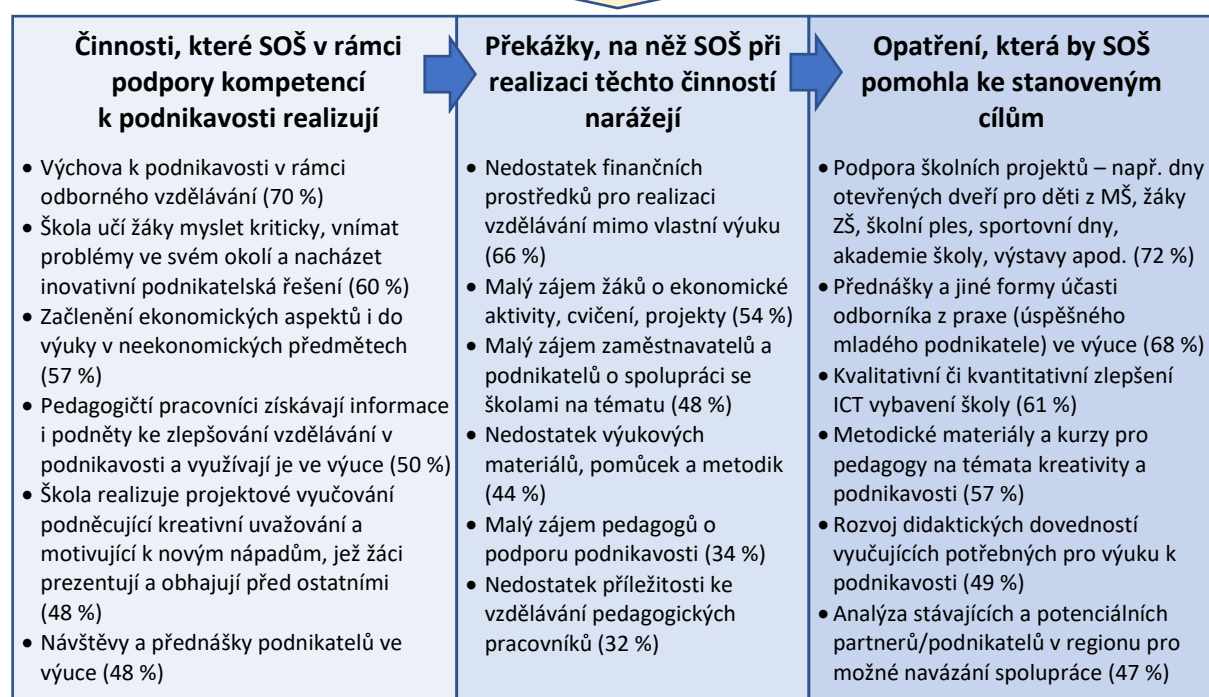
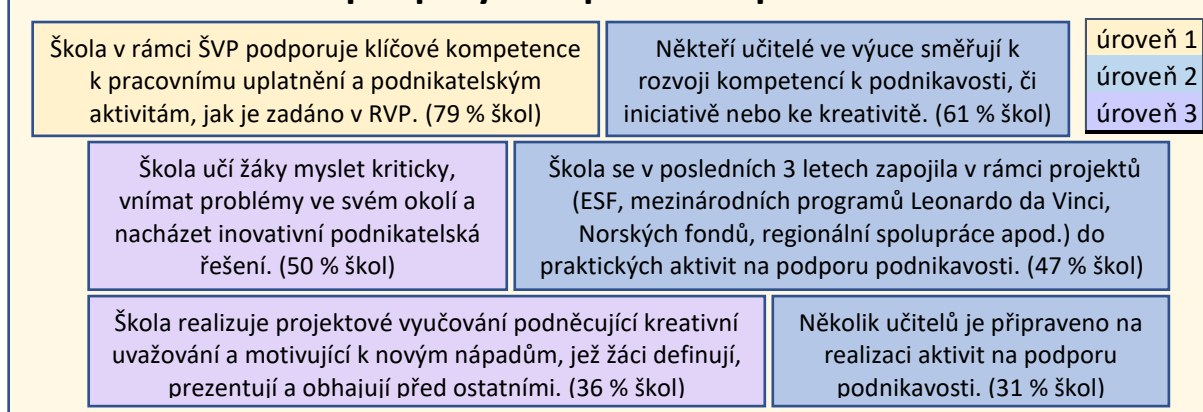
Graf 39: Opatření, která by školám pomohla, a jejich důležitost

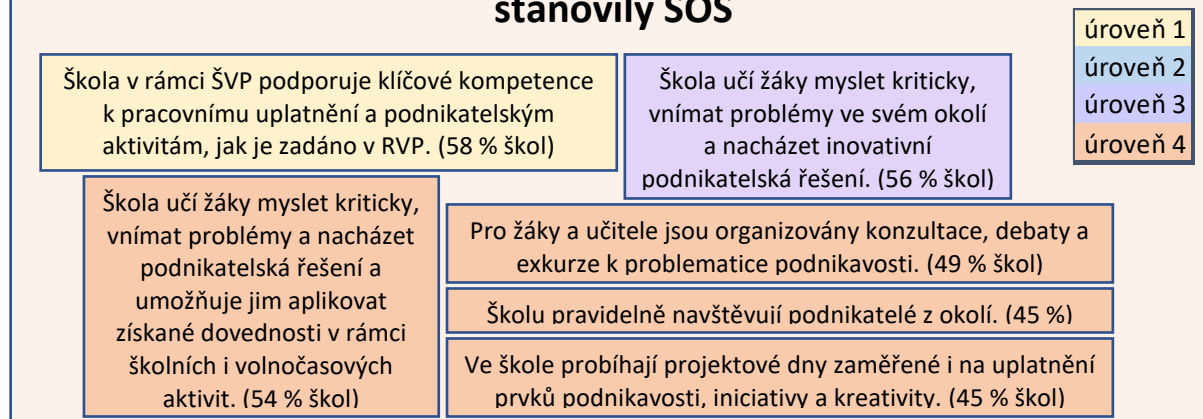
Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření pro podporu kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě představují pro střední odborné školy největší priority podpora školních projektů, jako je například organizace dnů otevřených dveří, a kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT školy. Tato opatření zmínili velké množství škol a zároveň jsou jimi v porovnání s ostatními považována za relativně důležitá.

Opatření, které školy také relativně často zmiňovaly, ale není jimi v porovnání s ostatními hodnoceno jako příliš důležité, jsou přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe.

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na SOŠ

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory kompetencí k podnikavosti stanovily SOŠ

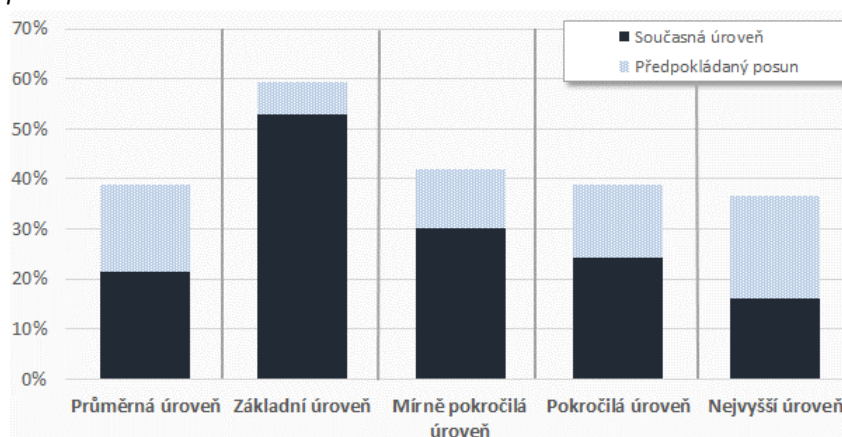
*každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolili.

3.4 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ GYMNÁZIÍ

V rámci podpory kompetencí k podnikavosti gymnázia nejčastěji vykonávají činnosti, jež je možné zařadit do základní úrovně, tedy tak, jak je zadáno v RVP. V rámci této úrovně vykonávají gymnázia více než polovinu činností (53 %). V podstatně nižší míře vykonávají gymnázia činnosti, které spadají do mírně pokročilé úrovně, kdy podpora podnikavosti probíhá na základě dílčích aktivit, zejména prostřednictvím zapojení škol do projektů ESF nebo jiných projektů. V rámci této úrovně vykonávají gymnázia jen necelou třetinu aktivit (30 %). Nejmenší podíl aktivit (16 %) je školami vykonáván v rámci nejvyšší úrovně. Na této úrovni se systematický rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti stává jednou z priorit školy.

Gymnázia, podobně jako SOU a SOŠ, nejčastěji plánují rozvoj aktivit na nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 21 %). O něco méně výrazný posun (o 15 %) lze předpokládat u činností spadajících do pokročilé úrovně, která je charakteristická systematickým a aktivním rozvojem podpory kompetencí k podnikavosti. V rámci mírně pokročilé úrovně by do budoucna, podle odpovědí škol, měl být zaznamenán posun o 12 %. V případě činností vázaných na základní úroveň předpokládají gymnázia posun pouze asi o 6 %.

Graf 40: Současná úroveň podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě a předpokládaný posun

Základní úroveň – podpora kompetencí k podnikavosti probíhá na informativní bázi, škola tuto oblast podporuje tak, jak je zadáno v RVP.

Mírně pokročilá úroveň – podpora kompetencí k podnikavosti probíhá pouze v podobě dílčích aktivit, bez celkové strategie (zapojení do projektů ESF, mezinárodních programů Leonardo Da Vinci, využití těchto zkušeností bez celkové koncepce).

Pokročilá úroveň – systematický a aktivní rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti (škola spolupracuje s celorepublikovými iniciativami na podporu podnikavosti – CEFIF, spoluúčast na projektech na celostátní nebo krajské úrovni, pravidelné využívání informací a podnětů k rozvoji oblasti).

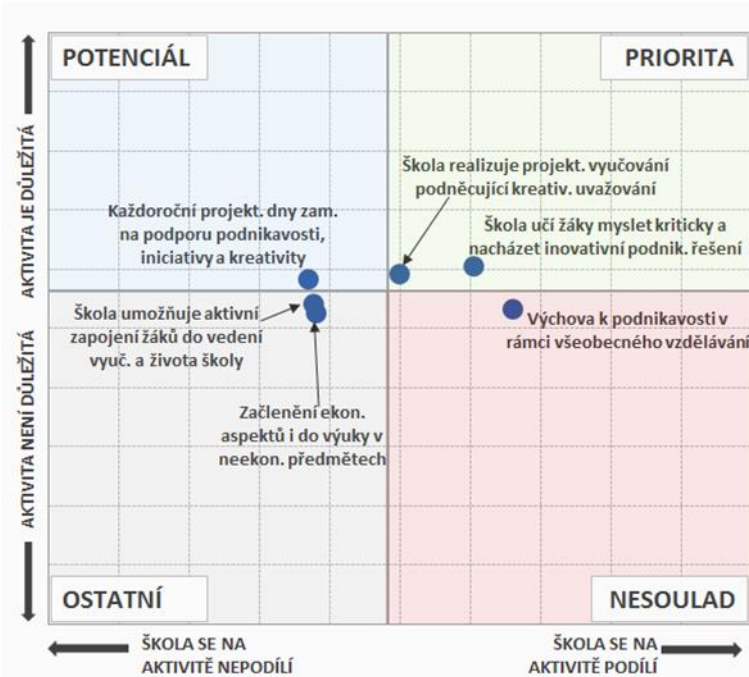
Nejvyšší úroveň – systematický rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti je jednou z priorit školy, pro oblast je vyčleněn pracovník školy, který se stará o aktivity podporující podnikavost a koordinaci učitelů; je doplňováno dalšími dílčími aktivitami (projektové dny, konzultace a exkurze, aktivní zapojení žáků do vedení vyučování, kooperace s podnikateli z okolí).

Z dotazníkem vymezených aktivit se gymnázia nejčastěji zaměřují na výchovu k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (66 %) a učí žáky kriticky myslet a nacházet inovativní podnikatelská řešení (61 %). Dále realizují i projektové vyučování podněcující kreativní uvažování (50 %). Více než třetina gymnázií začleňuje ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech (38 %), umožňuje aktivní zapojení žáků do vedení vyučování a života školy (též 38 %) a každoročně pořádá projektové dny zaměřené na podporu podnikavosti, iniciativy a kreativity (37 %). S menší frekvencí pedagogové na gymnáziích získávají informace a podněty ke vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce (29 %), organizují konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti (26 %) nebo realizují návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (23 %). V nejmenší míře se pak školy věnují zapojování žáků do

reálné školní firmy či mají určeného pracovníka, který se stará o aktivity na podporu podnikavosti a koordinaci učitelů (shodně 9 %).

Ve srovnání s odbornými školami gymnázia vzhledem ke všeobecnému zaměření výuky častěji uvádějí výchovu k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání a rovněž častěji aktivně zapojují žáky do vedení vyučování a života školy. Naopak v nižší míře pedagogičtí pracovníci získávají informace i podněty ke vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce a rovněž méně často organizují konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti nebo realizují návštěvy a přednášky podnikatelů.

Graf 41: Aktivita, na nichž se školy podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých činností podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě představují priority gymnázií výuka kritického myšlení a nacházení inovativních podnikatelských řešení či realizace projektového vyučování podněcujícího kreativní uvažování. Tyto aktivity gymnázia zmiňovala velmi často a ve srovnání s ostatními je považují zároveň za důležité.

Méně důležitou aktivitou, kterou ovšem gymnázia realizují často, je výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání.

Naopak poměrně důležitou aktivitou, kterou ovšem školy

realizují méně často, jsou každoroční projektové dny zaměřené na podporu podnikavosti, iniciativy a kreativity. Tato aktivita tedy představuje jistý potenciál rozvoje kompetencí k podnikavosti na gymnáziích.

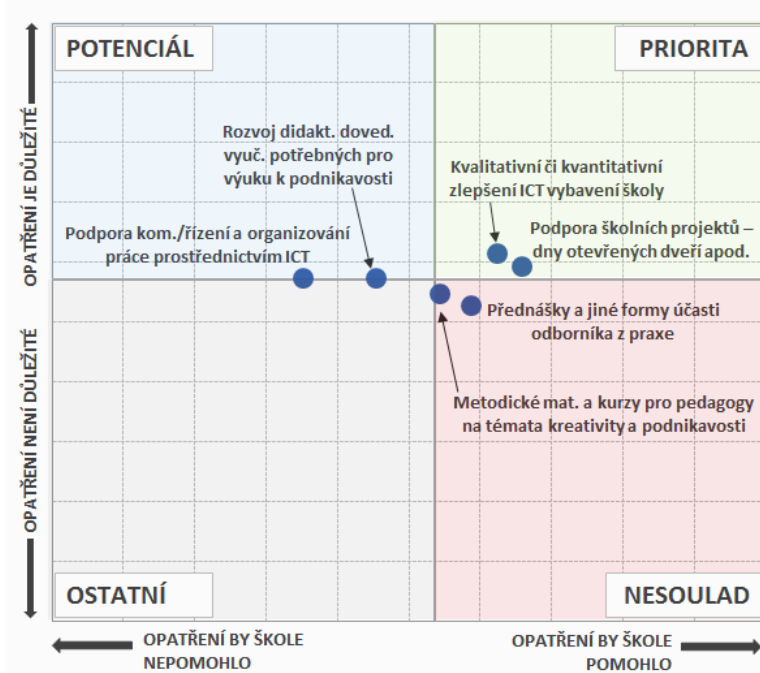
V oblasti překážek v realizaci podpory kompetencí k podnikavosti se gymnázia příliš neliší od ostatních typů škol. Nejčastěji uvádějí nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (59 %) a nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (42 %). Podle asi třetiny gymnázií představují překážku malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti (36 %), malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami (32 %) a malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty (30 %). Problémem je pak i skutečnost, že problematika je nová a že jí školy nerozumějí a nemají s ní zkušenosti (22 %) a rovněž nemají dostatek příležitostí ke vzdělávání pedagogických pracovníků (30 %). Naopak pro většinu gymnázií není překážkou nedostatečná podpora managementu škol, zřizovatele nebo nepříznivé podnikatelské klima, toto uvádí jen 6–13 % škol.

Z opatření, která by školám pomohla v rozvoji podnikavosti, považuje většina gymnázií za důležité školní projekty a jejich podporu – například dny otevřených dveří pro děti z MŠ či žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy (66 %) a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (59 %). Dalšími oblastmi, které jsou pro gymnázia důležité, jsou kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (62 %) a podpora komunikace, řízení a organizování práce prostřednictvím ICT (35 %). Vzhledem k uváděné nezkušenosti pedagogů s oblastí podpory podnikavosti považují školy

za důležité metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (54 %) a rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (45 %). S tím souvisí i potřeba přípravy strategie výuky podnikavosti ve škole (29 %) a většího počtu disponibilních hodin (29 %).

Méně frekventovaná jsou opatření, která spočívají v zapojení gymnázií do spolupráce s dalšími subjekty na různých úrovních. Kolem čtvrtiny gymnázií uvádí jako potřebné opatření analýzu stávajících a potenciálních partnerů a podnikatelů v regionu pro možné navázání spolupráce (25 %), dále možnost napojení na síť podnikatelských aktivit a start-upů v regionu (22 %), potřebu spolupráce žáků ZŠ a SŠ (24 %) a dále i podporu vytváření školních „firem“ (25 %).

Graf 42: Opatření, která by školám pomohla, a jejich důležitost

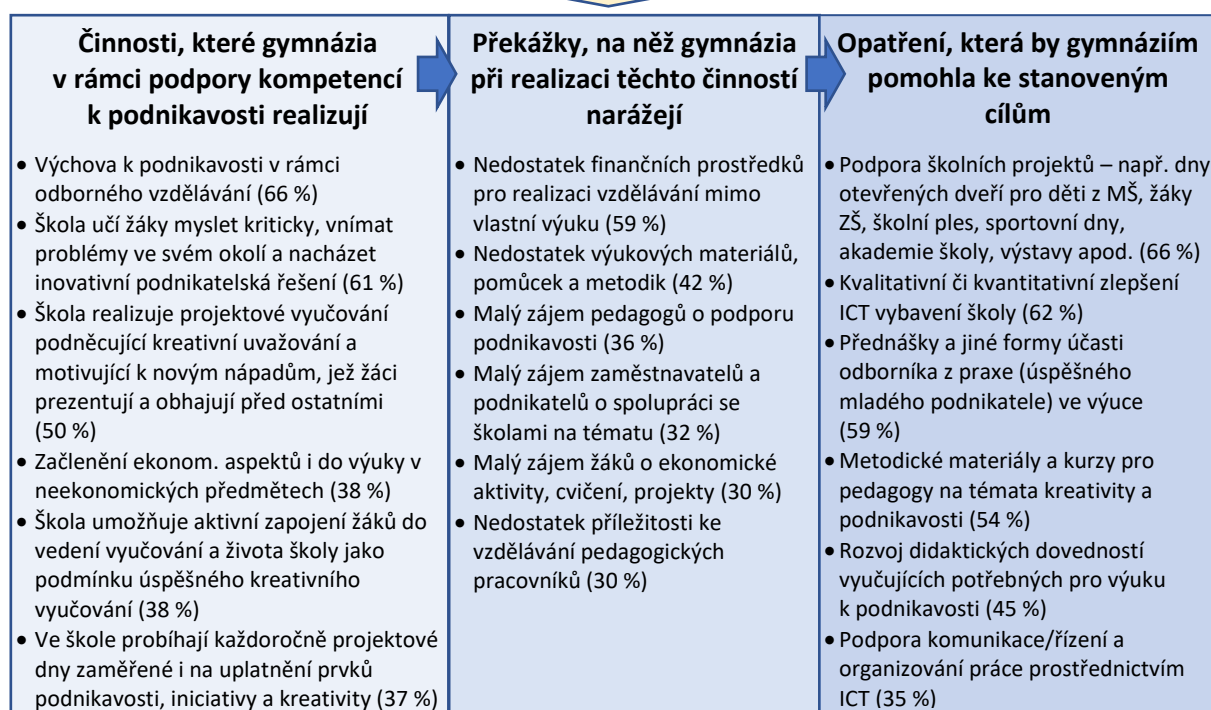
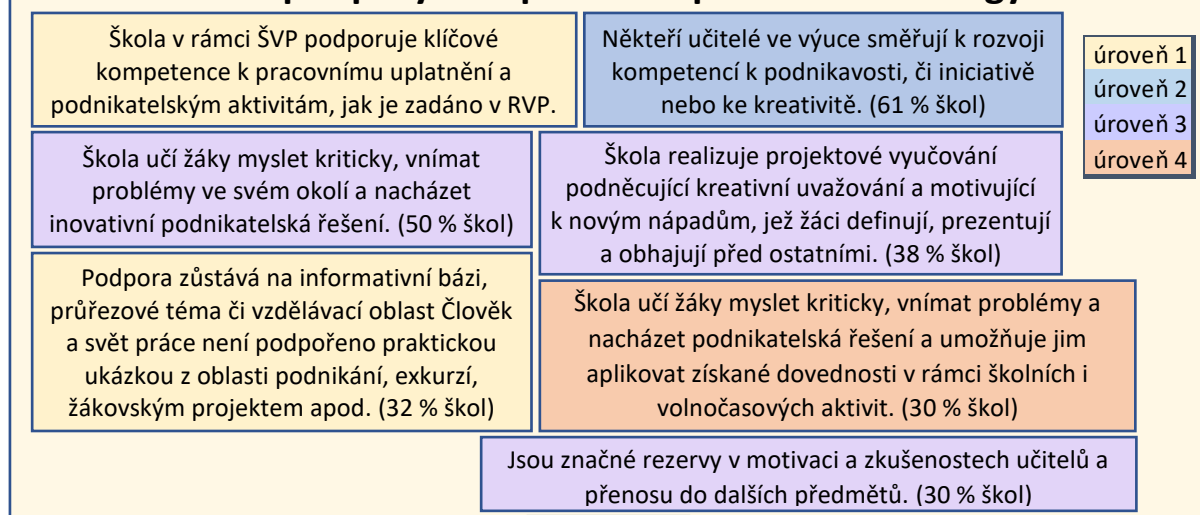

Opatření, která gymnázia považují za prioritní, jsou podpora školních projektů a kvantitativní či kvalitativní zlepšení ICT vybavení školy. Tato opatření školy uváděly nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními považují za velmi důležitá.

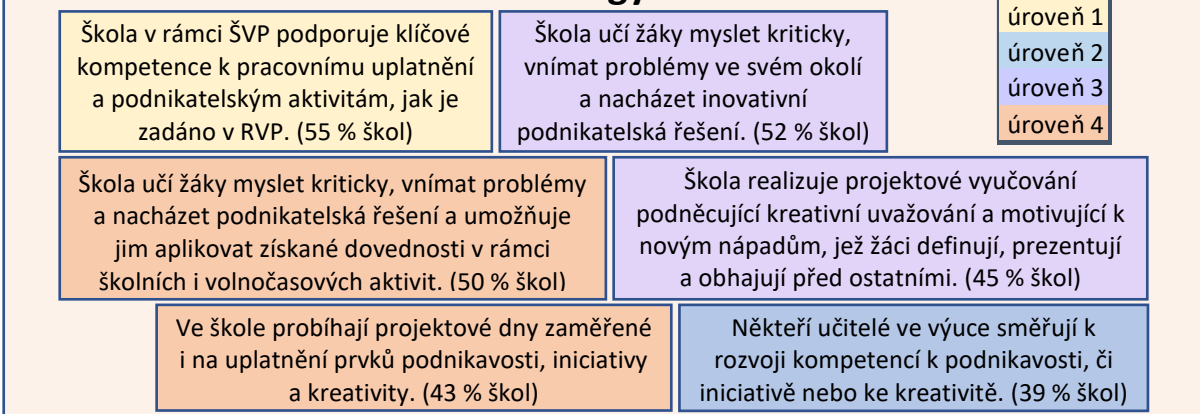
Opatření, která jsou pro školy poměrně důležitá, ale zároveň je zmiňovalo pouze menší množství škol, jsou rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti a podpora komunikace a řízení a organizování práce prostřednictvím ICT. Tato opatření tedy představují jistý potenciál dalšího rozvoje podnikavosti na

gymnáziích. Méně podstatné jsou ve srovnání s ostatními opatřeními metodické materiály pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti a vzhledem k všeobecnému zaměření gymnázia rovněž nepovažují za příliš důležité přednášky odborníků z praxe.

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na gymnáziích

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory kompetencí k podnikavosti stanovila gymnázia

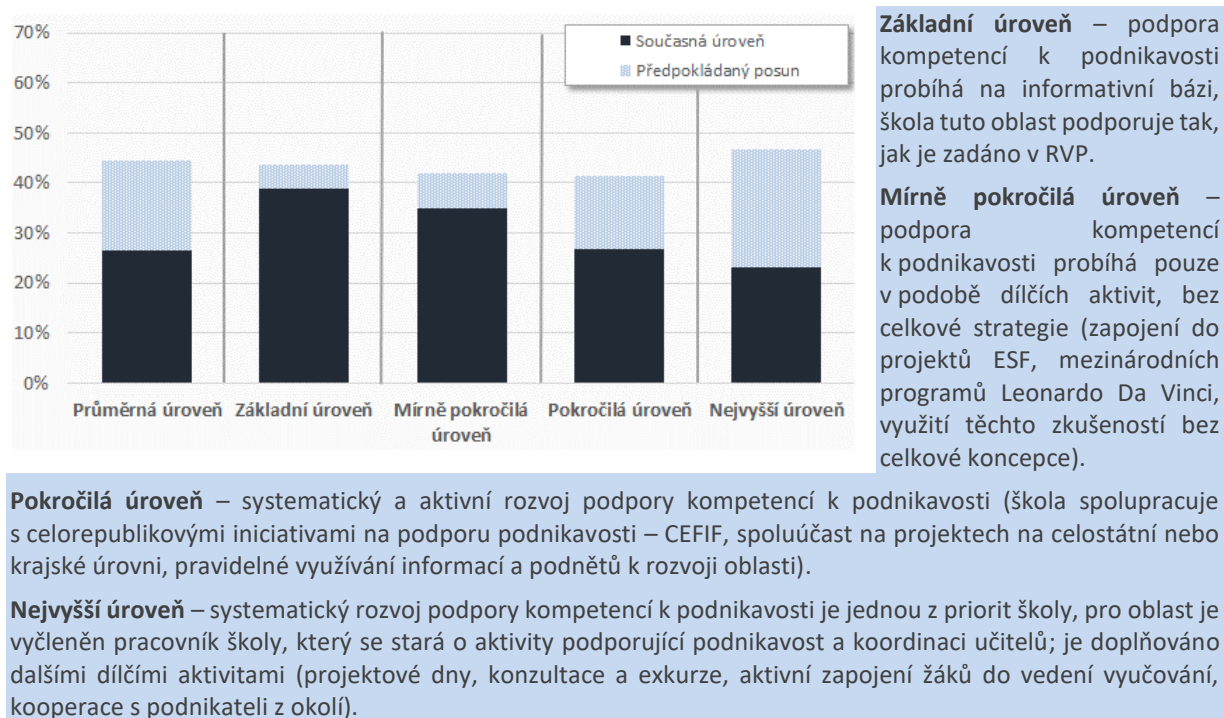
*každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolili.

3.5 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ VOŠ

V rámci podpory kompetencí k podnikavosti vyšší odborné školy nejčastěji vykonávají činnosti, jež je možné zařadit do základní úrovně, tedy tak, jak je zadáno v RVP. Téměř stejný je pak podíl realizovaných činností, které spadají do mírně pokročilé úrovně, kdy podpora podnikavosti probíhá zejména na základě zapojení škol do projektů ESF nebo jiných projektů. V rámci základní úrovně tedy školy vykonávají 39 % činností a v rámci mírně pokročilé úrovně pak 35 % činností. V rámci pokročilé úrovně, kdy školy např. spolupracují s celorepublikovými iniciativami na podporu podnikavosti, vykonávají VOŠ 27 % aktivit. Nejmenší podíl aktivit (23 %) je školami vykonáván v rámci nejvyšší úrovně. Na této úrovni se systematický rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti stává jednou z priorit školy.

Vyšší odborné školy, podobně jako SOU a SOŠ, nejčastěji plánují rozvoj aktivit na nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 23 %). O něco méně výrazný posun (o 15 %) lze předpokládat u činností spadajících do pokročilé úrovně. V rámci mírně pokročilé úrovně by do budoucna, podle odpovědí škol, měl být zaznamenán posun jen o 7 % a v případě činností vázaných na základní úroveň předpokládají vyšší odborné školy posun pouze o 5 %.

Graf 43: Současná úroveň podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě a předpokládaný posun

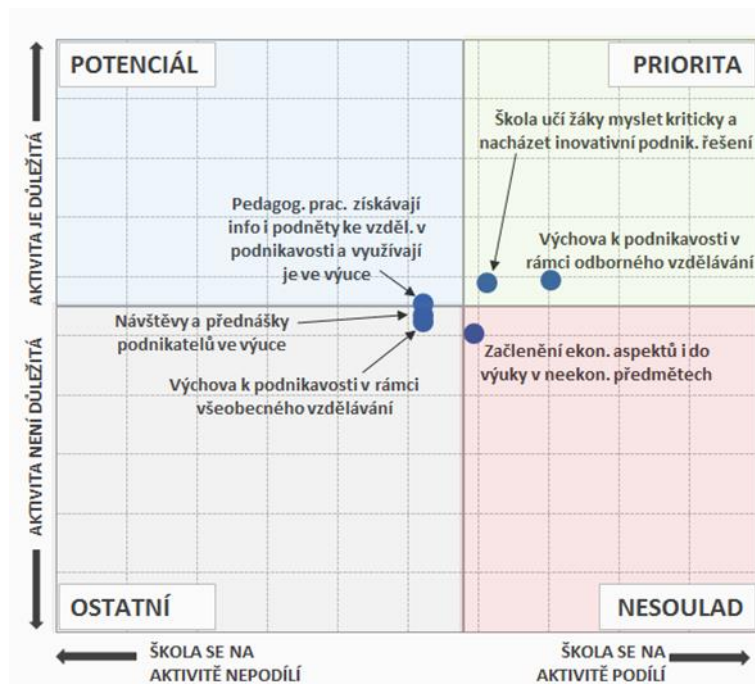

K nejčastěji uváděným aktivitám na vyšších odborných školách, podobně jako na SOU a SOŠ, patří zejména výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (70 %), dále školy učí žáky kriticky myslet, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (61 %). Vyšší odborné školy rovněž začleňují ekonomické aspekty do výuky v neekonomických předmětech (59 %) a věnují se výchově k podnikavosti i v rámci všeobecného vzdělávání (52 %). K dalším aktivitám, které v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě vyšší odborné školy realizují, patří to, že jejich pedagogičtí pracovníci získávají informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce (52 %). Vyšší odborné školy dále, více než SOU a SOŠ, pořádají návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (52 %). Vyšší je mezi nimi i procento škol, které zařazují do výuky projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci

prezentují a obhajují před ostatními (50 %), a těch, které organizují konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti pro žáky i učitele (48 %).

Kolem 40 procent vyšších odborných škol udržuje pravidelné kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků (42 %), realizuje každoroční projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity (38 %) nebo poskytuje žákům možnost aplikovat získané podnikatelské dovednosti v rámci školních i volnočasových aktivit (též 38 %). Asi třetina škol umožňuje aktivní zapojení žáků do vedení vyučování a života školy (35 %), aktivní zapojení žáků do činností fiktivních firem (31 %) nebo práci v reálné školní firmě (29 %).

Graf 44: Aktivita, na nichž se školy podílejí, a jejich důležitost

Prioritními aktivitami pro vyšší odborné školy je výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání a to, že škola učí žáky kriticky myslet a nacházet inovativní podnikatelská řešení. Tyto aktivity školy zmiňovaly v největší míře a zároveň je v porovnání s ostatními aktivitami považují za velmi důležité.

Aktivitou, kterou školy také považují za důležitou, ale realizují ji méně často, je získávání informací a podnětů ke vzdělávání v podnikavosti. Tato aktivita tedy do jisté míry představuje potenciál dalšího rozvoje podpory podnikavosti na vyšších odborných školách. Naopak méně

podstatnou aktivitou, kterou ale školy relativně často realizují, je začleňování ekonomických aspektů i do výuky neekonomických předmětů.

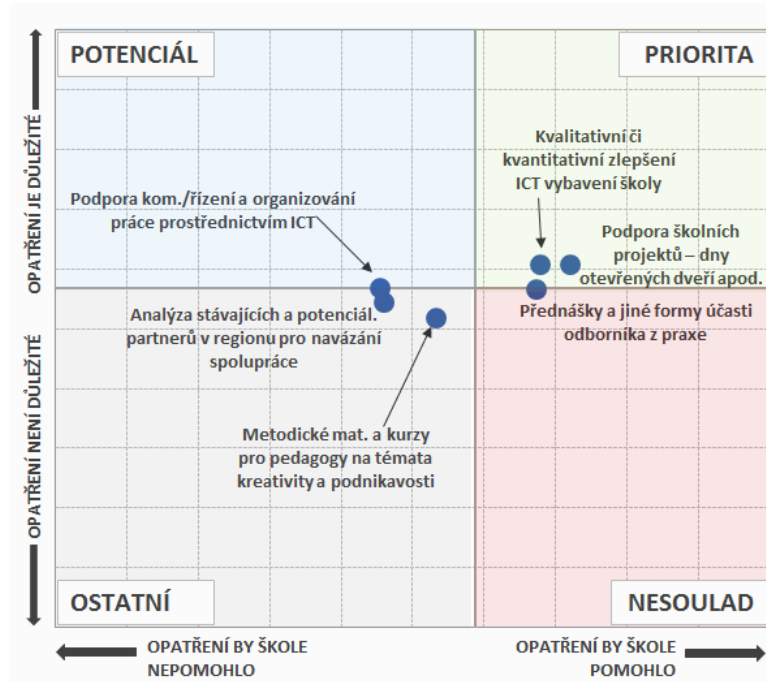
Překážky v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti se v kategorii vyšších odborných škol z hlediska pořadí neliší od ostatních typů škol. Vyšší odborné školy nejčastěji uvádějí nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (59 %) a velmi častý je i nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (42 %). Další skupinu překážek tvoří malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty (50 %), malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami (37 %) a rovněž nízký zájem pedagogů o podporu podnikavosti (32 %). S tím zřejmě souvisí i další překážka, nedostatek příležitostí ke vzdělávání pedagogických pracovníků (28 %).

Ani pořadí opatření se v případě vyšších odborných škol příliš neliší od SOU a SOŠ. Nejčastěji školy uvádějí potřebu podpory školních projektů, např. dny otevřených dveří (72 %). Výraznější než u jiných typů škol je potřeba kvalitativního či kvantitativního zlepšení ICT vybavení školy (68 %) a také podpora komunikace, řízení a organizování práce prostřednictvím ICT je uváděna poměrně často (45 %).

Důležitá opatření spočívají v prohloubení spolupráce se zaměstnavateli. Vyšší odborné školy uvádějí zejména potřebu přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe (67 %), relativně často pak uvádějí i potřebu analýzy stávajících a potenciálních partnerů v regionu pro navázání spolupráce (46 %) a možnost napojení se na síť podnikatelských aktivit a start-upů v regionu (38 %). Pro zvýšení podpory

výuky v oblasti kompetencí k podnikavosti jsou pak potřebné metodické materiály a kurzy pro pedagogy na téma kreativity a podnikavosti (53 %) a rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (44 %). Na úrovni samotné výuky pak vyšší odborné školy uvádějí potřebu většího počtu disponibilních hodin (35 %) a potřebu strategie výuky podnikavosti ve škole (32 %). Mezi potřebnými opatřeními školy uvádějí také podporu vytváření školních „firem“ (40 %) a založení vlastní fiktivní firmy (21 %).

Graf 45: Opatření, která by školám pomohla, a jejich důležitost

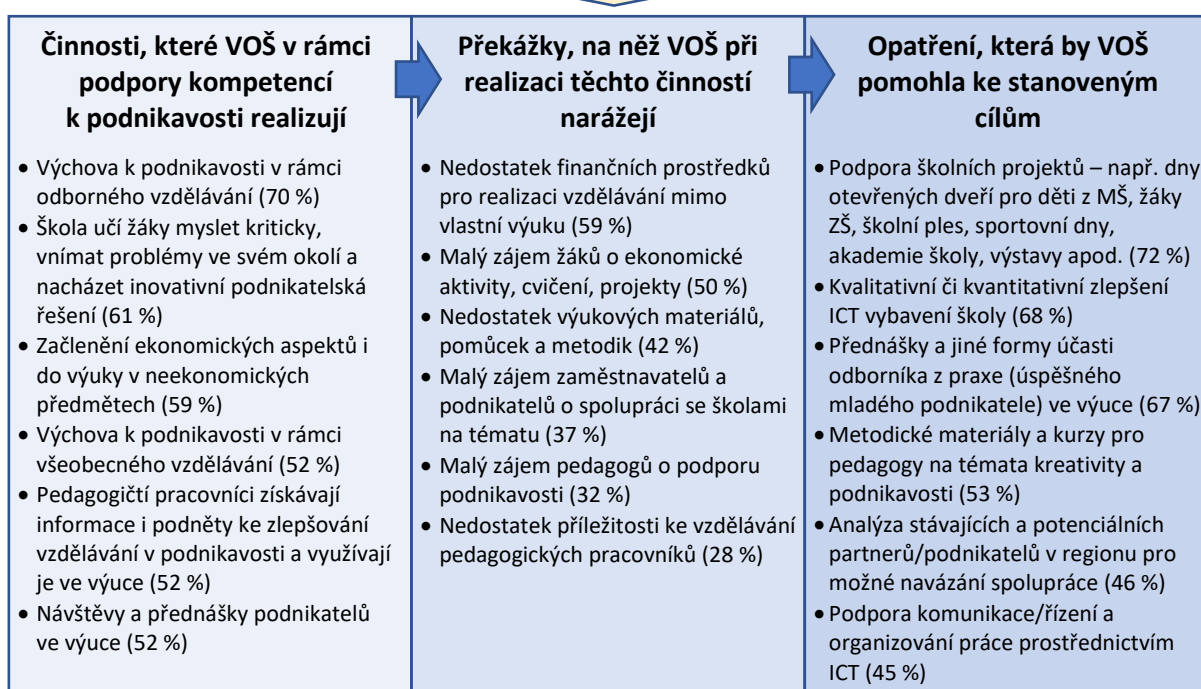
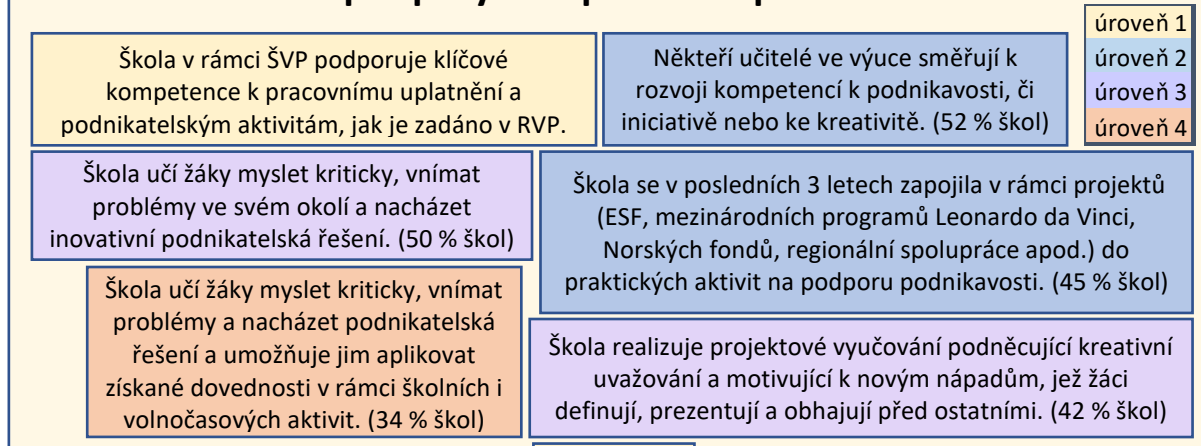

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření představují priority vyšších odborných škol kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy a podpora školních projektů, např. dnů otevřených dveří. Tato opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními považují za velmi důležitá. Částečnou prioritu pak představují přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe. Toto opatření sice zmínil velký podíl škol, ale je považováno spíše za průměrně důležité.

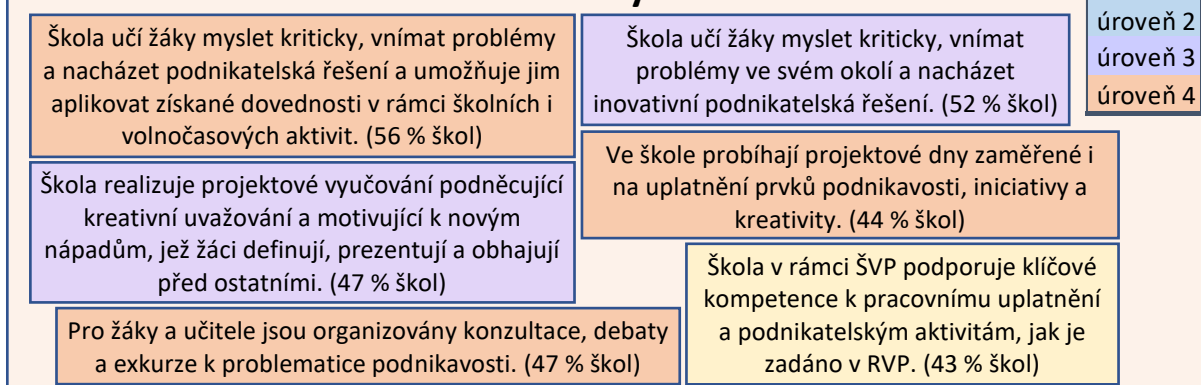
Relativně důležitým opatřením je i podpora komunikace, řízení a organizování práce prostřed-

nictvím ICT. Toto opatření ovšem školy v souvislosti s podporou kompetencí k podnikavosti zmiňovaly méně často než opatření předchozí a představuje tedy spíše potenciál rozvoje podpory kompetencí k podnikavosti na vyšších odborných školách.

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na VOŠ

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory kompetencí k podnikavosti stanovily VOŠ

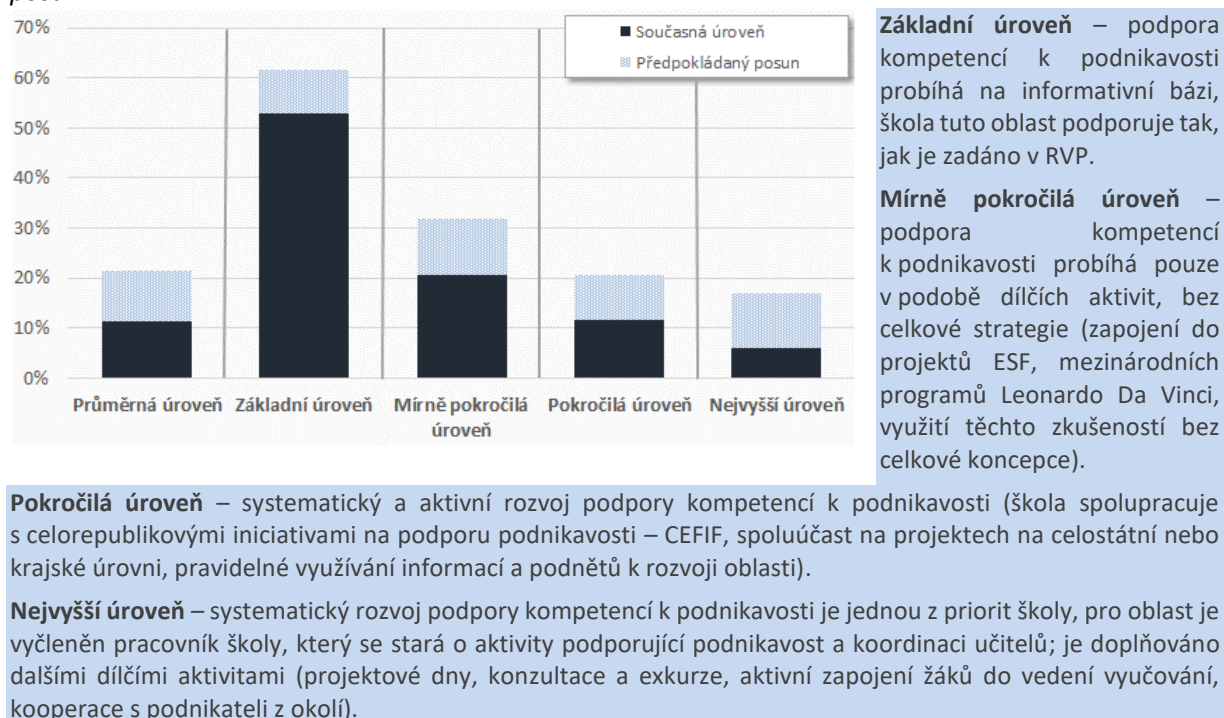
*každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolili.

3.6 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ PRAKT. ŠKOL

V rámci podpory kompetencí k podnikavosti praktické školy nejčastěji vykonávají činnosti, jež je možné zařadit do základní úrovně, tedy tak, jak je zadáno v RVP. Na rozdíl od většiny ostatních typů škol je podíl aktivit realizovaných na základní úrovni výrazně dominantní. V rámci základní úrovně vykonávají praktické školy více než polovinu činností (53 %), v rámci mírně pokročilé úrovně, kdy podpora podnikavosti probíhá především na základě zapojení škol do projektů ESF nebo jiných projektů, jen 21 % činností a v rámci pokročilé úrovně jen 12 % činností. Nejmenší podíl aktivit (6 %) je praktickými školami vykonáván v rámci nejvyšší úrovně. Na této úrovni se systematický rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti stává jednou z priorit školy.

Praktické školy, na rozdíl od jiných typů škol, nejčastěji plánují rozvoj aktivit nejen na nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 11 %), ale i na mírně pokročilé úrovni (posun rovněž o 11 %). O něco méně výrazný posun lze, podle vyjádření praktických škol, předpokládat u činností spadajících do základní a pokročilé úrovně (obojí 9 %).

Graf 46: Současná úroveň podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě a předpokládaný posun

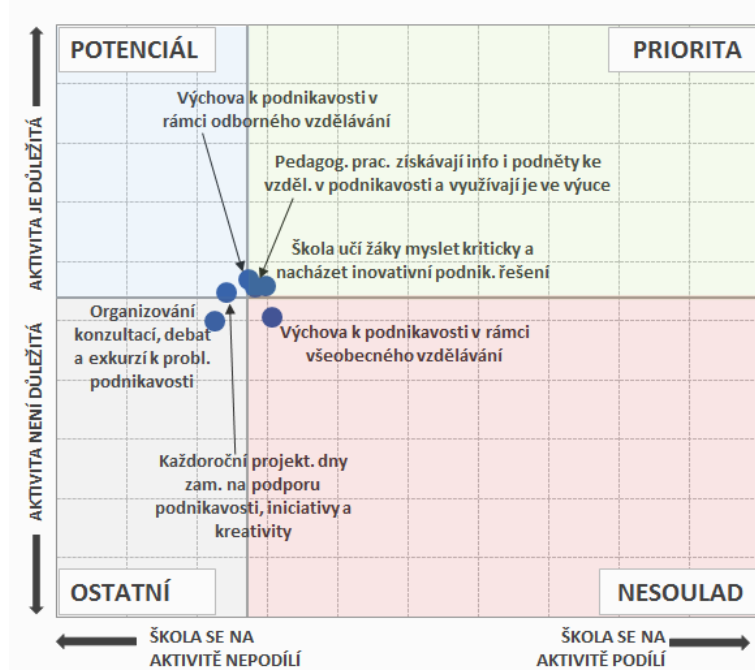

Praktické školy s ohledem na specifika žáků, kteří se v nich vzdělávají, mají omezené možnosti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě a většina aktivit zde probíhá v podstatně menším rozsahu než u ostatních typů škol. Přibližně třetina praktických škol uvádí, že realizují výchovu k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (31 %) a učí žáky kriticky myslet a nacházet inovativní podnikatelská řešení (30 %). Dále pedagogové z praktických škol získávají informace i podněty ke vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce (28 %), zařazují výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (27 %) a každoročně realizují projektové dny zaměřené i na podporu podnikavosti, iniciativy a kreativity (24 %) nebo organizují konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti (23 %).

V menší míře se pak praktické školy zaměřují na začleňování ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech (18 %), realizaci projektového vyučování podněcujícího kreativitu

uvažování (též 18 %), možnosti aktivního zapojení žáků do vedení vyučování a života školy (15 %), udržování kontaktů s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků (14 %) či možnosti aplikace dovedností v podnikatelství v rámci školních i volnočasových aktivit (též 14 %).

Graf 47: Aktivita, na nichž se školy podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska významu jednotlivých činností je pro praktické školy prioritní aktivitou to, že učí žáky kriticky myslet a nacházet inovativní podnikatelská řešení, dále také získávání informací i podnětů ke vzdělávání v podnikavosti a jejich využití ve výuce a částečně také výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání. Tyto aktivity školy ve srovnání s ostatními realizují relativně ve větší míře a zároveň jim přiřkládají větší význam.

Relativně důležitou aktivitou, kterou ovšem školy realizují méně často, jsou každoroční projektové dny zaměstnavatelů na podporu podnikavosti, iniciativy a kreativity.

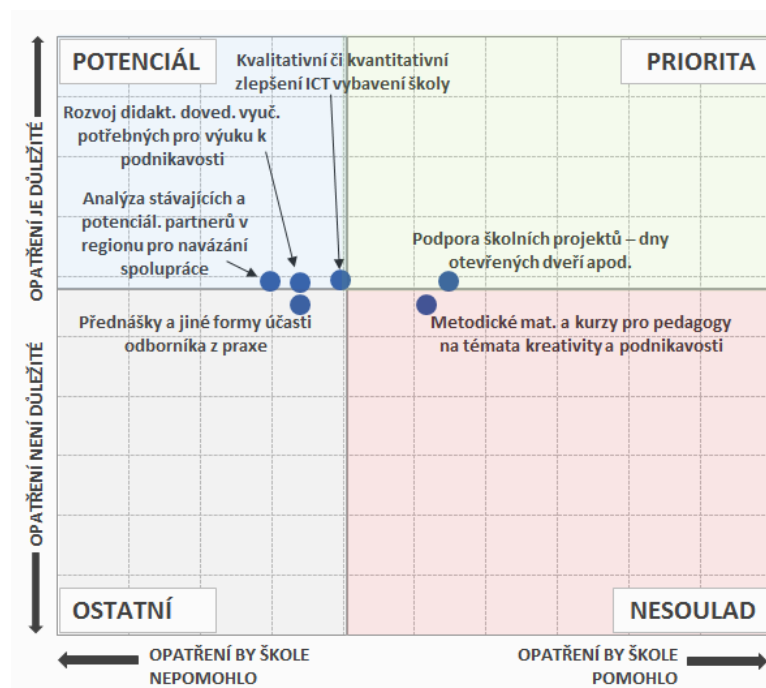
Tato aktivita tedy představuje jistý potenciál dalšího rozvoje podpory podnikavosti na praktických školách. Praktické školy se podílejí i na výchově k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání, ale tuto aktivitu nepovažují ve srovnání s ostatními za příliš důležitou.

Zastoupení nejčastějších překážek v oblasti rozvoje kompetencí k podnikavosti je u praktických škol oproti ostatním typům škol odlišné. Největší překážku vidí praktické školy v malém zájmu žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty (44 %) a v malém zájmu zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tomto tématu (40 %). Ve srovnání s jinými typy škol naopak nepředstavují tak častý problém nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (33 %) a nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (29 %). Pro 19 % škol je pak problematika podpory podnikavosti nová a školy jí nerozumějí a nemají s ní žádné zkušenosti.

Pořadí opatření, která by praktickým školám pomohla, se příliš neliší od ostatních typů škol, ovšem procentuální zastoupení škol, která by tato opatření uvítala, je podstatně nižší. To však souvisí především se specifickým zaměřením praktických škol. Více než polovina praktických škol uvádí jako potřebné opatření podporu školních projektů, například dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy (55 %). Vzhledem k tomu, že téma je pro řadu škol nové a nemají s ním zkušenosti, by praktické školy dále potřebovaly metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (52 %). S tím souvisí i potřeba rozvoje didaktických dovedností vyučujících pro výuku k podnikavosti (34 %). Méně často praktické školy uvádějí potřebu kvalitativního či kvantitativního zlepšení ICT vybavení školy (40 %). Rovněž oblast spolupráce se zaměstnavateli ve vztahu k podpoře kompetencí k podnikavosti, jako jsou přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (34 %) a analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu pro navázání spolupráce (30 %), není tak často zmiňována jako v ostatních typech škol. Již v menší míře by praktickým školám pomohla také podpora vytváření školních „firem“ (21 %), příprava strategie výuky

podnikavosti ve škole (20 %), podpora komunikace, řízení a organizování práce prostřednictvím ICT (19 %) či větší množství disponibilních hodin (těž 19 %).

Graf 48: Opatření, která by školám pomohla, a jejich důležitost

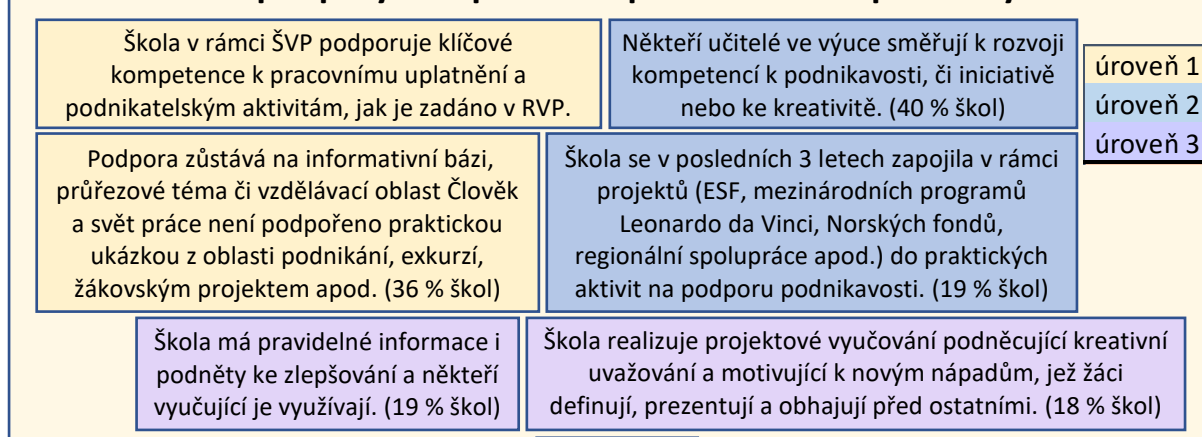
Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření je pro praktické školy prioritou podpora školních projektů, například dnů otevřených dveří. Toto opatření uvedlo největší množství škol a zároveň je jimi považováno za relativně důležité.

Školy dále uvádějí, že by jim pomohly metodické materiály a kurzy pro pedagogy, ovšem toto opatření už je hodnoceno jako méně podstatné.

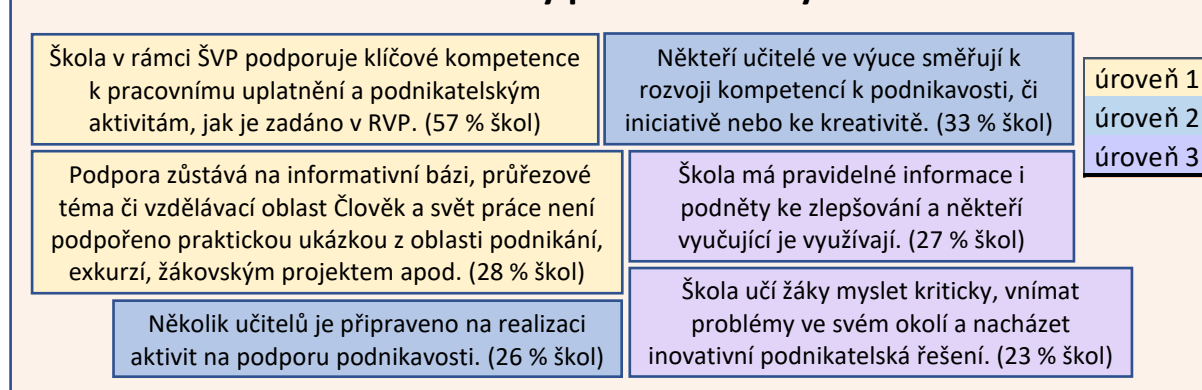
Opatření, která praktické školy považují za celkem důležitá, ale uvedlo je menší množství škol, jsou rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro

výuku k podnikavosti, analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu pro navázání spolupráce a kvalitativní a kvantitativní zlepšení ICT techniky. Tato opatření představují jistý potenciál rozvoje podpory podnikavosti na praktických školách.

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti v praktických školách

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory kompetencí k podnikavosti stanovily praktické školy

*každé schéma zobrazuje prvních 5-6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolili.

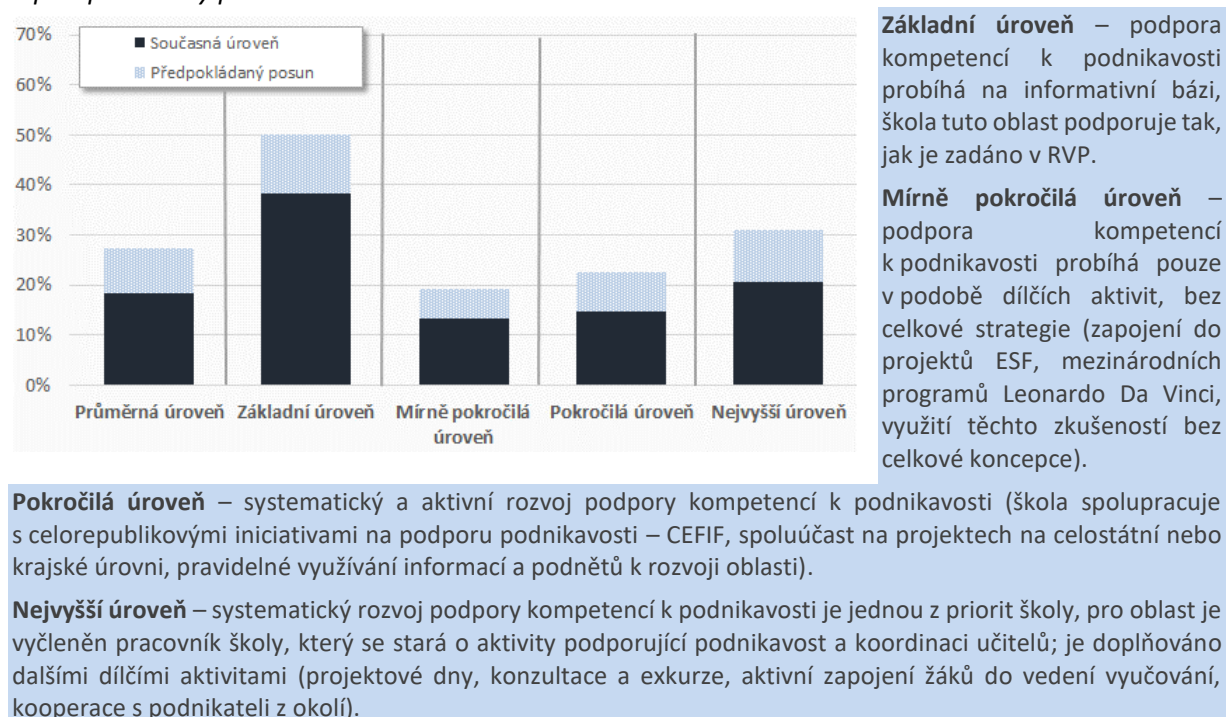
3.7 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ KONZERVATOŘÍ

V rámci podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě konzervatoře, podobně jako většina ostatních typů škol, nejčastěji vykonávají činnosti, jež je možné zařadit do základní úrovně, tedy tak, jak je zadáno v RVP. Na rozdíl od ostatních typů škol je ale podíl aktivit realizovaných v rámci základní úrovně poměrně nízký. V současnosti vykonávají konzervatoře v rámci základní úrovně jen asi 38 % činností. V rámci mírně pokročilé úrovně, kdy podpora podnikavosti probíhá na základě dílčích aktivit, například zapojení škol do projektů ESF nebo jiných projektů, je procento realizovaných činností ještě nižší. Konzervatoře v rámci této úrovně vykonávají jen 13 % činností. V rámci pokročilé úrovně pak realizují jen 15 % činností. Naopak mírně vyšší je podíl aktivit, které konzervatoře vykonávají v rámci nejvyšší úrovně (21 %). Na této úrovni se systematický rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti stává jednou z priorit školy.

Konzervatoře, na rozdíl od jiných typů škol, plánují rozvoj aktivit nejčastěji na základní úrovni (posun o 12 %) a až poté na nejvyšší úrovni (posun o 10 %). O něco méně výrazný posun lze, podle vyjádření škol, předpokládat u činností spadajících do mírně pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 6 %) a do pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 8 %).

V zásadě můžeme konstatovat, že vzhledem ke specifickému zaměření konzervatoří se jejich dosavadní aktivity v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě soustřeďují především do aktivit na základní úrovni a jak současné, tak plánované záměry, zejména v oblasti mírně pokročilých nebo pokročilých aktivit, jsou nižší než u odborných škol a gymnázií.

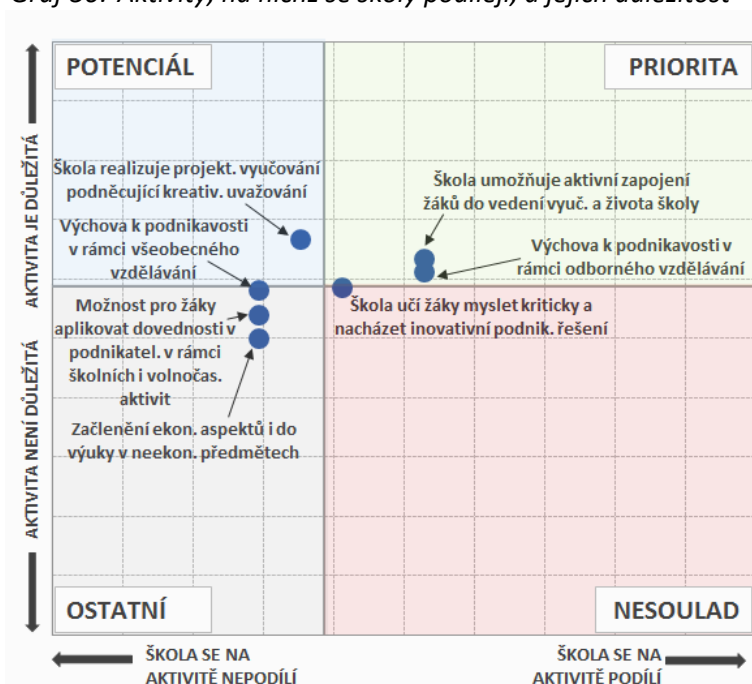
Graf 49: Současná úroveň podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě a předpokládaný posun

Výuka na konzervatořích má svá specifika, k nimž patří i poměrně malý počet žáků. Tyto okolnosti se promítají i do skutečnosti, že zastoupení aktivit, které konzervatoře na podporu kompetencí k podnikání realizují, se liší od nejčastěji realizovaných aktivit v ostatních typech škol. K nejčastějším aktivitám, které realizuje více než polovina konzervatoří, patří výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (53 %) a to, že školy umožňují aktivní zapojení žáků do vedení vyučování a života

školy (53 %). Právě aktivní zapojení žáků je na konzervatořích podstatně častější než na odborných školách, gymnáziích i VOŠ. Přibližně 41 % konzervatoří uvádí jako jednu z aktivit na podporu kompetencí k podnikavosti to, že učí žáky myslet kriticky a nacházet inovativní podnikatelská řešení. Vzhledem k zaměření výuky na uměleckou oblast ovšem tuto aktivitu konzervatoře realizují naopak méně často než ostatní školy. K méně častým aktivitám patří realizace projektového vyučování podnětujícího kreativní uvažování (35 %), možnost pro žáky aplikovat dovednosti v podnikatelství v rámci školních i volnočasových aktivit (29 %), výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (také 29 %) či začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech (též 29 %). Zejména poslední dvě jmenované aktivity jsou na konzervatořích ve srovnání s jinými typy škol zastoupeny v menší míře.

Graf 50: Aktivita, na nichž se školy podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit představují priority pro konzervatoře aktivní zapojení žáků do vedení vyučování a života školy a výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání. Těmto aktivitám se školy věnují v největší míře a zároveň jsou pro ně v porovnání s ostatními relativně důležité.

S menší frekvencí pak konzervatoře učí myslet žáky kriticky a nacházet inovativní podnikatelská řešení. Této aktivitě školy přikládají i menší význam a považují ji spíše za průměrně důležitou.

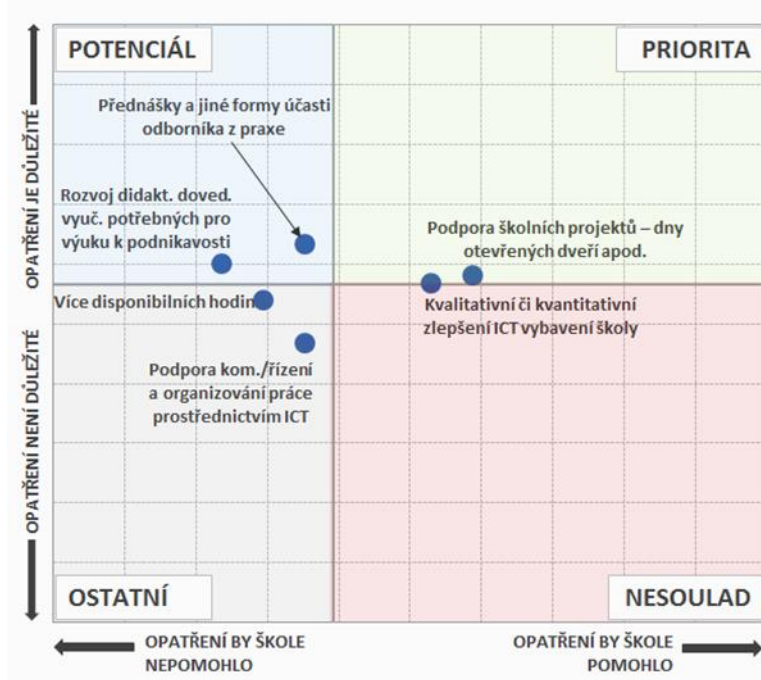
Důležitou aktivitou, na které se ovšem konzervatoře podílejí v menší míře, je realizace projektového vyučování podnětujícího kreativní uvažování a v nižší míře i výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání. Tyto aktivity tedy představují jistý potenciál dalšího rozvoje podpory podnikavosti ve školách.

Nejčastější překážkou, podobně jako u ostatních typů škol, je nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (47 %). Tato překážka je ovšem ve srovnání s ostatními typy škol méně frekventovaná. Další překážku vidí konzervatoře v nedostatku příležitosti ke vzdělávání pedagogických pracovníků (24 %); zde je četnost odpovědí jen mírně nižší než u ostatních typů škol. Dále konzervatoře uvádějí malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty (18 %), malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (18 %) a nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (18 %). Všechny tyto překážky jsou ovšem méně podstatné než u jiných typů škol. Naopak výrazně častěji konzervatoře uvádějí, že na žádné překážky v této oblasti nenarážejí (29 %).

K nejčastějším opatřením, která konzervatoře uvádějí jako potřebná, patří podpora školních projektů, např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy (59 %), a kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (53 %). V návaznosti na to je potřebná i podpora komunikace, řízení a organizování práce prostřednictvím ICT (35 %). Podle více než třetiny konzervatoří by podpoře kompetencí k podnikavosti pomohly přednášky a jiné formy účasti odborníka

z praxe (35 %). Konzervatoře dále mezi vhodnými opatřeními uvádějí poskytnutí většího rozsahu disponibilních hodin (29 %) a rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (24 %). Ve srovnání s odbornými školami konzervatoře nepovažují za příliš potřebné metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti ani analýzu stávajících a potenciálních partnerů a podnikatelů v regionu nebo podporu školních firem (vše 12 %).

Graf 51: Opatření, která by školám pomohla, a jejich důležitost

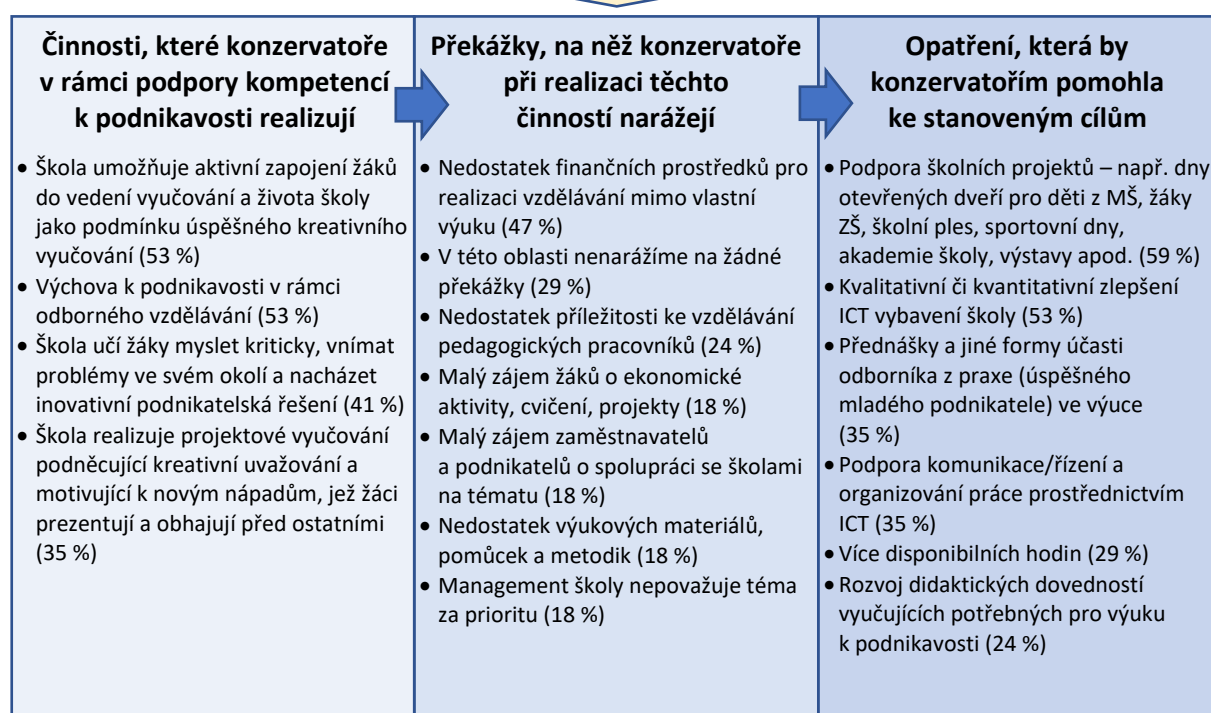
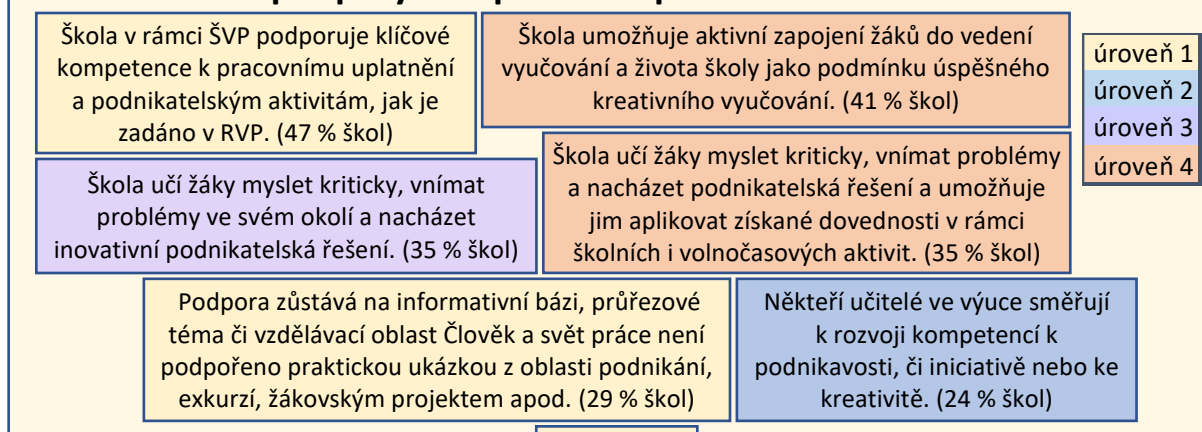

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření jsou prioritními opatřeními pro konzervatoře podpora školních projektů, například dnů otevřených dveří, a dále kvalitativní a kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy. Tato opatření jsou pro školy ve srovnání s ostatními poměrně důležitá a zároveň velmi často deklarovaná.

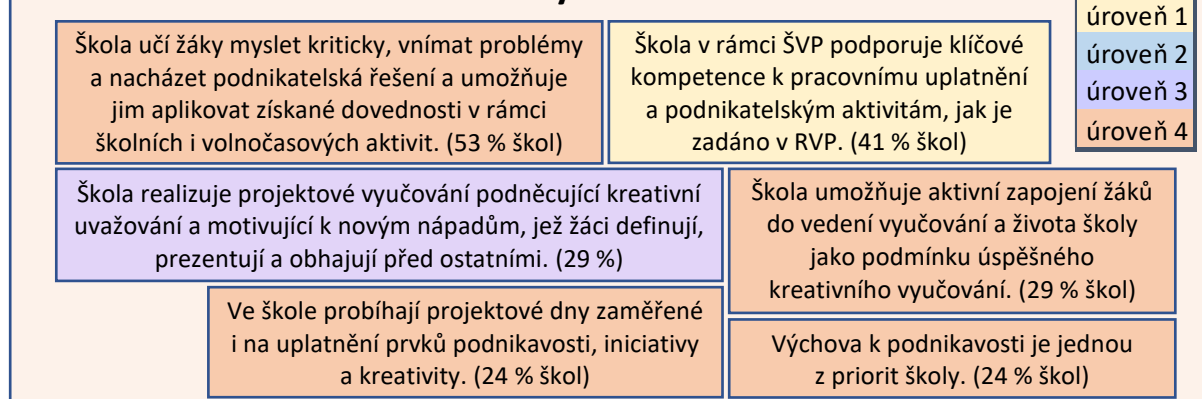
K podstatným opatřením, která ovšem uvedl již menší podíl konzervatoří, patří přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe a rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti. Tato opatření tak představují spíše

potenciál dalšího rozvoje podpory podnikavosti na konzervatořích v České republice.

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na konzervatořích

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory kompetencí k podnikavosti stanovily konzervatoře

*každé schéma zobrazuje prvních 4-6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolili.

4 PODPORA POLYTECHNICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

Polytechnické vzdělávání je nutno chápat jako vzdělávání **integrující přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání** a jako **komplex vzájemných implikací mezi složkami vzdělávání a jednotlivými předmětovými oblastmi**. Jedná se o integraci:

- všeobecné složky vzdělávání x odborné složky vzdělávání;
- společenskovedních a humanitních předmětů x matematiky x polytechnických předmětů x uměleckých předmětů.

Polytechnické vzdělávání je definováno jako vzdělávání poskytující vědomosti o vědeckých principech a odvětvích výroby, znalosti z technických a jiných oborů a všeobecně technické dovednosti. Přispívá nejen k rozšiřování poznatků, ale především k vytváření pracovních dovedností a návyků, které jsou využívány v běžném a později i pracovním životě. To je vázáno na technické myšlení jako aplikaci vědomostí, dovedností a zkušeností v členění na praktické, vizuální, intuitivní a koncepční myšlení.

Cílem polytechnického vzdělávání je rozvíjet znalosti o technickém prostředí a pomáhat vytvářet a fixovat správné pracovní postupy a návyky, rozvoj spolupráce, vzájemnou komunikaci a volní vlastnosti a podporovat touhu tvořit a práci zdárně dokončit. Polytechnické vzdělávání má posilovat zájem nejen o technické obory, ale i o přírodovědné a environmentální obory.

Přírodovědné vzdělávání je definováno jako vzdělávání zaměřené na porozumění **základním přírodovědným pojmům a zákonům**, na porozumění a užívání **metod vědeckého zkoumání přírodních faktů** (přírodních objektů, procesů, vlastností, zákonitostí). Cílem v přírodovědném vzdělávání je **rozvíjet schopnosti potřebné při využívání** přírodovědných vědomostí a dovedností pro řešení konkrétních problémů, podporovat odpovědné rozhodování v osobním životě člověka, naplňovat osobní potřeby a fungování v občanském a případně budoucím profesním životě.

Technické vzdělávání jako součást technické výchovy se zaměřuje na osvojování potřebných technických vědomostí, dovedností a návyků, vytváření vztahu k technice a rozvoj tvořivého technického myšlení. Osvojení je realizováno na vědeckém základě, uvědoměle a při aktivitách majících vztah k technice, s níž se v životě setká každý jedinec. Cílem **technické výchovy** je získat správné postoje k technice a k využívání techniky v životě.

Environmentální vzdělávání dělíme na výchovu a osvětu. Environmentální výchovou rozumíme systematické působení na mladou generaci (včetně dětí předškolního věku) za účelem přijetí hodnot a jednání nezbytného pro ochranu a péči o životní prostředí. Oblastmi vzdělávání jsou: výchova o životním prostředí, výchova v životním prostředí, výchova pro životní prostředí. Úkoly **osvěty** jsou zejména v rovině informativní a jsou zaměřené na dospělou populaci a obecně na veřejnost.

Hlavní zjištění

- Podporu polytechnického vzdělávání rozvíjí většina škol pouze na základní úrovni, kterou jim určuje rámcový vzdělávací program vyučovaných oborů. S větším odstupem následuje mírně pokročilá a pokročilá úroveň, kdy školy navíc realizují dílčí aktivity nad rámec RVP. Nicméně školy plánují v oblasti podpory polytechnického vzdělávání systematicky rozvíjet aktivitu především na nejvyšší a pokročilé úrovni. Výjimkou jsou praktické školy, pro něž nejsou aktivity v rámci nejvyšší úrovně prioritou a soustředí se především na rozvoj polytechnického vzdělávání v rámci pokročilé a mírně pokročilé úrovně.
- Všechny typy škol s výjimkou konzervatoří své aktivity v oblasti podpory polytechnického vzdělávání soustředí hlavně na zařazení pokusů, exkurzí a laboratorních cvičení do výuky polytechnických předmětů. SOU, SOŠ, VOŠ a gymnázia se v hojné míře snaží také zapojovat žáky do

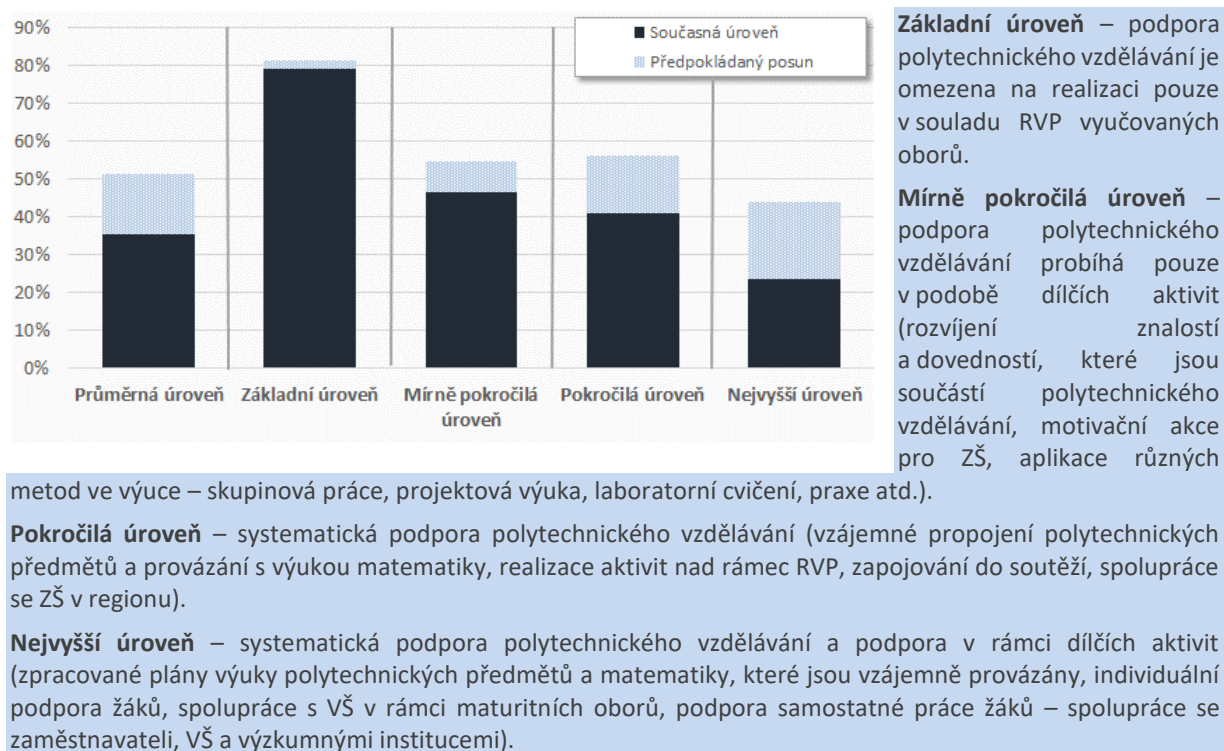
soutěží a olympiád a SOU a SOŠ svou pozornost soustředí také na motivační akce pro žáky základních škol. Gymnázia se dále věnují také individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku a spolupráci s vysokými školami a výzkumnými pracovišti technického zaměření. Praktické školy řadí mezi priority mimo již zmíněné také přípravu výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru.

- Mezi nejvýznamnějšími překážkami rozvoje polytechnického vzdělávání se v případě všech typů škol s výjimkou konzervatoří objevuje nedostatek finančních prostředků na úhradu vedení nepovinných předmětů a nedostatečné znalosti a slabá motivace žáků základních škol pro polytechnické vzdělávání. SOU, SOŠ a VOŠ se ve velké míře potýkají také s nezájmem žáků o polytechnické vzdělávání a špatnou jazykovou vybaveností učitelů pro výuku v cizích jazycích. Gymnázia se kromě výše zmíněného potýkají také se zastaralým IT vybavením a starosti jim stejně jako ostatním typům škol dělá také jazyková vybavenost učitelů polytechnických předmětů, která by jim umožňovala výuku polytechniky v cizích jazycích. Praktické školy narážejí především na nezájem žáků školy o polytechnické vzdělávání a na nedostatečné či neodpovídající prostory pro realizaci polytechnického vzdělávání.
- Opatřeními, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou především zvýšení počtu a kvality PC, notebooků, tabletů či dalších zařízení ve škole a zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen (s výjimkou praktických škol a částečně také konzervatoří). Školám by dále pomohlo zvýšení kvality softwarového vybavení školy a možnost nákupu učebnic a pomůcek. Především gymnázia a střední odborné školy by ve velké míře ocenily úhradu mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření a gymnáziím by dále pomohla úhrada účasti na domácích i zahraničních soutěžích pro žáky i pedagogický dozor a podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku. Střední odborná učiliště a praktické školy by pak mimo výše zmíněné ve velké míře ocenily nákup či přípravu materiálů pro výuku.

4.1 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ ŠKOL V ČR

Střední a vyšší odborné školy v České republice se v rámci polytechnického vzdělávání pohybují především v rámci vymezené základní úrovně vycházející z RVP, kde zabezpečují 79 % aktivit a nepředpokládají už velký posun, pouze na 81,5 %. Z aktivit mírně pokročilé úrovně, kam spadají motivační akce pro žáky základních škol a různorodé metody výuky zacílené více na rozvíjení polytechnických dovedností žáků, uskutečňují školy 46 % vymezených dílčích aktivit. Rozšíření v rámci mírně pokročilé úrovně lze očekávat na 54,5 %. O něco větší rozšíření, a to na 56 % ze současných 41 %, očekáváme u aktivit pokročilé úrovně. Sem spadá vzájemné propojení polytechnických předmětů a jejich provázání s výukou matematiky, žákovské soutěže a další aktivity nad rámec RVP. Aktivity mírně pokročilé a pokročilé úrovně tak budou v budoucnu naplněny více než z poloviny. V nejmenším měřítku se provádějí aktivity nejvyšší úrovně, z nichž školy v současnosti realizují necelou čtvrtinu (24 %). Rády by ale podporu polytechnického vzdělávání rozšířily o další dílčí aktivity této úrovně, a to poměrně značně, takže by ji naplnily z téměř 44 %. Nejvíce se tedy školy v České republice plánují rozvíjet především směrem k systematické podpoře polytechnického vzdělávání, která bude doplněná o další dílčí aktivity.

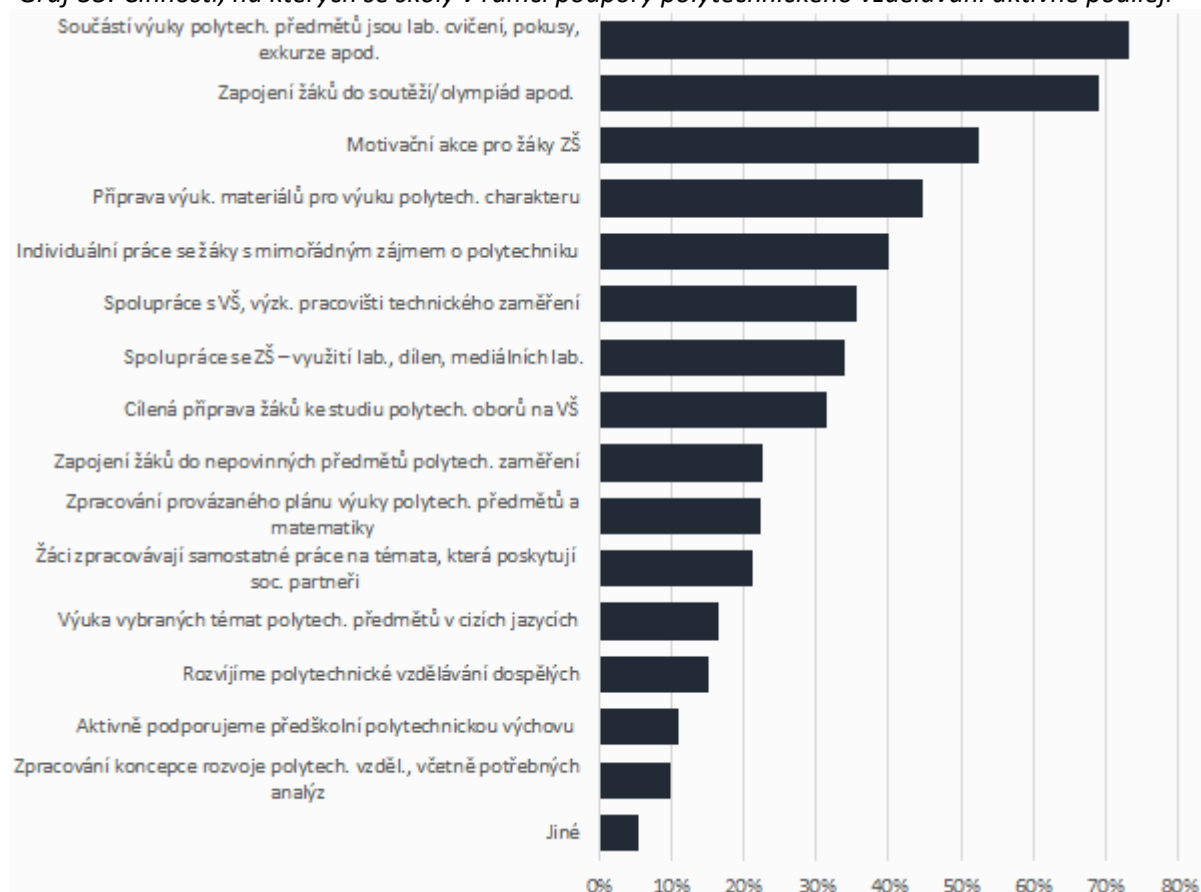
Graf 52: Současná úroveň podpory polytechnického vzdělávání a předpokládaný posun

Nejčastější aktivita škol v rámci podpory polytechnického vzdělávání má své těžiště už v samotné výuce. Na 73 % škol se výuku polytechnických předmětů snaží zpestřit zařazením pokusů, laboratorních cvičení a exkurzí a 69 % škol se pak aktivně snaží zapojit žáky do soutěží, olympiád a podobně. Na třetím místě se co do četnosti využívání umístily motivační akce pro žáky základních škol, díky nimž se střední školy snaží nalákat potenciální budoucí studenty. Provádí je nadpoloviční většina škol (52 %). Dalším způsobem podpory zájmu žáků základních škol o polytechniku a budoucí studium na příslušné střední škole je nabídka využití volné kapacity školních dílen a laboratoří základním školám. Tato varianta se však využívá v menší míře, v dotazníkovém šetření tuto aktivitu uvedlo pouze 34 %. Polytechnické vzdělávání na školách je z větší míry také rozvíjeno prostřednictvím přípravy výukových materiálů (45 %), individuální práce s žáky se zájmem o polytechniku (40 %) či aktivní spolupráce s vysokými školami nebo výzkumnými pracovišti technického zaměření (36 %). Až 32 % středních škol také cíleně

připravuje žáky ke studiu polytechnických oborů na VŠ. Naopak mírně zaostává zapojení žáků do nepovinných předmětů polytechnického zaměření (23 %), zpracování provázaného plánu výuky polytechnických předmětů a matematiky (22 %) a možnost zadat žákům zpracování samostatné práce na témata, která poskytují sociální partneři (21 %). Nepříliš četnou aktivitou je dále výuka vybraných témat polytechnických předmětů v cizích jazycích (16 %), polytechnické vzdělávání dospělých (15 %) a podpora předškolní polytechnické výchovy (11 %). V nejnižší míře pak školy zpracovávají koncepci rozvoje polytechnického vzdělávání, včetně potřebných analýz (10 %).

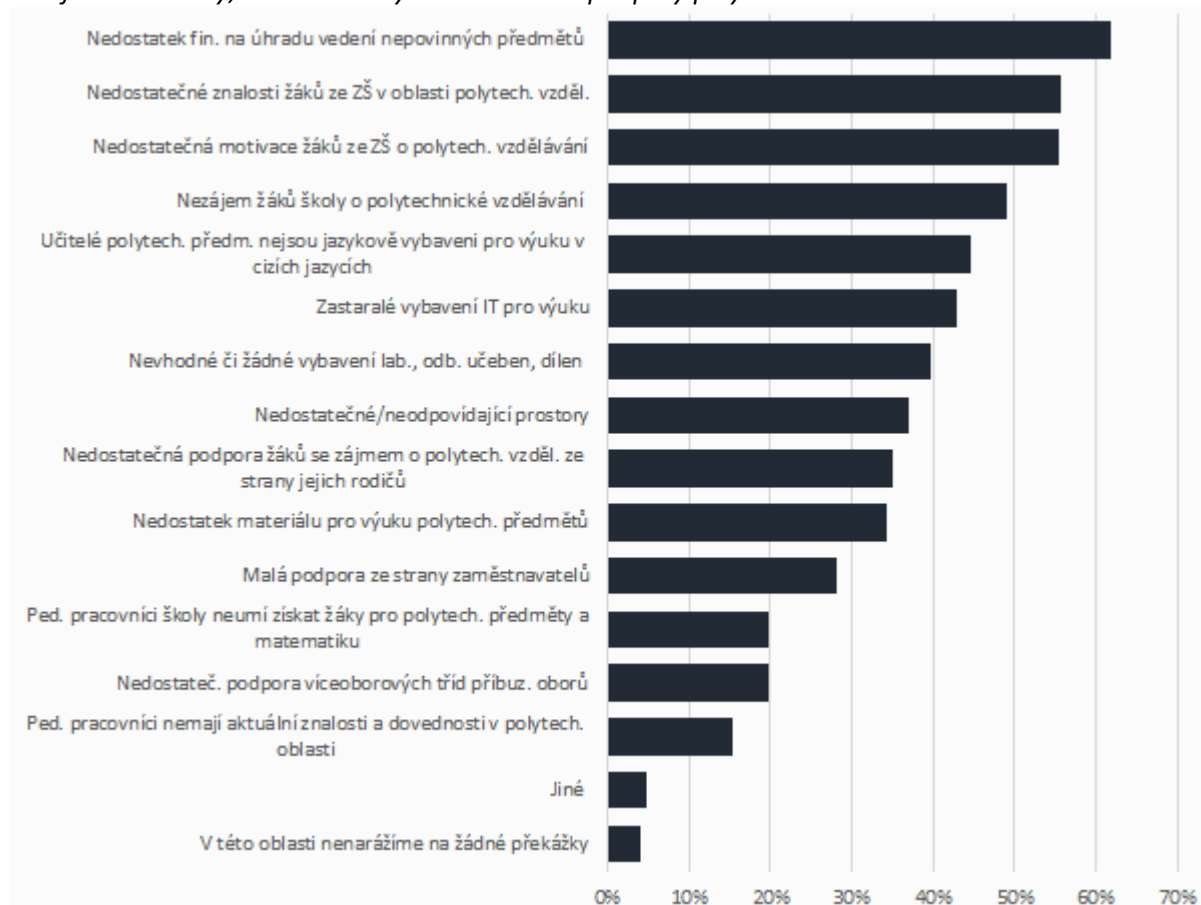
Graf 53: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory polytechnického vzdělávání aktivně podílejí

Při analýze překážek, na které školy narážejí při snaze podporovat polytechnické vzdělávání, se jako největší překážka jeví nedostatek finančních prostředků na úhradu vedení nepovinných předmětů (62 % škol). To je také vysvětlením pro nízký podíl škol realizujících nepovinnou výuku v předchozím grafu aktivit. Další velmi významný problém školy vnímají především v souvislosti se svými žáky. Na 56 % uvedlo, že žáci ze ZŠ nemají dostatečné znalosti v oblasti polytechnického vzdělávání, 55 % škol uvedlo, že žáci nejsou k polytechnickému vzdělávání dostatečně motivováni a 49 % škol sdělilo, že žáci o tuto oblast nemají zájem. Celkem 35 % škol se potýká i s nedostatečnou podporou žáků v případě zájmu o polytechnické vzdělávání ze strany jejich rodičů. Nižší podíl škol dále také naráží na problém s jazykovou vybaveností učitelů polytechnických předmětů pro výuku v cizích jazycích (45 %) a na problémy související s vybavením školy. Zastaralost IT vybavení pro výuku přiznalo jako překážku 42 % středních a vyšších odborných škol, zastaralost vybavení laboratoří a dílen pak uvedlo 40 % a nedostatečné či neodpovídající prostory 37 % škol. Méně, 34 % škol, pociťuje jako překážku nedostatek materiálu pro výuku polytechnických předmětů a 28 % naráží na malou podporu ze strany zaměstnavatelů.

Nejnižší podíl škol se pak setkává s překážkami na straně svých vlastních pedagogů, kteří neumějí získat žáky pro polytechnické předměty a matematiku (20 % škol), nebo nemají aktuální znalosti a dovednosti v polytechnické oblasti (15 %). V této souvislosti by bylo vhodné podporovat na úrovni kraje další vzdělávání pedagogů právě v polytechnické oblasti a také v souvislosti s výzvami čtvrté průmyslové revoluce (Průmysl 4.0). Pětina škol by také uvítala podporu víceoborových tříd příbuzných oborů. Tuto snahu škol by bylo vhodné podpořit, protože přináší benefity nejen v podobě úspory nákladů, ale také výhody pro žáky samotné. Propojený kolektiv žáků příbuzných oborů částečně simuluje budoucí realitu pracovních týmů složených z různých profesí. Žáci se naučí nahlížet na řešenou úlohu z více úhlů pohledu, natrénují i sociální dovednosti a v budoucnu jim to pomůže lépe fungovat ve firemním týmu.

Graf 54: Překážky, na které školy naráží v rámci podpory polytechnického vzdělávání

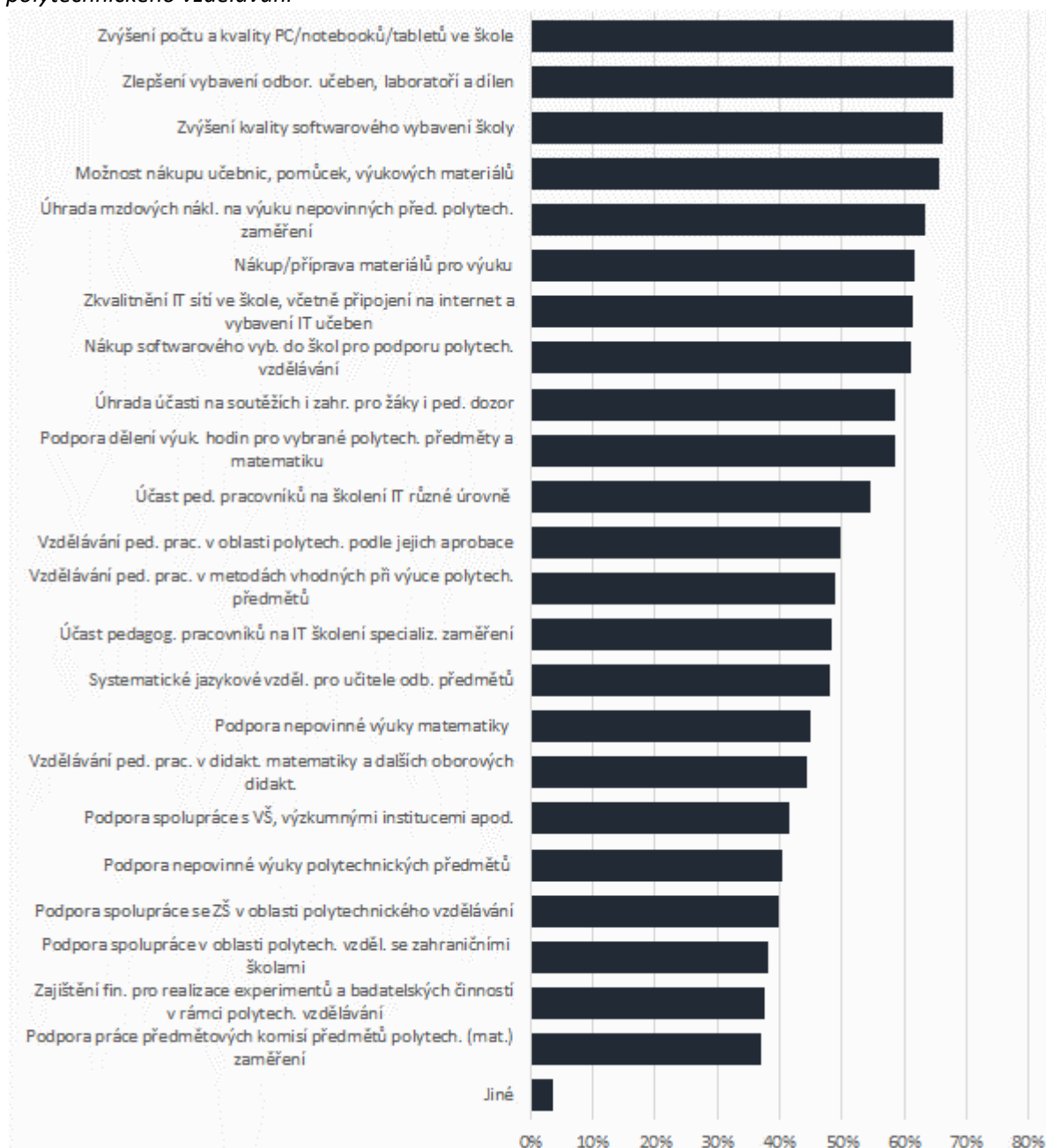

Součástí dotazníkového šetření bylo zjišťování, jaká opatření by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory polytechnického vzdělávání. Školy vybíraly z množiny nabízených postupů. Prakticky všechna opatření se ukázala jako žádoucí, rozpětí relativních četností nebylo velké a hodnoty od 37 % do 68 % lze považovat za vyjádření jasného zájmu o jednotlivá opatření. Největší zájem (zmíněný více než 60 % škol) se týkal IT, a to jak hardwarového, tak i softwarového vybavení učeben a připojení k internetu, učitelé by uvítali i možnost nákupu dalších pomůcek, materiálu a vybavení pro výuku polytechniky.

Další v pořadí poptávaných opatření je pro zhruba 60 % škol úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření a úhrada účasti na soutěžích pro žáky i pedagogický dozor. Celkem 58 % škol se vyjádřilo kladně k děleným výukovým hodinám pro vybrané polytechnické předměty a matematiku, 45 % škol by ocenilo podporu nepovinné výuky matematiky a 40 % škol se vyjádřilo kladně pro nepovinnou polytechniku. Skupina opatření týkajících se vzdělávání pedagogů si získala přízeň u 44–55 % škol. Spolupráce se základními, vysokými a zahraničními školami má mírně nižší prioritu (okolo 40 % škol).

Nejnižší podíl škol (jen 37 %) spatřoval přínos v práci předmětových komisí předmětů polytechniky a v uplatnění experimentů a badatelských činností v rámci polytechnického vzdělávání. Je možné, že školy zatím nemají jasno v tom, jak v rámci možností svého personálu tuto problematiku smysluplně uchopit.

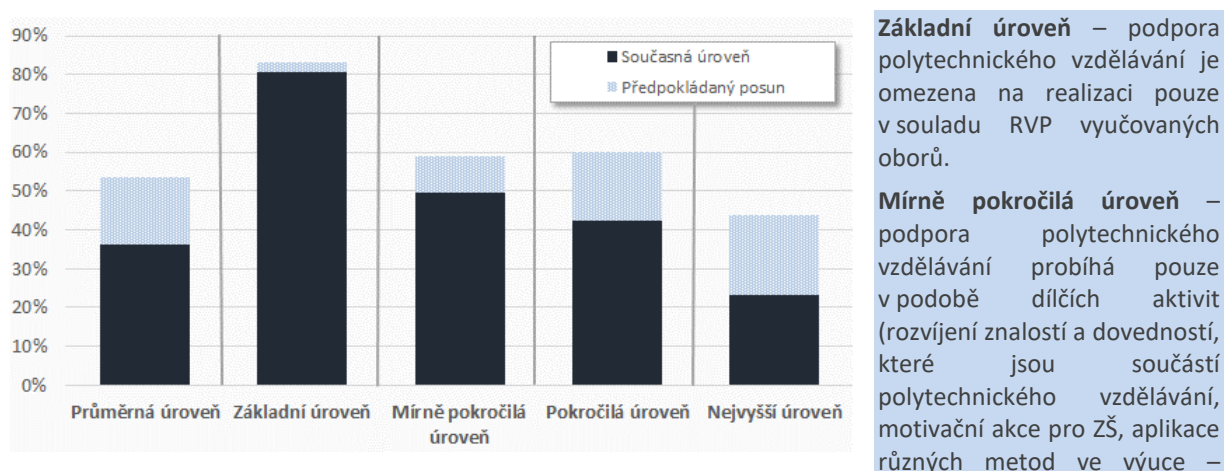
Graf 55: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory polytechnického vzdělávání

4.2 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ SOU

Střední odborná učiliště se v rámci polytechnického vzdělávání v největší míře podílejí na uskutečnění aktivit v rámci základní úrovně (81 %), tedy v souladu s RVP vyučovaných oborů. V rámci mírně pokročilé úrovně, kdy je polytechnické vzdělávání realizováno především prostřednictvím dílčích aktivit, střední odborná učiliště zabezpečují polovinu (50 %) dotazníkem vymezených činností. V rámci pokročilé úrovně, kdy je podpora polytechnického vzdělávání již systematická, vykonávají střední odborná učiliště 42 % aktivit. Rozsah realizovaných aktivit mírně pokročilé a pokročilé úrovně by mohla střední odborná učiliště navýšit až na 60 % (obdobně to plánují i SOŠ). Z hlediska nejvyšší úrovně podpory polytechnického vzdělávání se v současnosti daří naplňovat necelou čtvrtinu (23 %) aktivit, předpokládaný posun by měl být však značný, a to na 44 %. Střední odborná učiliště tedy plánují především posun směrem k systematické podpoře polytechnického vzdělávání, která se doplňuje o další dílčí aktivity.

Graf 56: Současná úroveň podpory polytechnického vzdělávání a předpokládaný posun

skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, praxe atd.).

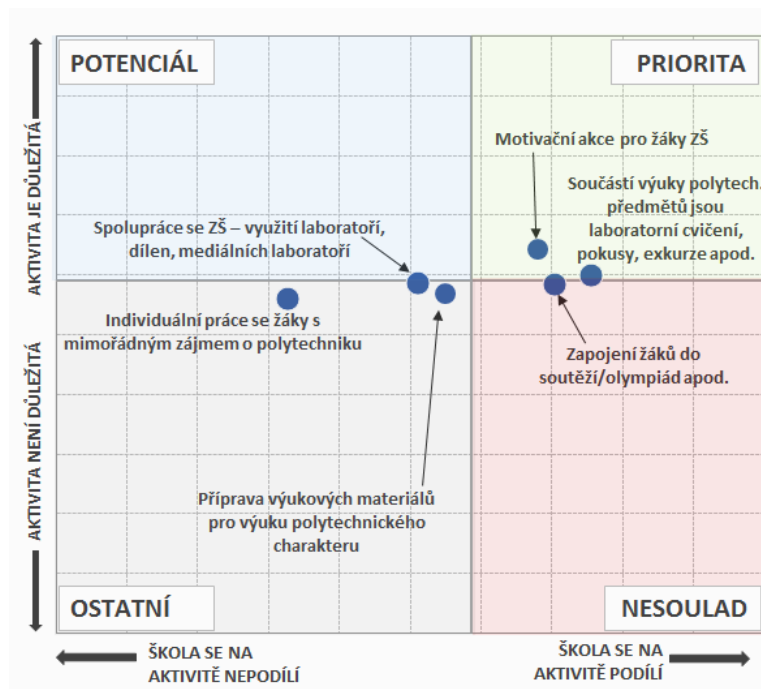
Pokročilá úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání (vzájemné propojení polytechnických předmětů a provázání s výukou matematiky, realizace aktivit nad rámec RVP, zapojování do soutěží, spolupráce se ZŠ v regionu).

Nejvyšší úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání a podpora v rámci dílčích aktivit (zpracované plány výuky polytechnických předmětů a matematiky, které jsou vzájemně provázány, individuální podpora žáků, spolupráce s VŠ v rámci maturitních oborů, podpora samostatné práce žáků – spolupráce se zaměstnavateli, VŠ a výzkumnými institucemi).

Střední odborná učiliště rozvíjejí polytechnickou výuku nejčastěji prostřednictvím laboratorních cvičení, pokusů, exkurzí, projektové výuky apod. Činí tak 75 % SOU. Na 70 % učilišť se snaží zapojovat své žáky do soutěží a olympiád. A 68 % pořádá motivační akce pro žáky základních škol. Nadpoloviční většina učilišť (55 %) se aktivně podílí na přípravě výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru. Zhruba polovina (51 %) učilišť se snaží spolupracovat se základními školami, nabízí jim využití svých dílen a multimediálních učeben a laboratoří. Třetina učilišť se soustředí také na individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (33 %). Nejméně čtvrtina středních odborných učilišť spolupracuje s vysokými školami nebo výzkumnými pracovišti technického zaměření (28 %), nebo rozvíjí polytechnické vzdělávání dospělých (27 %), popřípadě umožňuje žákům zpracovávat samostatné práce na témata, která poskytují sociální partneři (25 %). Téměř čtvrtina učilišť se snaží podpořit polytechnické vzdělávání zpracováním provázaného plánu výuky polytechnických předmětů a matematiky (23 %). Přestože jen malá část absolventů středních odborných učilišť pokračuje po nástavbovém studiu na vysoké škole, 22 % středních odborných učilišť provádí cílenou přípravu žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ. Jedná se však již o okrajovou aktivitu, stejně jako například výuka vybraných témat polytechnických předmětů v cizích jazycích (tu zajišťuje 19 % SOU),

zapojení žáků do nepovinných předmětů polytechnického zaměření (18 %), zpracování koncepce rozvoje polytechnického vzdělávání na škole, včetně potřebných analýz (13 %) anebo aktivní podpora předškolní polytechnické výchovy (13 % SOU spolupracuje s MŠ).

Graf 57: Aktivita, na nichž se školy podílejí, a jejich důležitost

Z grafu je patrné, že jednoznačnou prioritu mají, podle vyjádření středních odborných učilišť, motivační akce pro žáky základních škol, které jsou vnímány jako důležité především z hlediska zajištění potenciálních studentů.

Velká část středních odborných učilišť do polytechnické výuky zařazuje laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, vnímá jejich důležitost a snaží se také aktivně zapojit žáky do různých soutěží. I tyto oblasti lze řadit mezi prioritní.

Částečný potenciál středních odborných učilišť pak představuje spolupráce se základními školami

především na využití laboratoří, dílen či mediálních laboratoří. Tyto aktivity realizuje menší počet škol, ale jsou ve srovnání s ostatními považovány za relativně důležité.

V rámci polytechnického vzdělávání narážejí střední odborná učiliště nejčastěji na nedostatečnou motivaci žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (72 %) a jejich nedostatečné znalosti v oblasti polytechniky (71 %). Překážkou rozvoje polytechnického vzdělávání je také nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů, jak uvádí 66 % středních odborných učilišť. Další nejčastěji uváděné potíže opět leží na straně žáků, popřípadě jejich rodičů. Nadpoloviční většina učilišť si stěžuje na nezájem svých žáků o polytechnické vzdělávání (56 %) a nedostatečnou podporu žáků se zájmem o polytechnické vzdělávání ze strany jejich rodičů (52 %). Téměř polovina učilišť dále uvádí, že učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích (49 %). Častou překážkou je také zastaralé vybavení IT pro výuku (43 %), nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben nebo dílen (42 %) či nedostatek materiálu pro výuku polytechnických předmětů (41 %). Nedostatečné nebo neodpovídající prostory či malou podporu ze strany zaměstnavatelů pocituje 39 % učilišť. Méně, 37 % učilišť se pak potýká s nedostatečnou podporou víceoborových tříd příbuzných oborů. Více než čtvrtina (27 %) učilišť pak řeší fakt, že pedagogičtí pracovníci školy neumějí získat žáky pro polytechnické předměty a matematiku. Nejmenší podíl škol (21 %) uvádí, že pedagogičtí pracovníci nemají aktuální znalosti a dovednosti v polytechnické oblasti a pouze 1 % středních učilišť nenaráží v oblasti polytechnického vzdělávání na žádné překážky.

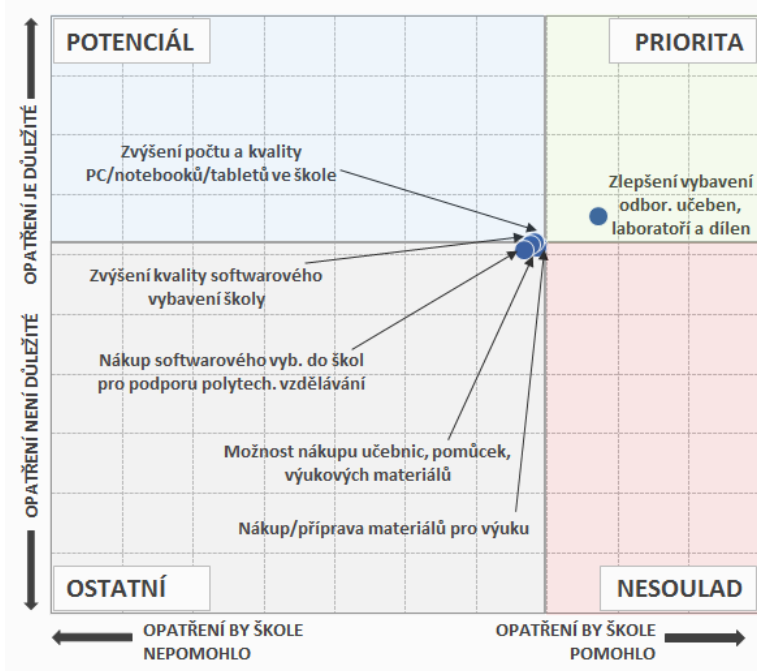
V oblasti podpory polytechnického vzdělávání by středním odborným učilištím nejvíce pomohlo zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (77 %). Velký podíl škol (69 %) by dále uvítal možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů, popřípadě možnost soustředit se více na přípravu materiálů pro výuku a zhruba stejný podíl (68 %) středních odborných učilišť potřebuje zvýšit počet a kvalitu PC, resp. notebooků nebo tabletů ve škole a zkvalitnit jak celkové softwarové vybavení školy, tak i nakoupit softwarové vybavení pro podporu polytechnického vzdělávání (67 %). Na 63 % učilišť dále zmínilo nutnost zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na

internet a vybavení IT učeben. Vyššímu podílu středních odborných učilišť by také pomohla úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (65 %) a úhrada účasti na soutěžích pro žáky i pedagogický dozor (63 %).

Více než polovina středních odborných učilišť by ocenila podporu vzdělávání svých pracovníků a menší počet žáků ve skupině. Podporu dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku by uvítalo 60 % škol a stejné procento škol volá po vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů a odborného výcviku. Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky podle jejich aprobace by uvítalo 58 % škol a k účasti pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně se kladně vyjádřilo 57 % učilišť. Nadpoloviční podíl škol by dále také uvítal podporu spolupráce se ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (57 %) či účast pedagogických pracovníků na IT školení specializovaného zaměření (55 %).

Naopak nejmenší podíl středních odborných učilišť by uvítal podporu práce předmětových komisí předmětů polytechnického zaměření (40 %) učilišť. Podporu spolupráce s VŠ, výzkumnými institucemi apod. (32 %) či zajištění financí pro realizaci experimentů a badatelských činností v rámci polytechnického vzdělávání 31 % učilišť.

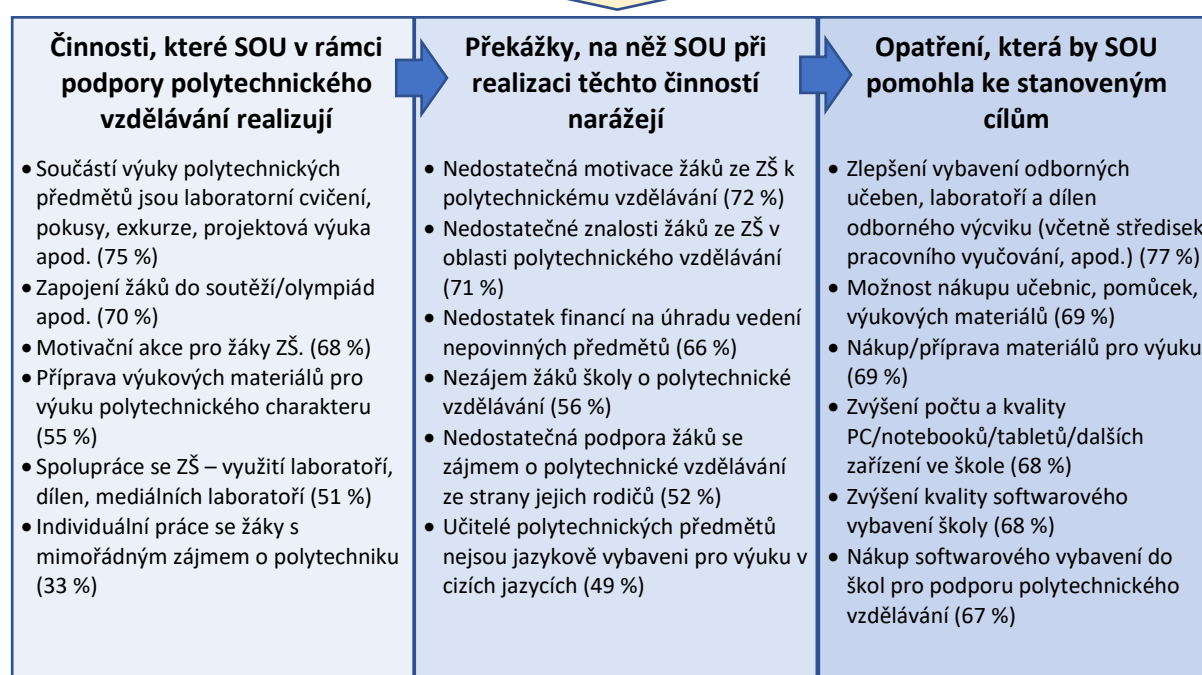
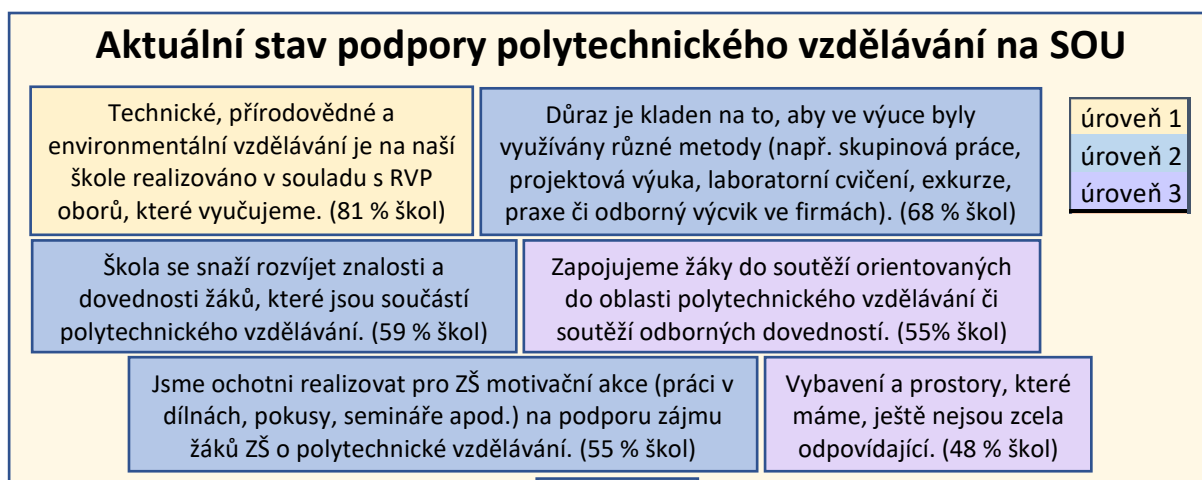
Graf 58: Opatření, která by školám pomohla, a jejich důležitost

a softwaru.

Zájem o opatření, která by napomohla rozvoji polytechnické výuky, jde ruku v ruce s prioritními aktivitami. Klíčem k rozvoji polytechnického vzdělávání je z pohledu středních odborných učilišť jednoznačně zlepšení vybavení odborných učeben a dílen, které má nesporný přínos jak pro žáky a pedagogy, tak pro prestiž školy.

Další opatření, která školy zmiňovaly nejčastěji, se přímo týkají zkvalitnění každodenní výuky jako takové. Školy si uvědomují význam kvalitních materiálů pro výuku, nutnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů, kvalitního počítačového vybavení

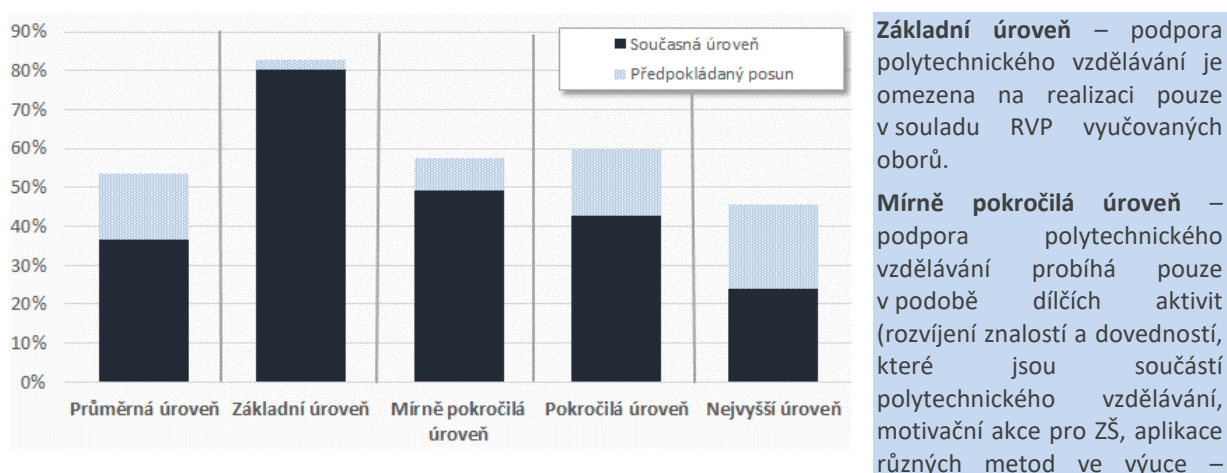

*každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
 Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolili.

4.3 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ SOŠ

Střední odborné školy se v rámci polytechnického vzdělávání v největší míře podílejí na realizaci aktivit v rámci základní úrovně (80 %), tedy v souladu s RVP vyučovaných oborů. V rámci mírně pokročilé úrovně, kdy polytechnické vzdělávání probíhá především prostřednictvím dílčích aktivit, je středními odbornými školami realizována téměř polovina (49 %) dotazníkem vymezených činností. V rámci pokročilé úrovně, kdy je podpora polytechnického vzdělávání již systematická, vykonávají střední odborné školy 43 % aktivit. Rozsah realizovaných aktivit mírně pokročilé a pokročilé úrovně plánují střední odborné školy navýšit až k úrovni 60 % (57 % v rámci mírně pokročilé úrovně a 60 % v rámci pokročilé). Z hlediska nejvyšší úrovně podpory polytechnického vzdělávání se v současnosti daří naplňovat necelou čtvrtinu (24 %) aktivit, předpokládaný posun by měl být však značný, na 45 %. Střední odborné školy tedy plánují především posun směrem k systematické podpoře polytechnického vzdělávání, která je dále doplňována o další dílčí aktivity.

Graf 59: Současná úroveň podpory polytechnického vzdělávání a předpokládaný posun

skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, praxe atd.).

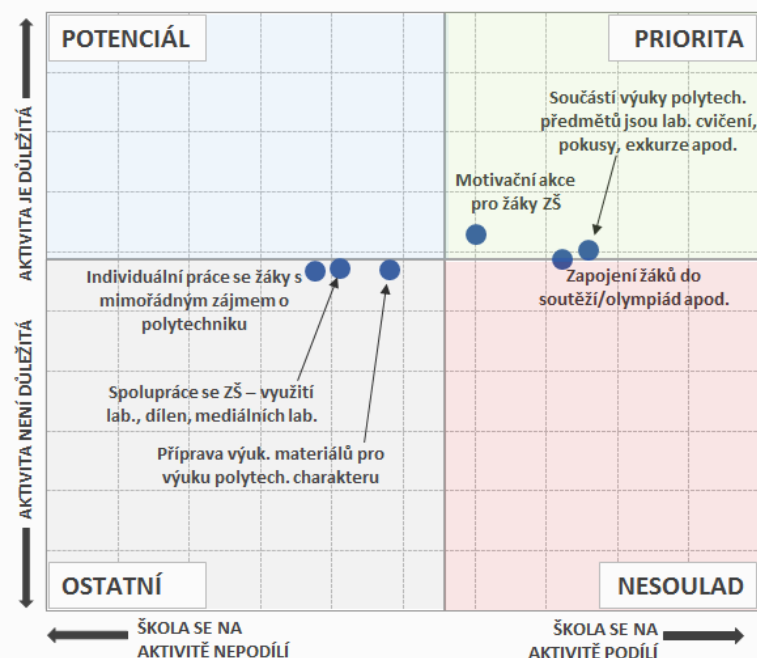
Pokročilá úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání (vzájemné propojení polytechnických předmětů a provázání s výukou matematiky, realizace aktivit nad rámec RVP, zapojování do soutěží, spolupráce se ZŠ v regionu).

Nejvyšší úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání a podpora v rámci dílčích aktivit (zpracované plány výuky polytechnických předmětů a matematiky, které jsou vzájemně provázány, individuální podpora žáků, spolupráce s VŠ v rámci maturitních oborů, podpora samostatné práce žáků – spolupráce se zaměstnavateli, VŠ a výzkumnými institucemi).

Střední odborné školy se v současné době v největší míře věnují zařazování laboratorních cvičení, pokusů a exkurzí do výuky (76 %) a zapojování žáků do soutěží a olympiád (72 %). Motivační akce pro žáky základních škol jsou také časté, realizuje je 60 % středních škol. Téměř polovina středních odborných škol se podílí na přípravě výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (48 %) a 41 % středních odborných škol spolupracuje se základními školami při využití dílen, laboratoří a odborných učeben. Třetina jich také spolupracuje s vysokými školami a výzkumnými pracovišti technického zaměření (33 %). Na 30 % středních odborných škol cíleně připravuje žáky ke studiu polytechnických oborů na VŠ a 38 % středních odborných škol si najde čas na individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku. Ve 28 % škol žáci zpracovávají samostatné práce na témata, která poskytují sociální partneři a čtvrtina škol aktivně pracuje na provázání plánu výuky polytechnických předmětů a matematiky. Méně než čtvrtina škol (21 %) pak rozvíjí polytechnické vzdělávání dospělých a zapojuje žáky do nepovinných předmětů polytechnického zaměření.

Okrajovými aktivitami v rámci rozvoje polytechnického vzdělávání jsou pro střední odborné školy spolupráce s mateřskými školami (13 %) a zpracování koncepce rozvoje polytechnického vzdělávání na škole (12 %).

Graf 60: Aktivita, na nichž se školy podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit, které střední odborné školy ve velké míře realizují, představují pro školy prioritu především motivační akce pro žáky základních škol. Tuto aktivitu realizuje relativně velké množství škol a zároveň jí v porovnání s ostatními přiřadí nejvyšší důležitost.

Druhou nejdůležitější a zároveň také hojněji využívanou aktivitou jsou laboratorní cvičení, pokusy a exkurze v rámci výuky polytechnických předmětů. Tato aktivita také do jisté míry představuje pro školy prioritu.

Střední odborné školy dále ve velké míře zapojují žáky do soutěží a olympiád. Této aktivitě však v porovnání s aktivitami jednoznačně prioritními přiřadí spíše průměrnou důležitost.

Střední odborné školy nejčastěji – stejně jako odborná učiliště – narážejí na nedostatečnou motivaci žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (67 %). Ve velké míře se střední odborné školy také potýkají s nedostatkem financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (66 %) a ze strany žáků ZŠ s nedostatečnými znalostmi v oblasti polytechnického vzdělávání (66 %) či nezájmem žáků střední školy o polytechnické vzdělávání (55 %). Nedostatečná podpora žáků se zájmem o polytechnické vzdělávání ze strany jejich rodičů pak trápí 41 % škol. V polovině středních odborných škol (51 %) nejsou učitelé polytechnických předmětů jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích. Další překážky se týkají vybavení. Celkem 43 % škol považuje své IT vybavení za zastaralé. 40 % škol má nevyhovující vybavení laboratoří, odborných učeben a dílen a 37 % škol chybí prostory. Nedostatek materiálu pro výuku polytechnických předmětů pak zmiňuje 36 % středních odborných škol.

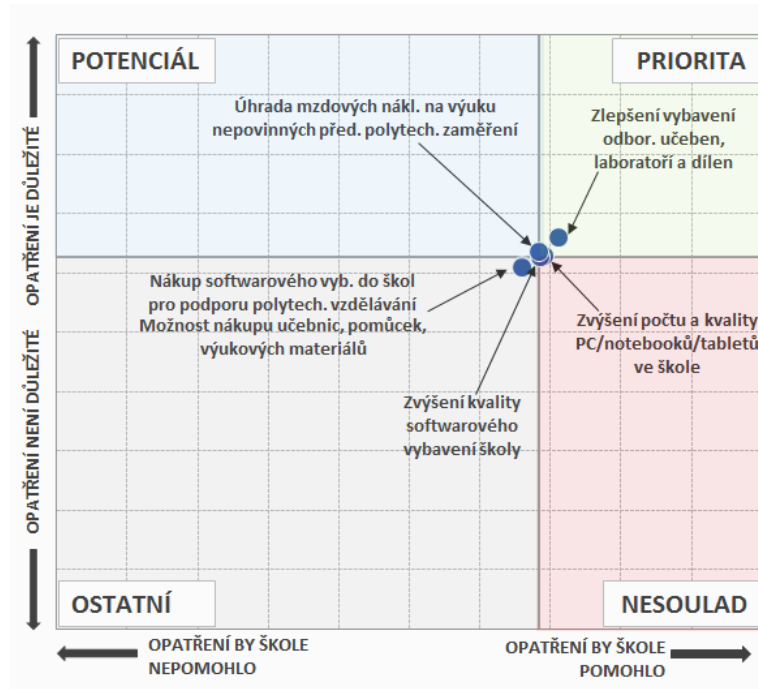
Na druhou stranu pouze necelá čtvrtina středních odborných škol vidí překážku v rozvoji polytechnického vzdělávání na straně svých učitelů. Až 23 % škol si myslí, že pedagogičtí pracovníci školy neumí získat žáky pro polytechnické předměty a matematiku a 16 % škol se domnívá, že pedagogičtí pracovníci nemají aktuální znalosti a dovednosti v polytechnické oblasti.

V souvislosti s překážkami v oblasti vybavení, které zmínil nezanedbatelný počet středních odborných škol, by rozvoji polytechnické výuky (podle vyjádření 71 % SOŠ) mohlo pomoci především zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku a zvýšení počtu a kvality desktopů, notebooků, tabletů nebo dalších zařízení ve škole (zmínilo to 69 % středních odborných škol) a s tím související zvýšení kvality softwarového vybavení školy obecně (69 %) a softwarového vybavení pro podporu polytechnického vzdělávání (66 %). S tím souvisí i poměrně často zmiňované z kvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (64 %). Jednu z nejčastěji zmiňovaných překážek by dále mohla pomoci vyřešit úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů

polytechnického zaměření (69 %). Více než 60 % středních odborných škol dále vidí cestu k rozvoji polytechnického vzdělávání v možnosti nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů (66 %), podpoře dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (65 %) či v nákupu a přípravě materiálů pro výuku (63 %). Úhradu účasti na soutěžích i zahraničních pro žáky i pedagogický dozor by pak uvítalo 62 % škol. Další skupina opatření, která by přispěla k rozvoji polytechnického vzdělávání na středních odborných školách, se týká pedagogických pracovníků školy. Více než polovina škol by byla ochotna podpořit účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně (56 %), systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů (55 %), účast pedagogických pracovníků na IT školení specializovaného zaměření (54 %), vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů a odborného výcviku (také 54 %) a vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky podle jejich aproby (též 54 %). Téměř polovina středních odborných škol by přivítala také vzdělávání pedagogických pracovníků v didaktice matematiky a dalších oborových didaktikách (48 %).

Co se týče spolupráce se školami na různých úrovních, i ta si získala celkem vysoký podíl zájmu. Podporu spolupráce se ZŠ by v oblasti polytechnického vzdělávání potřebovala polovina škol (49 %), se zahraničními školami 43 % a s vysokými školami a výzkumnými institucemi 41 %. Méně četnou, i když 40 % středních odborných škol zmiňovanou, byla podpora práce předmětových komisí předmětů polytechnického zaměření a pouze 37 % středních odborných škol vidí přínos v zajištění financí pro realizaci experimentů a badatelských činností v rámci polytechnického vzdělávání.

Graf 61: Opatření, která by školám pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření představuje pro střední odborné školy prioritu zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen. Toto opatření zmiňoval největší podíl škol a zároveň je ve srovnání s ostatními považují za velmi důležité.

Obdobně jako SOU, i SOŠ vnímají, že by jim pomohly investice do IT. Uvítaly by především celkové zvýšení kvality softwarového i hardwarového vybavení. Tato opatření jsou však ve srovnání s ostatními spíše průměrně důležitá. Lehce nadprůměrně důležitým krokem je pak pro školy úhrada mzdových nákladů na

výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření.

Z poměrně vysokých četností kladných vyjádření SOŠ k jednotlivým opatřením je zřejmé, že v oblasti školství bude nutné vyčlenit více prostředků jak na materiální vybavení škol, tak na investice do lidských zdrojů. Technický rozvoj se velmi úzce dotýká také polytechniky a bude nutné ho do její výuky promítnout. K tomu je zapotřebí připravit jak učitele, tak školy a poskytnout jim aktuální znalosti a dát jim k dispozici potřebné vybavení pro kvalitní moderní výuku.

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na SOŠ

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (80 % škol)	Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (72 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3
Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (57 % škol)	Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (56 % škol)	
Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (53 % škol)	Jsme ochotni realizovat pro ZŠ motivační akce (práci v dílnách, pokusy, semináře apod.) na podporu zájmu žáků ZŠ o polytechnické vzdělávání. (49 % škol)	

Činnosti, které SOŠ v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizují	Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům
- Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. (76 %) - Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod. (72 %) - Motivační akce pro žáky ZŠ (60 %) - Příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (48 %) - Spolupráce se ZŠ – využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří (41 %) - Individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (38 %)	- Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (67 %) - Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (66 %) - Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (66 %) - Nezájem žáků školy o polytechnické vzdělávání (55 %) - Učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích (51 %) - Zastaralé vybavení IT pro výuku (43 %)	- Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (včetně středisek prac. vyučování, apod.) (71 %) - Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/dalších zařízení ve škole (69 %) - Zvýšení kvality softwarového vybavení školy (69 %) - Úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (69 %) - Nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (66 %) - Možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů (66 %)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory polytechnického vzdělávání stanovily SOŠ

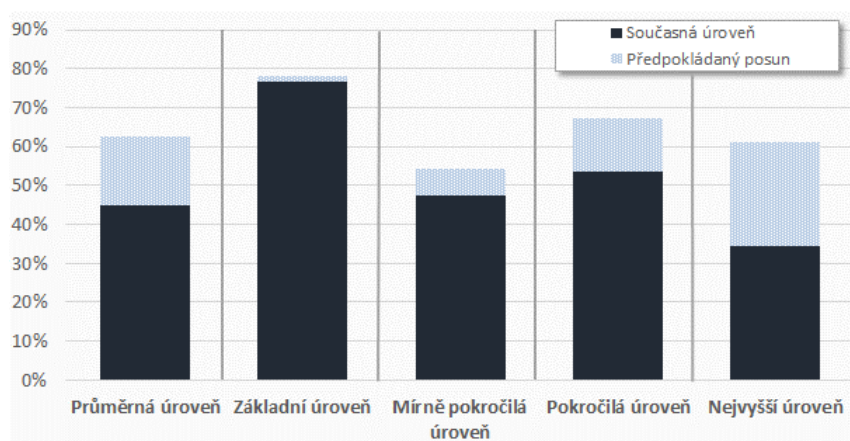
Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (59 % škol)	Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (55 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3
Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (51 % škol)	Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (49 % škol)	
Vzdělávání vnímáme jako nástroj k poznávání světa a k dalšímu učení. Proto usilujeme nejen o kvalitní výuku v rámci, který určuje příslušný RVP, ale realizujeme i aktivity nad rámec RVP. (46 % škol)	Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (45 % škol)	

*každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolili.

4.4 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ GYMNÁZIÍ

Gymnázia se stejně jako ostatní typy škol v oblasti polytechnického vzdělávání v největší míře podílejí na zajištění aktivit v rámci základní úrovně (77 %), tedy v souladu s RVP vyučovaných oborů. Na rozdíl od ostatních typů škol však realizují relativně velké množství aktivit také v rámci pokročilé a nejvyšší úrovně, a to především díky hojnějšímu zapojení do aktivit pokročilé a nejvyšší úrovně, kam spadá spolupráce s vysokými školami, soutěže a olympiády a větší propracovanost propojení vzdělávacích plánů jednotlivých předmětů s matematikou. V rámci pokročilé úrovně, kdy je podpora polytechnického vzdělávání již systematická, vykonávají gymnázia 54 % aktivit a v rámci nejvyšší úrovně 34 % aktivit. Rozsah realizovaných aktivit pokročilé a nejvyšší úrovně plánují gymnázia navýšit až na 67 % v rámci pokročilé úrovně a na 61 % v rámci úrovně nejvyšší. V rámci mírně pokročilé úrovně realizují v současnosti gymnázia 47 % aktivit a do budoucna plánují nárůst na 54% uskutečněných aktivit. Gymnázia se tedy stejně jako ostatní typy škol (s výjimkou škol praktických) plánují dále zaměřovat především na posun směrem k systematické podpoře polytechnického vzdělávání, která je dále doplňována o další dílčí aktivity (nejvyšší úroveň).

Graf 62: Současná úroveň podpory polytechnického vzdělávání a předpokládaný posun

Základní úroveň – podpora polytechnického vzdělávání je omezena na realizaci pouze v souladu RVP vyučovaných oborů.

Mírně pokročilá úroveň – podpora polytechnického vzdělávání probíhá pouze v podobě dílčích aktivit (rozvíjení znalostí a dovedností, které jsou součástí polytechnického vzdělávání, motivační akce pro ZŠ, aplikace různých metod ve výuce –

skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, praxe atd.).

Pokročilá úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání (vzájemné propojení polytechnických předmětů a provázání s výukou matematiky, realizace aktivit nad rámec RVP, zapojování do soutěží, spolupráce se ZŠ v regionu).

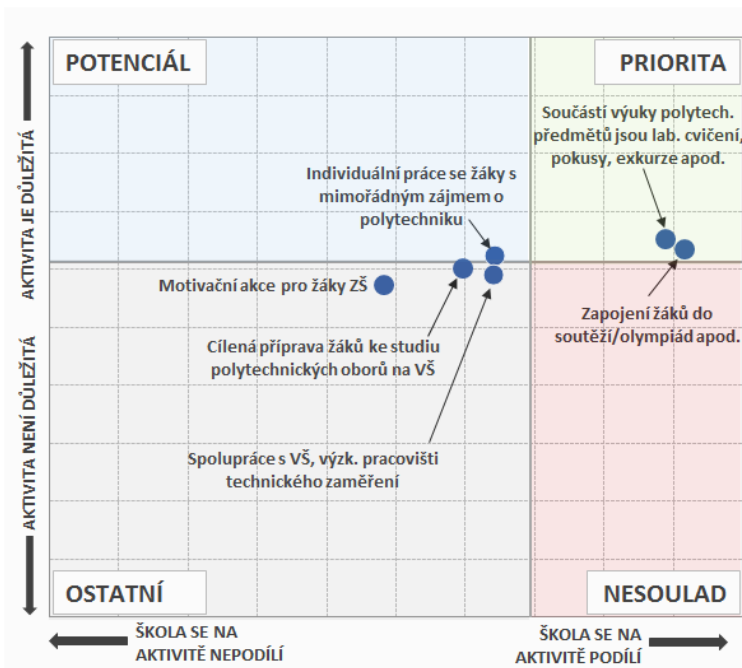
Nejvyšší úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání a podpora v rámci dílčích aktivit (zpracované plány výuky polytechnických předmětů a matematiky, které jsou vzájemně provázány, individuální podpora žáků, spolupráce s VŠ v rámci maturitních oborů, podpora samostatné práce žáků – spolupráce se zaměstnavateli, VŠ a výzkumnými institucemi).

Na rozdíl od ostatních typů škol prakticky všechna gymnázia zapojují žáky do soutěží a olympiád (92 %) Další velmi četnou aktivitou gymnázií pak je zařazování laboratorních cvičení, pokusů, exkurzí, projektové výuky apod. do výuky polytechnických předmětů (89 %). Značná část gymnázií dále v rámci rozvoje polytechnického vzdělávání individuálně pracuje s žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (64 %) a spolupracuje s vysokými školami nebo výzkumnými pracovišti technického zaměření. Celkem 60 % gymnázií cíleně připravuje žáky ke studiu polytechnických oborů na vysokých školách.

Již v menší míře jsou gymnázia aktivní v pořádání motivačních akcí pro žáky ZŠ (48 %) a v jejich zapojení do nepovinných předmětů polytechnického zaměření (40 %). Méně také soustředí svou aktivitu na přípravu výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (39 %) a spolupráci se ZŠ především prostřednictvím využití laboratoří, dílen či mediálních laboratoří (31 %). Zhruba čtvrtina gymnázií se podílí na zpracování provázaného plánu výuky polytechnických předmětů a matematiky

(27 %) a pouze 18 % gymnázií zabezpečuje výuku vybraných témat polytechnických předmětů v cizích jazycích. Žáci gymnázií v malé míře zpracovávají samostatné práce na témata, která poskytují sociální partneři (tuto aktivitu provádí jen 14 % gymnázií). Zpracování koncepce rozvoje polytechnického vzdělávání na škole, včetně potřebných analýz, patří u gymnázií mezi okrajové aktivity týkající se jen necelé desetiny z nich (9 %). A ještě menší podíl gymnázií aktivně podporuje předškolní polytechnickou výchovu (spolupráce s MŠ 8 %) a pro gymnázia je okrajovou aktivitou i polytechnické vzdělávání dospělých, realizovanou pouze 5 % škol.

Graf 63: Aktivity, na nichž se školy podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti nejčastěji zmiňovaných aktivit představuje priority gymnázií zapojení žáků do soutěží a olympiád a zařazení laboratorních cvičení, pokusů a exkurzí do výuky polytechnických předmětů. Nejen že gymnázia tyto dvě aktivity zmiňovala nejčastěji, ale zároveň je v porovnání s ostatními činnostmi považují za velmi důležité.

Potenciál gymnázií představuje individuální práce se žáky se zájmem o polytechniku, která je také vzhledem k ostatním realizovaným aktivitám vnímána jako vysoce důležitá, ale na rozdíl od předchozích aktivit ji realizuje menší podíl gymnázií.

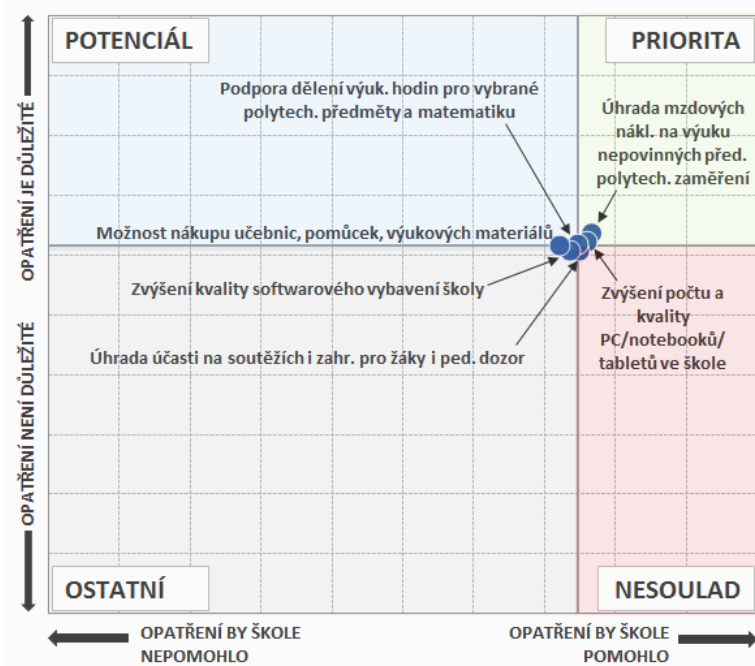
Rozvoj polytechnického vzdělávání v gymnáziích nejvíce limituje nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů, týká se tří čtvrtin gymnázií (75 %). Nadpoloviční většinu gymnázií pak trápí také zastaralé vybavení IT pro výuku (54 %) a zhruba polovina gymnázií vidí překážky rozvoje polytechnického vzdělávání na straně žáků a pedagogů. Až 53 % gymnázií se potýká s tím, že učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích a polovina škol naráží na nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání, nedostatečnou motivaci žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (48 %) a nezájem gymnazistů o polytechnické vzdělávání (43 %). Ve větší míře se pak školy také potýkají s problémy týkajícími se jejich prostorového a materiálního vybavení. Nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen apod. má údajně 43 % gymnázií, nedostatečné nebo neodpovídající prostory 40 % a 37 % nemá dostatek materiálu pro výuku polytechnických předmětů. Vzhledem ke svému zaměření gymnázia v nejmenší míře narážejí na překážky v rozvoji polytechnického vzdělávání související s nedostatečnou podporou víceoborových tříd příbuzných oborů (8 %) či malou podporou za strany zaměstnavatelů (18 %). V malé míře se gymnázia potýkají s tím, že pedagogičtí pracovníci nemají aktuální znalosti a dovednosti v polytechnické oblasti (15 %).

Z hlediska opatření, která by gymnáziím pomohla k dosažení jimi zvoleného cíle v oblasti podpory polytechnického vzdělávání, nejvíce škol volá po úhradě mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (77 %), úhradě účasti na soutěžích pro žáky i pedagogický dozor (75 %) či podpoře dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (75 %). Gymnázia dále ve velké míře deklarovala, že by jim pomohlo zvýšení počtu a kvality desktopů, notebooků, tabletů, nebo dalších zařízení ve škole (76 %), zvýšení kvality softwarového vybavení školy

(74 %) a softwaru pro podporu polytechnického vzdělávání (68 %) či zkvalitnění IT sítě ve škole včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (68 %). Řada gymnázií dále potřebuje zlepšit vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku a mít možnost nákupu učebnic, pomůcek a výukových materiálů (shodně 72 %).

Gymnáziím by dále ve větší míře pomohla podpora spolupráce s VŠ nebo výzkumnými institucemi (67 %), nákup či příprava materiálů pro výuku (62 %) a zajištění financí pro realizaci experimentů a badatelských činností v rámci polytechnického vzdělávání (62 %). Nadpoloviční podíl gymnázií by také ocenil různé formy vzdělávání pedagogických pracovníků. Až 57 % škol by si přálo vzdělávání pedagogických pracovníků v didaktice matematiky a dalších oborových didaktikách. Celkem 56 % škol by umožnilo účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně. A 55 % gymnázií by mělo zájem o systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů a 53 % o vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky podle jejich aprobace. Účast pedagogických pracovníků na IT školení specializovaného zaměření by přivítala přesně polovina gymnázií a potřebu vzdělávání pedagogů v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů a odborného výcviku pociťuje 48 % gymnázií. Pro gymnázia je dále důležitým opatřením také podpora nepovinné výuky matematiky (57 %) a polytechnických předmětů (55 %). Naopak na okraj zájmu se dostala podpora spolupráce se ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání se 33 %.

Graf 64: Opatření, která by školám pomohla, a jejich důležitost

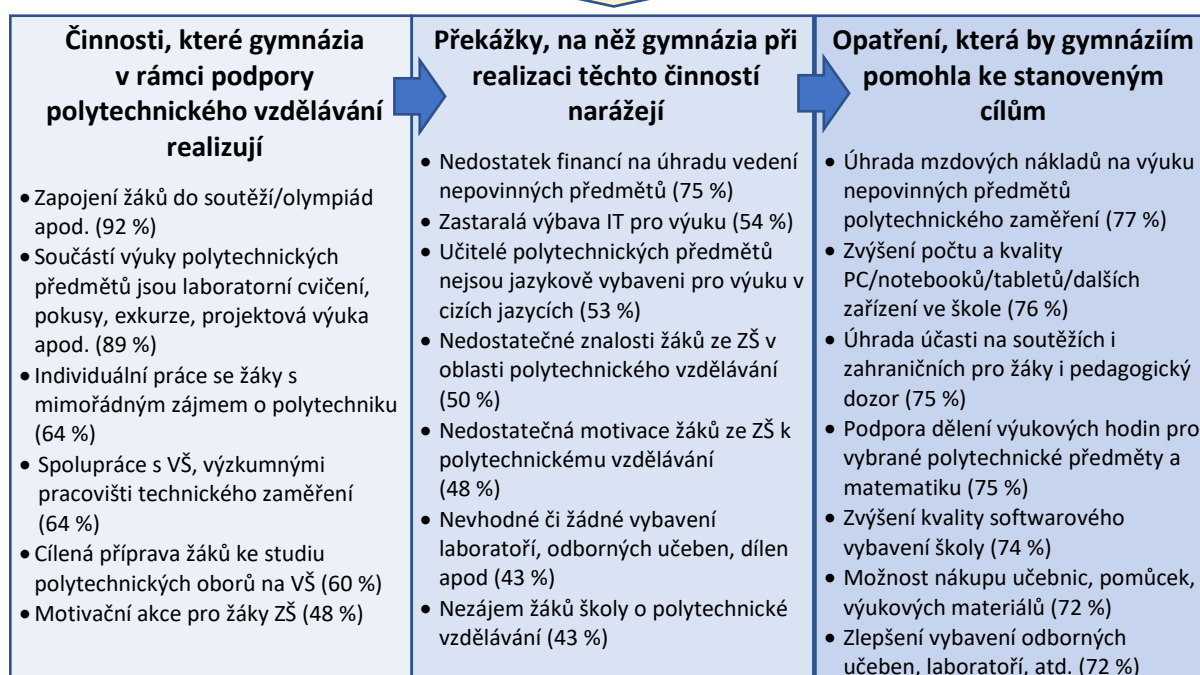
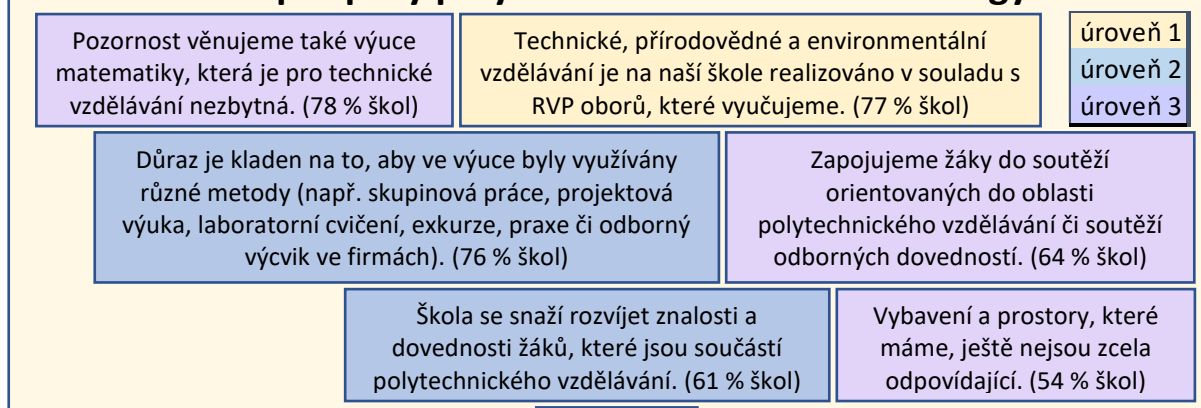
Šesti nejčastěji zmiňovaným opatřením, která by nejvíce napomohla rozvoji polytechnického vzdělávání, přiřadila gymnázia téměř rovnocennou důležitost.

Lehce nadprůměrný význam přikládají školy úhradě mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytech. zaměření a zvýšení počtu a kvality počítačů, notebooků, tabletů či dalších zařízení ve škole. Tato opatření tedy do jisté míry představují priority gymnázií.

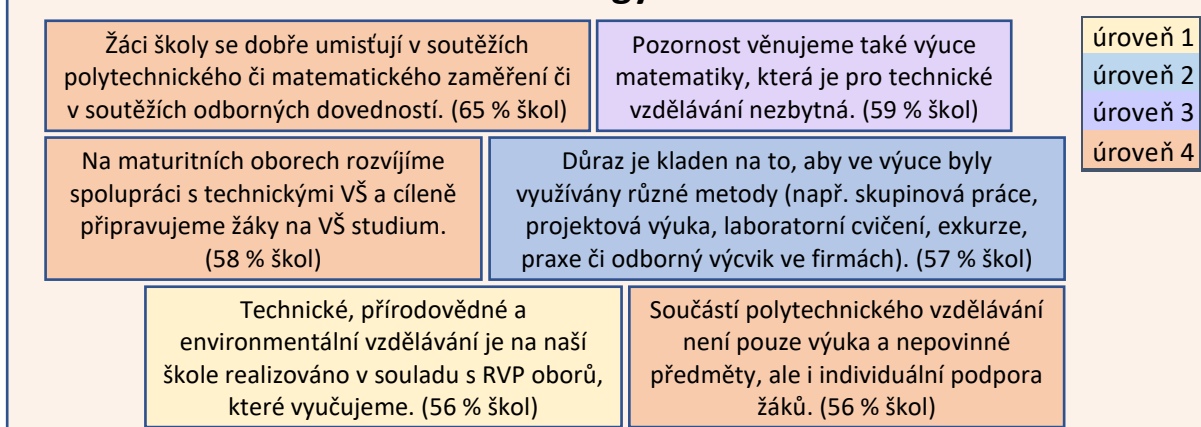
Částečný potenciál gymnázií pak představuje možnost nákupu učebnic, pomůcek a výukových

materiálů a podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku. Tato opatření sice zmiňoval menší podíl škol, ale zároveň tyto aktivity v porovnání s ostatními označily za důležitější.

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na gymnáziích

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory polytechnického vzdělávání stanovila gymnázia

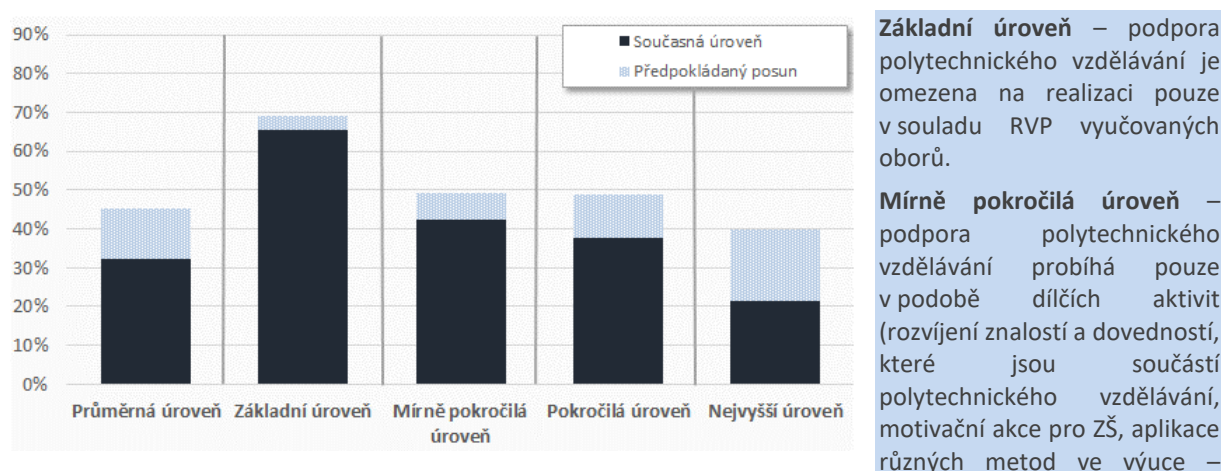

*každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolili.

4.5 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ VOŠ

Vyšší odborné školy se v rámci polytechnického vzdělávání v největší míře podílejí na realizaci aktivit v rámci základní úrovně (65 %), tedy v souladu s RVP vyučovaných oborů. V rámci mírně pokročilé úrovně, kdy je polytechnické vzdělávání realizováno především prostřednictvím dílčích aktivit, je vyššími odbornými školami prováděno 42 % dotazníkem vymezených činností. V rámci pokročilé úrovně, kdy je podpora polytechnického vzdělávání již systematická, vykonávají vyšší odborné školy 38 % aktivit. Rozsah aktivit mírně pokročilé a pokročilé úrovně plánují vyšší odborné školy navýšit na úroveň 49 %. Z hlediska nejvyšší úrovně podpory polytechnického vzdělávání se v současnosti daří naplňovat necelou čtvrtinu (22 %) aktivit, předpokládaný posun by měl být však výraznější, na 40 %. Vyšší odborné školy tedy plánují především posun směrem k systematické podpoře polytechnického vzdělávání, která se doplňuje o další dílčí aktivity.

Graf 65: Současná úroveň podpory polytechnického vzdělávání a předpokládaný posun

skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, praxe atd.).

Pokročilá úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání (vzájemné propojení polytechnických předmětů a provázání s výukou matematiky, realizace aktivit nad rámec RVP, zapojování do soutěží, spolupráce se ZŠ v regionu).

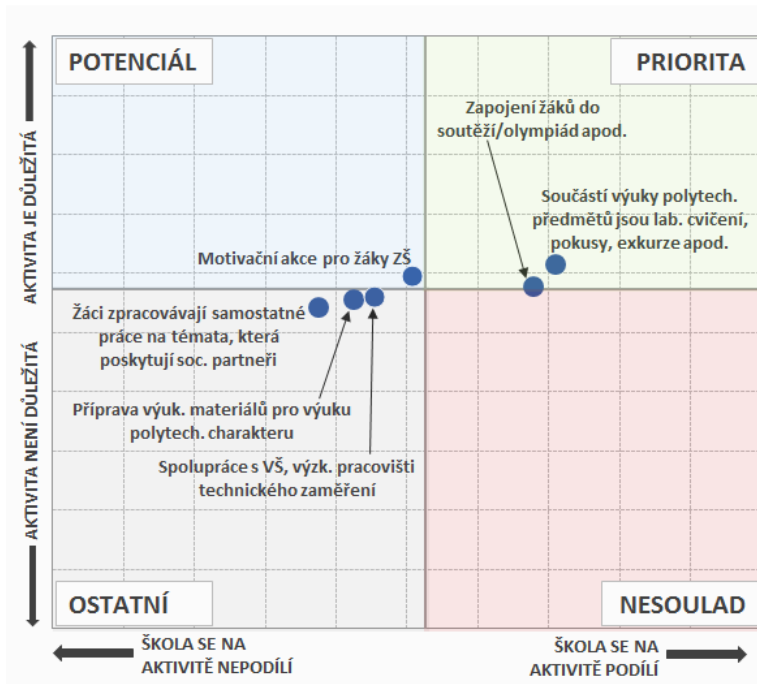
Nejvyšší úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání a podpora v rámci dílčích aktivit (zpracované plány výuky polytechnických předmětů a matematiky, které jsou vzájemně provázány, individuální podpora žáků, spolupráce s VŠ v rámci maturitních oborů, podpora samostatné práce žáků – spolupráce se zaměstnavateli, VŠ a výzkumnými institucemi).

Obdobně jako střední odborné školy a učiliště i vyšší odborné školy v rámci podpory polytechnického vzdělávání nejčastěji zařazují laboratorní cvičení, pokusy a exkurze do výuky (71 %). Vyšší odborné školy hojně také zapojují žáky do soutěží a olympiád (68 %) a polovina škol (51 %) se pak zapojuje do motivačních akcí pro žáky základních škol, což je dáno především napojením drtivé většiny vyšších odborných škol na školy střední. Až 45 % vyšších odborných škol dále uvádí, že v rámci rozvoje polytechnického vzdělávání aktivně spolupracuje s vysokými školami a výzkumnými pracovišti technického zaměření a 42 % škol se aktivně podílí na přípravě výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru. Žáci vyšších odborných škol také ve větší míře zpracovávají samostatné práce na témata, která poskytují sociální partneři (38 %), a své místo si na školách našla i individuální práce s žáky s mimořádným zájmem o polytechniku, uvádí ji 35 % vyšších odborných škol.

Přibližně třetina vyšších odborných škol spolupracuje se základními školami ve smyslu využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří (34 %) a méně než třetina škol se věnuje cílené přípravě žáků ke studiu polytechnických oborů na vysokých školách (32 %). Čtvrtina vyšších odborných škol pak zapojuje žáky do nepovinných předmětů polytechnického zaměření (24 %) a na okraj zájmu se dostalo zpracování provázaného plánu výuky polytechnických předmětů a matematiky (22 %). Na pětina

vyšších odborných škol probíhá výuka vybraných témat polytechnických předmětů v cizích jazycích a poměrně málo se vyšší odborné školy soustředí na rozvíjení polytechnického vzdělávání dospělých (19 %). Jen 14 % škol pak aktivně podporuje předškolní polytechnickou výchovu a 13 % škol zpracovává koncepci rozvoje polytechnického vzdělávání na škole, včetně potřebných analýz. Přibližně 8 % vyšších odborných škol dále uvedlo, že se vzhledem k zaměření školy rozvojem polytechnického vzdělávání nezabývají.

Graf 66: Aktivita, na nichž se školy podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti nejčastěji zmiňovaných aktivit představuje priority vyšších odborných škol zařazování pokusů, laboratorních cvičení a exkurzí do výuky a do jisté míry také zapojování žáků do soutěží a olympiád. Tyto aktivity zmiňovaly školy nejčastěji a zároveň je v porovnání s ostatními pokládají za velmi důležité.

Velká část vyšších odborných škol také uvedla, že pořádá motivační akce pro žáky základních škol a tuto aktivitu považuje za velmi důležitou.

V důležitosti a četnosti využívání následují u vyšších odborných škol

spolupráce s vysokými školami a výzkumnými pracovišti technického zaměření, příprava výukových materiálů pro polytechniku a samostatné práce žáků na témata, která poskytují sociální partneři. Právě propojení s praxí je pro studenty vyšších odborných škol velkým přínosem a i z dotazníkového šetření je patrné, že si to vyšší odborné školy uvědomují.

Vyšší odborné školy při realizaci činností v rámci podpory polytechnického vzdělávání narážejí na překážky především v souvislosti s nedostatkem financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (56 %), s nedostatečnými znalostmi žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (53 %), nedostatečnou motivací žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (48 %)⁴ a nezájmem žáků školy o polytechnické vzdělávání (46 %). Až 43 % vyšších odborných škol dále naráží na problémy v souvislosti s tím, že učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích. Dalšími významnými překážkami v rozvoji polytechnického vzdělávání je zastaralé vybavení IT pro výuku (41 %), nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen apod. (36 %) či nedostatečné nebo neodpovídající prostory (34 %) a pro 29 % škol je dále problémem nedostatek materiálu pro výuku polytechnických předmětů. 35 % vyšších odborných škol má také pocit, že rozvoji polytechnického vzdělávání brání nedostatečná podpora žáků se zájmem o polytechnické vzdělávání ze strany jejich rodičů. V nejmenší míře se vyšší odborné školy naopak potýkají s tím, že pedagogičtí pracovníci školy neumějí získat žáky pro polytechnické předměty a matematiku (17 %) a s neaktuálními znalostmi a dovednostmi pedagogických pracovníků v polytechnické oblasti (14 %).

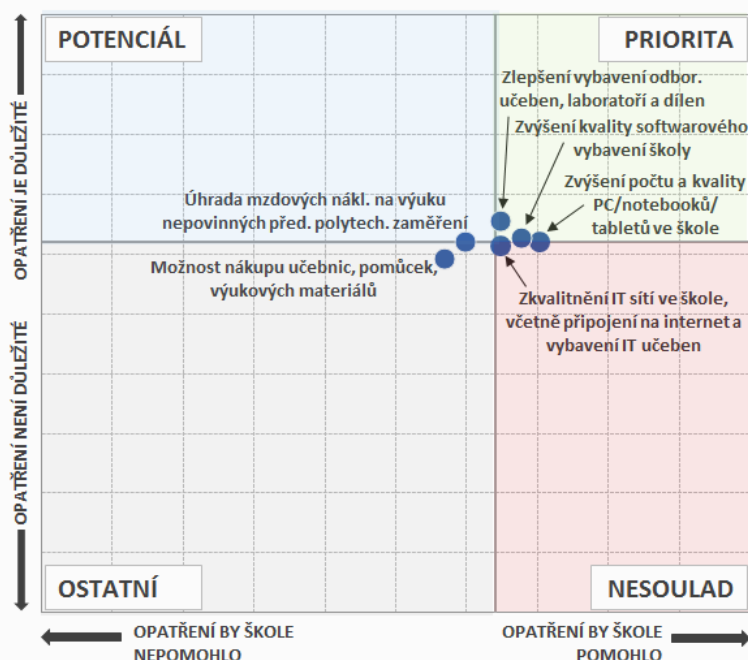
Další část dotazníkového šetření se věnovala zjištění, která z nabízených opatření by pomohla škole k dosažení jejího cíle v oblasti podpory polytechnického vzdělávání. Vyšší odborné školy by si přály

⁴ Většina VOŠ je kombinována se SŠ (jedná se o 78 % VOŠ)

především rozšířit nebo modernizovat vybavení. Celkem 70 % škol by chtělo zvýšit počet a kvalitu PC, notebooků, tabletů a dalších zařízení ve škole. Školám by pomohlo i zvýšení kvality softwarového vybavení, které uvedlo 68 % vyšších odborných škol, a také 65 % škol uvedené zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben. Na 65 % vyšších odborných škol by si také přálo zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku a polovina škol zmiňuje nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (53 %). I další opatření, která by školám pomohla, jsou zaměřena na finanční požadavky. 60 % vyšších odborných škol by uvítalo opatření týkající se úhrady mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření a 56 % škol úhradu účasti na soutěžích pro žáky i pedagogický dozor. Téměř 60 % škol by pak pomohla také možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů či nákup (57 %) nebo příprava materiálů pro výuku (56 %).

Další opatření, o něž školy projeví zájem, jsou zaměřená na rozvoj lidského kapitálu čili vzdělávání pedagogů. Zhruba polovina vyšších odborných škol by podpořila účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně (55 %), systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů (50 %), účast pedagogických pracovníků na IT školení specializovaného zaměření (rovněž 50 %), vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky podle jejich aprobace (47 %) či metod výuky polytechnických předmětů a odborného výcviku (45 %). Nejmenší podíl vyšších odborných škol by v rámci této oblasti potřeboval vzdělávání pedagogických pracovníků v didaktice matematiky a dalších oborových didaktikách (38 %). Z dalších oblastí by školy také uvítaly dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (53 %), podporu spolupráce s VŠ, výzkumnými institucemi apod. (47 %), podporu nepovinné výuky matematiky (45 %), větší podporu spolupráce se zahraničními školami (40 %) či zajištění financí pro uskutečnění experimentů a badatelských činností v rámci polytechnického vzdělávání (39 %). V nejmenší míře by pak školy uvítaly podporu spolupráce se ZŠ (34 %), podporu nepovinné výuky polytechnických předmětů (33 %) nebo podporu práce předmětových komisí předmětů polytechnického zaměření (30 %).

Graf 67: Opatření, která by školám pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti šestice nejžádanějších opatření, která by vyšším odborným školám nejvíce pomohla v rozvoji polytech. vzdělávání, představuje prioritu škol zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen. Toto opatření školy zmiňovaly velmi často a zároveň ho v porovnání s ostatními považují za vůbec nejdůležitější.

Školy by si dále přály kvalitnější softwarové vybavení školy a zvýšení počtu a kvality stolních počítačů, tabletů nebo notebooků. Tato opatření školy nejčastěji zmiňovaly a zároveň je ve srovnání s ostatními považují za relativně důležitá. Do jisté míry tedy také představují priority

vyšších odborných škol. Úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření představuje z hlediska vyšších odborných škol jistý potenciál, který by jako doplněk k výše uvedeným prioritním opatřením mohl přispět k rozvoji polytechnického vzdělávání.

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na VOŠ

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (66 % škol)

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (65 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (50 % škol)

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (47 % škol)

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (46 % škol)

Vybavení a prostory, které máme, ještě nejsou zcela odpovídající. (44 % škol)

Činnosti, které VOŠ v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizují

- Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod (71 %)
- Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod (68 %)
- Motivační akce pro žáky ZŠ (51 %)
- Spolupráce s VŠ, výzkumnými pracovišti technického zaměření (45 %)
- Příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (42 %)
- Žáci zpracovávají samostatné práce na témata, která poskytují sociální partneři (38 %)

Překážky, na něž VOŠ při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (56 %)
- Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (53 %)
- Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (48 %)
- Nezáměr žáků školy o polytechnické vzdělávání (46 %)
- Učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích (43 %)
- Zastaralé vybavení IT pro výuku (41 %)

Opatření, která by VOŠ pomohla ke stanoveným cílům

- Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních (70 %)
- Zvýšení kvality softwarového vybavení školy (68 %)
- Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (65 %)
- Zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (65 %)
- Úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (60 %)
- Možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů (57 %)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory polytechnického vzdělávání stanovily VOŠ

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (53 % škol)

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (52 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (40 % škol)

Podporujeme samostatnou práci žáků v této oblasti; témata takové práce tvoří často náměty od zaměstnavatelů či spolupracujících VŠ a výzkumných institucí, cílem je řešení reálných problémů z oblasti polytechniky. (40 % škol)

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (39 % škol)

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (39 % škol)

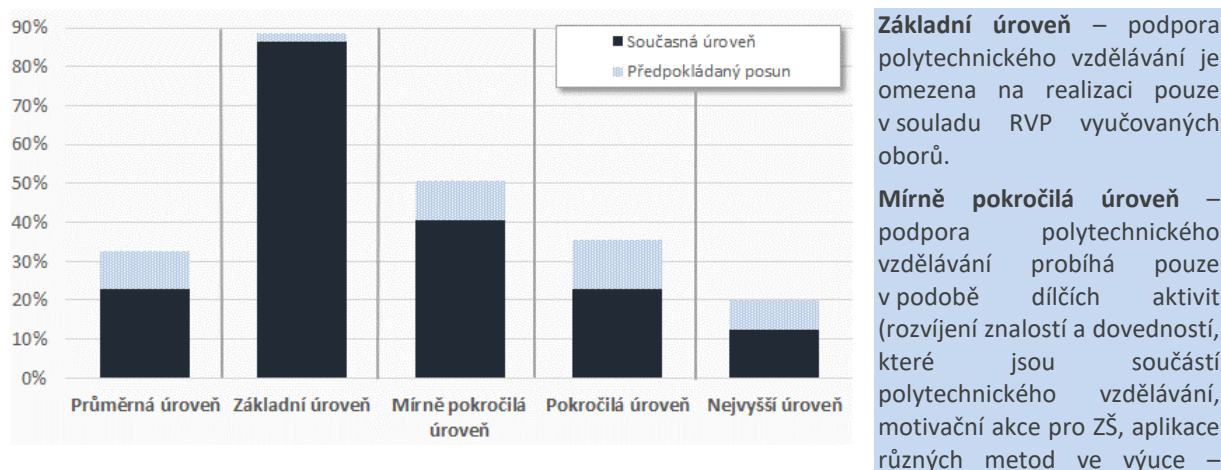
*každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolili.

4.6 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ PRAKT. ŠKOL

Praktické školy se na polytechnické vzdělávání zaměřují primárně v rámci aktivit spadajících do základní úrovně, tedy v souladu s RVP vyučovaných oborů. V rámci základní úrovně praktické školy zařazují 86 % aktivit a plánují posun na 89 %, což je více než u ostatních typů škol.

V ostatních úrovních realizují praktické školy menší procento aktivit než ostatní typy škol. Z aktivit mírně pokročilé úrovně, která je charakteristická rozvojem polytechnického vzdělávání v podobě dílčích aktivit, realizují praktické školy 41 % a plánují zvýšení na 51 %. Z pokročilé úrovně pak školy v současnosti zajišťují 23 % aktivit a zvýšení plánují na 35 %. Aktivita nejvyšší úrovně pro praktické školy nejsou prioritou. Zde je provádí jen 12 % a zvýšení se předpokládá na maximálně 20 %. Největší posun tedy praktické školy předpokládají především směrem k systematické podpoře polytechnického vzdělávání. Polytechnické vzdělávání má tedy i u praktických škol své místo a je zapotřebí je rozvíjet, nicméně výsledky je nutné hodnotit s přihlédnutím k odlišným možnostem žáků. Je na místě podotknout, že ne všechny aktivity uvedené v dotazníkovém šetření jsou pro praktické školy a jejich žáky klíčově důležité.

Graf 68: Současná úroveň podpory polytechnického vzdělávání a předpokládaný posun

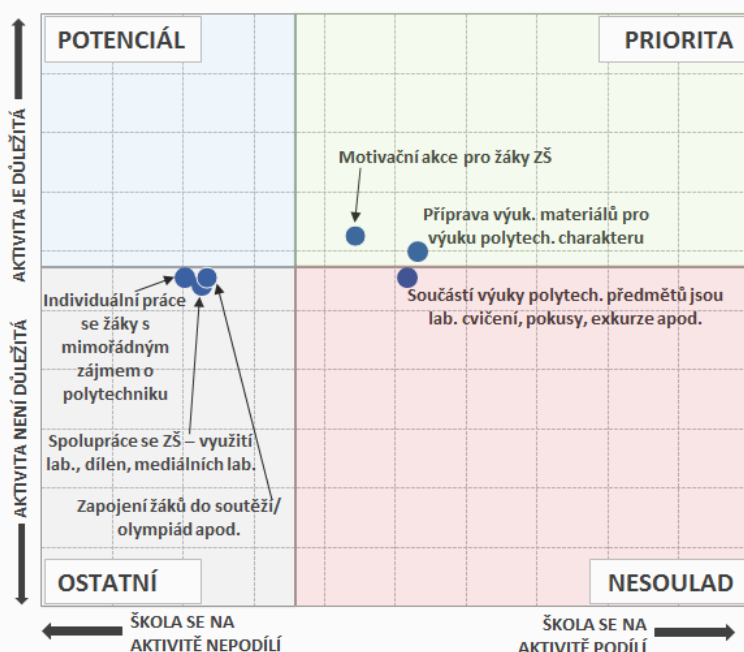
skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, praxe atd.).

Pokročilá úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání (vzájemné propojení polytechnických předmětů a provázání s výukou matematiky, realizace aktivit nad rámec RVP, zapojování do soutěží, spolupráce se ZŠ v regionu).

Nejvyšší úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání a podpora v rámci dílčích aktivit (zpracované plány výuky polytechnických předmětů a matematiky, které jsou vzájemně provázány, individuální podpora žáků, spolupráce s VŠ v rámci maturitních oborů, podpora samostatné práce žáků – spolupráce se zaměstnavateli, VŠ a výzkumnými institucemi).

Relativní četnost odpovědí k jednotlivým aktivitám na podporu rozvoje polytechnického vzdělávání byla u praktických škol vzhledem k jejich odlišnému zaměření výrazně nižší než u ostatních středních a vyšších odborných škol. V rámci rozvoje polytechnického vzdělávání je pro školy stěžejními aktivitami příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (53 %) a zařazení pokusů, exkurzí a laboratorních cvičení do výuky polytechnických předmětů (52 %). Do motivačních akcí pro žáky se zapojuje 44 % praktických škol. Méně než čtvrtina praktických škol zapojuje žáky do soutěží a olympiád (23 %) a stejný podíl praktických škol spolupracuje se základními školami v rámci využití dílen, laboratoří a mediálních učeben. Pětina praktických škol individuálně pracuje se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku a 17 % jich aktivně podporuje předškolní polytechnickou výchovu. Ostatní aktivity praktické školy provádějí spíše okrajově (realizuje je maximálně 7 % praktických škol).

Graf 69: Aktivita, na nichž se školy podílejí, a jejich důležitost

srovnání s ostatními aktivitami nepovažují za příliš důležitou.

Vzhledem k tomu, že celková aktivita praktických škol v oblasti rozvoje polytechnického vzdělávání je u praktických škol slabší, je i podíl škol, které narážejí na překážky, nižší než u SOU a SOŠ. Největší překážky v rozvoji polytechnického vzdělávání vnímají praktické školy jednak v oblasti motivace a znalostí žáků a dále také v materiálním a finančním zajištění výuky. Ze strany žáků se školy nejčastěji potýkají s jejich nezájmem o polytechnické vzdělávání 37 % škol, s nedostatečnými znalostmi žáků ze ZŠ 34 % škol a jejich nedostatečnou motivací k polytechnickému vzdělání 31 % škol. V oblasti materiálního a finančního zajištění polytechnického vzdělávání pak školy narážejí na nedostatečné nebo neodpovídající prostory (36 %), nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (34 %), nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen apod. (33 %) či na nedostatek materiálu pro výuku polytechnických předmětů (33 %). Nedostatečná podpora žáků se zájmem o polytechnické vzdělávání ze strany jejich rodičů se objevuje u 27 % praktických škol. Čtvrtinu škol pak trápí malá podpora ze strany zaměstnavatelů (26 %) a zastaralé vybavení IT pro výuku (25 %). Méně než 15 % praktických škol vidí překážky na straně svých pedagogů, ať už v nedostatku aktuálních znalostí a dovedností v polytechnické oblasti (14 %) nebo ve vybavenosti cizími jazyky (13 %). Jen velmi malé části praktických škol brání v rozvoji polytechnického vzdělávání nedostatečná podpora víceoborových tříd příbuzných oborů (6 %) a pouze 3 % škol řeší to, že pedagogičtí pracovníci praktické školy neumějí získat žáky pro polytechnické předměty a matematiku.

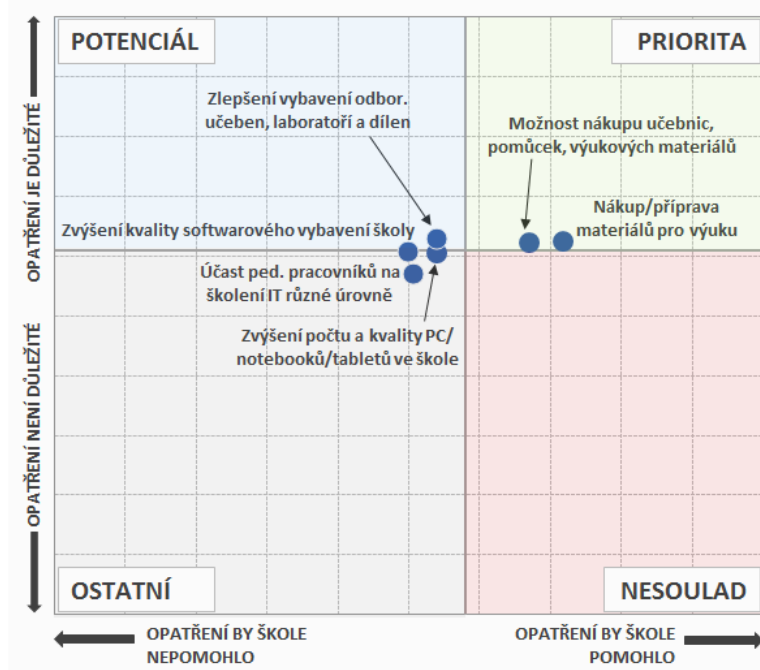
Opatření, v nichž vidí praktické školy perspektivu k dosažení zvoleného cíle v oblasti podpory polytechnického vzdělávání, se opět týkají především materiálního vybavení. Téměř tři čtvrtiny praktických škol mají zájem o nákup nebo přípravu materiálů pro výuku (72 %). 67 % škol by pomohla možnost nakoupit učebnice, pomůcky, výukové materiály. Školy by dále ocenily zvýšení počtu a kvality desktopů, notebooků, tabletů a dalších zařízení pro školu (54 %) a stejný podíl škol má zájem o zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku. Další kýžená opatření prolínají potřebu zvýšit úroveň IT vybavení s potřebou vzdělávání pedagogických pracovníků. Polovina praktických škol by podpořila účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně (51 %) a také zvýšení kvality softwarového vybavení školy (50 %). Vzdělávání pedagogů v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů a odborného výcviku by uvítalo 45 % praktických škol a zkvalitnění IT sítí ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben 44 % škol. Potřeba úhrady mzdových

Z hlediska důležitosti nejčastěji zmiňovaných aktivit praktických škol představuje priority pro rozvoj polytech. vzdělávání pořádání motivačních akcí pro základní školy a příprava výukových materiálů polytech. charakteru. Tyto aktivity školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními považují za nejdůležitější.

K jistému nesouladu mezi realizací a významem aktivity pro praktické školy dochází v případě začleňování laboratorních cvičení, pokusů a exkurzí do výuky polytechnických předmětů. Školy se na této aktivitě ve velké míře podílí, a to i přes to, že ji ve

nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření se objevuje u 40 % praktických škol. Stejný podíl škol projevila zájem o vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky podle jejich aproby a 39 % škol by ocenilo nákup softwarového vybavení do školy pro podporu polytechnického vzdělávání.

Graf 70: Opatření, která by školám pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti opatření představuje priority pro zkvalitnění a rozvoj polytechnické výuky na praktických školách především nákup či příprava materiálů pro výuku a možnost nákupu učebnic, pomůcek a výukových materiálů. Tato opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními považují za velmi důležitá.

Školy za důležité opatření považují také zlepšení vybavení odborných učeben a dílen. Vzhledem k tomu, že toto opatření zmínilo menší množství škol, představuje spíše potenciál rozvoje polytechnického vzdělávání. Částečný potenciál

představuje také zvýšení počtu a kvality počítačů, notebooků, tabletů a dalších zařízení na školy a zvýšení jejího softwarového vybavení.

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na praktických školách

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (86 % škol)	Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (60 % škol)	úroveň 1
		úroveň 2
		úroveň 3
		úroveň 4
Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (54 % škol)	Vybavení a prostory, které máme, ještě nejsou zcela odpovídající. (40 % škol)	
Jsmo ochotni realizovat pro ZŠ motivační akce (práci v dílnách, pokusy, semináře apod.) na podporu zájmu žáků ZŠ o polytechnické vzdělávání. (28 % škol)	Máme zpracovány plány výuky polytechnických předmětů a matematiky, které jsou vzájemně provázány (obsahově i časově); do těchto plánů je zahrnuto i průřezové téma či vzdělávací oblast Člověk a svět práce. (27 % škol)	

Činnosti, které praktické školy v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizují	Překážky, na něž praktické školy při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by praktickým školám pomohla ke stanoveným cílům
- Příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (53 %) - Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. (52 %) - Motivační akce pro žáky ZŠ (44 %) - Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod. (23 %) - Spolupráce se ZŠ – využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří (23 %) - Individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (20 %)	- Nezájem žáků školy o polytechnické vzdělávání (37 %) - Nedostatečné/neodpovídající prostory (36 %) - Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (34 %) - Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (34 %) - Nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen apod. (33 %) - Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (31 %)	- Nákup/příprava materiálů pro výuku (72 %) - Možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů (67 %) - Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří, atd. (54 %) - Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/dalších zařízení ve škole (54 %) - Účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně (51 %) - Zvýšení kvality softwarového vybavení školy (50 %)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory polytechnického vzdělávání stanovily praktické školy

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (58 % škol)	Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (50 % škol)	úroveň 1
		úroveň 2
		úroveň 3
		úroveň 4
Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (44 % škol)	Vzdělávání vnímáme jako nástroj k poznávání světa a k dalšímu učení, proto usilujeme nejen o kvalitní výuku v rámci, který určuje příslušný RVP, ale realizujeme i aktivity nad rámec RVP. (40 % škol)	
Vybavení a prostory, které máme, ještě nejsou zcela odpovídající. (31 % škol)	Součástí polytechnického vzdělávání není pouze výuka a nepovinné předměty, ale i individuální podpora žáků. (29 % škol)	

*každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolili.

5 ROZVOJ ŠKOLY JAKO CENTRA CELOŽIVOTNÍHO UČENÍ

Koncept celoživotního učení je vyjádřen v Memorandu o celoživotním učení (EK, 2001), kdy se pojmem celoživotní učení rozumí „veškeré účelné formalizované i neformální činnosti související s učením, které se průběžně realizují s cílem dosáhnout zdokonalení znalostí, dovedností a odborných předpokladů“. Celoživotní učení v tomto kontextu obsahuje veškeré vzdělávací aktivity jedince, které mají za cíl rozvoj kompetencí, které umožňují jak jeho osobnostní rozvoj a růst, tak občanské a profesní uplatnění. Rozvoj sítí středních škol jako Center CŽU.

Koncept škol jako center CŽU zahrnuje působení škol, zařazených v systému počátečního vzdělávání, i v systému dalšího vzdělávání: v rovině systému life-long je umožněna jedinci individuální volba vzdělávací dráhy během života a volba způsobu získání svého vzdělání (rekvalifikace, rozšíření kompetencí, zvýšení kvalifikace), v rovině life-wide je poskytováno vzdělání různého charakteru: formální a nonformální, jsou vytvářeny příležitosti pro informální učení (učení v praxi) a jsou uznávány výsledky nejen formálního, ale se stejnou platností i výsledky nonformálního vzdělávání a informálního učení. Vzdělávání různého charakteru v obou rovinách tvoří celek a je propojováno.

- Škola je schopna v rámci profesního vzdělávání poskytovat vzdělávání různého charakteru: formální – výsledkem dosažení stupně vzdělání, kvalifikace; nonformální – např. aktualizace, prohloubení znalostí).
- Škola může poskytovat i vzdělávání občanské a zájmové v rámci celé životní dráhy jedince jako dospělého, později seniora (rovina life-long).

V předchozím období byly krajské sítě středních odborných škol zakládány v souladu s celorepublikovým projektem ESF UNIV 2 KRAJE, realizovaným NÚV, a bylo podporováno jejich využití při profesním vzdělávání dospělých (následný projekt UNIV 3). V tomto období bude kladen důraz na aktivitu krajských sítí v jednotlivých krajích a rozšiřování jejich funkcí vůči zapojeným školám, dalším zájemcům z řad škol i vzdělávacímu prostředí dospělých (poradenství zájemcům o další vzdělávání dospělých z řad veřejnosti, poradenství poskytovatelům DVD, sdružování škol s různými obory vzdělávání do společných vzdělávacích projektů, sdílení zkušeností s profesním vzděláváním dospělých, informování o programech DVD poskytovaných středními školami v regionu ad.) Do sítě by se mohly se svými vzdělávacími programy určenými dospělým zapojit nově i gymnázia a lycea. Sítě by mohly svou působnost rozšířit (např. o působení v oblasti dalšího vzdělávání pedagogů odborných předmětů a odborného výcviku programy DVPP) a spolupráci s jinými vzdělávacími organizacemi, které se podílejí na celoživotním vzdělávání v kraji.

Funkce Center CŽU ve středních odborných školách:

- **Vzdělávací** zahrnující poskytování dalšího vzdělávání dospělých (dále DVD) a vzdělávání seniorů.
- **Informační** zahrnující poskytování informací veřejnosti i jednotlivcům o organizaci a podmínkách DVD, včetně Národní soustavy povolání (NSP) a Národní soustavy kvalifikací (NSK).
- **Poradenská** zahrnující poradenství v oblasti orientace v DVD, individuální kariérové poradenství zaměřené na získání kvalifikace nebo rekvalifikace, provádění procesem uznávání (role průvodce).

Složky poskytovaného dalšího vzdělávání dospělých (DVD):

- Vzdělávání profesní,
- Vzdělávání zájmové,
- Vzdělávání občanské,
- Vzdělávání seniorů.

Předpokládá se rozšíření počtu středních a vyšších odborných škol, které budou poskytovat DVD **profesní**, vedoucí ke složení zkoušky podle standardů Národní soustavy kvalifikací (NSK) v systému uznávání neformálních a informálních výsledků učení (předchozích výsledků učení), a zároveň budou působit jako autorizované osoby pro tuto zkoušku podle zákona č. 179/2006 Sb.

Školy poskytující tento druh DVD musí vzdělávat podle programů akreditovaných MŠMT, a pokud chtějí zároveň působit jako zkušební orgán pro určitou profesní kvalifikaci, musí mít autorizaci. Školy mají v současnosti volně k dispozici přes 350 vzdělávacích programů z různých oborů, vytvořených a pilotovaných v projektu UNIV 3, právě tak jsou k dispozici i ověřená konkrétní zadání pro zkoušku k získání jednotlivých profesních kvalifikací podle standardů NSK.

Zájemci z řad škol, které dosud nemají s profesním vzděláváním vedoucím k získání profesní kvalifikace zkušenost, mohou absolvovat v rámci intervence P-KAP program vzdělávání k přípravě a vedení zkoušky i k tvorbě vzdělávacího programu. Pedagogičtí pracovníci, kteří působí jako lektori DVD, by si mohli rozšířit svoji kvalifikaci a získat profesní kvalifikaci lektor dalšího vzdělávání dospělých.

Zájmové vzdělávání dospělých, ale i dětí, poskytované středními školami, není předmětem zvýšené podpory vzdělávací politiky. Existuje celá státem podporovaná oblast zájmového vzdělávání se specializovanými institucemi a pedagogy. Zájmové vzdělávání je ale součástí komplexního pojetí celoživotního učení a školy mají možnost poskytovat vzdělávací programy i tohoto typu. Většinou nabízejí specifické vzdělávací programy, které nejsou součástí běžné vzdělávací nabídky, jsou veřejností žádané a vycházejí z oboru vzdělání, které škola poskytuje (např. programy zhotovování oděvů a konstrukce stříhů; vyřezávání ovoce, míchané nápoje; roubování; aranžování květin). Programy zájmového vzdělávání, pro které školy mohou pravděpodobně získat podporu v rámci projektů, jsou programy určené předškolním dětem v oblasti polytechnického vzdělávání a žákům základních škol ve stejné oblasti.

Další oblastí vzdělávání dospělých, na které se střední školy mají podílet, je vzdělávání občanské a zájmové. Výzvou je rozšířit působení středních škol především v oblasti občanského vzdělávání. Toto vzdělávání nemá stejný cíl a obsah jako školní **občanské vzdělávání** v počátečním vzdělávání, je určeno občanům proto, aby si aktualizovali své znalosti nebo získávali nové znalosti především ve státem preferovaných oblastech – ve vybraných gramotnostech společných občanům EU: digitální, environmentální, finanční, jazyková (cizí jazyky jako prostředek porozumění občanů v rámci Evropy – ne cizojazyčné vzdělávání pro potřeby výkonu profese, jako např. němčina pro tesaře, angličtina pro kosmetičky nebo **zájmové**, kdy je studium jazyka koníčkem a předmětem osobnostního rozvoje, které školy také poskytují), dále politická (např. systém státní správy a politický systém včetně volebního), právní, také ve vzdělávání zaměřeného oblast zdravotní a bezpečnostní (zdravotní prevence, zdravý životní styl včetně cvičení, první pomoc, sebeobrana, ochrana spotřebitele, ochrana před živelními pohromami), znalost regionů (historie, osobnosti, příroda, umění), příprava na stáří a stárnutí, vzdělávání rodičů ad. Školy tak mohou vytvářet vzdělávací programy využívající znalostí učitelů podle oborů vzdělání, které škola poskytuje v počátečním vzdělávání, nebo podle zájmových specializací učitelů.

Poslední oblastí celoživotního vzdělávání je **vzdělávání seniorů**. Střední školy mají být dalším vzdělávacím prostředím tohoto vzdělávání kromě univerzit třetího věku, knihoven, vzdělávacích agentur a kulturních center. Seniorům tak může být rozšířena dostupnost vzdělávání jak zvýšením dosažitelnosti v blízkosti bydliště, tak nabízenými tématy.

U vzdělávání seniorů ve středních školách je upřednostňováno mezigenerační učení, kdy se na programech podílejí žáci školy jako lektori, asistenti lektorů či instruktoři. Zároveň ale učitelé ve vzdělávání vytvářejí situace vzájemného učení i opačným směrem, kdy se žáci učí od seniorů.

Školy mohou pro seniory vytvářet programy občanského nebo zájmového vzdělávání podle svých možností i cílů kurikula počátečního vzdělávání (např. obory gastronomické – moderní stravování

a příprava pokrmů; sociální péče a zdravotnické – tréninky paměti, rozpomínání, arteterapie; technické školy – digitální vzdělávání aj.). Žáci účastníci se programů pro seniory si nejen procvičují získané znalosti, ale mohou je i prokázat jinak, než je běžné v rámci zkoušení, tedy tím, že učí druhé. Mohou si procvičovat i specifické profesní dovednosti spojené s komunikací. Zároveň, a to je výchovný přínos pro počáteční vzdělávání žáků, společná účast v programech slouží k mezigeneračnímu poznávání a porozumění. Vztah k seniorům je součástí kultivačního působení školy a promítá se do celé kultury školy.

V rámci intervence P-KAP v této oblasti mohou školy získat podporu pro tvorbu vzdělávacích programů založených na principech mezigeneračního učení a pro vzdělávací postupy modifikované pro seniory.

Hlavní zjištění

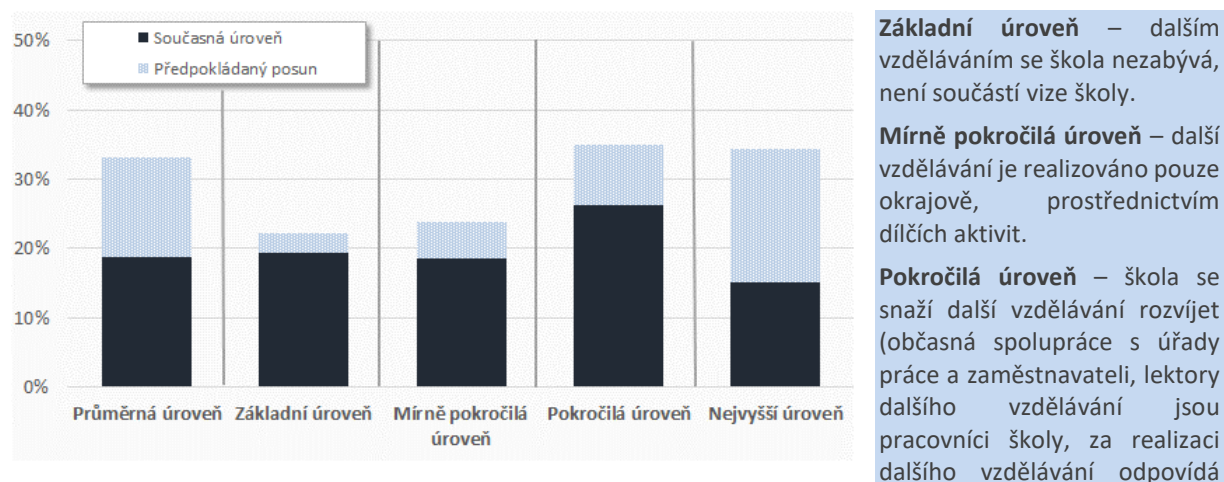
- V rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení je nejvyšší podíl aktivit realizovaných středními a vyššími odbornými školami (především SOU, SOŠ a VOŠ) v rámci pokročilé úrovně, kdy se školy snaží další vzdělávání rozvíjet, a to například občasnou spoluprací s úřady práce a zaměstnavateli či zajištěním lektorů. Gymnázia a konzervatoře se pak věnují především aktivitám spadajícím do mírně pokročilé úrovně, kdy je další vzdělávání realizováno pouze okrajově prostřednictvím dílčích aktivit. Školy pak nejčastěji plánují rozvoj aktivit patřících do nejvyšší úrovně (SOU, SOŠ, VOŠ i gymnázia), charakteristické systémovým rozvíjením dalšího vzdělávání, přičemž se další vzdělávání stává plnohodnotnou součástí práce školy.
- Střední a vyšší odborné školy v rámci celoživotního učení vyvíjejí aktivitu především v oblasti dalšího vzdělávání pedagogů (všechny typy škol) a na realizaci zájmového vzdělávání pro veřejnost (ve větší míře gymnázia, VOŠ a konzervatoře). Školy dále realizují rekvalifikace (SOU, SOŠ a VOŠ), odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (SOU, SOŠ a VOŠ) a vzdělávání v oblasti ICT dovedností (gymnázia, SOŠ i VOŠ). Další významnou aktivitou SOU a SOŠ je i příprava na vykonání zkoušky podle NSK.
- V rámci rozvoje oblasti celoživotního učení se školy setkávají s celou řadou překážek. Školy nejčastěji narážejí na nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zajišťoval oblast dalšího vzdělávání na školách a na malý zájem dospělých o další vzdělávání (obě překážky velmi často zmiňují všechny typy škol). SOU, SOŠ a VOŠ dále uvádějí jako překážku náročnou administrativu spojenou se získáním akreditace rekvalifikací a malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání. Gymnázia se dále potýkají s malým zájmem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání a konzervatoře zmiňují i nedostatečnou propagaci dalšího vzdělávání realizovaného školou.
- Mezi hlavní opatření, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení, patří příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (všechny typy škol, ale především gymnázia a praktické školy), finance na kvalitní materiál (všechny typy škol, navíc tomuto opatření přisuzují i vysokou důležitost) a zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (zejména pro SOŠ, VOŠ a gymnázia). Z administrativního hlediska by školám ulehčilo zajištění dalšího vzdělávání, pokud by rekvalifikace pro úřady práce mohly probíhat bez výběrového řízení (zejména SOU, SOŠ a VOŠ). Častěji zmiňovaným opatřením je i zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (opatření zmiňovala především gymnázia, VOŠ a v menší míře SOU a SOŠ). Pro střední odborná učiliště je velice důležitým opatřením i zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik.

5.1 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ ŠKOL V ČR

V rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení je nejvyšší podíl aktivit realizovaných středními a vyššími odbornými školami v rámci pokročilé úrovně (26 %), charakteristické snahou škol o rozvoj dalšího vzdělávání. Školy dále vykonávají řadu aktivit na mírně pokročilé úrovni (19 %), pro kterou je typická pouze okrajová realizace dalšího vzdělávání, a to prostřednictvím dílčích aktivit. Nejmenší část aktivit školy vykonávají na nejvyšší úrovni (15 %), charakteristické systémovým rozvíjením dalšího vzdělávání, přičemž je další vzdělávání plnohodnotnou součástí práce školy. Část škol se dalším vzděláváním nezabývá a je zde pouze na základní úrovni (téměř 19 %).

Školy nejčastěji plánují rozvoj aktivit na nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 19 %). Méně výrazný posun (o 9 %) lze předpokládat u činností spadajících do pokročilé úrovně, kdy se střední a vyšší odborné školy snaží další vzdělávání rozvíjet, a to například občasnou spoluprací s úřady práce a zaměstnavateli či zajištěním lektorů. V rámci mírně pokročilé úrovně se předpokládá posun o 5 %.

Graf 71: Současná úroveň rozvoje školy jako centra celoživotního učení a předpokládaný posun

pověřený pracovník školy, škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona č. 179/2006 Sb.).

Nejvyšší úroveň – další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy a je systematicky rozvíjeno (spolupráce s úřady práce a zaměstnavateli, realizace kurzů pro samoplátce, příprava programů dalšího vzdělávání, škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona č. 179/2006 Sb. a realizuje kurzy, za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, většina lektorů prošla vzděláváním v oblasti lektorských dovedností, realizace zájmového a občanského vzdělávání).

Školy se v rámci celoživotního učení zaměřují především na další vzdělávání pedagogů (41 %) a na realizaci zájmového vzdělávání pro veřejnost (34 %). V menší míře školy dále zajišťují rekvalifikace (30 %), odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (téměř 30 %) a vzdělávání v oblasti ICT dovedností (27 %). Dále část škol nabízí přípravu na vykonání zkoušky podle NSK (21 %) a na zkoušky podle zákona č. 179/2006 Sb., v platném znění (18 %). Pouze v malé míře školy v rámci celoživotního učení nabízejí vzdělávání seniorů (13 %), občanské vzdělávání (jehož cílem je rozvoj občanských kompetencí; 12 %) a češtinu pro cizince (9 %).

Graf 72: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení aktivně podílejí

Pozn.: V rámci kategorie Jiné je ve dvou třetinách odpovědí v této kategorii uváděna neaktivita škol v této oblasti (dalším vzděláváním se nezabývají).

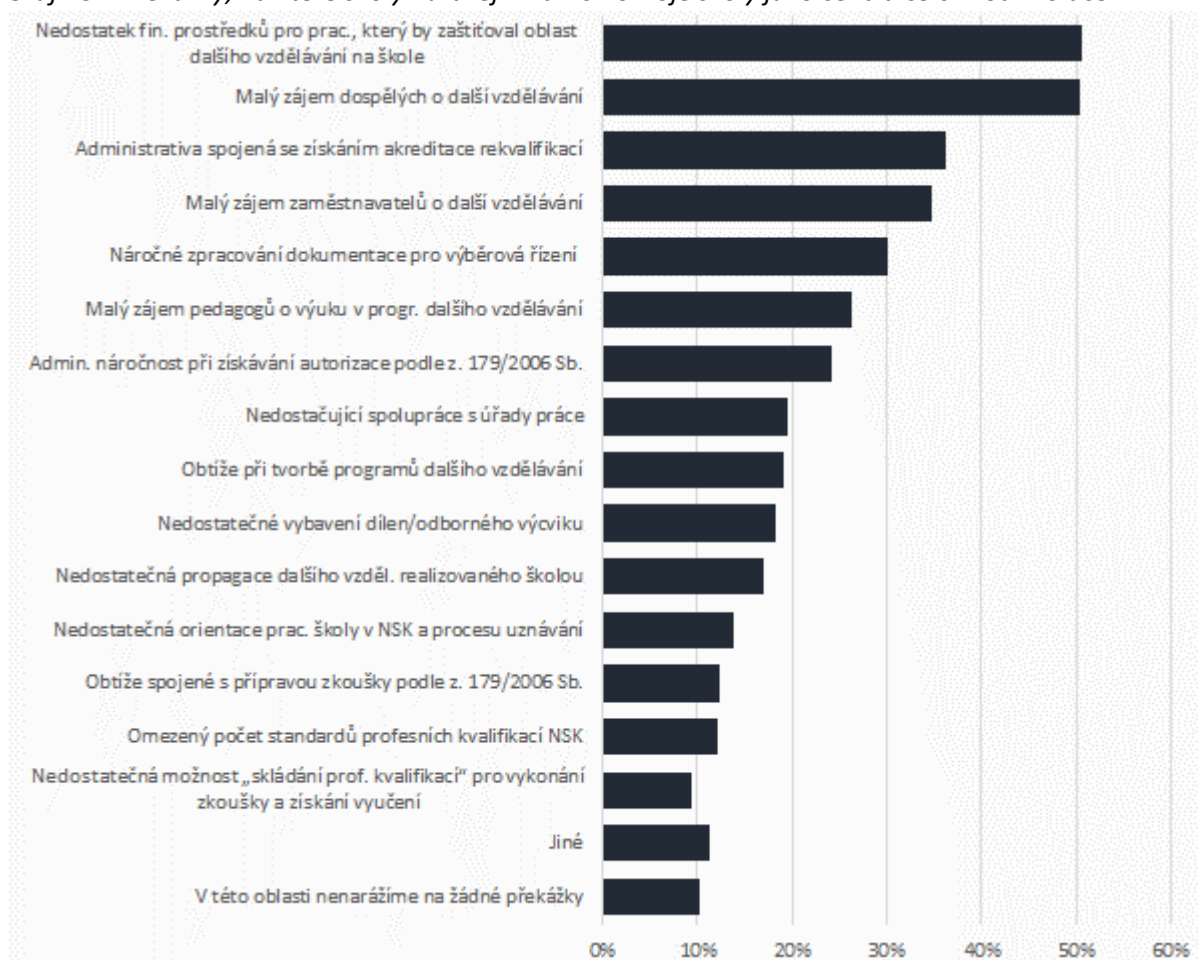
V rámci oblasti celoživotního učení se školy setkávají s celou řadou překážek. Školy narazí především na nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zajišťoval oblast dalšího vzdělávání na školách (51 %). Uvádějí ale i malý zájem dospělých (50 % škol) a také nízký zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání (35 %).

Dále školy upozorňují na bariéry, které se objevují v administrativní oblasti a zajištění dalšího vzdělávání – 36 % z nich poukazuje na problém s administrativou spojenou se získáním akreditace rekvalifikací, 30 % na náročné zpracování dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních (např. úřady práce) a 24 % na administrativní náročnost při získávání autorizace podle zákona č. 179/2006 Sb.

Problémy se vyskytují i v dalších oblastech zajištění dalšího vzdělávání – 20 % škol poukazuje na nedostatečnou spolupráci s úřady práce a 18 % škol nemá nedostatečné vybavení dílen odborného výcviku. Část škol přiznává výskyt překážek i přímo na školách – čtvrtina škol narazí na malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání, 19 % škol má obtíže při tvorbě programů dalšího vzdělávání a 17 % škol si uvědomuje, že propagace dalšího vzdělávání prováděného školou je nedostatečná.

Spíše výjimečně se školy setkávají s nedostatečnou orientací pracovníků školy v NSK a procesu uznávání, s obtížemi spojenými s přípravou zkoušky podle zákona č. 179/2006 Sb., omezeným počtem standardů profesních kvalifikací a s nedostatečnou možností skládání profesních kvalifikací pro vykonávání zkoušky a získání vyučení. Pouze 10 % škol neuvádí překážky v oblasti rozvoje školy jako centra celoživotního učení.

Graf 73: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení

Mezi hlavní opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení, patří příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (50 %).

Až polovina škol považuje nedostatek finančních prostředků za hlavní překážku rozvoje školy jako centra celoživotního učení. Odráží se to i u výběru opatření, u kterých se domnívají, že jim mohou v této oblasti pomoci – 48 % škol se domnívá, že rozvoji dalšího vzdělávání na školách pomohou finance na kvalitní materiál a dalších 47 % zlepšení ICT školy po kvalitní a kvalitativní stránce. S tím souvisí i požadavek na zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (35 %) a vybavení dílen pro odborný výcvik (32 %).

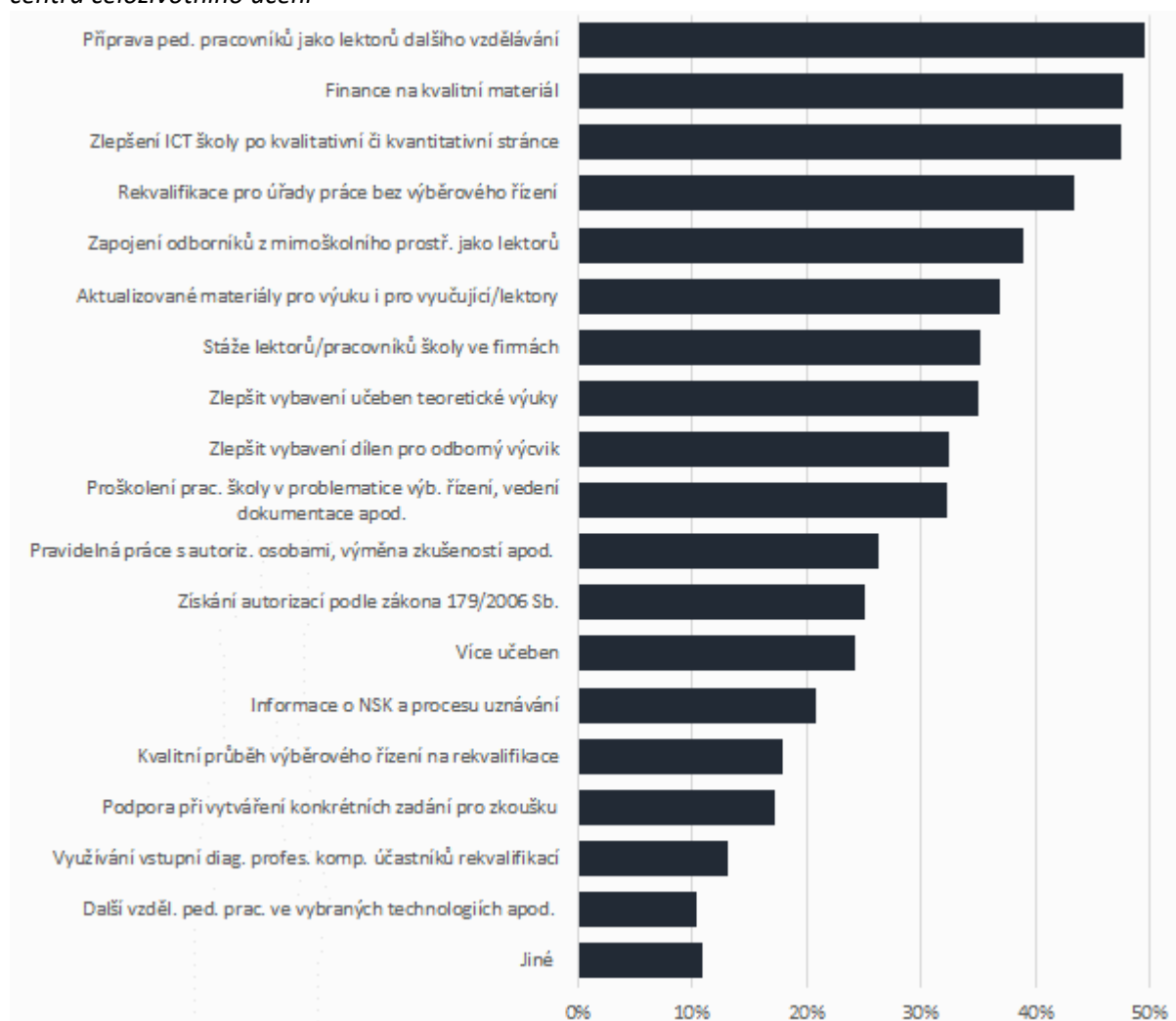
Z administrativního hlediska by školám ulehčilo zajištění dalšího vzdělávání, pokud by rekvalifikace pro úřady práce mohly probíhat bez výběrového řízení (43 %) a pracovníci školy by byli proškoleni v problematice výběrového řízení, vedení dokumentace apod. (32 %).

Samotné školy si uvědomují důležitost navázání spolupráce s reálným pracovním prostředím a vnímají jako důležité zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů dalšího vzdělávání (39 %), zajištění stáží pracovníků školy ve firmách (35 %) i pravidelnou práci s autorizovanými osobami, výměnu zkušeností, aktualizaci jejich vzdělávání apod. (26%).

V nejmenší míře pak školy uváděly, že by jim v rozvoji celoživotního učení pomohlo další vzdělávání pedagogických pracovníků ve vybraných technologiích (10 %), využívání vstupní diagnostiky profesních

kompetencí účastníků rekvalifikací (13 %), podpora při vytváření konkrétních zadání pro zkoušku (17 %) či kvalitní průběh výběrového řízení na rekvalifikace (18 %).

Graf 74: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení

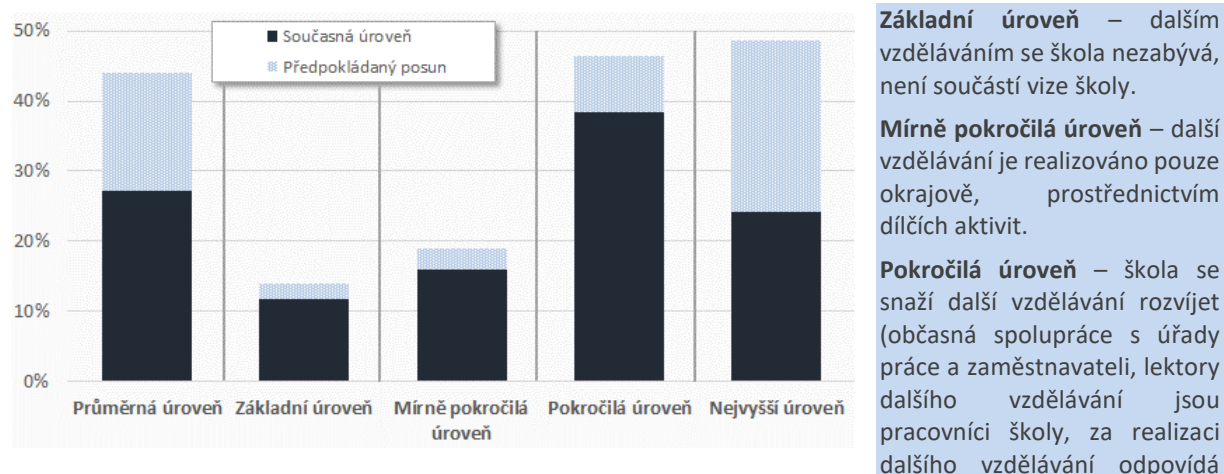

5.2 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ SOU

V rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení je nejvyšší podíl aktivit realizovaných středními odbornými učiteli v rámci pokročilé úrovně (38 %), charakteristické snahou škol o rozvoj dalšího vzdělávání. Ve větší míře se učitelé věnují činnostem spadajícím do nejvyšší úrovně (24 %), v rámci které se další vzdělávání stává plnohodnotnou součástí práce školy a je systematicky rozvíjeno. Značná část aktivit je realizována středními odbornými učiteli i na mírně pokročilé úrovni (16 %), v rámci které je další vzdělávání vykonáváno pouze okrajově prostřednictvím dílčích aktivit. Část středních odborných učitelů se dalším vzděláváním nezabývá a není součástí jejich vize, tj. jejich aktivity jsou na základní úrovni (téměř 12 %).

Největší posun lze očekávat u aktivit v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 24 %). Výrazně menší posun (o 8 %) lze předpokládat u aktivit spadajících do pokročilé úrovně, kdy se střední odborná učitelé snaží další vzdělávání rozvíjet, a to například občasnou spoluprací s úřady práce a zaměstnavateli či zajištěním lektorů dalšího vzdělávání. V rámci mírně pokročilé úrovně by mělo dojít k posunu o 3 %. Jen k velice mírnému posunu (o 2 %) by podle vyjádření škol mělo dojít v případě činností spadajících do základní úrovně, kdy další vzdělávání není součástí vize školy.

Graf 75: Současná úroveň rozvoje školy jako centra celoživotního učení a předpokládaný posun

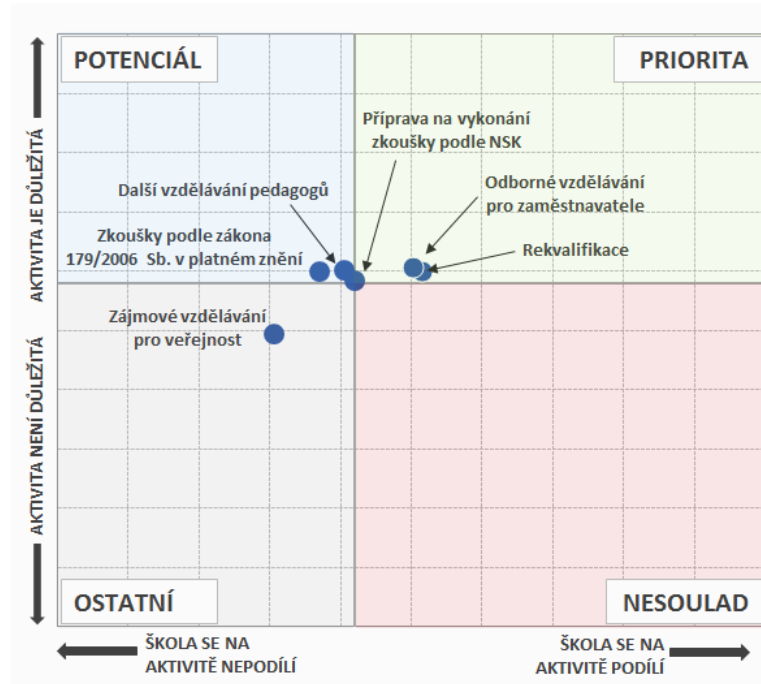
pověřený pracovník školy, škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona č. 179/2006 Sb.).

Nejvyšší úroveň – další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy a je systematicky rozvíjeno (spolupráce s úřady práce a zaměstnavateli, realizace kurzů pro samoplátce, příprava programů dalšího vzdělávání, škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona č. 179/2006 Sb. a realizuje kurzy, za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, většina lektorů prošla vzděláváním v oblasti lektorských dovedností, realizace zájmového a občanského vzdělávání).

Střední odborná učitelé se v rámci aktivit v oblasti rozvoje školy jako centra celoživotního učení zaměřují především na rekvalifikace (52 % z nich) a na odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (50 %). Ve výraznější míře se zaměřují i na přípravu na vykonání zkoušky podle NSK (42 %), další vzdělávání pedagogů (40 %) a zkoušky podle zákona č. 179/2006 Sb., v platném znění (37 %).

V menší míře pak střední odborná učitelé realizují zájmové vzdělávání pro veřejnost, jako např. jazykové kurzy (31 %) a vzdělávání v oblasti ICT dovedností na objednávku firem i zájmové pro občany (29 %). Spíše výjimečně nabízejí vzdělávání seniorů (12 %), občanské vzdělávání (téměř 12 %) a češtinu pro cizince (8 %).

Graf 76: Aktivita, na nichž se školy podílejí, a jejich důležitost

Prioritou středních odborných učilišť jsou rekvalifikace a odborné vzdělávání pro zaměstnavatele. Školy se na těchto činnostech aktivně podílejí a zároveň je hodnotí jako relativně důležité.

Určitý potenciál v rámci aktivit učilišť lze spatřovat v přípravě na vykonávání zkoušky podle NSK, dalšího vzdělávání pedagogů a zkoušky podle zákona č. 179/2006 Sb. Ačkoliv se střední odborná učiliště na těchto aktivitách podílí v menší míře než v případě rekvalifikací a odborného vzdělávání pro zaměstnavatele, jsou tyto činnosti vnímány jako stejně důležité.

V menší míře učiliště nabízí i zájmové vzdělávání pro veřejnost (např. jazykové kurzy), současně však této aktivitě přisuzují nižší míru důležitosti ve srovnání s aktivitami, které jsou pro ně prioritní, anebo představují potenciál.

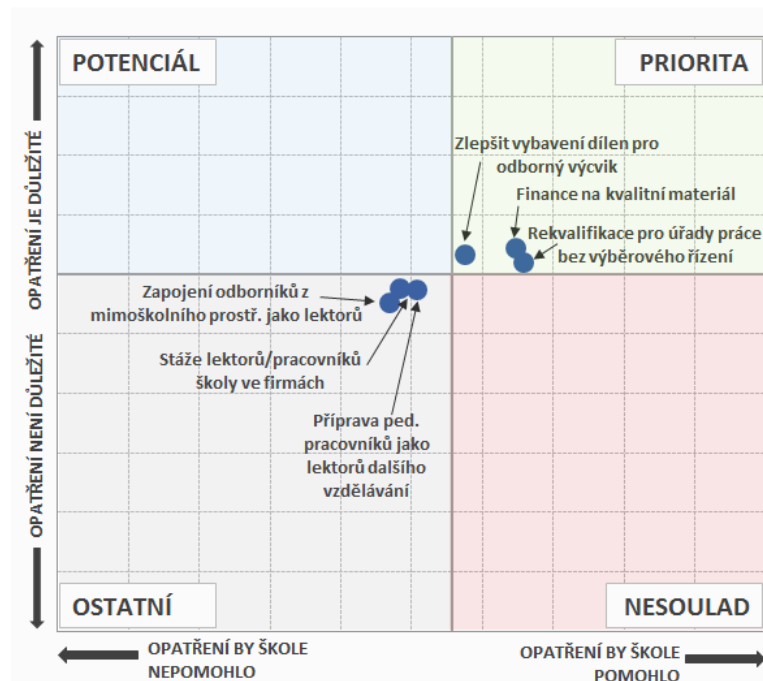
Hlavní překážky v rozvoji středních odborných učilišť jako center celoživotního učení spatřují školy v malém zájmu dospělých o další vzdělávání (63 %). Velký problém vidí školy i v nedostatku finančních prostředků pro pracovníka, který by zajišťoval oblast dalšího vzdělávání na škole (61 %). Další frekventovanou překážkou, se kterou se setkává až polovina učilišť v ČR, je malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání.

Značné potíže mají střední odborná učiliště i se souvisejícími administrativními záležitostmi, zejména s administrativou spojenou se získáním akreditace rekvalifikací (46 %), s náročným zpracováním dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních (46 %) a s administrativní náročností při získávání autorizace podle zákona č. 179/2006 Sb. (38 %). Část středních odborných učilišť se setkává i s nedostačující spoluprací s úřady práce (31 %). Dále se školy potýkají s malým zájmem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání (27 %), s nedostatečným vybavením dílen odborného výcviku (26 %), nedostatečnou propagací dalšího vzdělávání realizovaného školou (24 %) a s obtížemi při tvorbě programů dalšího vzdělávání (23 %). V nejmenší míře se pak školy potýkají s nedostatečnými možnostmi „skládání profesních kvalifikací“ pro vykonání závěrečné zkoušky a získání vyučení (17 %).

Střední odborná učiliště uvádějí řadu opatření, která by jim pomohla v rozvoji škol jako center celoživotního učení. Nejčastěji zmiňovaným opatřením je možnost realizace rekvalifikací pro úřady práce bez výběrového řízení (66 %). Téměř stejně často školy uvádějí i potřebu zajištění financí na kvalitní materiál (65 %) a dále potřebu zlepšit vybavení dílen pro odborný výcvik (58 %). Až na dalších místech vidí učiliště i možnosti v rozvoji samotných pedagogických pracovníků a navázání spolupráce s firmami v okolí a s reálným pracovním prostředím, tj. v přípravě pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (51 %), zajištění stáží pro pracovníky školy ve firmách (48 %), zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (47 %) a pravidelná práce s autorizovanými osobami, výměna zkušeností, aktualizace jejich vzdělávání apod. (téměř 39 %).

Poměrně výrazný podíl středních odborných učilišť uvedl, že by jim v rámci rozvoje dalšího vzdělávání pomohly aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující či lektory (47 %), zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (též 47 %) či zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (41 %). Části učilišť by pomohla i možnost získání autorizací podle zákona č. 179/2006 Sb. (40 %) či proškolení pracovníka školy v problematice výběrových řízení, vedení dokumentace k výběrovému řízení apod. (39 %).

Graf 77: Opatření, která by školám pomohla, a jejich důležitost

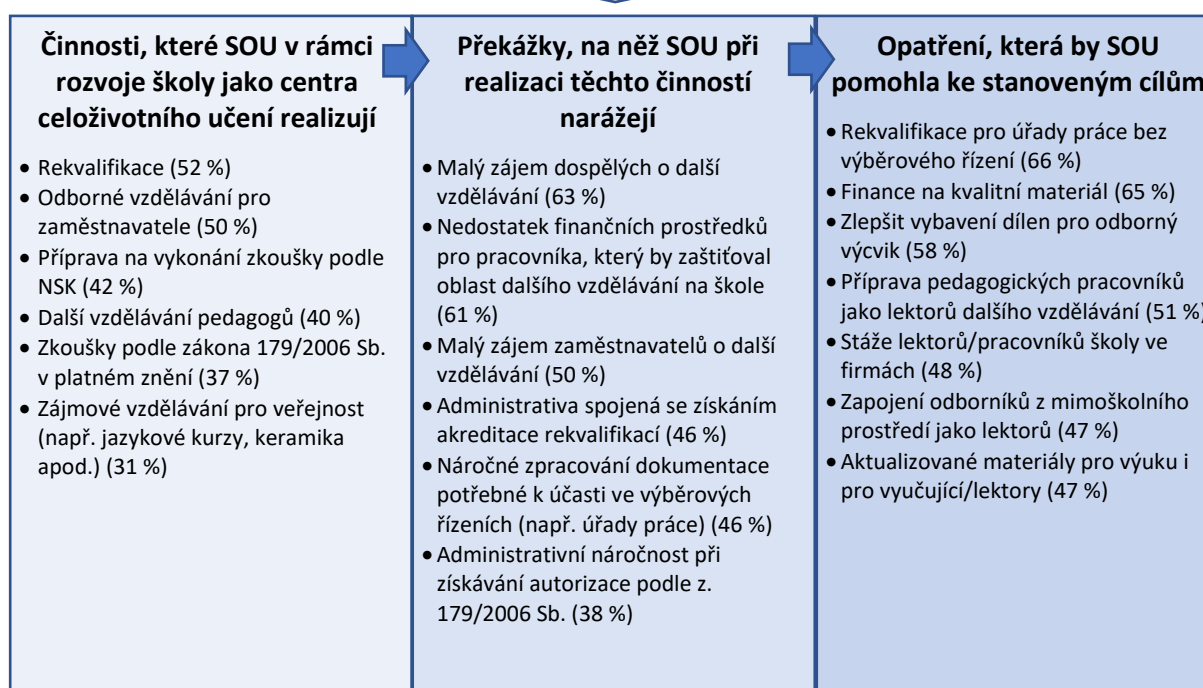
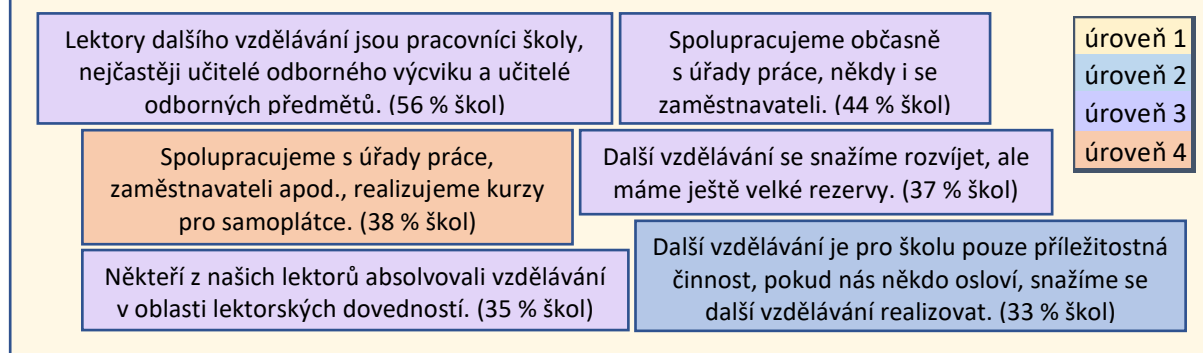

Největšími prioritami středních odborných učilišť v oblasti rozvoje dalšího vzdělávání jsou finance na kvalitní materiál a možnost realizace rekvalifikací pro úřady práce bez výběrového řízení. Střední odborná učiliště zmiňují tato opatření v největší míře a současně jim přisuzují i značnou důležitost. Další prioritou učilišť je pak zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik.

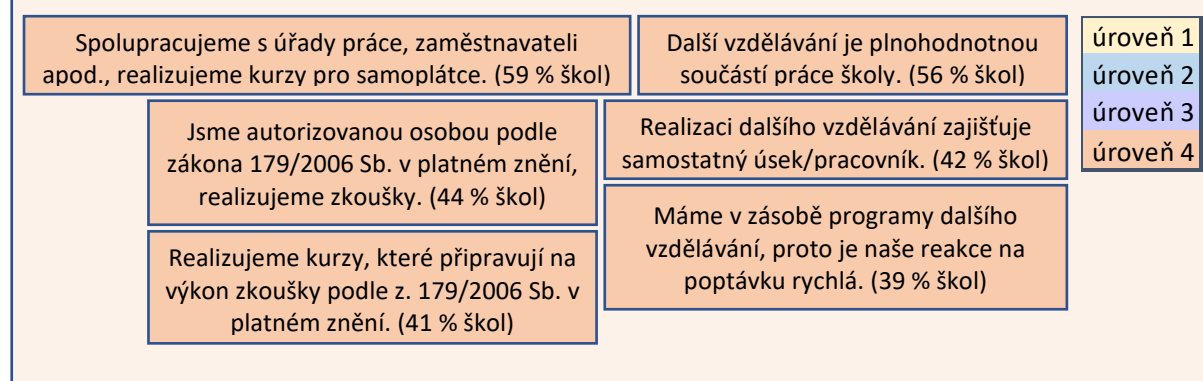
Opatření, která se týkají zajištění a přípravy lektorů dalšího vzdělávání a jejich kontaktu s praxí (příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání, stáže lektorů a pedagogických pracovníků

ve firmách a zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů), jsou středními odbornými učilišti zmiňována v relativně menší míře, a také je těmto aktivitám přikládána menší důležitost.

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na SOU

Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovila SOU

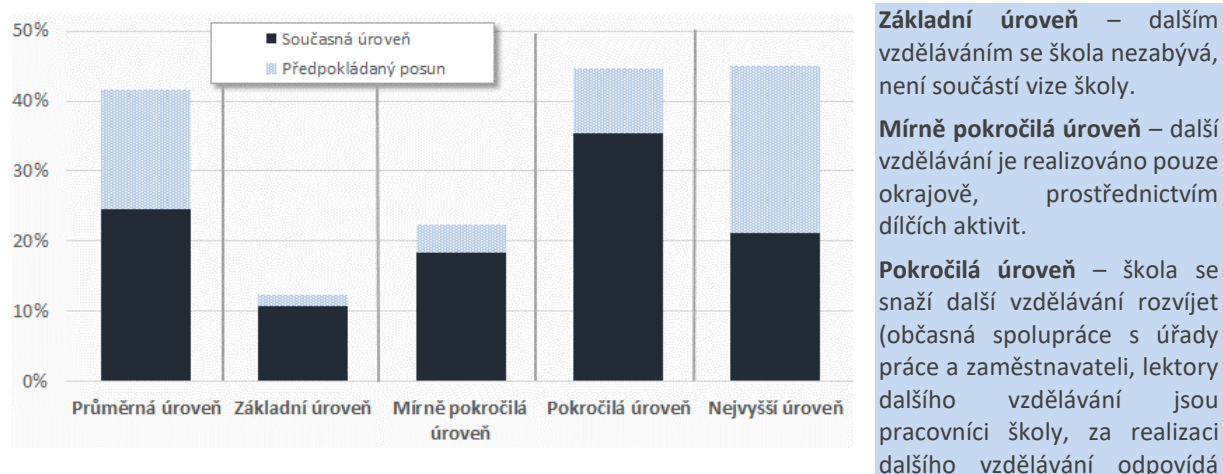
*každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolili.

5.3 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ SOŠ

V rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení v současnosti zabezpečují střední odborné školy nejčastěji činnosti, které lze zařadit do pokročilé úrovně (35 %), charakteristické snahou škol o další rozvoj dalšího vzdělávání. V menší míře v rámci dalšího vzdělávání vykonávají střední odborné školy aktivity spadající do nejvyšší úrovně (21 %), v rámci které je další vzdělávání již plnohodnotnou součástí práce školy a je systematicky rozvíjeno. Ještě o něco méně se střední odborné školy věnují činnostem náležícím do mírně pokročilé úrovně (18 %), kdy další vzdělávání je vykonáváno pouze okrajově prostřednictvím dílčích aktivit. Pro část středních odborných škol není další vzdělávání součástí vize školy, jejich aktivity jsou zařazeny do základní úrovně (téměř 11 %).

Největší posun lze očekávat u aktivit v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 24 %). Výrazně menší posun (o 9 %) lze předpokládat u aktivit spadajících do pokročilé úrovně, kdy se střední odborné školy snaží další vzdělávání rozvíjet, a to například občasnou spoluprací s úřady práce a zaměstnavateli či zajištěním lektorů dalšího vzdělávání. V rámci mírně pokročilé úrovně by mělo dojít k posunu o 4 %. Jen k velice mírnému posunu (o 2 %) by, podle vyjádření škol, mělo dojít v případě činností spadajících do základní úrovně, kdy další vzdělávání není součástí vize školy.

Graf 78: Současná úroveň rozvoje školy jako centra celoživotního učení a předpokládaný posun

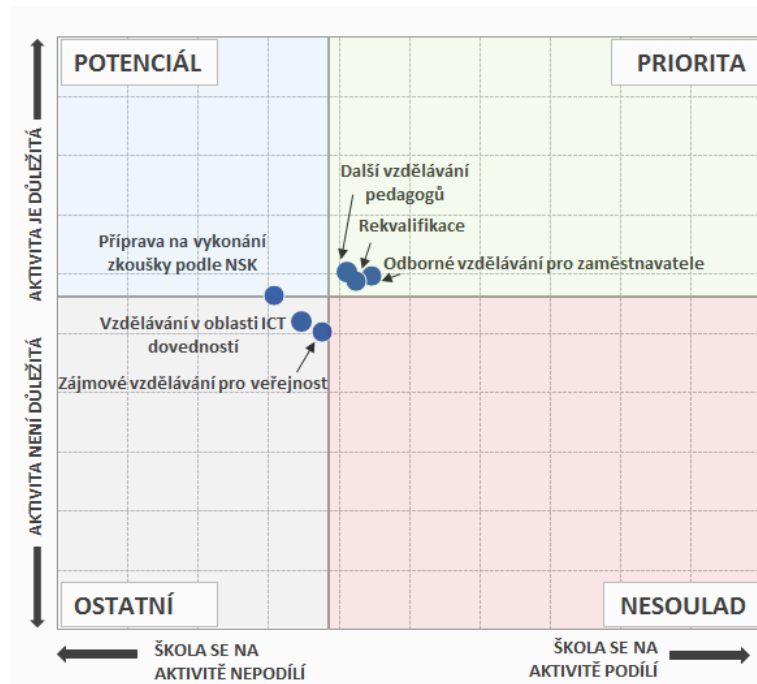

pověřený pracovník školy, škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona č. 179/2006 Sb.).

Nejvyšší úroveň – další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy a je systematicky rozvíjeno (spolupráce s úřady práce a zaměstnavateli, realizace kurzů pro samoplátce, příprava programů dalšího vzdělávání, škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona č. 179/2006 Sb. a realizuje kurzy, za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, většina lektorů prošla vzděláváním v oblasti lektorských dovedností, realizace zájmového a občanského vzdělávání).

Střední odborné školy v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení v největší míře realizují aktivity v oblasti odborného vzdělávání pro zaměstnavatele (45 %). Dále se zaměřují na rekvalifikace (42 %) a na další vzdělávání pedagogů (41 %). Rekvalifikacemi a odborným vzděláváním pro zaměstnavatele v oblasti dalšího vzdělávání se zabývají především SOU, SOŠ a VOŠ, tj. typy škol, které poskytují odborné vzdělání na střední, případně vyšší odborné úrovni. Z dalších aktivit, které střední odborné školy realizují v oblasti dalšího vzdělávání, se jedná o zájmové vzdělávání pro veřejnost (38 %), vzdělávání v oblasti ICT dovedností (35 %), v menší míře pak ještě o přípravu na vykonávání zkoušky podle NSK (31 %) a zkoušky podle zákona č. 179/2006 Sb., v platném znění (27 %). V nejmenší míře se pak školy v rámci celoživotního vzdělávání věnují výuce českého jazyka pro cizince (10 %).

Graf 79: Aktivita, na nichž se školy podílejí, a jejich důležitost

V oblasti aktivit dalšího vzdělávání jsou jednoznačnými prioritami středních odborných škol odborné vzdělávání pro zaměstnavatele, rekvalifikace a další vzdělávání pedagogů. Tyto tři vyjmenované činnosti jsou školami realizovány nejčastěji a současně jsou v porovnání s ostatními hodnoceny jako nejdůležitější.

Prostor pro další rozvíjení celoživotního učení můžeme částečně spatřovat v přípravě na vykonání zkoušky podle NSK. Střední odborné školy této činnosti přisuzují značnou důležitost, přestože se na této aktivitě školy tolik nepodílejí.

Zájmové vzdělávání pro veřejnost a vzdělávání v oblasti ICT dovedností sice střední odborné školy realizují častěji než přípravu na vykonání zkoušky podle NSK, ale jsou druhotnou aktivitou škol.

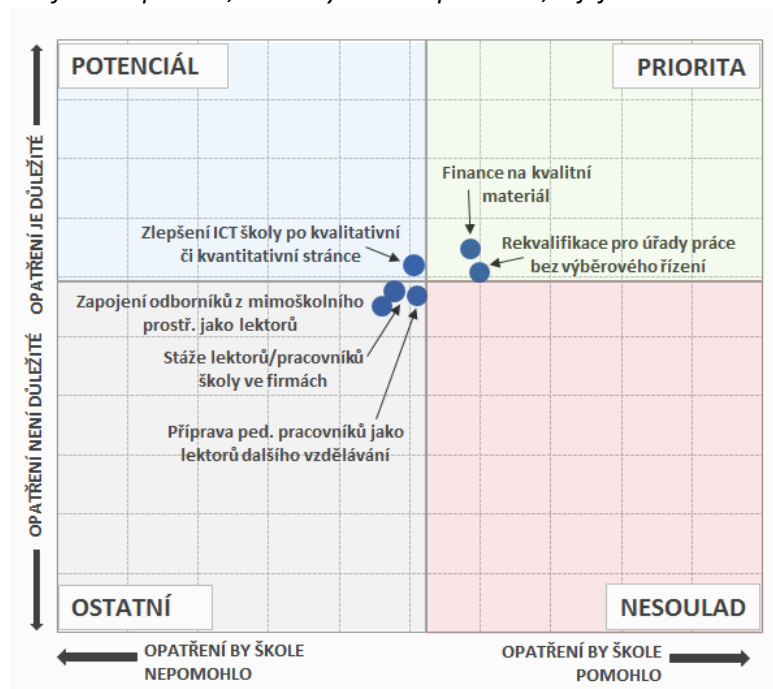
V průběhu rozvoje školy jako centra celoživotního učení narážejí střední odborné školy na celou řadu překážek. Hlavní problém tkví v samotném nezájmu dospělých o další vzdělávání, se kterým se setkává až 62 % škol. Z dalších překážek je velmi častý také nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zajišťoval oblast dalšího vzdělávání na škole, který uvádí 61 % škol. Školy poukazují také na administrativní zátěž spojenou s realizací dalšího vzdělávání, a to jednak na administrativu spojenou se získáním akreditace rekvalifikací (45 %), dále na náročné zpracování dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních (41 %) a na administrativní náročnost při získávání autorizace podle zákona č. 179/2006 Sb. (32 %). Část středních odborných škol se potýká i s malým zájmem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání (29 %) a nedostačující spoluprací s úřady práce (28 %). V některých případech se potýkají i s obtížemi při tvorbě programů dalšího vzdělávání (23 %), dále s nedostatečným vybavením dílen odborného výcviku (22 %) a s nedostatečnou propagací dalšího vzdělávání realizovaného školou (též 22 %). Pouze 4 % škol uvádí, že v této oblasti na žádné překážky nenaráží.

Opatření, která v oblasti dalšího vzdělávání střední odborné školy nejčastěji uvádějí, jsou možnost rekvalifikací pro úřady práce bez výběrového řízení (60 %) a finance na kvalitní materiál (59 %). Polovina škol uvedla také potřebu zlepšit ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce. Další oblastí opatření, která by středním odborným školám mohla pomoci, spočívá v samotné lektorské oblasti, tj. v přípravě pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (51 %), zajištění stáží lektorů či pracovníků školy ve firmách (48 %) a zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (46 %).

Častěji zmiňovanými opatřeními jsou i aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující či lektory (45 %) a zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik (42 %) i učeben teoretické výuky (40 %). Dále část středních odborných škol uvádí potřebu proškolení pracovníka školy v problematice výběrových řízení, vedení dokumentace k výběrovému řízení apod. (39 %), pravidelné práce s autorizovanými osobami a výměnu zkušeností či aktualizací jejich vzdělávání apod. (35 %) a získání autorizací podle zákona č. 179/2006 Sb. (33 %). Naopak v nejmenší míře pak školy uváděly další vzdělávání pedagogických

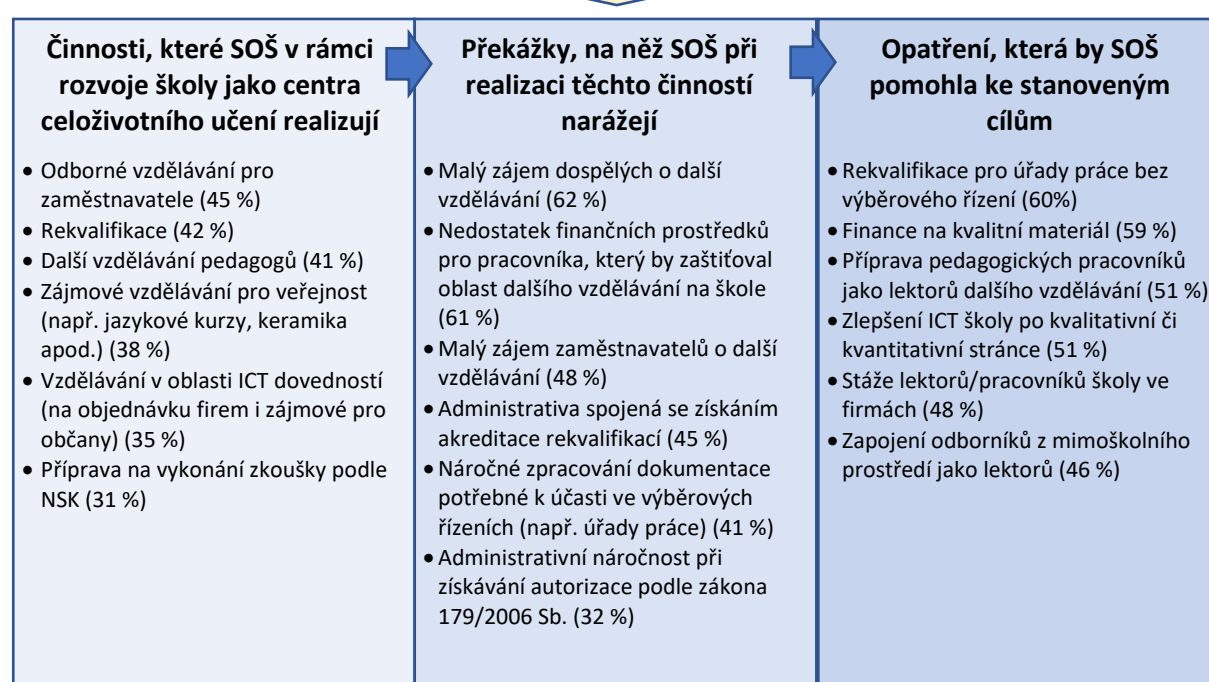
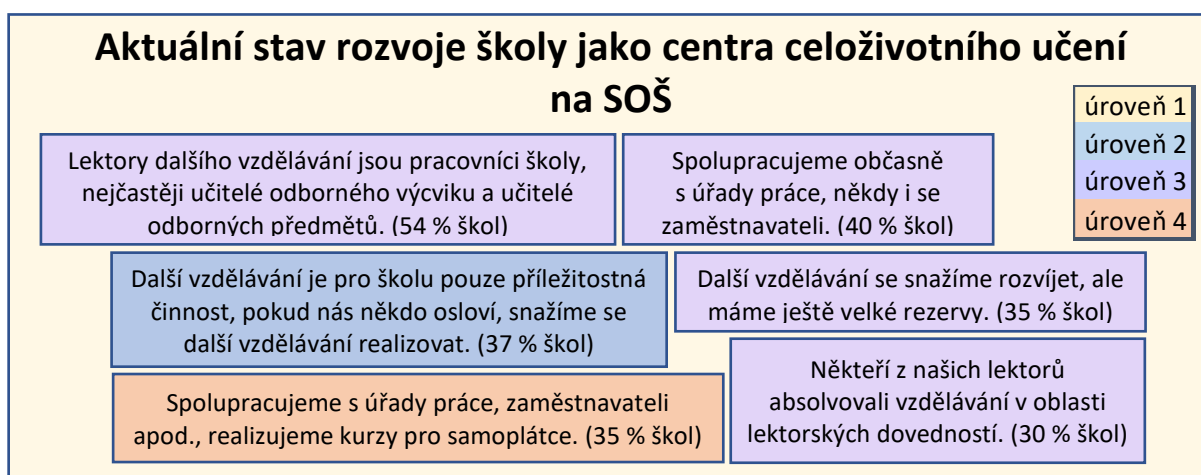
pracovníků ve vybraných technologiích, obsluze vybraných strojů apod. (15 %) či využívání vstupní diagnostiky profesních kompetencí účastníků rekvalifikací (18 %).

Graf 80: Opatření, která by školám pomohla, a jejich důležitost

Vzhledem k tomu, že jednou z nejméně frekventovaných aktivit středních odborných škol jsou rekvalifikace a u překážek uvádějí vyšší administrativní zátěž také v souvislosti s procesem zpracování dokumentace potřebných pro výběrová řízení, by školy uvítaly zejména, kdyby rekvalifikace pro úřady práce probíhaly bez výběrového řízení. Dalším často zmiňovaným opatřením pro rozvoj středních odborných škol v oblasti dalšího vzdělávání jsou finance na kvalitní materiál. Těmto potřebám přisuzují školy současně značnou důležitost a jsou tedy zcela prioritními opatřeními pro jejich rozvoj v oblasti dalšího

vzdělávání. Potenciál středních odborných škol lze spatřovat ve zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce. I když toto opatření zmiňují školy v menší míře, vyjadřují mu relativně vysokou důležitost.

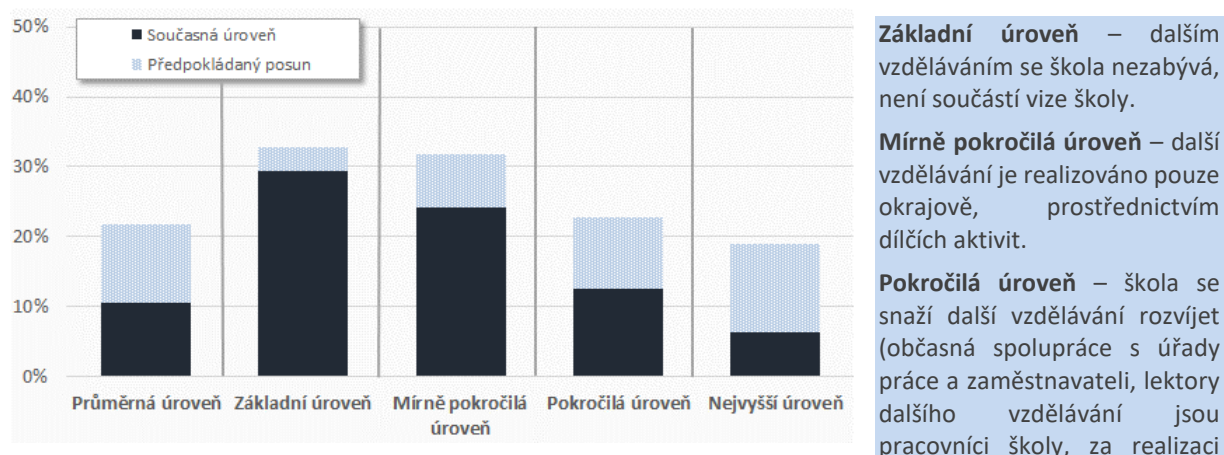
*každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolili.

5.4 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ GYMNÁZIÍ

V rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení jsou gymnázia poměrně málo aktivní. Pro gymnázia z větší míry není další vzdělávání součástí vize školy, jejich aktivity jsou zařazeny do základní úrovně (29 %). Gymnázia dále ve větší míře realizují aktivity, které lze zařadit do mírně pokročilé úrovně (24 %), v jejímž rámci je další vzdělávání vykonáváno pouze okrajově prostřednictvím dílčích aktivit. Gymnázii vykonaný podíl aktivit spadající do pokročilé úrovně, v jejímž rámci se školy snaží o další rozvoj dalšího vzdělávání, je poměrně nízký (12 %). Nejmenší podíl činností v oblasti dalšího vzdělávání realizují gymnázia na nejvyšší úrovni (6 %), kdy další vzdělávání je plnohodnotnou součástí jejich práce a je gymnázii systematicky rozvíjeno.

Největší posun lze očekávat u aktivit v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 13 %). O něco méně výrazný posun (o 10 %) lze předpokládat u aktivit náležících do pokročilé úrovně, kdy se gymnázia snaží další vzdělávání rozvíjet, a to například zajištěním lektorů či pověřením pracovníka školy, který bude mít odpovědnost za realizaci dalšího vzdělávání. V rámci mírně pokročilé úrovně by mělo dojít k posunu o 8 %. K velice mírnému posunu (o 4 %) by podle vyjádření škol mělo dojít i v případě činností spadajících do základní úrovně, kdy další vzdělávání není součástí vize školy.

Graf 81: Současná úroveň rozvoje školy jako centra celoživotního učení a předpokládaný posun

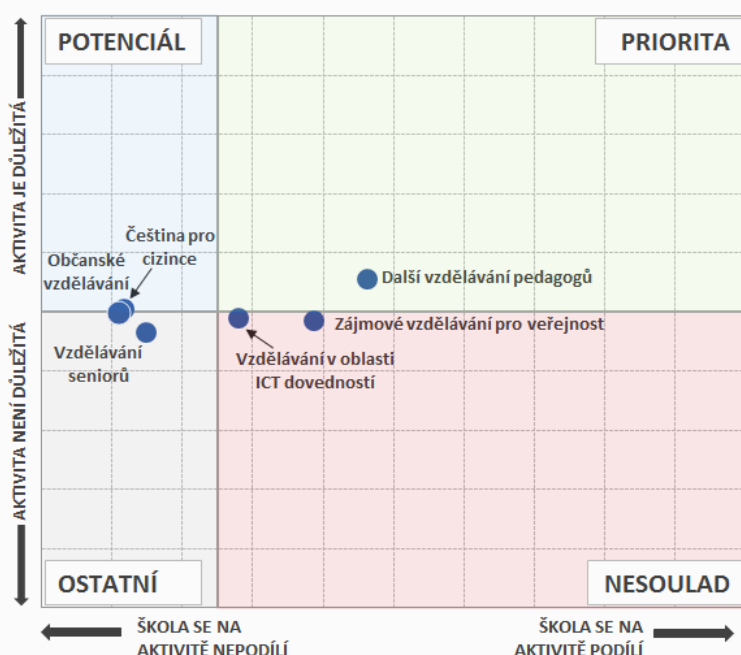
dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona č. 179/2006 Sb.).

Nejvyšší úroveň – další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy a je systematicky rozvíjeno (spolupráce s úřady práce a zaměstnavateli, realizace kurzů pro samoplátce, příprava programů dalšího vzdělávání, škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona č. 179/2006 Sb. a realizuje kurzy, za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, většina lektorů prošla vzděláváním v oblasti lektorských dovedností, realizace zájmového a občanského vzdělávání).

Gymnázia se činností v oblasti dalšího vzdělávání zabývají v menší míře než střední a vyšší odborné školy a také se soustředí na jiné aktivity. Zaměřují se především na další vzdělávání pedagogů (46 %) a zájmové vzdělávání pro veřejnost, jako jsou např. jazykové kurzy (39 %). V menší míře jsou aktivní ve vzdělávání v oblasti ICT dovedností (28 %), která může být na objednávku firem i jako zájmové vzdělávání pro občany.

Další činnosti zajišťuje pouze malý podíl gymnázií. Jedná se o vzdělávání seniorů (15 %), češtinu pro cizince (12 %) či občanské vzdělávání (11 %). Gymnázia se vzhledem ke svému zaměření téměř nezabývají aktivitami v oblasti rekvalifikací a odborného vzdělávání.

Graf 82: Aktivita, na nichž se školy podílejí, a jejich důležitost

Gymnázia se v oblasti dalšího vzdělávání v největší míře věnují dalšímu vzdělávání pedagogů a tuto aktivitu považují ve srovnání s ostatními za důležitou, lze ji tedy označit za jejich prioritu.

Zájmovým vzděláváním pro veřejnost a vzděláváním v oblasti ICT dovedností se zabývají gymnázia také ve větší míře, ale těmto aktivitám nepřisuzují výraznější důležitost. Nacházejí se tedy v určitém nesouladu mezi množstvím vykonávaných aktivit v tomto směru a jejich přisuzované důležitosti.

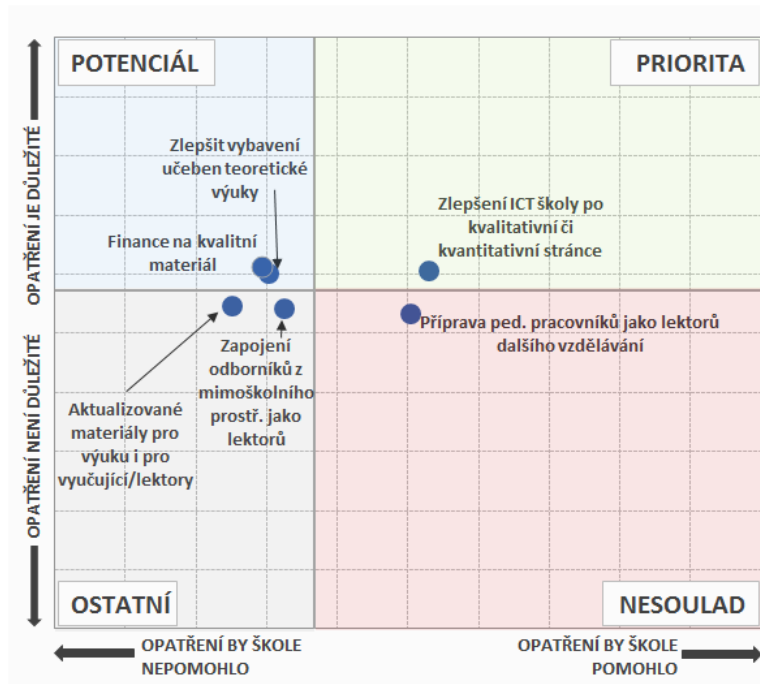
Naopak v menší míře gymnázia nabízejí češtinu pro cizince

a občanské vzdělávání. Tyto aktivity však považují za relativně důležité. Pro gymnázia tedy tyto aktivity představují určitý potenciál v rozvoji oblasti dalšího vzdělávání.

Jako hlavní překážku v rozvoji školy jako centra celoživotního učení vidí gymnázia v malém zájmu dospělých o další vzdělávání (41 %). Problémy mají ale i se zabezpečením finančních prostředků pro pracovníka, který by zajišťoval oblast dalšího vzdělávání (40 % gymnázií) a s malým zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání (28 %). Gymnázia zatěžuje i řada administrativních úkonů, jednou z nich je i administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací (23 %). Poměrně značná část gymnázií (18 %) ale uvádí, že na žádné překážky nenaráží, což ale úzce souvisí s vysokým podílem škol (19 %), které uvedly, že v oblasti dalšího vzdělávání se žádnou aktivitou nezabývají.

Z opatření, která by gymnáziím v této oblasti nejvíce pomohla, se nejčastěji jedná o zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (53 % škol). Dále by školám pak pomohla také příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (50 %) a zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů dalšího vzdělávání (32 %). Až na dalším místě jsou pak opatření, která se týkají materiálního a technického zajištění dalšího vzdělávání. Gymnázia požadují zlepšit vybavení učeben teoretické výuky (30 % z nich), finance na kvalitní materiál (29 %), aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující či lektory (25 %) a více učeben (21 %).

Graf 83: Opatření, která by školám pomohla, a jejich důležitost

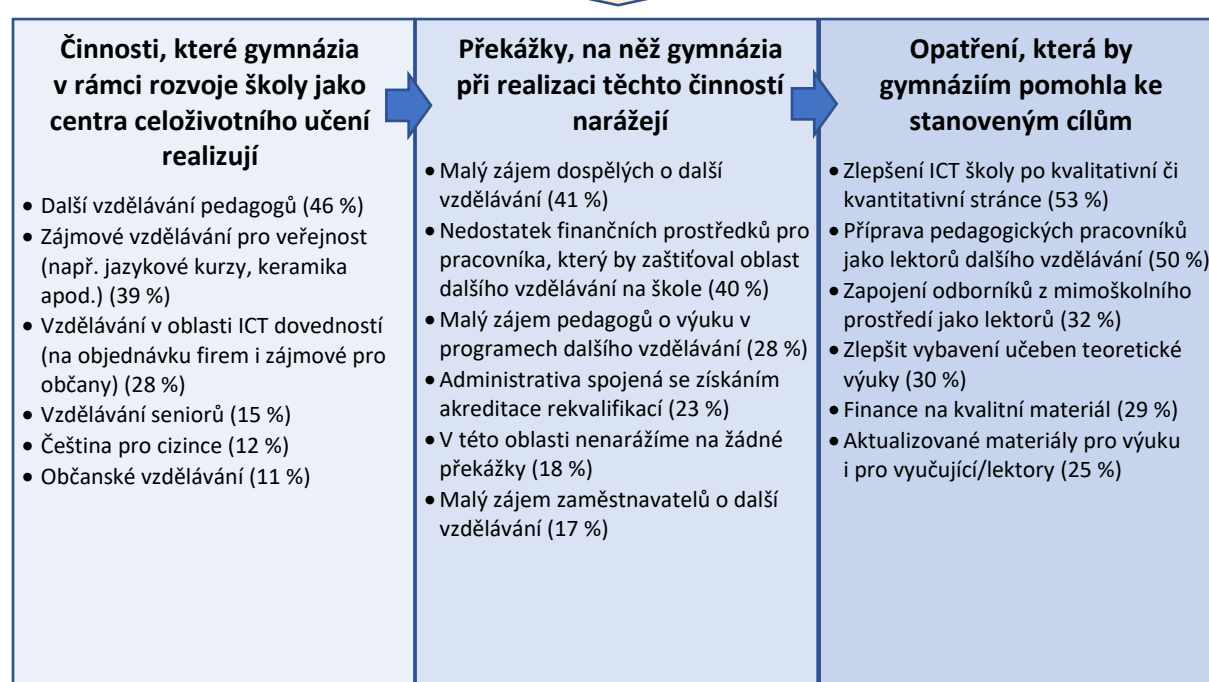
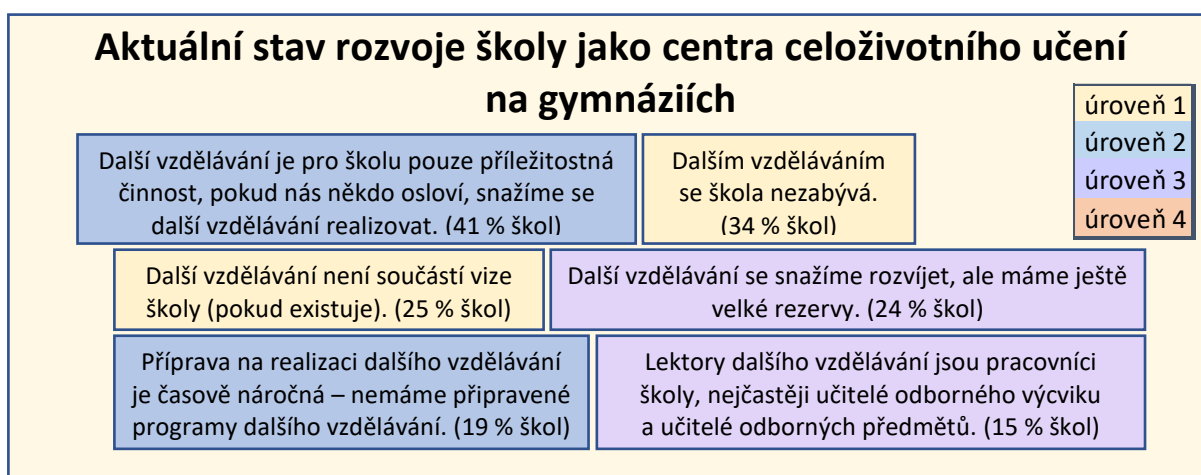

Rozvoji gymnázií jako center celoživotního učení podle nich pomůže zejména zlepšení ICT školy po kvalitativní a kvantitativní stránce. Je to jimi nejčastěji zmiňované opatření v této oblasti a současně tomuto opatření přisuzují značnou důležitost. Pro gymnázia představuje zlepšení ICT vybavení školy prioritní opatření v jejich rozvoji v oblasti dalšího vzdělávání.

Zlepšení vybavení učeben teoretické výuky a potřebu financí na kvalitní materiál uvádějí gymnázia již v menší míře. Na druhou stranu však opatřením přisuzují značnou důležitost

a v těchto aktivitách tedy lze spatřovat určitý potenciál pro jejich rozvoj v oblasti dalšího vzdělávání.

Přípravě pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání, jakožto druhému nejčastěji zmiňovanému opatření, přisuzují gymnázia ve srovnání s ostatními položkami nižší důležitost. Nachází se tedy v určitém nesouladu mezi četností jeho uvedení a míry jeho důležitosti.

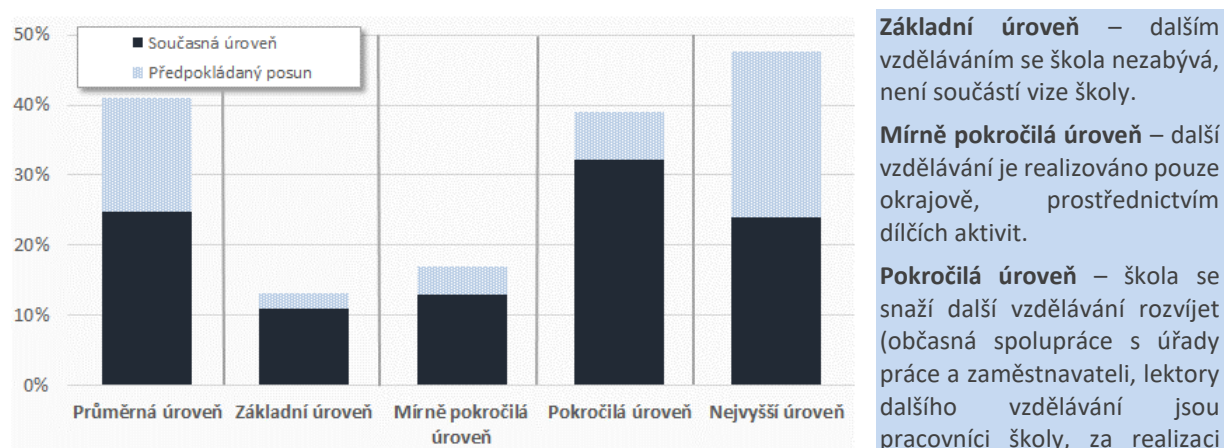
*každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolili.

5.5 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ VOŠ

V rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení realizují vyšší odborné školy v největší míře aktivity, které lze zařadit do pokročilé úrovně (32 %), v rámci které se školy snaží o další rozvoj dalšího vzdělávání. O něco méně vykonávají vyšší odborné školy aktivity patřící do nejvyšší úrovně (24 %), charakteristické tím, že další vzdělávání je plnohodnotnou součástí školy a je systematicky rozvíjeno. V menší míře se vyšší odborné školy věnují činnostem náležícím do mírně pokročilé úrovně (13 %), v jejímž rámci se další vzdělávání uskutečňuje pouze okrajově prostřednictvím dílčích aktivit. Pro část vyšších odborných škol není další vzdělávání součástí vize školy, jejich aktivity jsou zařazeny do základní úrovně (téměř 11 %).

Největší posun lze očekávat u aktivit v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 24 %). Výrazně menší posun (o 7 %) lze předpokládat u aktivit spadajících do pokročilé úrovně, kdy se vyšší odborné školy snaží další vzdělávání rozvíjet, a to například občasnou spoluprací s úřady práce a zaměstnavateli či zajištěním lektorů dalšího vzdělávání. V rámci mírně pokročilé úrovně by mělo dojít k posunu o 4 %. Jen k velice mírnému posunu (o 2 %) by podle vyjádření škol mělo dojít v případě činností spadajících do základní úrovně, kdy další vzdělávání není součástí vize školy.

Graf 84: Současná úroveň rozvoje školy jako centra celoživotního učení a předpokládaný posun

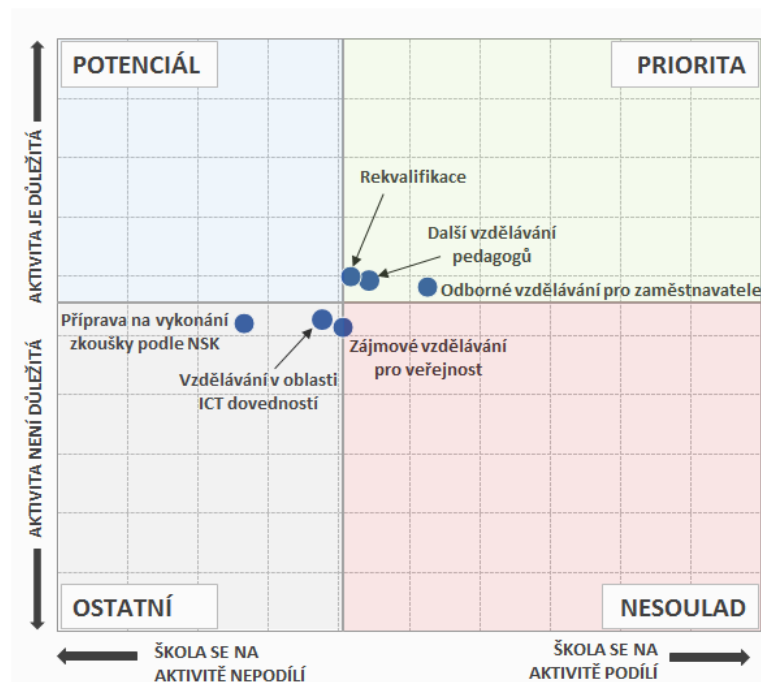
dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona č. 179/2006 Sb.).

Nejvyšší úroveň – další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy a je systematicky rozvíjeno (spolupráce s úřady práce a zaměstnavateli, realizace kurzů pro samoplátce, příprava programů dalšího vzdělávání, škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona č. 179/2006 Sb. a realizuje kurzy, za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, většina lektorů prošla vzděláváním v oblasti lektorských dovedností, realizace zájmového a občanského vzdělávání).

V oblasti dalšího vzdělávání vyšší odborné školy zajišťují nejvíce činností v rámci odborného vzdělávání pro zaměstnavatele (53 %). Poměrně aktivně se zabývají také dalším vzděláváním pedagogů (44 %), rekvalifikacemi (42 %), zájmovým vzděláváním pro veřejnost (41 %) a vzděláváním v oblasti ICT dovedností (38 %).

V menší míře vyšší odborné školy realizují tyto činnosti: přípravu na vykonání zkoušky podle NSK (27 %), zkoušky podle zákona č. 179/2006 Sb., v platném znění (24 %), vzdělávání seniorů (22 %) a občanské vzdělávání (též 22 %). Spíše výjimečně mezi jejich aktivity v oblasti dalšího vzdělávání patří i čeština pro cizince (pouze 10 % škol).

Graf 85: Aktivita, na nichž se školy podílejí, a jejich důležitost

vykonávání zkoušky podle NSK, kterou realizuje asi čtvrtina škol, ale nepřisuzuje této aktivitě vyšší míru důležitosti.

V rozvoji školy jako centra celoživotního učení vyšší odborné školy nejčastěji narážejí na překážku v podobě nedostatku finančních prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole (61 %). Značná část škol také uvádí, že o další vzdělávání není dostatečný zájem ze strany dospělých (59 %) ani ze strany zaměstnavatelů (44 %). Školy naráží také na celou řadu administrativních překážek, jako je složitá administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací (50 %), dále náročné zpracování dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních (42 %) nebo administrativní náročnost při získávání autorizace podle zákona č. 179/2006 Sb. (29 %). Některé vyšší odborné školy přiznávají i obtíže při tvorbě programů dalšího vzdělávání či nedostatky ve spolupráci s úřady práce (shodně 27 %), malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání (26 %) a nedostatečnou propagaci dalšího vzdělávání realizovaného školou (též 26 %). Pouze 7 % vyšších odborných škol uvádí, že v této oblasti nenaráží na žádné překážky.

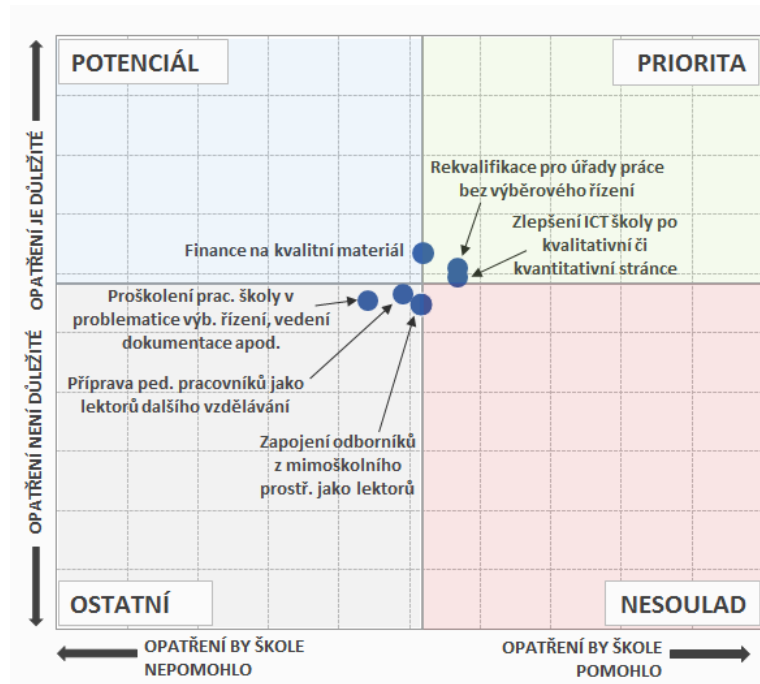
Opatření, která v oblasti dalšího vzdělávání uvádějí vyšší odborné školy nejčastěji, jsou rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (57 %) a potřeba zlepšit ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (také 57 %). Polovina škol uvedla také požadavek na finance na kvalitní materiál. Další oblastí opatření, která by vyšším odborným školám mohla pomoci, spočívá v samotné lektorské oblasti. Jedná se o zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (52 %), v přípravě pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (49 %) a stážích lektorů či pracovníků školy ve firmách (44 %). Část škol (44 %) pociťuje nutnost proškolení pracovníka školy v problematice výběrových řízení, vedení dokumentace k výběrovému řízení apod. Z dalších opatření uvádějí vyšší odborné školy ještě požadavek na aktualizaci materiálů pro výuku i pro vyučující lektory, zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (obojí 44 %) a zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik (39 %).

Vyšší odborné školy naopak v nejmenší míře uváděly, že by jim pomohlo další vzdělávání pedagogických pracovníků ve vybraných technologiích, obsluze vybraných strojů apod. (11 %) či využívání vstupní diagnostiky profesních kompetencí účastníků rekvalifikací (16 %).

Vyšší odborné školy se v oblasti dalšího vzdělávání v největší míře soustředí na odborné vzdělávání pro zaměstnavatele, v menší míře na další vzdělávání pedagogů a rekvalifikace, přičemž těmto třem aktivitám přisuzují i značnou míru důležitosti. Lze je tedy označit za prioritní aktivity vyšších odborných škol v oblasti dalšího vzdělávání.

Poměrně aktivní jsou vyšší odborné školy i v realizaci zájmového vzdělávání pro veřejnost a ve vzdělávání v oblasti ICT dovedností, ale tyto aktivity pro ně ve srovnání s ostatními představují nižší míru důležitosti. Stejně tak i příprava na

Graf 86: Opatření, která by školám pomohla, a jejich důležitost

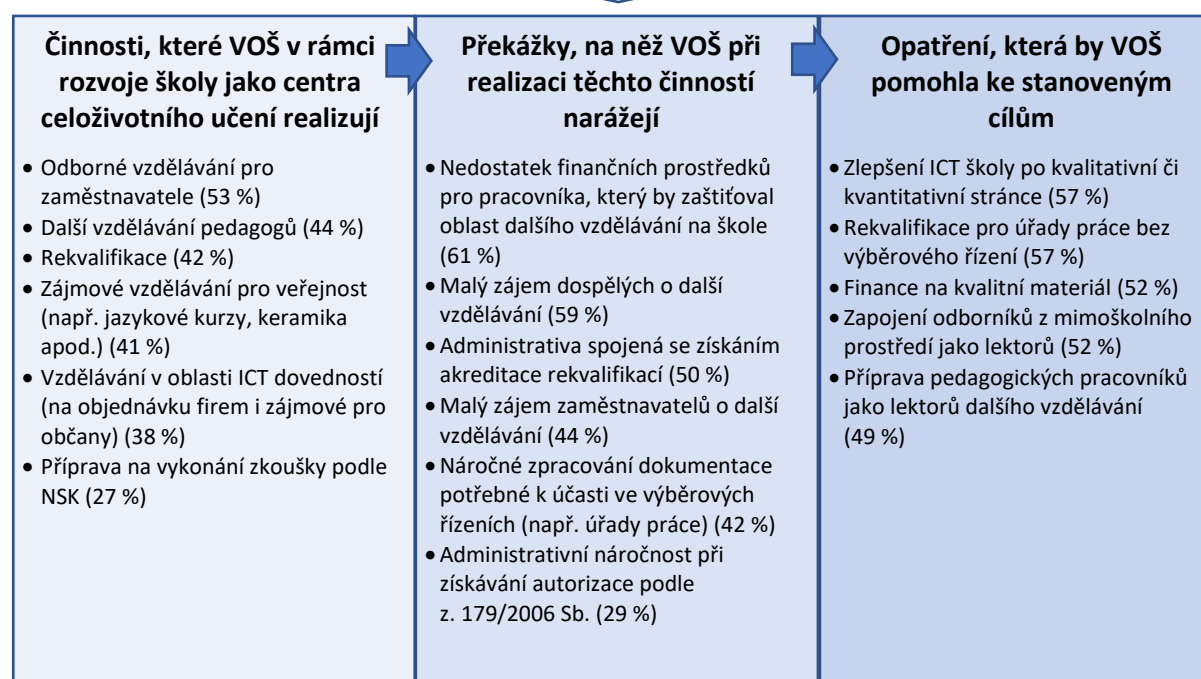

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření jsou jednoznačnými prioritami, které by vyšším odborným školám pomohly v rozvoji jako centra celoživotního učení, možnost realizace rekvalifikací pro úřady práce bez výběrového řízení a zlepšení ICT po kvalitní či kvalitativní stránce. Tato opatření uvádějí školy nejčastěji a ve srovnání s ostatními opatřeními jim přisuzují značnou míru důležitosti.

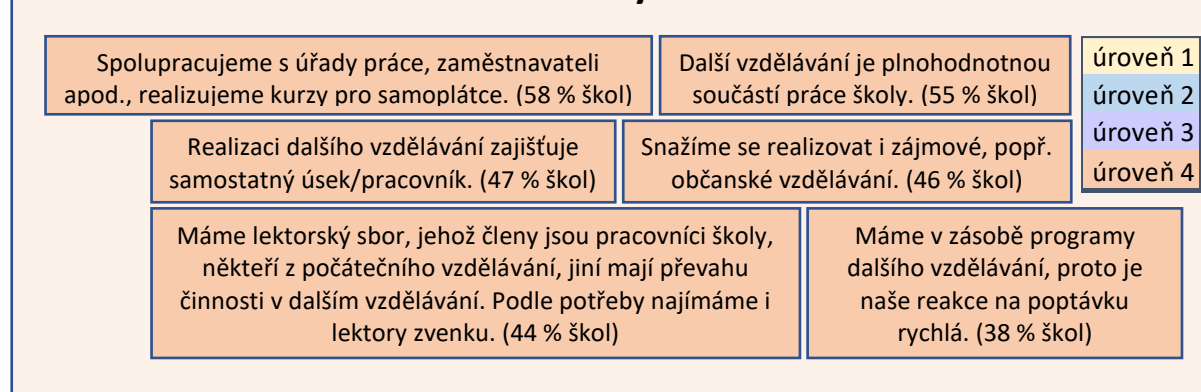
Nejvyšší důležitost přisuzují vyšší odborné školy získání financí na kvalitní materiál, ale uvádí to méně škol než v případě rekvalifikací pro úřady práce bez výběrového řízení a zlepšení ICT

školy. Finance na kvalitní materiál tedy představují potenciál v rozvoji vyšších odborných škol v oblasti dalšího vzdělávání. Školy relativně často zmiňují i potřebu zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů, přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání a proškolení pracovníka školy v problematice výběrového řízení, vedení dokumentace apod. Těmto aktivitám ale přisuzují i nižší míru důležitosti.

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na VOŠ

Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovily VOŠ

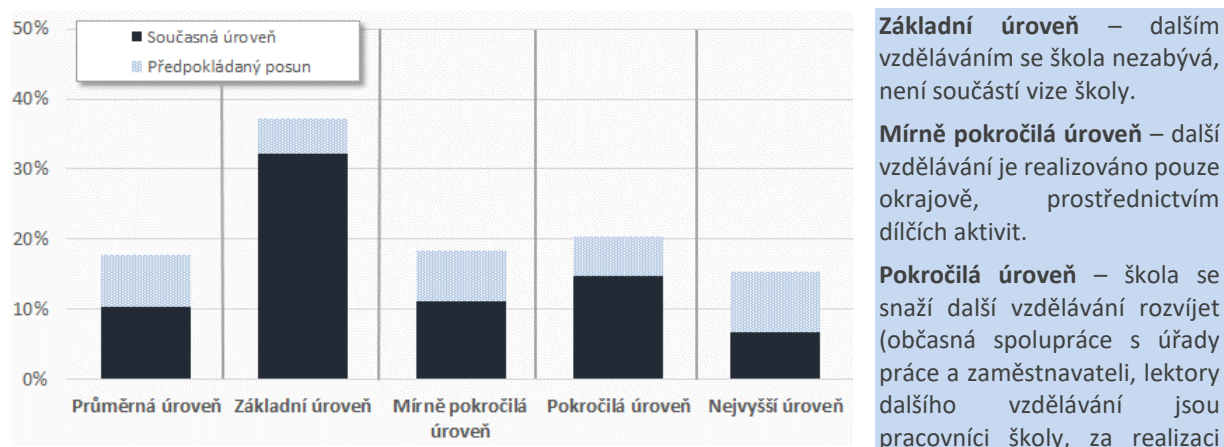
*každé schéma zobrazuje prvních 5-6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolili.

5.6 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ PRAKT. ŠKOL

V rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení pro značnou část praktických škol není další vzdělávání součástí vize školy, jejich aktivity jsou zařazeny do základní úrovně (téměř 32 %). Další část realizovaných aktivit praktickými školami lze zařadit do pokročilé úrovně (15 %), v rámci které se školy snaží o rozvoj dalšího vzdělávání. O něco méně vykonávají praktické školy aktivity patřící do mírně pokročilé úrovně (11 %), tj. další vzdělávání je uskutečňováno pouze okrajově prostřednictvím dílčích aktivit. Nejméně se praktické školy věnují činnostem náležícím do nejvyšší úrovně (7 %), charakteristické systematickým rozvojem oblasti dalšího vzdělávání, kdy další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy.

Praktické školy neplánují výraznější posuny u aktivit na všech úrovních. Největší posun lze očekávat u aktivit v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 9 %). O něco menší posun (o 7 %) lze předpokládat u aktivit spadajících do mírně pokročilé úrovně. V rámci pokročilé úrovně by mělo dojít k posunu o 6 %, kdy se praktické školy snaží další vzdělávání rozvíjet, a to například občasnou spoluprací s úřady práce a zaměstnavateli či zajištěním lektorů. K mírnému posunu (o 5 %) by podle vyjádření škol mělo dojít v případě činností spadajících do základní úrovně, kdy další vzdělávání není součástí vize školy.

Graf 87: Současná úroveň rozvoje školy jako centra celoživotního učení a předpokládaný posun

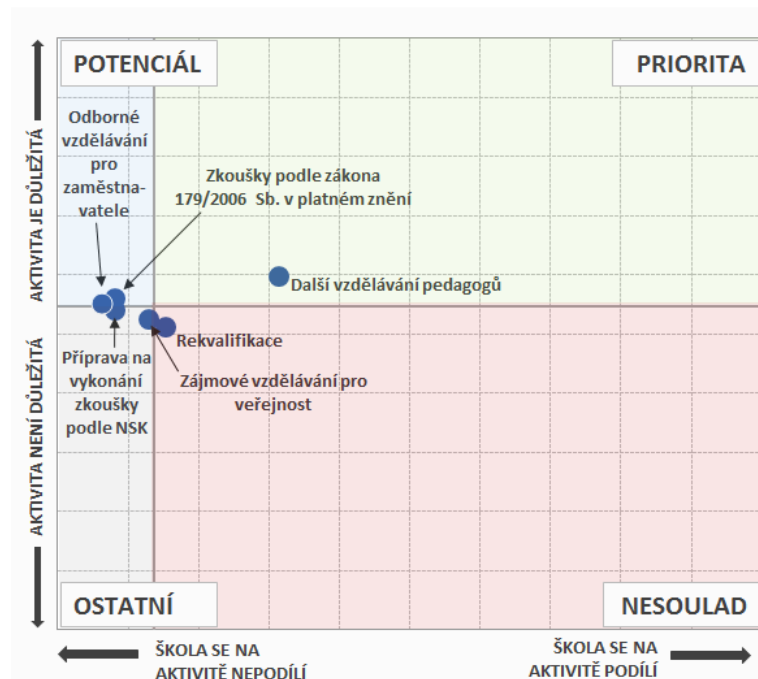

dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona č. 179/2006 Sb.).

Nejvyšší úroveň – další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy a je systematicky rozvíjeno (spolupráce s úřady práce a zaměstnavateli, realizace kurzů pro samoplátce, příprava programů dalšího vzdělávání, škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona č. 179/2006 Sb. a realizuje kurzy, za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, většina lektorů prošla vzděláváním v oblasti lektorských dovedností, realizace zájmového a občanského vzdělávání).

V oblasti rozvoje školy jako centra celoživotního učení jsou praktické školy vzhledem ke svému zaměření aktivní spíše ve výjimečných případech. Nejčastěji jsou přitom aktivní v případě dalšího vzdělávání pedagogů (31 %). Z dalších aktivit pak praktické školy provádějí rekvalifikace (15 %, v tom případě je praktická škola obvykle součástí SOU) a zájmové vzdělávání pro veřejnost (13 %). Třetina škol přímo uvedla, že škola se dalším vzděláváním nezabývá, a to převážně z důvodu, že se to netýká jejich žáků.

Graf 88: Aktivita, na nichž se školy podílejí, a jejich důležitost

Praktické školy se v oblasti dalšího vzdělávání nejvíce věnují dalšímu vzdělávání pedagogů a současně tuto aktivitu považují za nejdůležitější, je tedy pro ně prioritou.

Dále praktické školy vykazují jistou aktivitu v realizaci rekvalifikací a zájmového vzdělávání pro veřejnost (např. jazykové kurzy, keramika apod.), ale těmto aktivitám současně praktické školy nepřisuzují výraznější důležitost. Jsou tedy v určitém nesouladu z hlediska poměru míry vykonávané aktivity školami a jejich přisuzované důležitosti.

Poměrně značnou důležitost přisuzují praktické školy i zkouškám podle zákona č. 179/2006 Sb. v platném znění, odbornému vzdělávání pro zaměstnavatele a přípravě na vykonávání zkoušky podle NSK. Tyto aktivity vykonávají v menší míře, ale vzhledem k tomu, že je považují za relativně důležité, jsou určitým potenciálem jejich rozvoje v této oblasti.

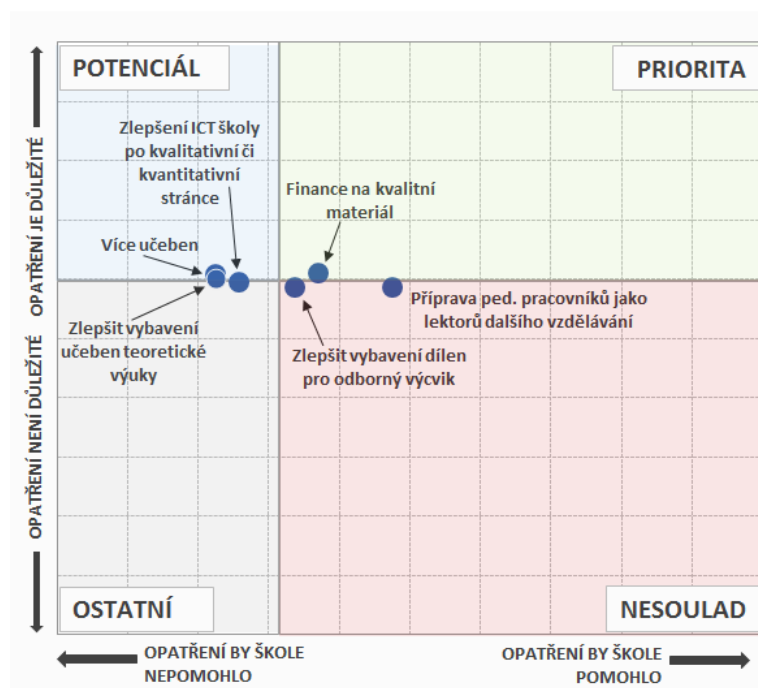
U praktických škol v oblasti dalšího vzdělávání výraznou roli sehrává jejich zaměření, jelikož jejich absolventi obvykle další vzdělávání nevyhledávají a školy se tedy této oblasti nevěnují. Tuto skutečnost opětovně i v této otázce týkající se překážek uvedla pětina praktických škol. Z překážek, které praktické školy jmenovitě uvádějí jako bariéru rozvoje školy jako centra celoživotního učení, zmiňují nejčastěji nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole (31 %). Dále pak naráží na celou řadu administrativních překážek, a to na náročnou administrativu spojenou se získáním akreditace rekvalifikací (23 %), také při získávání autorizace podle zákona č. 179/2006 Sb. (17 %) a na náročné zpracování dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních, např. úřady práce (14 %). Výraznější překážkou může být i nedostatečné vybavení dílen odborného výcviku (18 %). Praktické školy v některých případech uvádějí i nedostatečný zájem o další vzdělávání, a to jednak ze strany dospělých (21 %), ale i ze strany malých zaměstnavatelů (13 %) a pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání (10 %).

Opatření, která by praktickým školám nejvíce pomohla v oblasti dalšího vzdělávání, úzce souvisí s aktivitami, které v této oblasti vykonávají, a s bariérami, na něž v této oblasti narážejí. Zdůrazňují především potřebu personálního zajištění dalšího vzdělávání, příp. proškolení pracovníků, a to především přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (48 %), dále zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (22 %), proškolení pracovníka školy v problematice výběrových řízení, vedení dokumentace k výběrovému řízení apod. (téměř 19 %) a zajištění stáží lektorů či pracovníků školy ve firmách (15 %).

Další část uvedených opatření souvisí s nedostatkem financí a vybavením škol, tj. školy požadují: zajištění financí na kvalitní materiál (37 %), zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik (34 %), zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (26 %), zvýšení počtu učeben (23 %), zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (23 %) a aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující či lektory (21 %).

Z administrativních bariér pak vyvstal požadavek zejména na možnost rekvalifikací pro úřady práce bez výběrového řízení (19 %).

Graf 89: Opatření, která by školám pomohla, a jejich důležitost

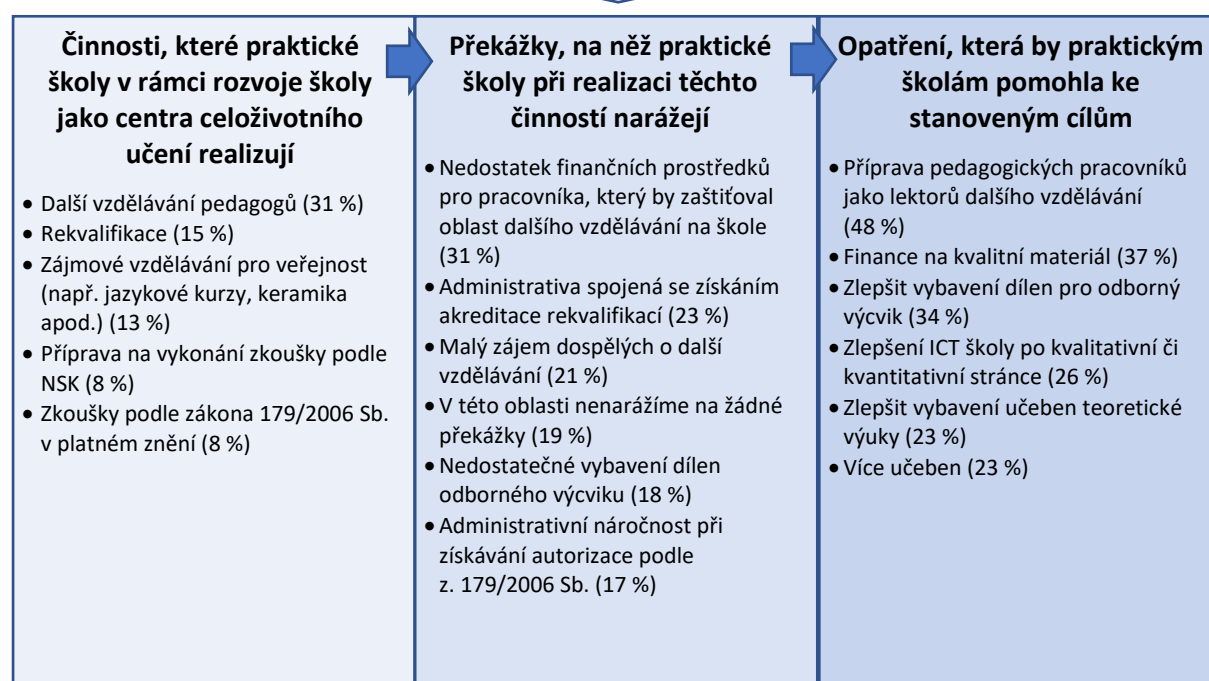
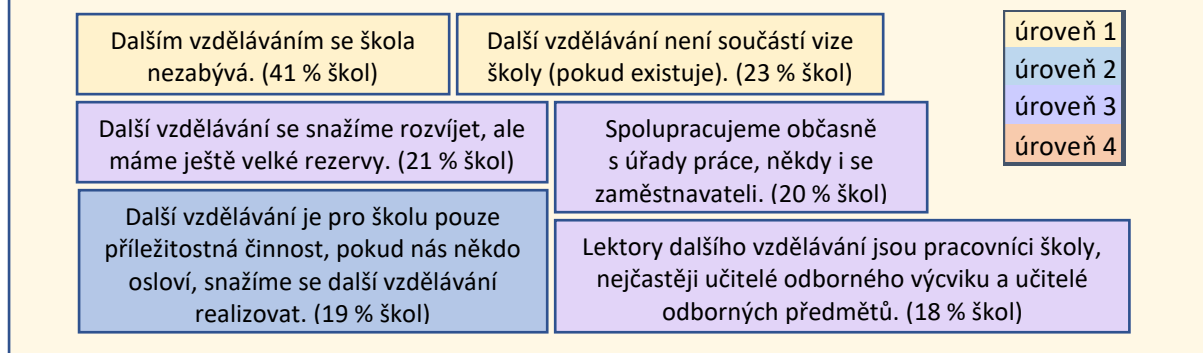

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření na podporu rozvoje dalšího vzdělávání představuje největší prioritu praktických škol zajištění financí na kvalitní materiál. I když toto opatření uvedlo méně škol než u přípravy pedagogických pracovníků, je mu školami přisuzována nejvyšší míra důležitosti.

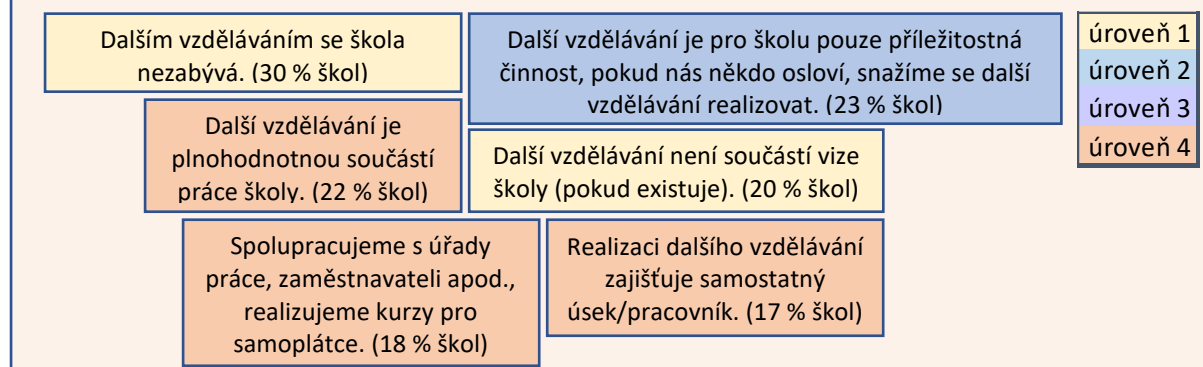
Opatřením, které praktické školy uváděly nejčastěji, je příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání. Souvisí to s nejčastěji vyvíjenou aktivitou praktických škol, tj. dalšího vzdělávání pedagogů. Nicméně této aktivitě přikládají v porovnání s jinými relativně

menší důležitost. V tomto případě tedy dochází k určitému nesouladu. Obdobně je to i s opatřením zlepšit vybavení dílen pro odborný výcvik. Více pozornosti v oblasti dalšího vzdělávání mohou praktické školy věnovat zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce, zajištění většího množství učeben a zlepšení vybavení učeben teoretické výuky. Tato opatření školy zmiňovaly v menší míře, ale přisuzují jim téměř stejnou důležitost jako prioritnímu zajištění financí na kvalitní materiál, jsou tedy určitým potenciálem pro rozvoj škol v této oblasti.

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na praktických školách

Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovily praktické školy

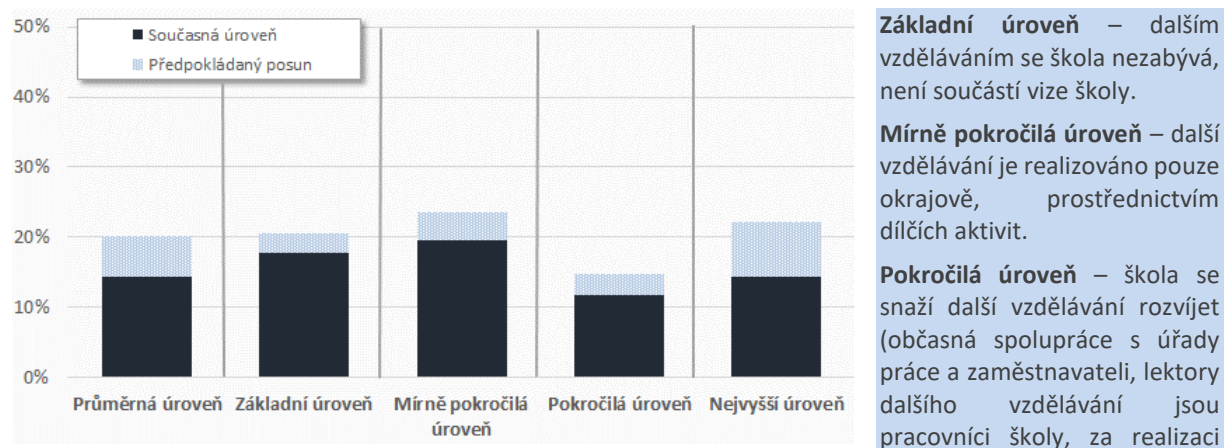
*každé schéma zobrazuje prvních 5-6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolili.

5.7 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ KONZERVATOŘÍ

V rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení realizují konzervatoře v největší míře aktivity, které lze zařadit do mírně pokročilé úrovně (20 %), tj. další vzdělávání se uskutečňuje pouze okrajově prostřednictvím dílčích aktivit. Pro značnou část konzervatoří není další vzdělávání součástí vize školy, jejich aktivity jsou zařazeny do základní úrovně (téměř 18 %). V menší míře vykonávají konzervatoře aktivity patřící do nejvyšší úrovně (14 %), charakteristické systematickým rozvojem oblasti dalšího vzdělávání, kdy další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy. Téměř ve stejné míře se konzervatoře věnují i činnostem náležícím do pokročilé úrovně (13 %), v rámci které se školy snaží o rozvoj dalšího vzdělávání.

Konzervatoře neplánují výraznější posuny u aktivit na všech úrovních. Největší posun lze očekávat u aktivit v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 8 %). Menší posun (o 4 %) lze předpokládat u aktivit spadajících do mírně pokročilé úrovně. V rámci pokročilé úrovně, kdy se konzervatoře snaží další vzdělávání rozvíjet, a to například zajištěním lektorů, by mělo dojít k posunu pouze o 3 %. Také k velice mírnému posunu (o 3 %) by podle vyjádření škol mělo dojít v případě činností spadajících do základní úrovně, kdy další vzdělávání není součástí vize školy.

Graf 90: Současná úroveň rozvoje školy jako centra celoživotního učení a předpokládaný posun

Základní úroveň – dalším vzděláváním se škola nezabývá, není součástí vize školy.

Mírně pokročilá úroveň – další vzdělávání je realizováno pouze okrajově, prostřednictvím dílčích aktivit.

Pokročilá úroveň – škola se snaží další vzdělávání rozvíjet (občasná spolupráce s úřady práce a zaměstnavateli, lektoři dalšího vzdělávání jsou pracovníci školy, za realizaci

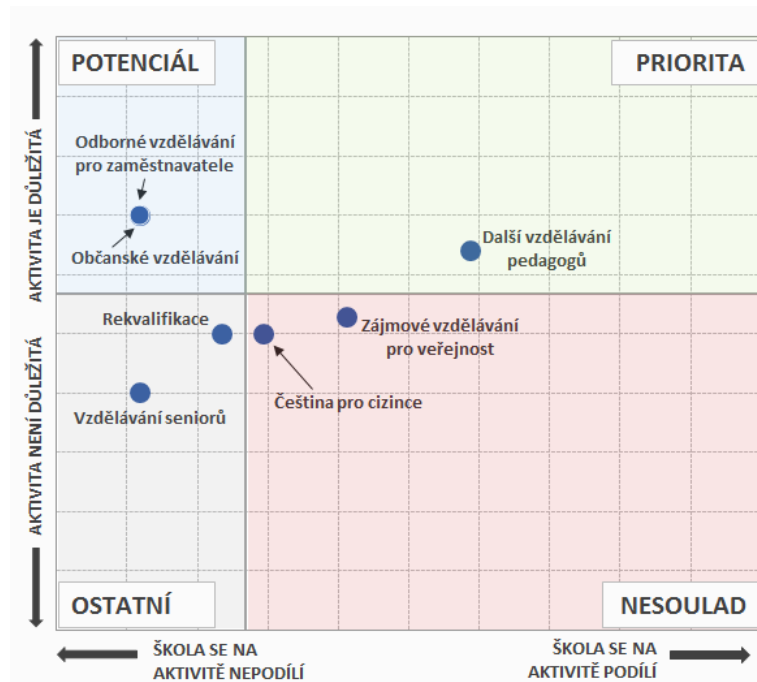
dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona č. 179/2006 Sb.).

Nejvyšší úroveň – další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy a je systematicky rozvíjeno (spolupráce s úřady práce a zaměstnavateli, realizace kurzů pro samoplátce, příprava programů dalšího vzdělávání, škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona č. 179/2006 Sb. a realizuje kurzy, za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, většina lektorů prošla vzděláváním v oblasti lektorských dovedností, realizace zájmového a občanského vzdělávání).

Konzervatoře jsou v oblasti rozvoje jako centra celoživotního učení nejaktivnější ve formě dalšího vzdělávání pedagogů, které realizuje 59 % z nich. Častěji vykonávanou činností je ještě zájmové vzdělávání pro veřejnost v podobě např. uměleckých kurzů (41 %).

Část konzervatoří nabízí i češtinu pro cizince (29 %) a čtvrtina rekvalifikace (24 %). Již pouze v malé míře vykonávají i další aktivity – odborné vzdělávání pro zaměstnavatele, vzdělávání seniorů a občanské vzdělávání (vše 12 %).

Graf 91: Aktivita, na nichž se školy podílejí, a jejich důležitost

Největší část konzervatoří v oblasti dalšího vzdělávání realizuje formou dalšího vzdělávání pedagogů, přičemž této aktivitě přisuzují i značnou důležitost. Je tedy pro ně prioritní činností v této oblasti.

Konzervatoře se dále věnují i zájmovému vzdělávání pro veřejnost a češtině pro cizince, ale v porovnání s ostatními aktivitami pro ně není natolik důležitá. U těchto dvou aktivit je tedy určitý nesoulad v míře vykonávané činnosti a jejich významem pro školy.

Na druhou stranu v odborném vzdělávání pro zaměstnavatele

a občanském vzdělávání jsou konzervatoře méně aktivní, ale považují tyto aktivity za poměrně důležité. Představují tedy aktivity, které jsou pro konzervatoře určitým potenciálem v případném rozvoji dalšího vzdělávání.

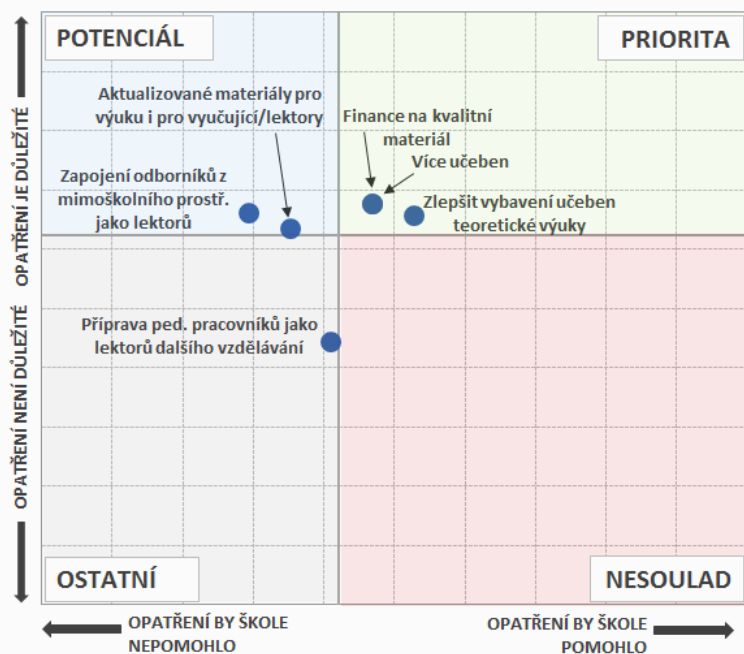
Nejčastěji uváděnými překážkami v oblasti rozvoje dalšího vzdělávání konzervatoří je nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole (41 %), a s tím související nedostatečná propagace dalšího vzdělávání realizovaného školou (35 %). Konzervatoře uvádějí, že o další vzdělávání je malý zájem ze strany dospělých (35 %) i ze strany zaměstnavatelů (24 %).

V realizaci dalšího vzdělávání nacházejí konzervatoře i jiné překážky. Uvádějí malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání, obtíže při tvorbě programů dalšího vzdělávání a nedostatečné vybavení dílen/odborného výcviku (vše 18 %). Občas naráží i na administrativní překážky, z nich nejvíce vyznívá náročná administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací (18 %).

Opatřeními, která by konzervatořím nejvíce pomohla v oblasti dalšího vzdělávání, je zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (53 %) a obecně větší množství učeben (47 %). Další skupinou častěji uváděných opatření je zajištění materiálu potřebného pro další vzdělávání, především zajištění financí na kvalitní materiál (47 %) a aktualizovaných materiálů pro výuku i pro vyučující či lektory (35 %).

Z oblasti personálního zajištění dalšího vzdělávání vidí konzervatoře potřebu přípravy pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (41 %), zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (29 %) a pravidelné práce s autorizovanými osobami, výměny zkušeností, aktualizace jejich vzdělávání apod. (24 %). Čtvrtina konzervatoří uvádí i potřebu zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce.

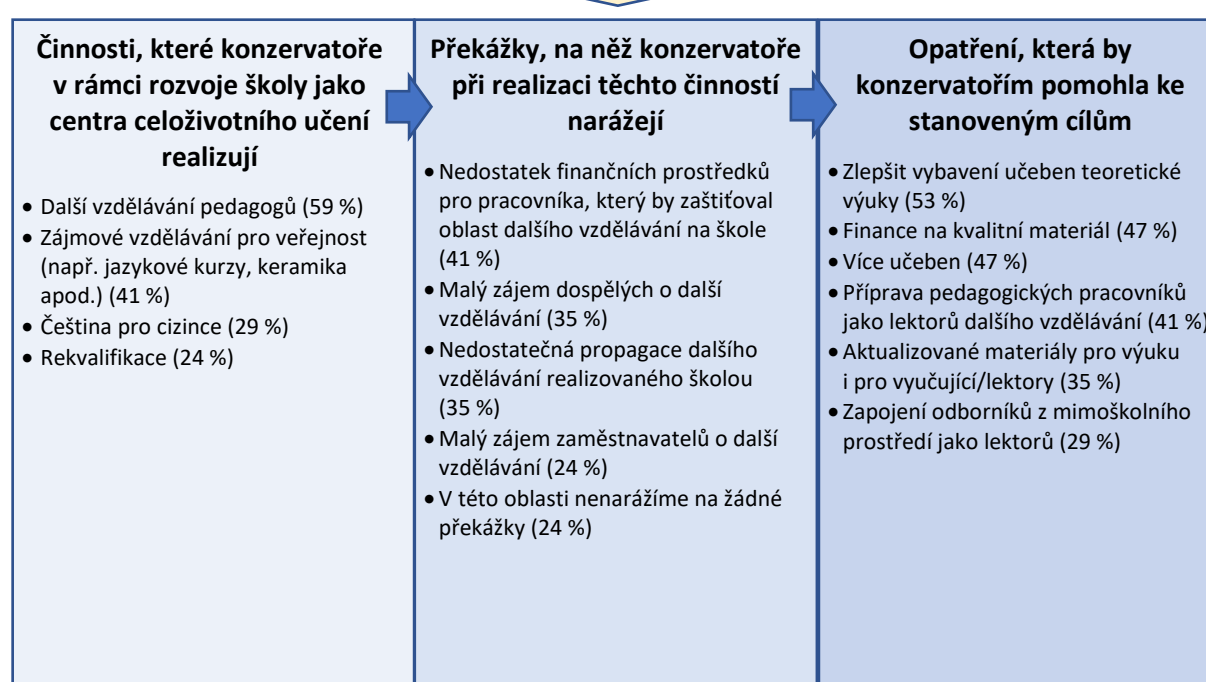
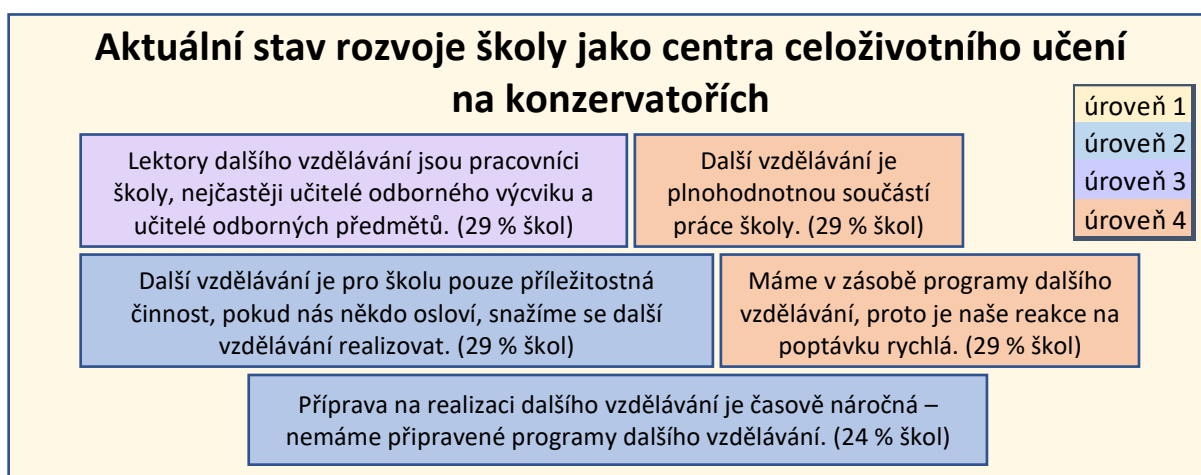
Graf 92: Opatření, která by školám pomohla, a jejich důležitost

a zajištění odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů. Konzervatoře tato opatření sice zmiňovaly v menší míře, ale považují je za poměrně důležité. Mohou na ně tedy navázat v dalším směřování v oblasti rozvoje dalšího vzdělávání.

Nejčastěji uváděná opatření, která by konzervatořím pomohla v rozvoji školy jako centra celoživotního učení, jsou současně i jejich prioritními opatřeními, protože jim konzervatoře současně v porovnání s ostatními přisuzují i největší důležitost. Prioritními opatřeními pro konzervatoře tedy jsou zlepšení vybavení učeben teoretické výuky, větší množství učeben a zajištění financí na kvalitní materiál.

Určitý potenciál v rozvoji konzervatoří v oblasti dalšího vzdělávání představují aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující či lektory

*každé schéma zobrazuje prvních 4-6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
 Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolili.

6 ROZVOJ KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ

Podle definice Evropské sítě politik celoživotního poradenství (ELGPN) je kariérové poradenství „Interakcí mezi kariérovým poradcem a jednotlivcem. Individuální nebo skupinový proces poradenství ve vzdělávání, zaměstnání a v rozhodování při přechodech a také při zvládání reakcí na změny po celou dobu života s důrazem na posilování sebeuvědomění, porozumění a usnadňování směřování k uspokojivému a smysluplnému životu a zaměstnání.“

Tato tematická oblast se soustředí na poradenství ve středním a vyšším odborném školství. Od rozvoje kariérového poradenství ve středním školství si lze slibovat **snížení nezaměstnanosti absolventů, snížení počtu předčasných odchodů ze vzdělávání** a naopak **vyšší množství žáků, kteří se budou vzdělávat i po úspěšném absolvování aktuálního vzdělávání** a kteří se budou **schopni snáze adaptovat na změny pracovního trhu v průběhu celé své životní-profesní dráhy**.

Kariérové poradenství ve škole by ve své optimální podobě mělo mít svého **koordinátora kariérového poradenství** (koordinace podpůrných služeb, které škola svým žákům poskytuje). Nemělo by však být vykonáváno jen tímto jediným pracovníkem, ale podílet by se na něm měli **všichni pracovníci školy. Posláním školy je připravit mladého člověka na život, a tedy i na jeho kariérovou dráhu**. Kariérové poradenství by proto mělo být **provázáno s celou vzdělávací a výchovnou činností školy**. Vedle **obsahu jednotlivých vyučovacích předmětů**, kde by se žáci měli mj. dozvídat, jak konkrétní znalosti, dovednosti, postoje či návyky využijí v pracovním životě, se jedná **zejména o rozvoj klíčových kompetencí, které jsou základem pro osobní rozvoj žáků, jejich aktivního zapojení do společnosti a uplatnění v životě. Osobní rozvoj žáků je nedílnou součástí kariérového poradenství** - se znalostí svých silných stránek a schopností reflexe těch slabých se žák může např. daleko **snáz rozhodovat o svém profesním zaměření** a daleko **snáz se bude adaptovat na pracovní trh a změny**, které v posledních letech přináší. Některé školy již dnes nenabízí kariérové poradenství pouze svým žákům, ale i širší veřejnosti.

Je zřejmé, že cesta k optimálnímu pojetí kariérového poradenství je v současných podmínkách pro většinu škol dlouhá a náročná. Lze ji však zvládat postupně a dosahovat takové úrovně, která je pro školu v daném časovém období realistická.

Na úrovni středních škol lze odlišit tři oblasti rozvoje kariérového poradenství:

- **Kurikulární oblast**, kde žáci dostávají užitečné informace či absolvují praktická cvičení v rámci běžné výuky (např. průřezové téma Člověk a svět práce).
- **Oblast interních služeb kariérového poradenství**, kde žáci školy mohou navštěvovat skupinové či individuální poradenství, pro které byl vyčleněn prostor a které poskytuje adekvátně vzdělaná osoba.
- **Oblast externích služeb kariérového poradenství**, kde škola organizuje návštěvy jiných poradenských pracovišť (např. PPP, IPS ÚP) nebo si škola platí služby, které by jinak měla problém zajistit (např. sběr a vyhodnocení psychometrických dat).

Obecně lze říci, že kariérové poradenství ve středním školství se realizuje prostřednictvím několika forem, které by v optimálním případě měly být propojené a vzájemně se doplňovat:

- **Diagnostika a sebepoznání**: Poradce (případně jiný specialista) pomáhá klientovi uvědomit si jeho charakteristiky (zájmy, předpoklady, limity). Využívá přitom různé diagnostické metody a prostředky (rozhovor, zájmové dotazníky, osobnostní testy, výkonové testy, projekční metody aj.).
- **Vzdělávání**: Klient (žák, student) si osvojuje kompetence vedoucí k jeho osobnímu rozvoji - schopnost **identifikovat** a vyhodnocovat dostupné informační zdroje a poradenské služby, schopnost rozhodovat se, plánovat svou **kariérovou** dráhu, schopnost komunikovat (návčik

přijímacího pohovoru apod.), schopnost adaptovat se na změny v průběhu své vzdělávací či pracovní dráhy apod.

- **Poskytování informací:** Klient (žák, student) dostává nabídku informací. Poradce mu buď podá konkrétní informace na základě jeho dotazu, nebo mu doporučí určité informační zdroje.
- **Komplexní poradenství:** Poradce poskytuje klientovi komplexní poradenskou podporu v návaznosti na jeho konkrétní situaci a potřeby. Možnosti by mu měly být předkládány tak, aby se na jejich základě dokázal klient sám rozhodovat. Součástí komplexního poradenství přitom jsou i všechny tři výše uvedené formy, v míře a úrovni odpovídající situaci a potřebám klienta.

Hlavní zjištění

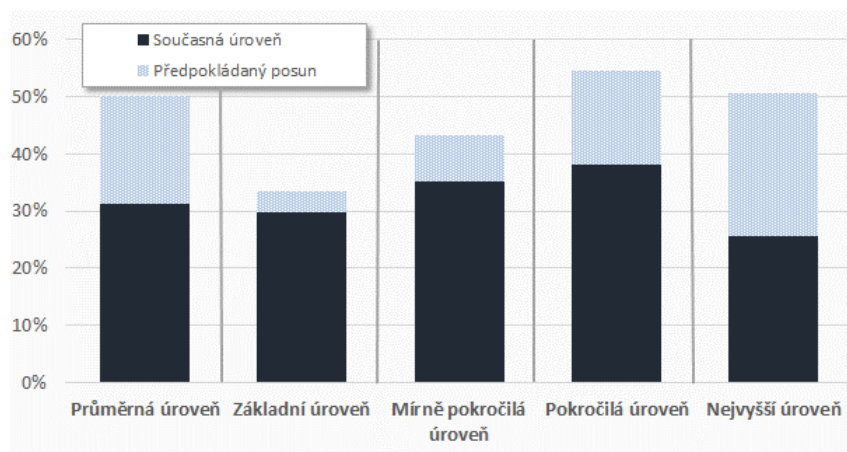
- V rámci rozvoje kariérového poradenství vykonávají všechny typy středních a vyšších odborných škol s výjimkou konzervatoří nejčastěji činnosti, jež je možné zařadit do pokročilé úrovně, pro kterou je typické komplexní pojetí kariérového poradenství s prvky prevence předčasných odchodů, nebo do mírně pokročilé úrovně, v rámci které se školy snaží o další rozvoj kariérového poradenství. Konzervatoře pak vykonávají především činnosti, které lze zařadit do základní úrovně, kdy je kariérové poradenství realizováno pouze ve své základní podobě. V případě všech typů škol lze nejvýraznější posun očekávat v rámci nejvyšší úrovně. Školy tedy plánují rozvoj především směrem k vytvoření interního systému kariérového poradenství a hlubšímu rozvoji této oblasti prostřednictvím dalších dílčích činností.
- Střední a vyšší odborné školy se s výjimkou konzervatoří v rámci rozvoje kariérového poradenství v převážné většině zaměřují především na organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků. Častou aktivitou škol v ČR je ale také spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (s výjimkou praktických škol), podpora žáků se zdravotním a/nebo sociálním znevýhodněním (platí zejména pro praktické školy a SOU) nebo realizace odborného výcviku či praxe v reálném pracovním prostředí, na kterou se zaměřují především SOU, SOŠ a VOŠ, ale ve větší míře také konzervatoře. Vyšší odborné školy a konzervatoře se ve velké míře věnují také zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy a gymnázia poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky.
- Střední a vyšší odborné školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s nedostatečnými finančními prostředky pro zajištění kariérového poradenství (především SOU, SOŠ, gymnázia a VOŠ) a malým zájmem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (všechny typy škol s výjimkou konzervatoří). Jako značně problematická se ukazuje rovněž absence pozice samostatného kariérového poradce či nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství. Především praktické školy se pak ve velké míře potýkají také s malým zájmem ze strany zaměstnavatelů.
- Opatřením, které by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohlo v realizaci zvolených cílů, je získání finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. Významnou oblastí podpory rozvoje kariérového poradenství je také spolupráce se zaměstnavateli, ať už se jedná o možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i ZŠ (zejména SOU, SOŠ, VOŠ a praktické školy), zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (zejména SOU, SOŠ, VOŠ, praktické školy, konzervatoře), či do výuky i mimo učební aktivity (zejména SOU, SOŠ, VOŠ a do jisté míry konzervatoře). Za důležité považují školy také vytvoření odpovídající časové dotace pro poskytování kariérového poradenství a v o něco menší míře také vytvoření pozice samostatného kariérového poradce. Především pro gymnázia a dále také pro VOŠ a konzervatoře je pro školy významný také rozvoj spolupráce s VŠ. Mimo výše zmíněné by školám v rozvoji kariérového poradenství pomohlo také zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství či podpora systematické spolupráce s personalisty podniků (platí pro všechny typy škol s výjimkou gymnázií a praktických škol).

6.1 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ ŠKOL V ČR

V rámci kariérového poradenství jsou podíly aktivit realizovaných středními a vyššími odbornými školami v rámci jednotlivých úrovní relativně vyrovnané. Školy nejčastěji vykonávají činnosti, jež je možné zařadit do pokročilé úrovně (38 %), pro kterou je typické komplexní pojetí kariérového poradenství s prvky prevence předčasných odchodů, nebo do mírně pokročilé úrovně (35 %), v rámci které se školy snaží o další rozvoj kariérového poradenství. V rámci základní úrovně, ve které školy realizují kariérové poradenství pouze v základní podobě, vykonávají střední a vyšší odborné školy třetinu činností (30 %). Nejmenší podíl aktivit (26 %) je školami vykonáván v rámci nejvyšší úrovně, charakteristické vytvořením interním systémem kariérového poradenství a rozvíjením této oblasti prostřednictvím dalších dílčích činností.

Školy nejčastěji plánují rozvoj aktivit na nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 25 %). O něco méně výrazný posun (o 19 %) lze předpokládat u činností spadajících do pokročilé úrovně. V rámci mírně pokročilé úrovně by dle odpovědí škol měl být do budoucna zaznamenán posun o 8 % a jen k velice nízkému posunu (o 4 %) by podle vyjádření škol mělo dojít v případě činností vázaných na základní úroveň.

Graf 93: Současná úroveň rozvoje kariérového poradenství a předpokládaný posun

Základní úroveň – kariérové poradenství je realizováno pouze ve své základní podobě, škola nemá komplexní pojetí výuky pro realizaci vzdělávací oblasti či průřezového tématu Člověk a svět práce.

Mírně pokročilá úroveň – škola se snaží oblast kariérového poradenství dále rozvíjet a problematiku propojovat s výukou dalších předmětů, kariérové poradenství se omezuje na žáky, kteří

potřebují změnit obor.

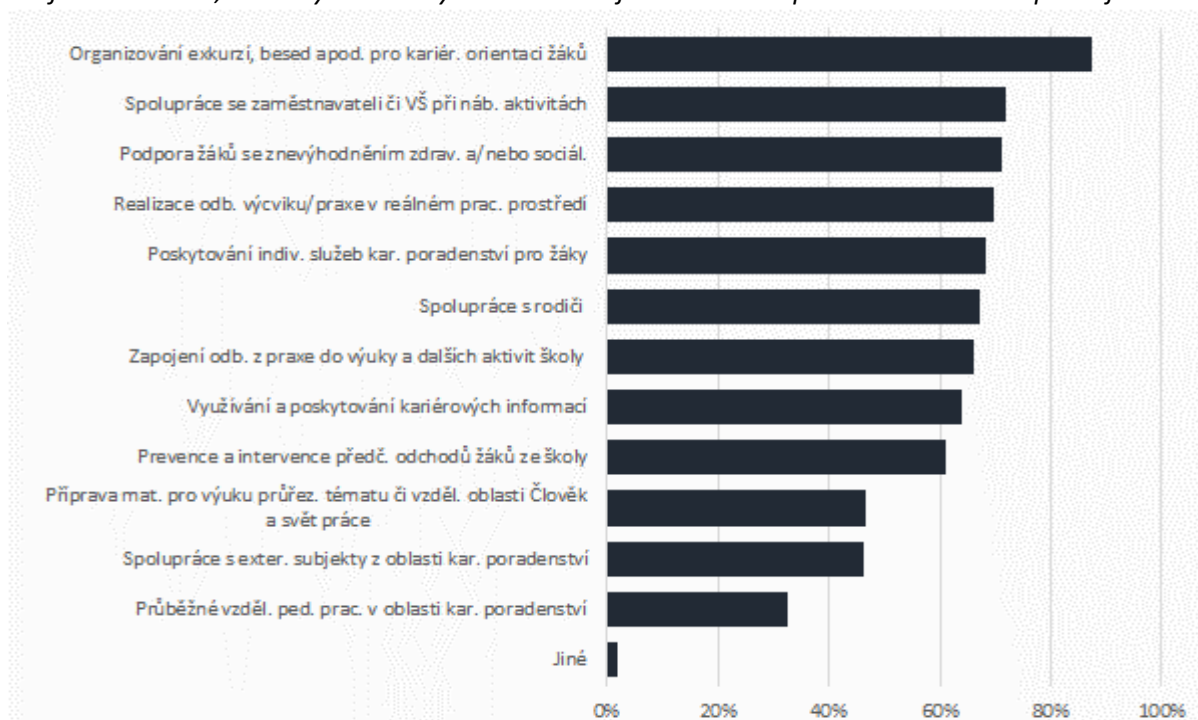
Pokročilá úroveň – škola má zpracované komplexní pojetí kariérového poradenství, služby kariérového poradenství obsahují prvky prevence předčasných odchodů, školy v rámci této oblasti příležitostně spolupracují s externími odborníky a sociálními partnery, kariérové poradenství je využíváno především vyššími ročníky, pozornost je věnována žákům se speciálními vzdělávacími potřebami.

Nejvyšší úroveň – škola má interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni také externí pracovníci, oblast kariérového poradenství je rozvíjena dalšími činnostmi (pozice kariérového a výchovného poradce jsou oddělené, škola systematicky sleduje předčasné odchody ze vzdělávání a s výsledky cíleně pracuje, nabízí poradenství všem žákům, výuka je zaměřena na utváření pozitivního vztahu k profesi či dalšímu studiu).

Střední a vyšší odborné školy v České republice se v rámci rozvoje kariérového poradenství v převážné většině zaměřují především na organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (87 %). Častá je ale také spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (72 %), podpora žáků se zdravotním a/nebo sociálním znevýhodněním (71 %) nebo realizace odborného výcviku či praxe v reálném pracovním prostředí (70 %). Školy také poměrně často poskytují individuální služby kariérového poradenství pro žáky (68 %), spolupracují s rodiči (představení profese rodičů ve škole, řešení předčasných odchodů ze školy, 67 %) nebo zapojují odborníky z praxe do výuky a dalších aktivit (66 %). Dále školy ve větší míře využívají a poskytují kariérové informace (64 %) a zaměřují se na prevenci a intervenci předčasných odchodů žáků ze školy (61 %). Na druhou stranu se školy v nejmenší míře věnují průběžnému vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti kariérového poradenství

(33 %). Jako méně častou lze označit také spolupráci škol s externími subjekty z oblasti kariérového poradenství (46 %) či přípravu materiálů pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (47 %).

Graf 94: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje kariérového poradenství aktivně podílejí

V souvislosti s rozvojem kariérového poradenství narážejí střední a vyšší odborné školy jednoznačně nejčastěji na nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství (55 %) a na malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (50 %). Jako značně problematická se ukazuje rovněž absence pozice samostatného kariérového poradce či nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (shodně 39 %).

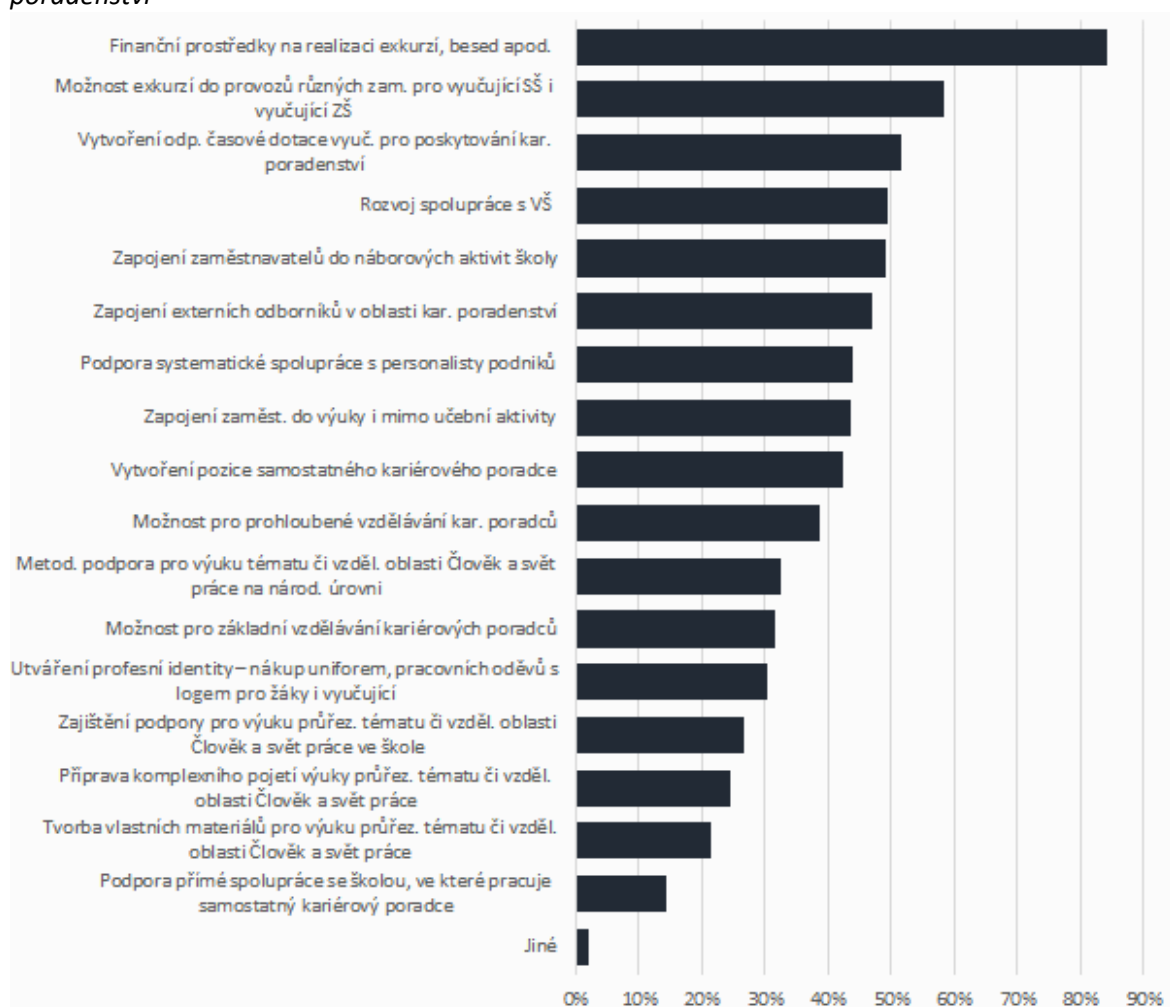
Graf 95: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje kariérového poradenství

Střední odborné a vyšší školy se dále poměrně často potýkají také s malým zájmem o kariérové poradenství ze strany zaměstnavatelů (36 %). Za již relativně méně časté překážky lze označit nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství (29 %) či nedostačující možnosti pro zajištění externího kariérového poradenství (23 %) a dále také nedostatečné vzdělání kariérových (výchovných) poradců (21 %) či nedostatek příležitostí pro jejich vzdělávání (23 %). Za spíše marginální problémy lze označit nedostatečnou podporu oblasti kariérové orientace ve škole (9 %), resp. nedostatečnou podporu ze strany zřizovatele (13 %). Je třeba zmínit i skutečnost, že nezanedbatelný podíl škol (10 %) na žádné překážky v rámci rozvoje kariérového poradenství nenaráží.

Jednoznačně nejčastěji zmiňovaným opatřením, které by školám pomohlo v rozvoji kariérového poradenství, je získání finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. (84 %). Významnou oblastí podpory rozvoje kariérového poradenství je spolupráce se zaměstnavateli, ať už se jedná o možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i ZŠ (58 %), zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (49 %) či do výuky i mimo učební aktivity (44 %). Za důležité považují školy také vytvoření odpovídající časové dotace pro poskytování kariérového poradenství (52 %), v o něco menší míře také vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (42 %). Významný je pro školy také rozvoj spolupráce s VŠ (50 %), zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (47 %) či podpora systematické spolupráce s personalisty podniků (44 %).

Graf 96: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje kariérového poradenství

Možnost pro prohloubené (39 %) nebo základní vzdělávání kariérových poradců (31 %) patří mezi méně často zmiňovaná opatření. Ještě o něco méně frekventovaná jsou opatření dotýkající se

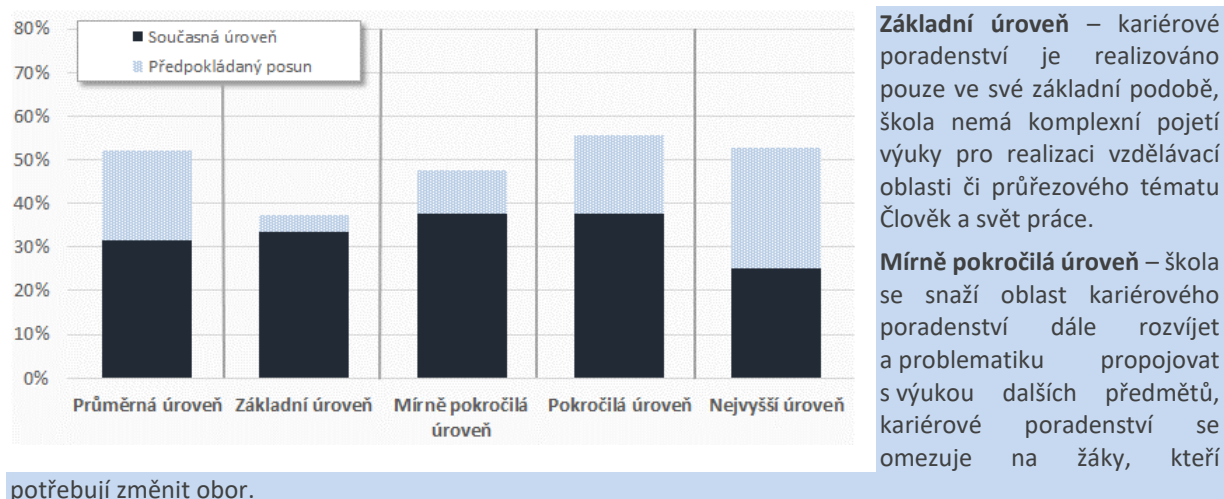
průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce, ať už se jedná o metodickou podporu (33 %) či zajištění podpory pro výuku (27 %), přípravu komplexního pojetí výuky (24 %) nebo tvorbu vlastních výukových materiálů pro výuku (21 %). Nejméně často zmiňovaným opatřením, které by pomohlo školám v rozvoji kariérového poradenství, je podpora přímé spolupráce se školou, v níž pracuje samostatný kariérový poradce (14 %).

6.2 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ SOU

V rámci kariérového poradenství jsou podíly činností realizovaných středními odbornými učiteli v jednotlivých úrovních relativně vyrovnané, určitou výjimku tvoří nejvyšší úroveň, kde je podíl vykonávaných aktivit nižší. Střední odborná učiliště nejčastěji vykonávají činnosti, jež je možné zařadit do mírně pokročilé úrovně (38 %), v jejímž rámci se školy snaží o další rozvoj kariérového poradenství, nebo do pokročilé úrovně (38 %), pro kterou je typické komplexní pojetí kariérového poradenství s prvky prevence předčasných odchodů. O něco méně se střední odborná učiliště věnují činnostem spadajícím do základní úrovně (33 %), ve které školy realizují kariérové poradenství pouze v základní podobě. Nejmenší podíl aktivit (25 %) je vykonáván v rámci nejvyšší úrovně, charakteristické vytvořením interním systémem kariérového poradenství a rozvíjením této oblasti prostřednictvím dalších dílčích činností.

Největší posun lze očekávat v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 27 %). O něco méně výrazný posun (o 18 %) lze předpokládat u aktivit spadajících do pokročilé úrovně. V rámci mírně pokročilé úrovně by mělo dojít k posunu o 8 % a jen k velice mírnému posunu (o 4 %) by podle vyjádření škol mělo dojít v případě činností spadajících do základní úrovně. Střední odborná učiliště tedy plánují rozvoj především směrem k vytvoření interního systému kariérového poradenství a hlubšímu rozvoji této oblasti prostřednictvím dalších dílčích činností.

Graf 97: Současná úroveň rozvoje kariérového poradenství a předpokládaný posun

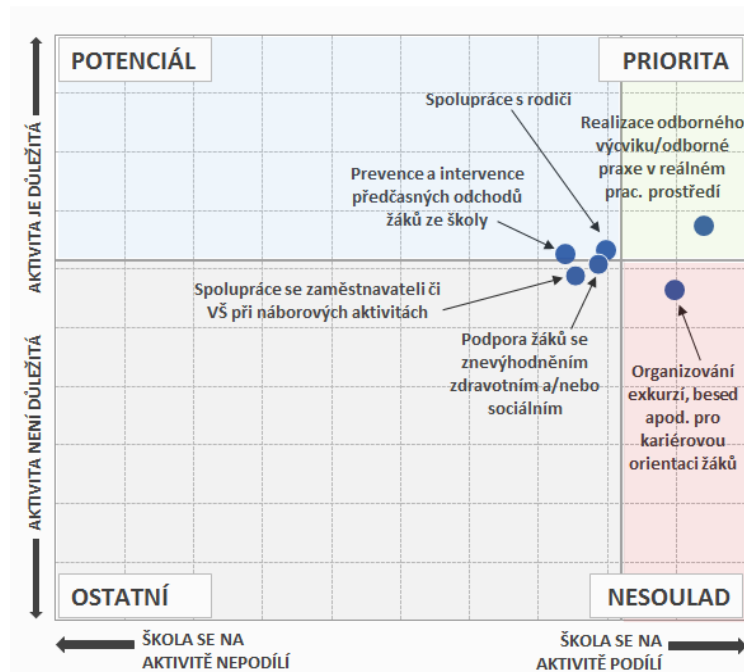
Pokročilá úroveň – škola má zpracované komplexní pojetí kariérového poradenství, služby kariérového poradenství obsahují prvky prevence předčasných odchodů, školy v rámci této oblasti příležitostně spolupracují s externími odborníky a sociálními partnery, kariérové poradenství je využíváno především vyššími ročníky, pozornost je věnována žákům se speciálními vzdělávacími potřebami.

Nejvyšší úroveň – škola má interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni také externí pracovníci, oblast kariérového poradenství je rozvíjena dalšími činnostmi (pozice kariérového a výchovného poradce jsou oddělené, škola systematicky sleduje předčasné odchody ze vzdělávání a s výsledky cíleně pracuje, nabízí poradenství všem žákům, výuka je zaměřena na utváření pozitivního vztahu k profesi či dalšímu studiu).

Pokud jde o aktivity, na nichž se školy podílí, střední odborná učiliště se v rámci rozvoje kariérového poradenství v drtivé většině zaměřují na realizaci odborného výcviku či odborné praxe v reálném pracovním prostředí (94 %) a na organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (90 %). V hojné míře také spolupracují s rodiči (80 %) a podporují žáky se sociálním a/nebo zdravotním znevýhodněním (79 %). Školy se dále věnují spolupráci se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (75 %), prevenci a intervenci předčasných odchodů žáků ze školy (74 %) nebo zapojují odborníky z praxe do výuky a dalších aktivit školy (72 %). V menší míře pak střední odborná učiliště poskytují individuální služby kariérového poradenství pro žáky (66 %) nebo obecně využívají a poskytují kariérové informace (60 %).

Relativně nejméně se střední odborná učiliště věnují průběžnému vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti kariérového poradenství (34 %), spolupráci s externími subjekty z oblasti kariérového poradenství (49 %) či přípravě materiálů pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (50 %).

Graf 98: Aktivita, na nichž se školy podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností v oblasti rozvoje kariérového poradenství představuje hlavní prioritu středních odborných učilišť realizace odborného výcviku či praxe v reálném pracovním prostředí. Tuto aktivitu zmiňovaly školy nejčastěji a zároveň ji považují za velmi důležitou.

Určitým potenciálem středních odborných učilišť je jednak spolupráce s rodiči, jednak prevence a intervence předčasných odchodů žáků ze školy. Tyto činnosti pokládají školy za relativně důležité, nicméně se na nich podílejí spíše v menší míře.

Střední odborná učiliště také organizují exkurze, besedy apod. pro kariérovou orientaci žáků, nicméně této aktivitě přiřazují v porovnání s jinými menší důležitost. V tomto případě tedy dochází k jistému nesouladu mezi realizací aktivity a její důležitostí.

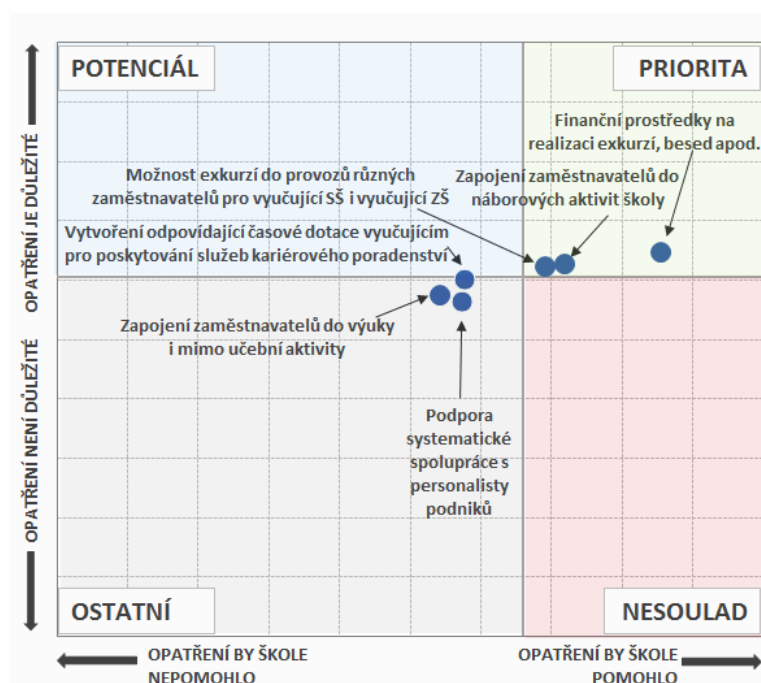
Při rozvoji kariérového poradenství narážejí střední odborná učiliště nejčastěji na malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (67 %) a na nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole (62 %). Také se potýkají s absencí pozice samotného kariérového poradce (45 %), s nízkou časovou dotací poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (44 %) či s malým zájmem ze strany zaměstnavatelů (40 %). Pouze v malé míře se školy potýkají s nedostatečnou podporou oblasti kariérové orientace ve škole (13 %) či s nedostatečnou podporou ze strany zřizovatele (17 %).

Pokud jde o opatření, která by školám pomohla v rozvoji kariérového poradenství, jednoznačně nejčastěji zmiňují střední odborná učiliště získání finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. (86 %). Školy dále zdůrazňují oblast spolupráce se zaměstnavateli, ať už se jedná o zapojení

zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (72 %), možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (69 %), podporu systematické spolupráce s personalisty podniků (57 %) či zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity (54 %). Relativně často střední odborná učiliště zmiňují rovněž opatření, která se vztahují k personálnímu a časovému zajištění kariérového poradenství na škole. Jedná se především o vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (58 %), zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (51 %) či vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (50 %).

Spíše ojediněle uvádějí střední odborná učiliště potřebu podpory přímé spolupráce se školou, ve které pracuje samostatný kariérový poradce (18 %). Relativně méně často jsou také zmiňována opatření dotýkající se průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce, ať už jde o tvorbu vlastních výukových materiálů (26 %), přípravu komplexního pojetí výuky (28 %) či zajištění podpory pro výuku (30 %).

Graf 99: Opatření, která by školám pomohla, a jejich důležitost

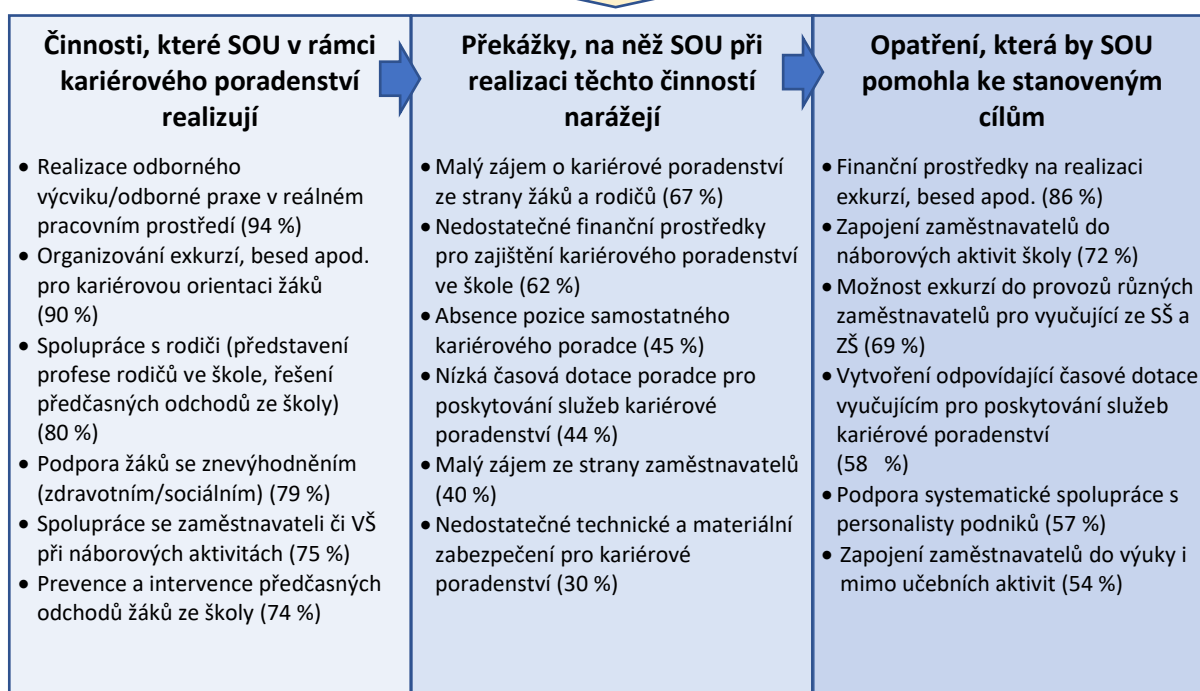
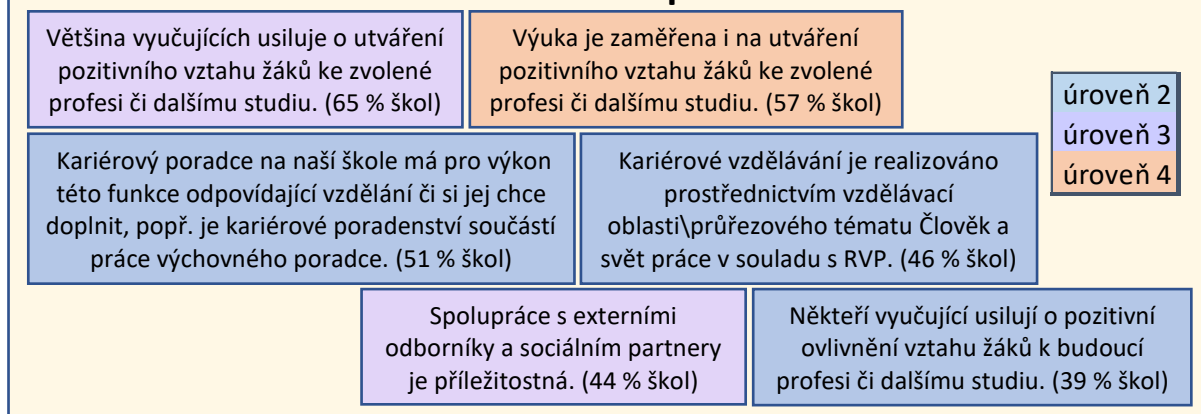
i základních škol.

Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření na podporu rozvoje kariérového poradenství představuje největší prioritu středních odborných učilišť zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. Toto opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň je pro ně v porovnání s ostatními nejdůležitější.

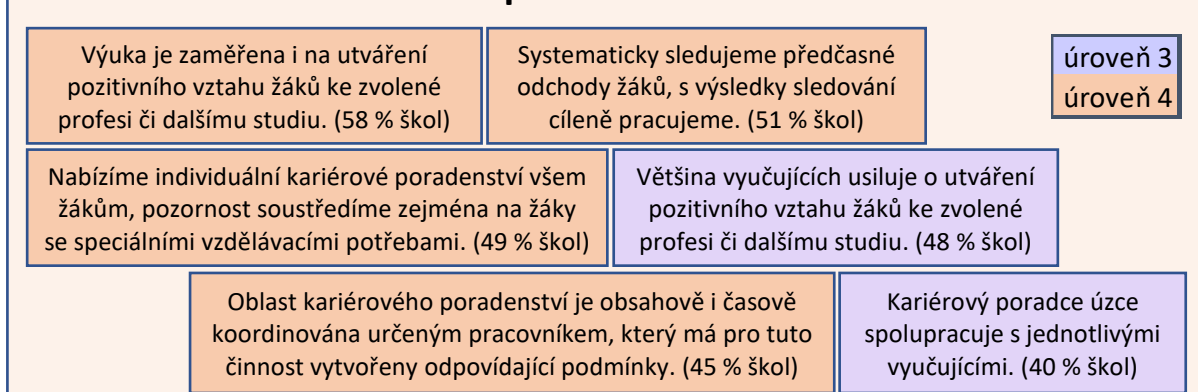
Mezi další opatření, která by školám pomohla a jsou pro ně nadprůměrně důležitá, patří jednak zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy, jednak možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů, a to jak pro vyučující středních, tak

Mezi opatření, jejichž důležitost je relativně nižší než v případě prioritních opatření, která jsou zároveň školami zmiňována méně často, lze zařadit vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství, zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity nebo podporu systematické spolupráce s personalisty podniků.

Aktuální stav kariérového poradenství na SOU

Cíle, které si SOU stanovila v rámci rozvoje kariérového poradenství

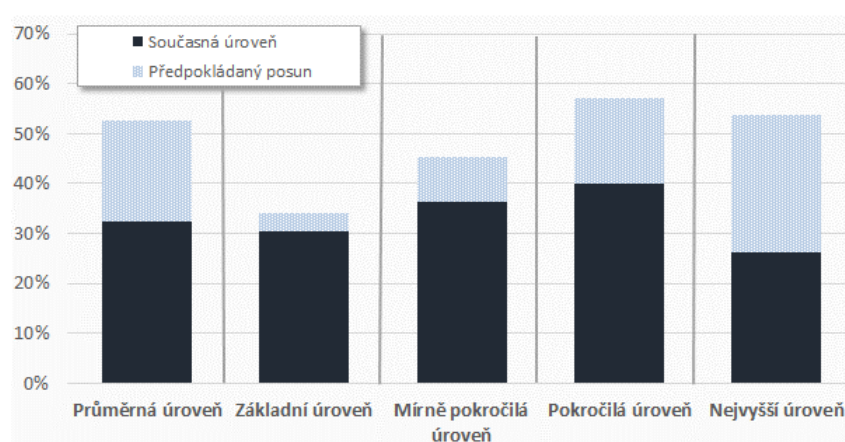
*každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolili.

6.3 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ SOŠ

V rámci kariérového poradenství realizují střední odborné školy nejčastěji činnosti, jež lze zařadit do pokročilé úrovně (40 %), pro kterou je typické komplexní pojetí kariérového poradenství s prvky prevence předčasných odchodů, nebo do mírně pokročilé úrovně (36 %), v rámci které se školy snaží o další rozvoj kariérového poradenství. O něco méně se střední odborné školy věnují činnostem spadajícím do základní úrovně (30 %), ve které realizují kariérové poradenství pouze v základní podobě. Nejmenší podíl aktivit (26 %) je vykonáván v rámci nejvyšší úrovně, charakteristické vytvořeným interním systémem kariérového poradenství a rozvíjením této oblasti prostřednictvím dalších dílčích činností.

Největší posun lze očekávat v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 27 %). O něco méně výrazný posun (o 17 %) lze předpokládat u aktivit spadajících do pokročilé úrovně. V rámci mírně pokročilé úrovně by mělo podle odpovědí škol dojít k posunu o 9 % a jen k velice mírnému posunu (o 4 %) by podle vyjádření škol mělo dojít v případě činností vázaných na základní úroveň. Střední odborné školy tedy plánují rozvoj především směrem k vytvoření interního systému kariérového poradenství a hlubšímu rozvoji této oblasti prostřednictvím dalších dílčích činností.

Graf 100: Současná úroveň rozvoje kariérového poradenství a předpokládaný posun

Základní úroveň – kariérové poradenství je realizováno pouze ve své základní podobě, škola nemá komplexní pojetí výuky pro realizaci vzdělávací oblasti či průřezového tématu Člověk a svět práce.

Mírně pokročilá úroveň – škola se snaží oblast kariérového poradenství dále rozvíjet a problematiku propojovat s výukou dalších předmětů, kariérové poradenství se omezuje na žáky, kteří

potřebují změnit obor.

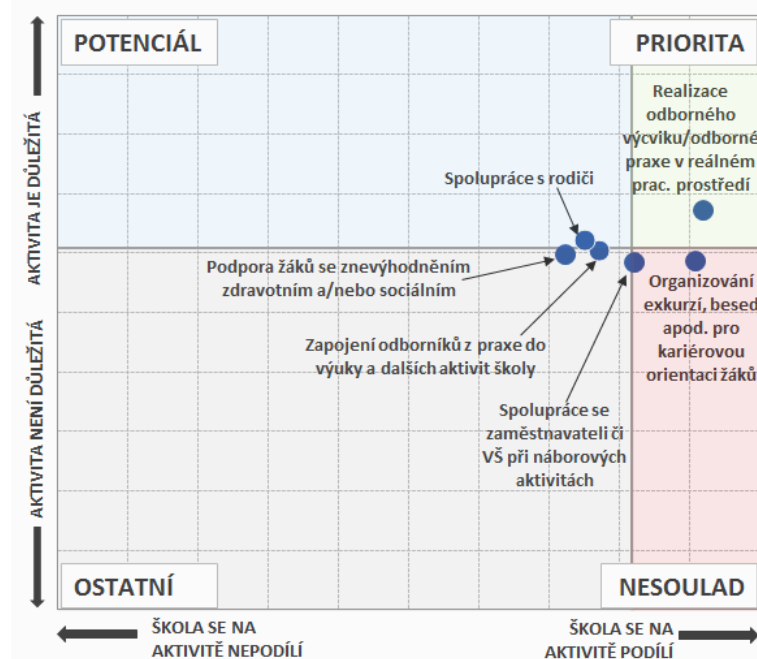
Pokročilá úroveň – škola má zpracované komplexní pojetí kariérového poradenství, služby kariérového poradenství obsahují prvky prevence předčasných odchodů, školy v rámci této oblasti příležitostně spolupracují s externími odborníky a sociálními partnery, kariérové poradenství je využíváno především vyššími ročníky, pozornost je věnována žákům se speciálními vzdělávacími potřebami.

Nejvyšší úroveň – škola má interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni také externí pracovníci, oblast kariérového poradenství je rozvíjena dalšími činnostmi (pozice kariérového a výchovného poradce jsou oddělené, škola systematicky sleduje předčasné odchody ze vzdělávání a s výsledky cíleně pracuje, nabízí poradenství všem žákům, výuka je zaměřena na utváření pozitivního vztahu k profesi či dalšímu studiu).

Pokud jde o aktivity, na nichž se školy podílí, střední odborné školy se v rámci rozvoje kariérového poradenství v drtivé většině zaměřují na realizaci odborného výcviku/odborné praxe v reálném pracovním prostředí (92 %) či organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (91 %). V hojné míře také spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (82 %), dále se snaží zapojovat odborníky z praxe do výuky a dalších aktivit školy (77 %), spolupracují s rodiči (75 %) a věnují se podpoře žáků se zdravotním a/nebo sociálním znevýhodněním (72 %). Školy rovněž poskytují individuální služby kariérového poradenství pro žáky (69 %), resp. se věnují obecnému využívání a poskytování kariérových informací (65 %). V neposlední řadě se zaměřují na prevenci a intervenci

predčasných odchodů žáků ze školy (67 %). Relativně nejméně se střední odborné školy věnují průběžnému vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti kariérového poradenství (34 %).

Graf 101: Aktivita, na nichž se školy podílí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností v oblasti rozvoje kariérového poradenství představuje hlavní prioritu středních odborných škol realizace odborného výcviku či praxe v reálném pracovním prostředí. Tuto aktivitu realizuje největší množství škol a zároveň je pro ně v porovnání s ostatními velmi důležitá.

Jako určitý potenciál lze označit spolupráci s rodiči. Této činnosti přikládají školy relativně značnou důležitost, nicméně se na ní podílejí spíše v menší míře.

Střední odborné školy také organizují exkurze, besedy apod.

pro kariérovou orientaci žáků a věnují se spolupráci se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách, nicméně těmto aktivitám přikládají v porovnání s jinými relativně menší důležitost. V této činnosti tedy může být spatřován jistý nesoulad mezi realizací aktivit a jejich významem pro školy.

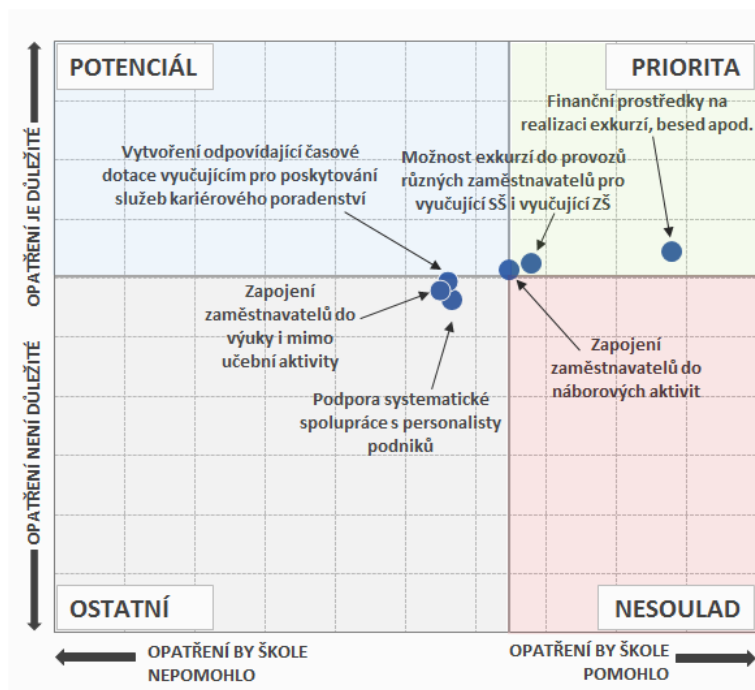
Střední odborné školy při rozvoji kariérového poradenství nejčastěji narážejí na nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole (60 %) a na malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (58 %). Mezi další poměrně často zmiňované překážky patří absence pozice samostatného kariérového poradce (44 %), nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (43 %) a malý zájem ze strany zaměstnavatelů (41 %).

V relativně menší míře si střední odborné školy stěžují na nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství (32 %), nedostačující možnosti pro zajištění externího kariérového poradenství (27 %), nedostatečné vzdělání kariérových (výchovných) poradců (24 %) či nedostatek příležitostí pro jejich vzdělávání (27 %). V nejmenší míře narážejí SOŠ na nedostatečnou podporu oblasti kariérové orientace ve škole (12 %) a na nedostatečnou podporu ze strany zřizovatele (15 %). Méně, 8 % dotázaných škol, na žádné překážky v této oblasti nenaráží.

Pokud jde o opatření, která by školám pomohla v rozvoji kariérového poradenství, jednoznačně nejčastěji střední odborné školy zmiňují získání finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. (88 %). Dále zdůrazňují i možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (68 %) či zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (65 %). Z oblasti spolupráce se zaměstnavateli školy zmiňují také podporu systematické spolupráce s personalisty podniků (57 %) či zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity (55 %). Více než v polovině případů by školy uvítaly rovněž vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (56 %) či zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (50 %). Naopak nejméně často školy uvádějí podporu přímé spolupráce se školou, ve které pracuje samostatný kariérový poradce (17 %), tvorbu vlastních materiálů pro výuku průřezového tématu či vzdělávací

oblasti Člověk a svět práce (22 %) či přípravu komplexního pojetí výuky průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce a zajištění podpory pro jeho výuku ve škole (shodně 26 %).

Graf 102: Opatření, která by školám pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření na podporu rozvoje kariérového poradenství představuje největší prioritu středních odborných škol zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. Toto opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň mu ve srovnání s ostatními přiřkládají nejvyšší důležitost.

Mezi další opatření, která by školám pomohla a jsou pro ně důležitá, patří jednak možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů, a to jak pro vyučující středních, tak i základních škol, jednak zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy. Tato opatření by

pomohla většímu množství škol a jsou pro ně ve srovnání s ostatními nadprůměrně důležitá.

Aktuální stav kariérového poradenství na SOŠ

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (66 % škol)

Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (59 % škol)

úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Kariérový poradce na naší škole má pro výkon této funkce odpovídající vzdělání či si jej chce doplnit, popř. je kariérové poradenství součástí práce výchovného poradce. (57 %)

Spolupráce s externími odborníky a sociálními partnery je příležitostná. (48 % škol)

Kariérové vzdělávání je realizováno prostřednictvím vzdělávací oblasti/průřezového tématu Člověk a svět práce v souladu s RVP. (44 %)

Individuální i skupinové kariérové poradenství je využíváno nejčastěji žáky vyšších ročníků, pozornost je věnována zejména žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. (41 % škol)

Činnosti, které SOŠ v rámci kariérového poradenství realizují

- Realizace odborného výcviku/odborné praxe v reálném pracovním prostředí (92 %)
- Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (91 %)
- Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (82 %)
- Zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy (77 %)
- Spolupráce s rodiči (představení profese rodičů ve škole, řešení předčasných odchodů ze školy) (75 %)
- Podpora žáků se znevýhodněním (zdravotním/sociálním) (72 %)

Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole (60 %)
- Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (58 %)
- Absence pozice samostatného kariérového poradce (44 %)
- Nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (43 %)
- Malý zájem ze strany zaměstnavatelů (41 %)
- Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství (32 %)

Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům

- Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. (88 %)
- Možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující ze SŠ a ZŠ (68 %)
- Zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (65 %)
- Podpora systematické spolupráce s personalisty podniků (57 %)
- Vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (56 %)
- Zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učebních aktivit (55 %)

Cíle, které si SOŠ stanovily v rámci rozvoje kariérového poradenství

Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (58 % škol)

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (49 % škol)

úroveň 3
úroveň 4

Nabízíme individuální kariérové poradenství všem žákům, pozornost soustředíme zejména na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. (48 % škol)

Oblast kariérového poradenství je obsahově i časově koordinována určeným pracovníkem, který má pro tuto činnost vytvořeny odpovídající podmínky. (48 % škol)

Systematicky sledujeme předčasné odchody žáků, s výsledky sledování cíleně pracujeme. (47 % škol)

Kariérový poradce úzce spolupracuje s jednotlivými vyučujícími. (43 % škol)

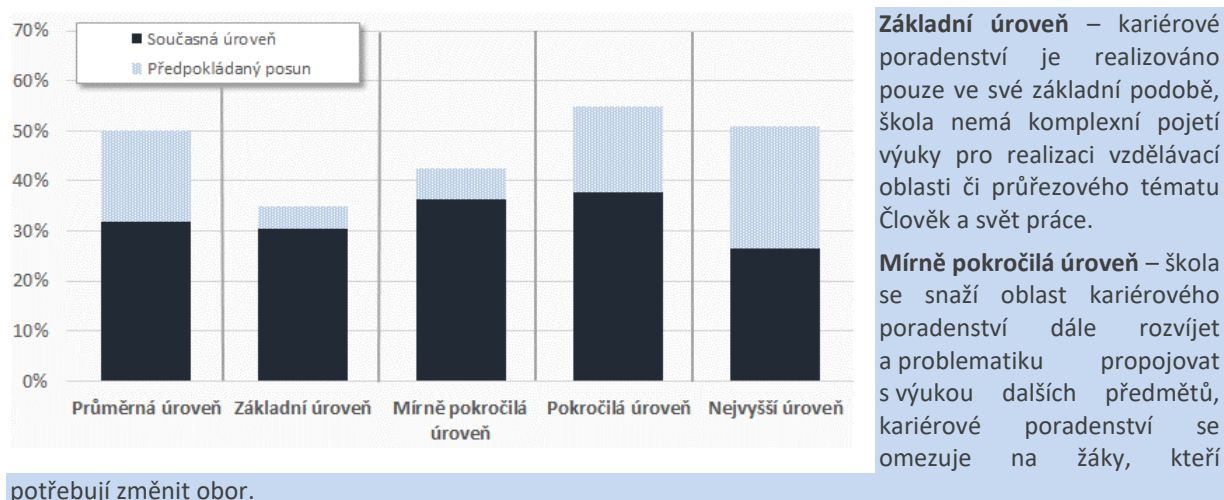
*každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolili.

6.4 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ GYMNÁZIÍ

V rámci kariérového poradenství realizují gymnázia nejčastěji činnosti, které lze zařadit do pokročilé úrovně (38 %), pro kterou je typické komplexní pojetí kariérového poradenství s prvky prevence předčasných odchodů, nebo do mírně pokročilé úrovně (36 %), v jejímž rámci se školy snaží o další rozvoj kariérového poradenství. O něco méně se gymnázia věnují činnostem spadajícím do základní úrovně (31 %), ve které realizují kariérové poradenství pouze v základní podobě. Nejmenší podíl aktivit je vykonáván v rámci nejvyšší úrovně (27 %), charakteristické vytvořením interním systémem kariérového poradenství a rozvíjením této oblasti prostřednictvím dalších dílčích činností.

Největší posun lze očekávat v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 24 %). O něco méně výrazný posun (o 17 %) lze předpokládat u aktivit spadajících do pokročilé úrovně. V rámci mírně pokročilé úrovně by mělo dle odpovědí škol dojít k posunu o 6 % a jen k velice mírnému posunu (o 4 %) by podle vyjádření škol mělo dojít v případě činností vázaných na základní úroveň. Gymnázia tedy plánují rozvoj především směrem k vytvoření interního systému kariérového poradenství a hlubšímu rozvoji této oblasti prostřednictvím dalších dílčích činností.

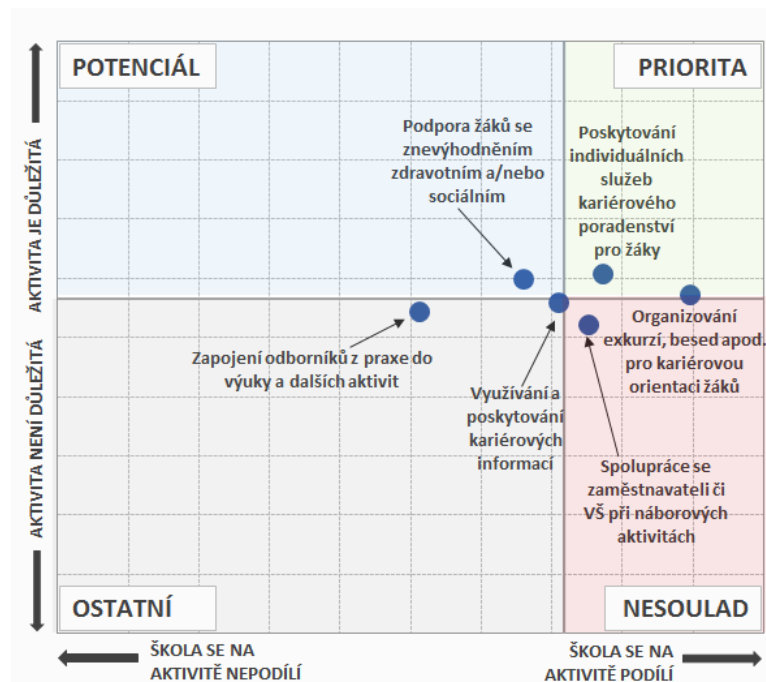
Graf 103: Současná úroveň rozvoje kariérového poradenství a předpokládaný posun

Pokud jde o aktivity, na nichž se školy podílejí, gymnázia se v rámci rozvoje kariérového poradenství v drtivé většině zaměřují na organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (90 %). V hojné míře školy také poskytují individuální služby kariérového poradenství pro žáky (77 %), spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (75 %), využívají a poskytují kariérové informace (71 %). Gymnázia se také zaměřují na podporu žáků se zdravotním a/nebo sociálním znevýhodněním (66 %), zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy (51 %) a spolupráci s rodiči (51 %). Naopak v nejmenší míře se gymnázia věnují realizaci odborného výcviku či odborné praxe v reálném pracovním prostředí (22 %). V menší míře se gymnázia věnují také průběžnému vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti kariérového poradenství (33 %), spolupráci s externími

subjekty z oblasti kariérového poradenství (45 %), prevenci a intervenci předčasných odchodů žáků ze školy (47 %) a přípravě materiálů pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (48 %).

Graf 104: Aktivita, na nichž se školy podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností v oblasti rozvoje kariérového poradenství na školách představuje priority gymnázií poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky a částečně také organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků. Do těchto aktivit se školy zapojují nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními považují za nadprůměrně důležité.

Za nadprůměrně důležitou aktivitu považují gymnázia také zajišťování podpory žáků se zdravotním a/nebo sociálním znevýhodněním. Vzhledem

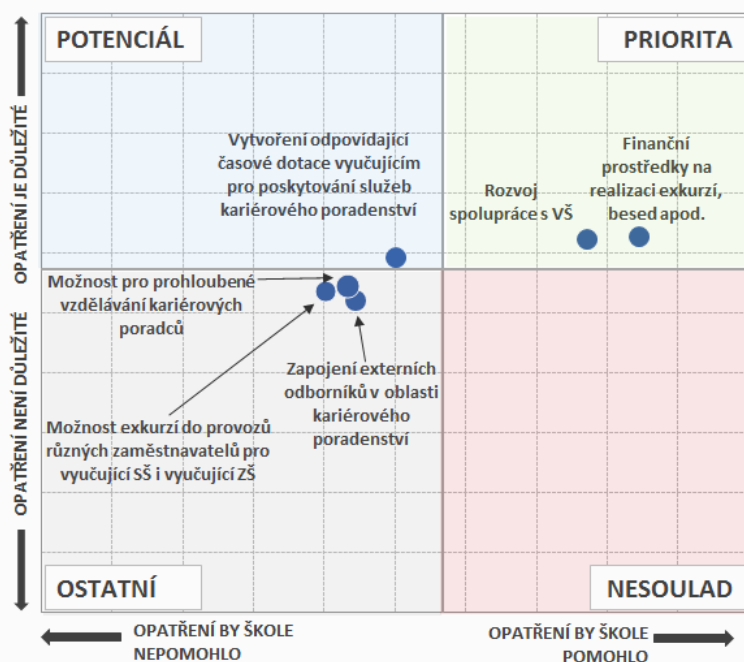
k tomu, že tuto aktivitu vykonává menší podíl škol, představuje pro gymnázia potenciál dalšího rozvoje kariérového poradenství. Gymnázia také spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách, nicméně těmto aktivitám přikládají v porovnání s jinými relativně menší důležitost.

Gymnázia při rozvoji kariérového poradenství nejčastěji narážejí na nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole (57 %). Mezi další poměrně často zmiňované překážky patří nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (38 %), absence pozice samostatného kariérového poradce (37 %) či malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (32 %). V relativně menší míře gymnázia narážejí na nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství (29 %), malý zájem ze strany zaměstnavatelů (24 %) či nedostačující možnosti pro zajištění externího kariérového poradenství (20 %). V nejmenší míře narážejí gymnázia na nedostatečnou podporu oblasti kariérové orientace ve škole (7 %) a na nedostatečnou podporu ze strany zřizovatele (11 %).

Pokud jde o opatření, která by školám pomohla v rozvoji kariérového poradenství, jednoznačně nejčastěji gymnázia zmiňují získání finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. (85 %) a rozvoj spolupráce s VŠ (77 %). Polovina škol dále zdůrazňuje vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství. V této oblasti by školám dále také pomohlo zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (45 %), možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců (43 %) či možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (40 %). Již menší procento gymnázií v České republice uvedlo, že by jim v rozvoji kariérového poradenství na škole pomohlo vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (39 %), metodická podpora pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce na národní úrovni (34 %) a zajištění podpory pro výuku tohoto tématu na škole (29 %) či možnost pro základní vzdělávání kariérových poradců (také 29 %). Na druhou stranu školy

nejméně často uvádějí podporu přímé spolupráce se školou, ve které pracuje samostatný kariérový poradce (10 %). Malý podíl gymnázií dále deklaroval, že by jim v rozvoji kariérového poradenství na školách pomohlo utváření profesní identity prostřednictvím nákupu uniforem a pracovních oděvů pro žáky i vyučující (12 %) a zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (17 %).

Graf 105: Opatření, která by školám pomohla, a jejich důležitost

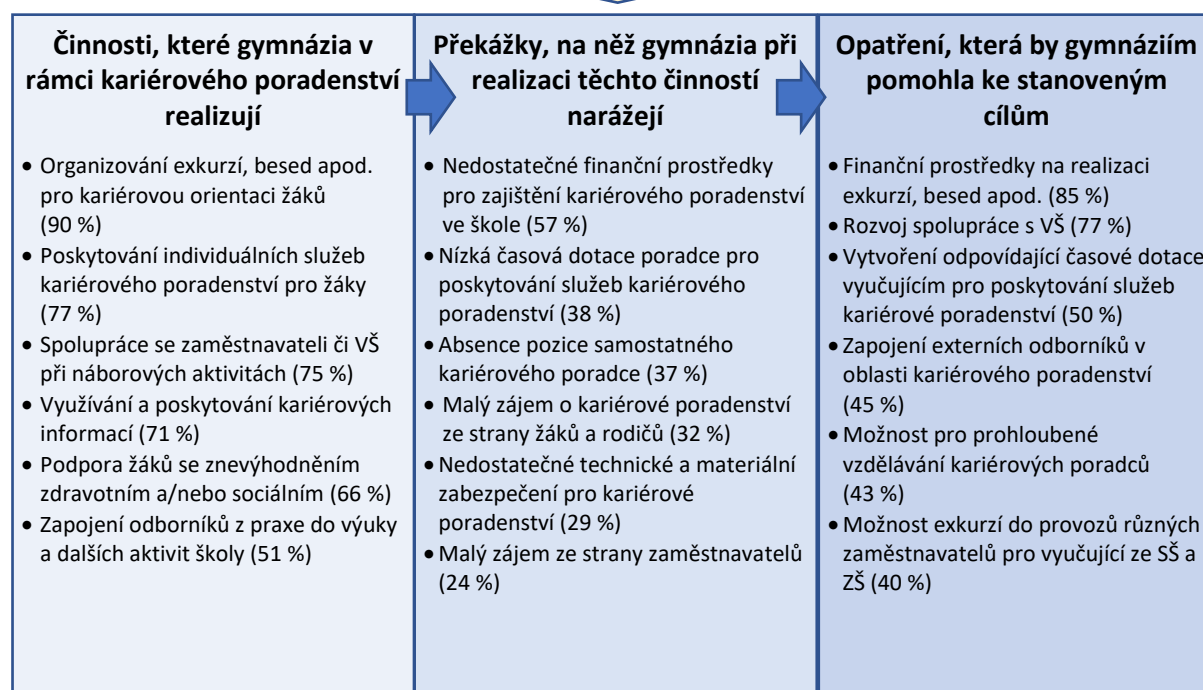
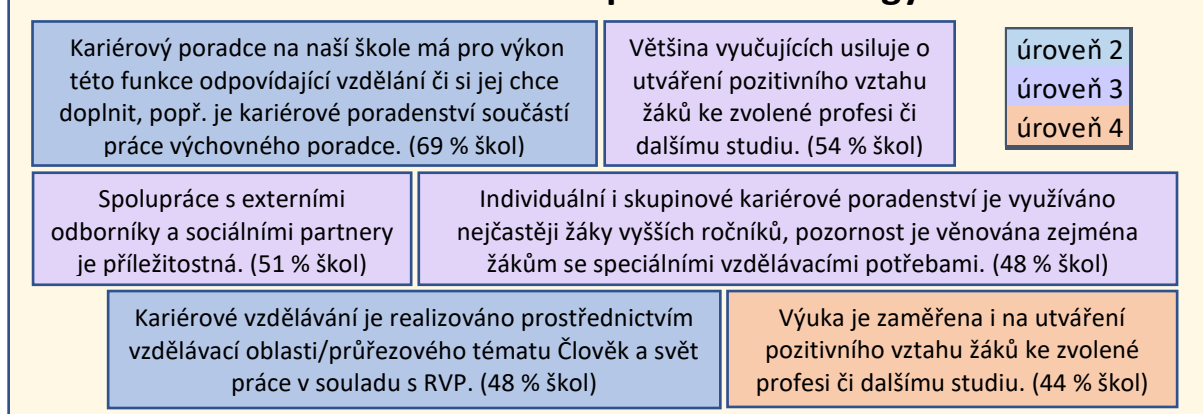

Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření na podporu rozvoje kariérového poradenství na školách představují největší priority gymnázií jednak zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod., jednak rozvoj spolupráce s VŠ. Tato opatření uvedlo nejvíce škol a zároveň je ve srovnání s ostatními považují za nejdůležitější.

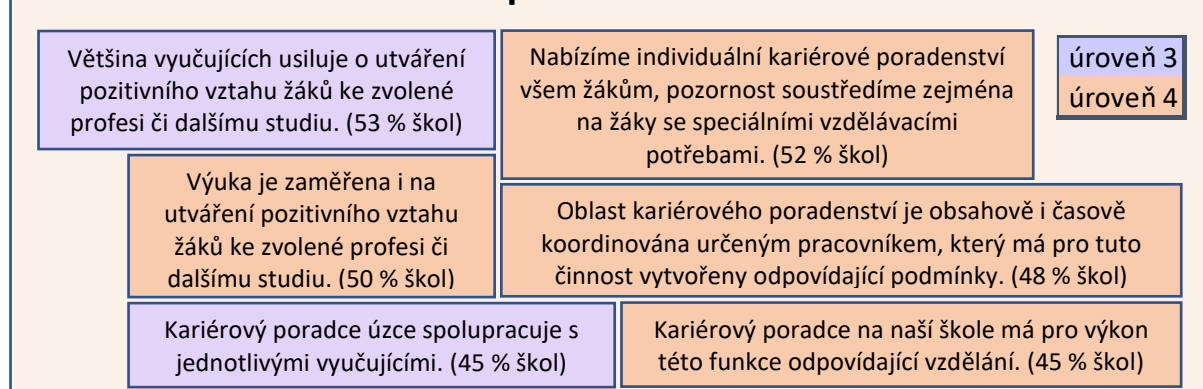
Za určitý potenciál lze označit vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství, neboť tomuto

opatření přiřadují gymnázia poměrně vysokou důležitost, nicméně je zmiňováno méně často než některá jiná opatření.

Aktuální stav kariérového poradenství na gymnáziích

Cíle, které si gymnázia stanovila v rámci rozvoje kariérového poradenství

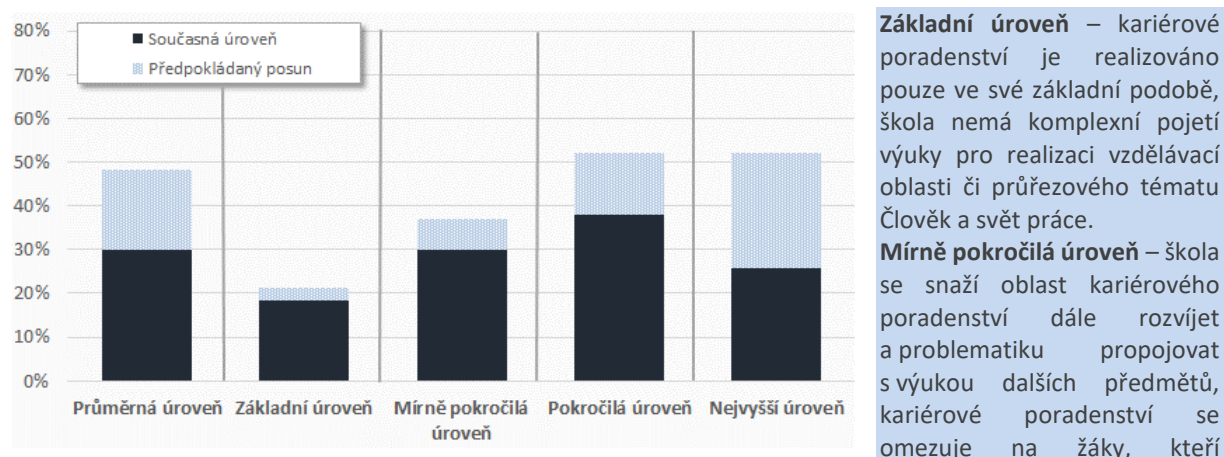
*každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolili.

6.5 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ VOŠ

V rámci kariérového poradenství realizují vyšší odborné školy nejčastěji činnosti, které lze zařadit do pokročilé úrovně (38 %), pro ni je typické komplexní pojetí kariérového poradenství s prvky prevence předčasných odchodů. O něco méně se vyšší odborné školy věnují činnostem spadajícím do mírně pokročilé úrovně (30 %), v rámci které se školy snaží o další rozvoj kariérového poradenství, nebo do nejvyšší úrovně (26 %), charakteristické vytvořením interním systémem kariérového poradenství a rozvíjením této oblasti prostřednictvím dalších dílčích činností. Nejmenší podíl aktivit je vykonáván v rámci základní úrovně (18 %), ve které školy realizují kariérové poradenství pouze v základní podobě.

Největší posun lze očekávat v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 26 %). O něco méně výrazný posun (o 14 %) lze předpokládat u aktivit spadajících do pokročilé úrovně. V rámci mírně pokročilé úrovně by mělo dojít k posunu o 7 % a jen k velice mírnému posunu (o 3 %) by podle vyjádření škol mělo dojít v případě činností vázaných na základní úroveň. Vyšší odborné školy tedy plánují rozvoj především směrem k vytvoření interního systému kariérového poradenství a hlubšímu rozvoji této oblasti prostřednictvím dalších dílčích činností.

Graf 106: Současná úroveň rozvoje kariérového poradenství a předpokládaný posun

potřebují změnit obor.

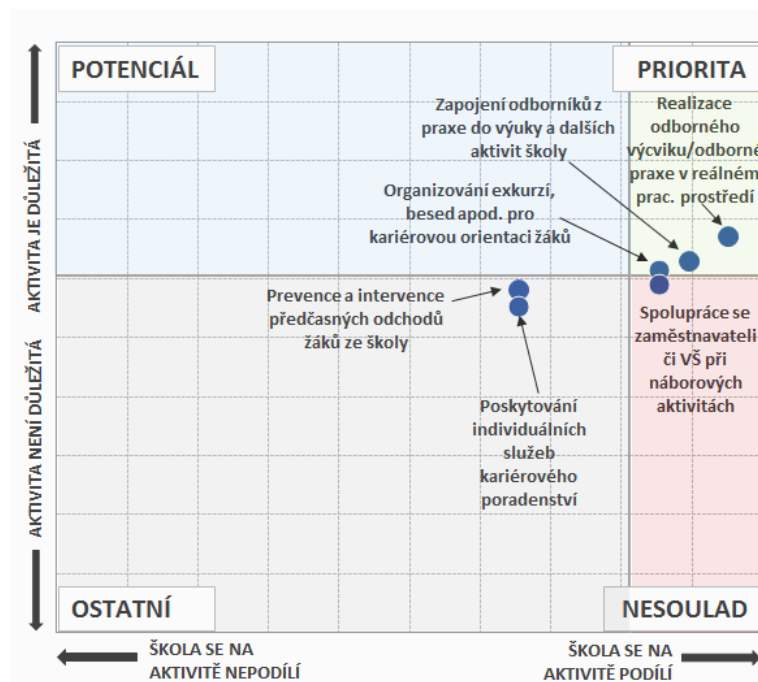
Pokročilá úroveň – škola má zpracované komplexní pojetí kariérového poradenství, služby kariérového poradenství obsahují prvky prevence předčasných odchodů, školy v rámci této oblasti příležitostně spolupracují s externími odborníky a sociálními partnery, kariérové poradenství je využíváno především vyššími ročníky, pozornost je věnována žákům se speciálními vzdělávacími potřebami.

Nejvyšší úroveň – škola má interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni také externí pracovníci, oblast kariérového poradenství je rozvíjena dalšími činnostmi (pozice kariérového a výchovného poradce jsou oddělené, škola systematicky sleduje předčasné odchody ze vzdělávání a s výsledky cíleně pracuje, nabízí poradenství všem žákům, výuka je zaměřena na utváření pozitivního vztahu k profesi či dalšímu studiu).

Pokud jde o aktivity, na nichž se školy podílejí, vyšší odborné školy se v rámci rozvoje kariérového poradenství v drtivé většině zaměřují především na realizaci odborného výcviku či odborné praxe v reálném pracovním prostředí (95 %) a na zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy (90 %). V hojné míře také organizují exkurze, besedy apod. pro kariérovou orientaci žáků a spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (shodně 85 %). Vyšší odborné školy se také věnují poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky (65 %), prevenci a intervenci předčasných odchodů žáků ze školy (také 65 %), podpoře žáků se zdravotním a/nebo sociálním znevýhodněním (64 %) či využívání a poskytování kariérových informací (61 %). Již spíše v menší míře vyšší odborné školy spolupracují s rodiči (59 %) či s externími subjekty z oblasti kariérového

poradenství (51 %). Nejméně se pak vyšší odborné školy věnují průběžnému vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti kariérového poradenství (38 %) a přípravě materiálů pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (44 %).

Graf 107: Aktivita, na nichž se školy podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností v oblasti rozvoje kariérového poradenství na školách představují hlavní priority vyšších odborných škol realizace odborného výcviku či odborné praxe v reálném pracovním prostředí, zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy a částečně také organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků. Tyto aktivity jsou školami realizovány v největší míře a zároveň jsou ve srovnání s ostatními považovány za nadprůměrně důležité.

Vyšší odborné školy také spolupracují se zaměstnavateli či

VŠ při náborových aktivitách, nicméně těmto aktivitám přiřazují v porovnání s jinými relativně menší důležitost. V tomto případě tedy dochází k určitému nesouladu mezi realizací aktivit v rámci rozvoje kariérového poradenství a jejich významem pro školy.

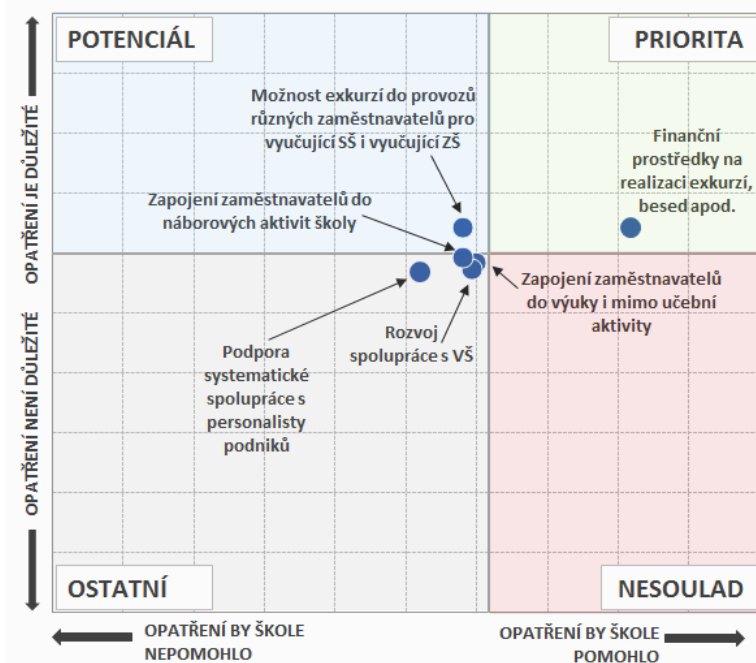
Vyšší odborné školy při rozvoji kariérového poradenství nejčastěji narážejí na nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole (55 %). Mezi další poměrně často zmiňované překážky patří malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (47 %), absence pozice samostatného kariérového poradce (43 %) či nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (36 %). V relativně menší míře vyšší odborné školy v rozvoji kariérového poradenství narážejí na nedostatečné technické a materiální zabezpečení (32 %), malý zájem ze strany zaměstnavatelů (taktéž 32 %) či nedostatek příležitostí pro vzdělávání kariérových (výchovných) poradců (28 %). Naopak v nejmenší míře narážejí vyšší odborné školy na nedostatečnou podporu oblasti kariérové orientace ve škole (10 %) a na nedostatečnou podporu ze strany zřizovatele (15 %). Ale 13 % škol uvedlo, že v této oblasti na žádné překážky nenarážejí.

Pokud jde o opatření, která by školám pomohla v rozvoji kariérového poradenství, jednoznačně nejčastěji vyšší odborné školy zmiňují získání finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. (82 %). Vyšší odborné školy dále zdůrazňují jednak rozvoj spolupráce s VŠ (59 %), jednak potřebu opatření, která by vedla k intenzivnější spolupráci se zaměstnavateli. V této spojitosti školy zdůrazňují zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity (60 %), zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (58 %), možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (58 %) či podporu systematické spolupráce s personalisty podniků (52 %).

Zhruba polovině dotazovaných vyšších odborných škol by rovněž pomohla opatření týkající se vytváření organizačního a personálního zajištění kariérového poradenství na školách prostřednictvím zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (52 %), vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (49 %) či vytvoření pozice samostatného

kariérového poradce (47 %). Naopak v relativně menší míře školy zmiňují možnost pro prohloubené (38 %) či základní vzdělávání kariérových poradců (32 %) a nejméně často školy uvádějí potřebu tvorby vlastních materiálů pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (18 %).

Graf 108: Opatření, která by školám pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření na podporu rozvoje kariérového poradenství představuje největší prioritu vyšších odborných škol zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. Uvedené opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň ho v porovnání s ostatními považují za velmi důležité.

Za určitý potenciál vyšších odborných škol lze označit možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ, neboť tomuto opatření přikládají školy ve srovnání s ostatními poměrně

vysokou důležitost, nicméně je zmiňováno méně často než některá jiná opatření.

Aktuální stav kariérového poradenství na VOŠ

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (69 % škol)

Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (64 % škol)

úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Kariérový poradce na naší škole má pro výkon této funkce odpovídající vzdělání či si jej chce doplnit, popř. je kariérové poradenství součástí práce výchovného poradce. (48 %)

Spolupráce s externími odborníky a sociálními partnery je příležitostná. (43 % škol)

Kariérový poradce úzce spolupracuje s jednotlivými vyučujícími. (39 % škol)

Individuální i skupinové kariérové poradenství je využíváno nejčastěji žáky vyšších ročníků, pozornost je věnována zejména žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. (36 % škol)

Činnosti, které VOŠ v rámci kariérového poradenství realizují

- Realizace odborného výcviku/odborné praxe v reálném pracovním prostředí (95 %)
- Zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy (90 %)
- Organizování exkurzí, besed apod. pro kar. orientaci žáků (85 %)
- Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (85 %)
- Poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky (65 %)
- Prevence a intervence předčasných odchodů žáků ze školy (65 %)

Překážky, na něž VOŠ při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole (55 %)
- Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (47 %)
- Absence pozice samostatného kariérového poradce (43 %)
- Nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (36 %)
- Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství (32 %)
- Malý zájem ze strany zaměstnavatelů (32 %)

Opatření, která by VOŠ pomohla ke stanoveným cílům

- Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. (82 %)
- Zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učebních aktivit (60 %)
- Rozvoj spolupráce s VŠ (59 %)
- Zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (58 %)
- Možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující ze SŠ a ZŠ (58 %)
- Podpora systematické spolupráce s personalisty podniků (52 %)

Cíle, které si VOŠ stanovily v rámci rozvoje kariérového poradenství

Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (57 % škol)

Oblast kariérového poradenství je obsahově i časově koordinována určeným pracovníkem, který má pro tuto činnost vytvořeny odpovídající podmínky. (45 %)

úroveň 3
úroveň 4

Systematicky sledujeme předčasné odchody žáků, s výsledky sledování cíleně pracujeme. (44 % škol)

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (44 % škol)

Nabízíme individuální kariérové poradenství všem žákům, pozornost soustředíme zejména na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. (44 % škol)

Ve škole existuje interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni nejen vyučující a další pracovníci školy, ale i externí odborníci. (44 % škol)

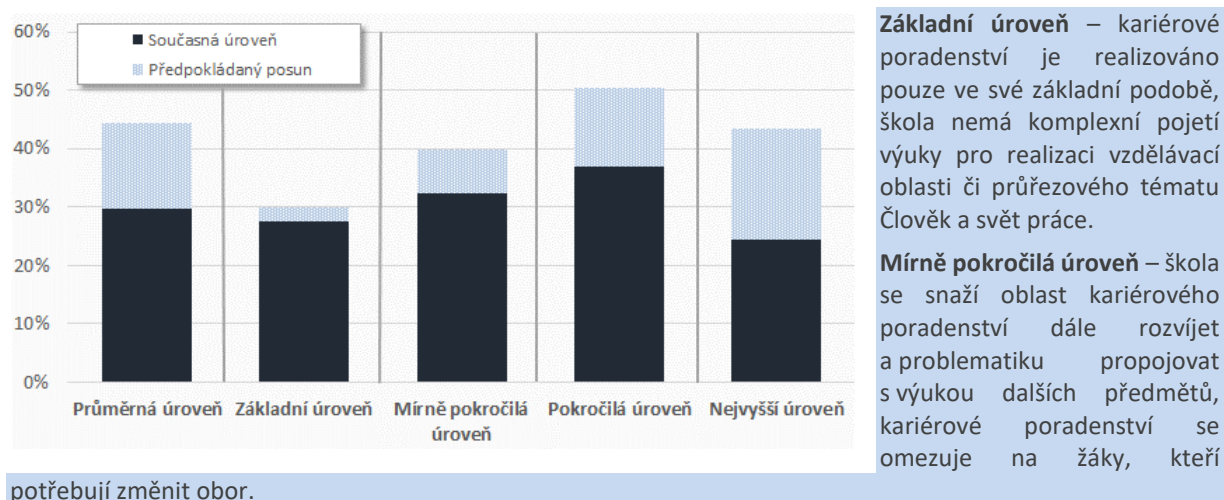
*každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolili.

6.6 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ PRAKT. ŠKOL

V rámci kariérového poradenství realizují praktické školy nejčastěji činnosti, které lze zařadit do pokročilé úrovně (37 %), pro kterou je typické komplexní pojetí kariérového poradenství s prvky prevence předčasných odchodů. O něco méně se praktické školy věnují činnostem spadajícím do mírně pokročilé úrovně (32 %), v rámci které se školy snaží o další rozvoj kariérového poradenství, nebo do základní úrovně (27 %), ve které školy realizují kariérové poradenství pouze v základní podobě. Nejmenší podíl aktivit vykonávají v rámci nejvyšší úrovně (24 %), charakteristické vytvořením interním systémem kariérového poradenství a rozvíjením této oblasti prostřednictvím dalších dílčích činností.

Největší posun v rozvoji kariérového poradenství v praktických školách lze očekávat v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 19 %). O něco méně výrazný posun (o 14 %) lze předpokládat u aktivit spadajících do pokročilé úrovně. V rámci mírně pokročilé úrovně by pak mělo dojít k posunu o 8 % a jen k velice mírnému posunu (o 2 %) by podle vyjádření škol mělo dojít v případě činností vázaných na základní úroveň. Praktické školy tedy plánují rozvoj především směrem k vytvoření interního systému kariérového poradenství a hlubšímu rozvoji této oblasti prostřednictvím dalších dílčích činností.

Graf 109: Současná úroveň rozvoje kariérového poradenství a předpokládaný posun

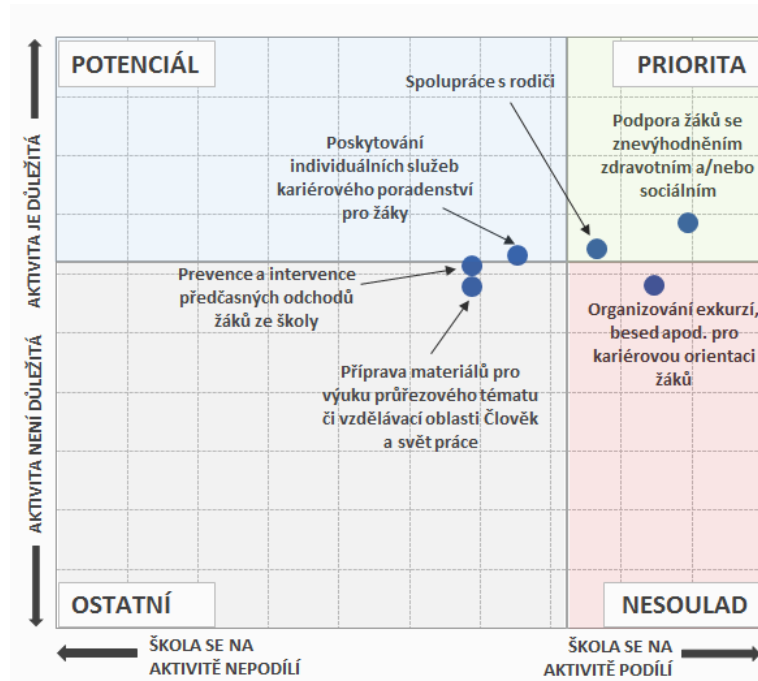
Pokročilá úroveň – škola má zpracované komplexní pojetí kariérového poradenství, služby kariérového poradenství obsahují prvky prevence předčasných odchodů, školy v rámci této oblasti příležitostně spolupracují s externími odborníky a sociálními partnery, kariérové poradenství je využíváno především vyššími ročníky, pozornost je věnována žákům se speciálními vzdělávacími potřebami.

Nejvyšší úroveň – škola má interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni také externí pracovníci, oblast kariérového poradenství je rozvíjena dalšími činnostmi (pozice kariérového a výchovného poradce jsou oddělené, škola systematicky sleduje předčasné odchody ze vzdělávání a s výsledky cíleně pracuje, nabízí poradenství všem žákům, výuka je zaměřena na utváření pozitivního vztahu k profesi či dalšímu studiu).

Pokud jde o aktivity, na nichž se školy podílejí, praktické školy se v rámci rozvoje kariérového poradenství v drtivé většině zaměřují především na podporu žáků se zdravotním a/nebo sociálním znevýhodněním (90 %) a organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (85 %). V hojné míře také spolupracují s rodiči (77 %) a poskytují individuální služby kariérového poradenství pro žáky (65 %). Školy se dále věnují přípravě materiálů pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (59 %), prevenci a intervenci předčasných odchodů žáků ze školy (také 59 %), realizaci odborného výcviku či odborné praxe v reálném pracovním prostředí (58 %) a využívání a poskytování kariérových informací (též 58 %).

V nejmenší míře dochází v praktických školách ke spolupráci se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (23 %). Pouze v menší míře pak praktické školy zapojují odborníky z praxe do výuky a dalších aktivit (30 %), zajišťují průběžné vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti kariérového poradenství (32 %) či spolupracují s externími subjekty z oblasti kariérového poradenství (33 %).

Graf 110: Aktivita, na nichž se školy podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností v oblasti rozvoje kariérového poradenství představuje hlavní prioritu praktických škol podpora žáků se zdravotním a/nebo sociálním znevýhodněním. Tuto aktivitu realizuje největší množství škol a zároveň je školami považována za nejdůležitější. Další prioritou rozvoje kariérového poradenství na praktických školách je pro praktické školy spolupráce s rodiči žáků. Této aktivitě se věnuje významný podíl škol a zároveň je ve srovnání s ostatními aktivitami považována za nadprůměrně důležitou.

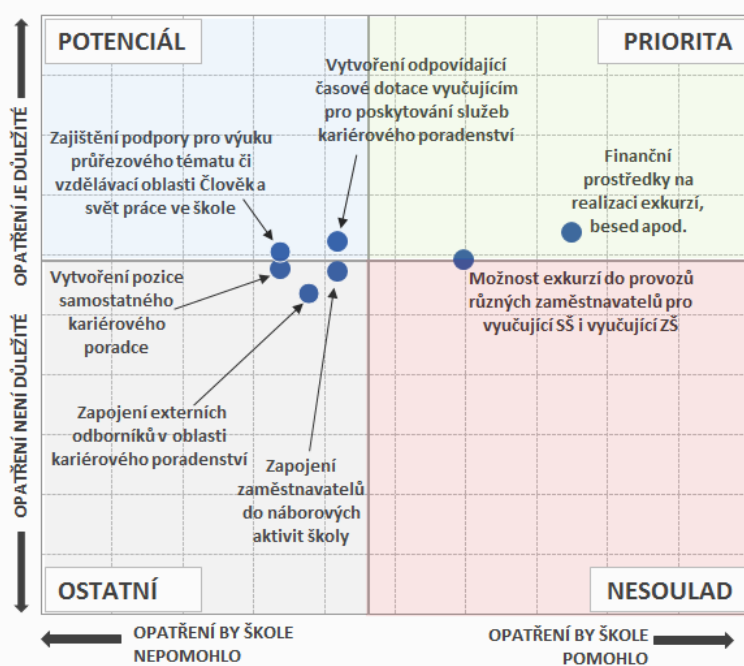
Určitý potenciál praktických škol pak představuje poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky. Této činnosti přikládají školy ve srovnání s ostatními relativně značnou důležitost, nicméně se na ní podílejí spíše v menší míře. Praktické školy se ve větší míře také věnují organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků, nicméně této aktivitě přikládají v porovnání s jinými relativně menší důležitost. Aktivita proto představuje jistý nesoulad mezi realizovanými činnostmi a jejich významem pro školy.

Praktické školy při rozvoji kariérového poradenství nejčastěji narážejí na malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (49 %) a malý zájem ze strany zaměstnavatelů (48 %). Mezi další poměrně často zmiňované překážky patří nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole (35 %), nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (31 %) a absence pozice samostatného kariérového poradce (30 %). V relativně menší míře se praktické školy potýkají s nedostačujícími možnostmi pro zajištění externího kariérového poradenství (21 %), s poměrně nedostatečným vzděláním kariérových (výchovných) poradců (17 %), nedostatečným technickým a materiálním zabezpečením pro kariérové poradenství (16 %) či nedostatkem příležitostí pro vzdělávání kariérových (výchovných) poradců (13 %). V nejmenší míře narážejí praktické školy na nedostatečnou podporu oblasti kariérové orientace ve škole (4 %) či nedostatečnou podporu ze strany zřizovatele (5 %).

Pokud jde o opatření, která by školám pomohla v rozvoji kariérového poradenství, jednoznačně nejčastěji praktické školy zmiňují získání finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. (75 %) a možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (60 %). Praktické školy také zdůrazňují potřebu vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (42 %), zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (též 42 %) či

zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (38 %). Dále zmiňují potřebu zajištění podpory pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce ve škole (34 %), vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (též 34 %), metodickou podporu pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce na národní úrovni (31 %) či podporu systematické spolupráce s personalisty podniků (také 31 %). Nejméně často praktické školy uvádějí rozvoj spolupráce s VŠ (7 %) či podporu přímé spolupráce se školou, ve které pracuje samostatný kariérový poradce (14 %).

Graf 111: Opatření, která by školám pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření na podporu rozvoje kariérového poradenství představuje největší prioritu praktických škol zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod., a dále také částečně i možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ. Tato opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň jim ve srovnání s ostatními přiřazují nadprůměrnou důležitost.

Za určitý potenciál lze označit vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového

poradenství a zajištění podpory pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce ve škole. Těmto činnostem přiřazují školy v porovnání s ostatními relativně značnou důležitost, i přesto, že je zmiňovaly spíše v menší míře.

Aktuální stav kariérového poradenství na praktických školách

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (59 % škol)	Individuální i skupinové kariérové poradenství je využíváno nejčastěji žáky vyšších ročníků, pozornost je věnována zejména žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. (51 % škol)	úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Kariérový poradce na naší škole má pro výkon této funkce odpovídající vzdělání či si jej chce doplnit, popř. je kariérové poradenství součástí práce výchovného poradce. (47 % škol)	Kariérové vzdělávání je realizováno prostřednictvím vzdělávací oblasti/průřezového tématu Člověk a svět práce v souladu s RVP. (47 %)	
	Nabízíme individuální kariérové poradenství všem žákům, pozornost soustředíme zejména na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. (46 % škol)	Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (45 % škol)

Činnosti, které praktické školy v rámci kariérového poradenství realizují	Překážky, na něž praktické školy při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by praktickým školám pomohla ke stanoveným cílům
- Podpora žáků se znevýhodněním zdravot. a/nebo sociálním (90 %) - Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (85 %) - Spolupráce s rodiči (představení profese rodičů ve škole, řešení předčasných odchodů ze školy) (77 %) - Poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky (65 %) - Prevence a intervence předčasných odchodů žáků ze školy (59 %) - Příprava materiálů pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (59 %)	- Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (49 %) - Malý zájem ze strany zaměstnavatelů (48 %) - Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole (35 %) - Nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (31 %) - Absence pozice samostatného kariérového poradce (30 %) - Nedostačující možnosti pro zajištění externího kariérového poradenství (21 %)	- Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. (75 %) - Možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující ze SŠ a ZŠ (60 %) - Zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (42 %) - Vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (42 %) - Zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (38 %)

Cíle, které si praktické školy stanovily v rámci rozvoje kariérového poradenství

Nabízíme individuální kariérové poradenství všem žákům, pozornost soustředíme zejména na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. (54 % škol)	Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (49 % škol)	úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (47 % škol)	Oblast kariérového poradenství je obsahově i časově koordinována určeným pracovníkem, který má pro tuto činnost vytvořeny odpovídající podmínky. (35 %)	
Kariérový poradce na naší škole má pro výkon této funkce odpovídající vzdělání či si jej chce doplnit, popř. je kariérové poradenství součástí práce výchovného poradce. (35 % škol)	Kariérový poradce úzce spolupracuje s jednotlivými vyučujícími. (34 %)	

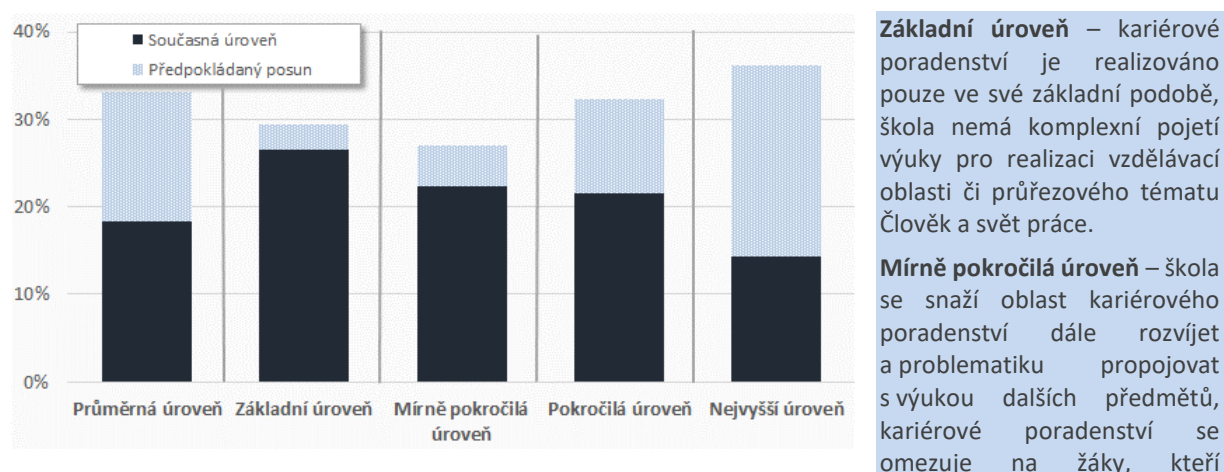
*každé schéma zobrazuje prvních 5-6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolili.

6.7 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ KONZERVATOŘÍ

V rámci kariérového poradenství realizují konzervatoře (na rozdíl od ostatních typů škol) nejčastěji činnosti, které lze zařadit do základní úrovně (26 %), v níž školy zajišťují kariérové poradenství pouze v základní podobě. O něco menší podíl škol (shodně 22 %) se věnuje činnostem spadajícím do pokročilé úrovně, pro kterou je typické komplexní pojetí kariérového poradenství s prvky prevence předčasných odchodů, či do mírně pokročilé úrovně, v rámci které se školy snaží o další rozvoj kariérového poradenství. Nejmenší podíl aktivit je vykonáván v rámci nejvyšší úrovně (14 %), charakteristické vytvořením interním systémem kariérového poradenství a rozvíjením této oblasti prostřednictvím dalších dílčích činností.

Největší posun lze očekávat v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 22 %). O něco méně výrazný posun (o 11 %) lze předpokládat u aktivit spadajících do pokročilé úrovně. V rámci mírně pokročilé úrovně by mělo dojít k posunu o 5 % a jen k velice mírnému posunu (o 3 %) by podle vyjádření škol mělo dojít v případě činností vázaných na základní úroveň. Konzervatoře tedy jednoznačně plánují rozvoj především směrem k vytvoření interního systému kariérového poradenství a hlubšímu rozvoji této oblasti prostřednictvím dalších dílčích činností.

Graf 112: Současná úroveň rozvoje kariérového poradenství a předpokládaný posun

potřebují změnit obor.

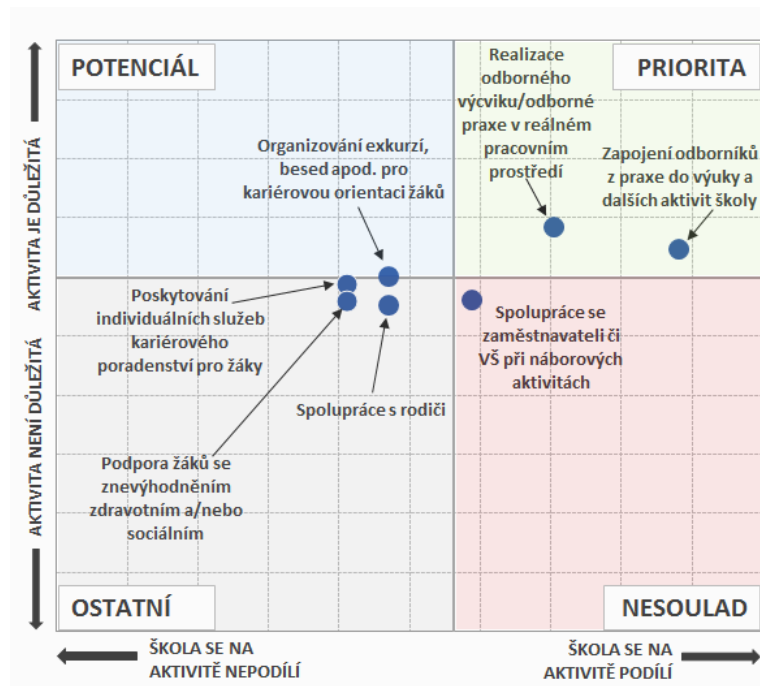
Pokročilá úroveň – škola má zpracované komplexní pojetí kariérového poradenství, služby kariérového poradenství obsahují prvky prevence předčasných odchodů, školy v rámci této oblasti příležitostně spolupracují s externími odborníky a sociálními partnery, kariérové poradenství je využíváno především vyššími ročníky, pozornost je věnována žákům se speciálními vzdělávacími potřebami.

Nejvyšší úroveň – škola má interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni také externí pracovníci, oblast kariérového poradenství je rozvíjena dalšími činnostmi (pozice kariérového a výchovného poradce jsou oddělené, škola systematicky sleduje předčasné odchody ze vzdělávání a s výsledky cíleně pracuje, nabízí poradenství všem žákům, výuka je zaměřena na utváření pozitivního vztahu k profesi či dalšímu studiu).

Pokud jde o aktivity, na nichž se školy podílejí, konzervatoře se v rámci rozvoje kariérového poradenství v drtivé většině zaměřují především na zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy (88 %) a realizaci odborného výcviku či odborné praxe v reálném pracovním prostředí (71 %). V hojně míře také spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (59 %), organizují exkurze, besedy apod. pro kariérovou orientaci žáků (47 %) či spolupracují s rodiči (též 47 %). Školy se dále věnují poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky nebo podpoře žáků se zdravotním a/nebo sociálním znevýhodněním (shodně 41 %).

Pouze v menší míře se konzervatoře věnují přípravě materiálů pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (35 %), využívání a poskytování kariérových informací (též 35 %) či prevenci a intervenci předčasných odchodů žáků ze školy (24 %). V nejmenší míře pak konzervatoře spolupracují s externími subjekty z oblasti kariérového poradenství (6 %) a zajišťují průběžné vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti kariérového poradenství (12 %).

Graf 113: Aktivita, na nichž se školy podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností v oblasti rozvoje kariérového poradenství na školách patří mezi hlavní priority konzervatoří jednak zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy, jednak realizace odborného výcviku či odborné praxe v reálném pracovním prostředí. Školy deklarovaly, že se na těchto činnostech nejčastěji podílejí a zároveň jsou pro ně ve srovnání s ostatními aktivitami nedůležitější.

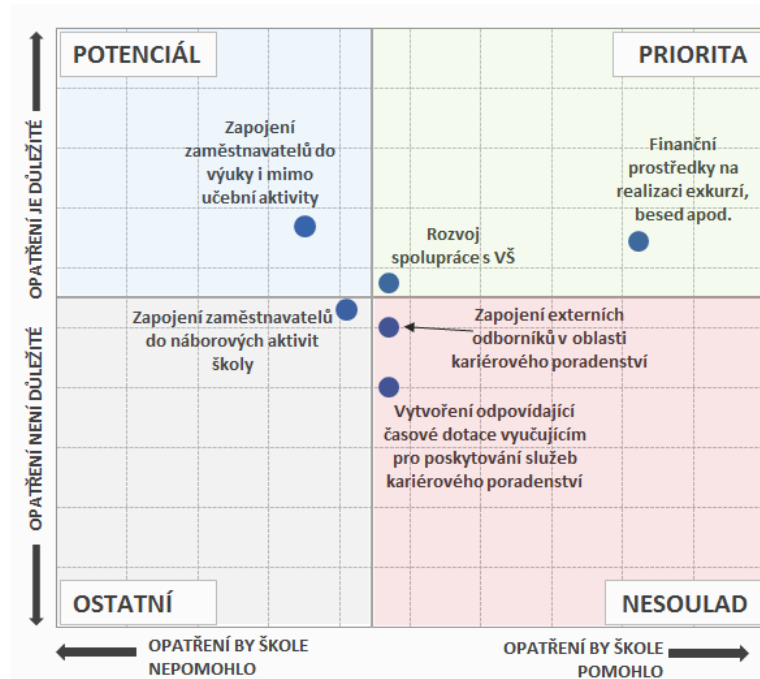
Za částečný potenciál lze označit organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků.

Tuto činnost pokládají konzervatoře za relativně důležitou, nicméně se na ní podílejí spíše v menší míře. Konzervatoře se také věnují spolupráci se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách, nicméně této aktivitě přiřazují v porovnání s jinými relativně menší důležitost.

Konzervatoře při rozvoji kariérového poradenství nejčastěji uvádějí, že v této oblasti na žádné překážky nenařáží (35 %). Pokud se však s nějakými problémy potýkají, v největší míře se jedná o absenci pozice samostatného kariérového poradce (29 %), nízkou časovou dotaci poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (24 %) či nedostatečnou podporu ze strany zřizovatele (též 24 %). Pouze v menší míře konzervatoře narážejí na malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů, malý zájem ze strany zaměstnavatelů nebo na nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole (shodně 18 %).

Pokud jde o opatření, která by školám pomohla v rozvoji kariérového poradenství, jednoznačně nejčastěji konzervatoře zmiňují získání finančních prostředků na pořádání exkurzí, besed apod. (82 %). Konzervatoře také zmiňují potřebu vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství, zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství či rozvoje spolupráce s VŠ (vše shodně 47 %). Za potřebnou považují konzervatoře rovněž spolupráci se zaměstnavateli, ať už se jedná o jejich zapojení do náborových aktivit školy (41 %), do výuky i mimo učební aktivity (35 %), či možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (29 %). V nejmenší míře považují konzervatoře za přínosné utváření profesní identity prostřednictvím nákupu uniforem (6 %) či možnost pro základní vzdělávání kariérových poradců (6 %). Žádná z konzervatoří dále neoznačila za přínosnou podporu přímé spolupráce se školou, ve které pracuje samostatný kariérový poradce.

Graf 114: Opatření, která by školám pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření na podporu rozvoje kariérového poradenství představuje největší prioritu konzervatoři zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. Toto opatření uvádělo největší množství škol a zároveň jej školy ve srovnání s ostatními označily za velmi důležité. Další prioritu konzervatoři lze spatřovat v rozvoji spolupráce s vysokými školami. Toto opatření uvedlo vyšší množství škol a zároveň je ve srovnání s ostatními považují za nadprůměrně důležité.

Za určitý potenciál lze označit zapojení zaměstnavatelů do výuky

i mimo učební aktivity. Tomuto opatření přiřkládají konzervatoře relativně značnou důležitost, nicméně ho uvedlo spíše menší množství škol. Jistý nesoulad představuje také zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství a vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství.

Aktuální stav kariérového poradenství na konzervatořích

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (76 % škol)

Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (59 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Někteří vyučující usilují o pozitivní ovlivnění vztahu žáků k budoucí profesi či dalšímu studiu. (35 %)

Realizace vzdělávací oblasti (gymnázia) či průřezového tématu (SOŠ) Člověk a svět práce je v souladu s RVP, nemáme komplexní pojetí výuky. (29 % škol)

Individuální kariérové poradenství se nejčastěji zaměřuje na pomoc žákům, kteří potřebují změnit svůj obor. (29 %)

Činnosti, které konzervatoře v rámci kariérového poradenství realizují

- Zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy (88 %)
- Realizace odborného výcviku/odborné praxe v reálném pracovním prostředí (71 %)
- Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (59 %)
- Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (47 %)
- Spolupráce s rodiči (představení profese rodičů ve škole, řešení předčasných odchodů ze školy) (47 %)

Překážky, na něž konzervatoře při realizaci těchto činností narážejí

- V této oblasti nenarážíme na žádné překážky (35 %)
- Absence pozice samostatného kariérového poradce (29 %)
- Nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (24 %)
- Nedostatečná podpora ze strany zřizovatele (24 %)

Opatření, která by konzervatořím pomohla ke stanoveným cílům

- Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. (82 %)
- Rozvoj spolupráce s VŠ (47 %)
- Vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (47 %)
- Zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (47 %)
- Zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (41 %)
- Zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učebních aktivit (35 %)

Cíle, které si konzervatoře stanovily v rámci rozvoje kariérového poradenství

Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (53 % škol)

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (47 % škol)

úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Oblast kariérového poradenství je obsahově i časově koordinována určeným pracovníkem, který má pro tuto činnost vytvořeny odpovídající podmínky. (35 % škol)

Někteří vyučující usilují o pozitivní ovlivnění vztahu žáků k budoucí profesi či dalšímu studiu. (35 % škol)

Nabízíme individuální kariérové poradenství všem žákům, pozornost soustředíme zejména na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. (29 % škol)

Ve škole existuje interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni nejen vyučující a další pracovníci školy, ale i externí odborníci. (29 % škol)

*každé schéma zobrazuje prvních 4 - 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolili.

7 INKLUZIVNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Inkluzivní vzdělávání, označované také pojmem společné vzdělávání, vychází z požadavku přizpůsobení edukačního prostředí žákům. V takovém prostředí lze pracovat s heterogenní skupinou žáků a akceptovat tak různorodost pohlaví, etnicity, kultury, jazyka, sociálního prostředí, popř. věku; lze také pracovat s různou úrovní předpokladů, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami či mimořádným nadáním. Inkluzivní vzdělávání dává možnost vytvoření „školy pro všechny“.

Zároveň je potřeba chápat, že **pro žáky s handicapem je zásadní volba vhodného oboru,** který odpovídá jejich osobním možnostem i omezením. Důležité je tedy racionální pochopení reálných hranic inkluze tak, aby byla skutečně přínosem pro všechny, neboť stanovení nereálných studijních cílů nepovede, ani při maximálním využití odpovídajících podpůrných opatření, k jejich naplnění, a v konečném důsledku povede naopak ke ztížení pracovního, a pravděpodobně i společenského uplatnění handicapovaného žáka v budoucnu. Zde je potřeba vyzdvihnout také význam motivace takových žáků ke správnému postoji, kde prioritní není dosažení nějaké formy úlevy, ale spíše využití podpory k rozvoji takového žáka.

Je důležité **neopomenout ani význam podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků** a vytváření (inkluzivního) prostředí, ve kterém budou mít možnost efektivně své nadání rozvíjet. V této souvislosti je potřeba nepodceňovat význam včasné identifikace, nebo i diagnostiky nadání a význam dostatečné metodické podpory dotčených pedagogů v této oblasti.

V této souvislosti chceme zmínit z důvodu **vymezení nadání** Renzulliho model⁵ (1986), dle kterého mají lidé uznali za své výrazné výkony poměrně dobře definovatelnou sadu tří vzájemně se prolínajících shluků:

- nadprůměrná schopnost,
- angažovanost v úkolu,
- tvořivost.

Je důležité upozornit, že žádná z těchto komponent samostatně nadání netvoří. Jedná se totiž o interakci mezi zmíněnými třemi shluky.

Vývoj v této oblasti intervence se dá v podstatě popsat jako **posun od integrace k inkluzi**. Proto je důležité také vzájemné vymezení pojmů inkluze versus integrace. Dle Tomáše Houšky⁶ na rozdíl od integrace, kdy se pomůže jednotlivci v začlenění do třídy a přizpůsobení se třídě, znamená inkluze vytvoření diferencovaných podmínek různým dětem tak, že všechny – ač se svými schopnostmi mohou lišit – získají prostředí, které je optimálně rozvíjí a přitom mohou pracovat ve společné, výkonově heterogenní sociální skupině.

Definice oblasti této intervence je dána naplněním těchto základních znaků inkluzivního vzdělávání:

- ke vzdělávání mají přístup všichni bez rozdílu,
- vzdělávání je snadno a bezpečně fyzicky přístupné,
- vzdělávání si mohou dovolit všichni, je ekonomicky dostupné,
- vzdělávání je poskytováno v odpovídající kvalitě, reaguje na potřeby měnící se společnosti, včetně odborného náhledu na potřeby zdravotně postižených i komunit z odlišného kulturního a sociálního prostředí.

Základním a logickým východiskem je především novela školského zákona č. 82/2015 Sb. v platném znění, respektive vyhláška č. 416/2017 Sb., kterou se mění vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků

⁵ www.nadanedeti.cz/pro-odborniky-modely-nadani

⁶ HOUŠKA, T. Inkluzivní škola, Osmileté gymnázium Buďanka o.p.s. Praha: Česká pedagogická komora, 2007. str. 7

se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění vyhlášky č. 270/2017 Sb. Těmito právními normami je zaváděn systém 5 stupňů podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Příslušná vyhláška popisuje Podpůrná opatření prvního stupně jako opatření, která představují minimální úpravu metod, organizace a hodnocení vzdělávání a jsou poskytována žákovi, u kterého se projevuje potřeba úprav ve vzdělávání nebo školských službách a zapojení v kolektivu. Podpůrná opatření prvního stupně nemají normovanou finanční náročnost a jsou financována v režii školy. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně se poskytují na základě doporučení školského poradenského zařízení a s informovaným souhlasem zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka. Financování těchto stupňů nárokuje škola ze státního rozpočtu. **Podpůrná opatření jsou definována výše uvedeným zákonem a jejich úplný přehled je uveden v příloze č. 1 výše uvedené Vyhlášky.**

Hlavní zjištění

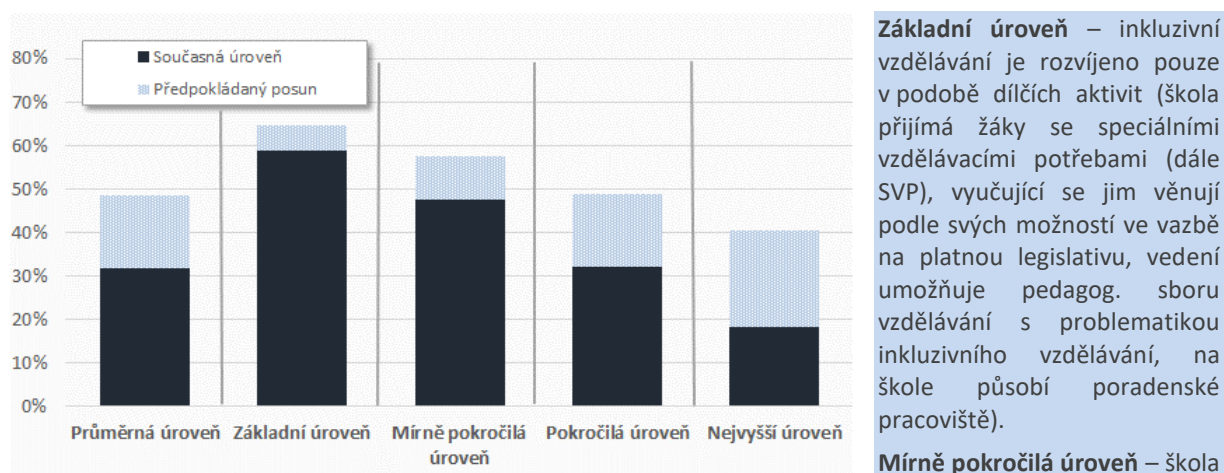
- Střední a vyšší odborné školy v oblasti podpory inkluzivního vzdělávání nejčastěji vykonávají aktivity na základní úrovni, kdy k jeho realizaci dochází pouze v podobě dílčích aktivit. V případě SOU, SOŠ a gymnázií přibližně polovina aktivit škol probíhá v rámci mírně pokročilé úrovně, kdy školy mají zpracovanou strategii a plán pedagogické podpory práce s integrovanými žáky. Praktické školy ve velké míře realizují také aktivity spadající do pokročilé úrovně, kdy má škola již zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání. Školy v ČR pak nejčastěji plánují rozvoj aktivit na pokročilé a nejvyšší úrovni, tedy směrem ke komplexnímu pojetí, tvorbě plánů inkluzivního rozvoje školy, přizpůsobení prostředí školy apod.
- Z hlediska aktivit, které školy v rámci inkluzivního vzdělávání vykonávají, dochází napříč všemi typy škol v největší míře k evidenci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Školy dále volí také vhodné formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků a spolupracují při péči o žáky se SVP se školskými poradenskými zařízeními, která je mají v péči. V rámci této oblasti dochází také k přihlížení k možnostem žáků v průběhu jejich hodnocení. Vyučující na školách volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků a školy dále také zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia.
- Střední a vyšší odborné školy v ČR (s výjimkou praktických škol) se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s nedostatečnými finančními prostředky, nedostatečným technickým a materiálním zabezpečením, nedostatečným vzděláním vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání a příliš velkým počtem žáků ve třídách (s výjimkou konzervatoří). Praktické školy pak největší problémy vnímají v nedostačujících možnostech pro zajištění asistentů pedagogů a podobně jako ostatní typy škol v nedostatečných finančních prostředcích pro realizaci inkluzivního vzdělávání.
- Opatřením, které by školám nejvíce pomohlo v realizaci zvolených cílů, je vytvoření odpovídajících finančních a personálních podmínek, včetně dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, zejména v oblasti metod a forem práce. Především středním odborným učilištím a praktickým školám by pak pomohla také opatření, která by vedla ke zlepšení komunikace s rodiči žáků. Praktické školy by dále ocenily také zajištění asistentů pedagoga a zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště.

7.1 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ ŠKOL V ČR

Střední a vyšší odborné školy v České republice v oblasti podpory inkluzivního vzdělávání vykonávají v současnosti nejčastěji činnosti spadající do základní úrovně (59 %), tedy takové, které tuto oblast rozvíjejí pouze v podobě dílčích aktivit. Školy dále vykonávají řadu aktivit v rámci mírně pokročilé úrovně (48 %), kdy školy mají již zpracovanou strategii a plán pedagogické podpory inkluzivního vzdělávání. Do jisté míry mají školy zpracované také komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání (32 %). Nejmenší část aktivit je školami vykonávána na nejvyšší úrovni (18 %), charakteristické dalším rozvíjením komplexního pojetí inkluzivního vzdělávání.

Školy nejčastěji plánují rozvoj aktivit na nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 22 %), větší rozvoj je také plánován v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 17 %). V rámci mírně pokročilé a základní úrovně je již plánován výrazně menší rozvoj. V rámci mírně pokročilé úrovně je plánován posun o 10 % a v rámci základní úrovně pak o 6 %.

Graf 115: Současná úroveň rozvoje inkluzivního vzdělávání a předpokládaný posun

vzdělávání zpracovanou strategii a plán pedagogické podpory (práce s integrovanými žáky, vytváření vhodných podmínek pro integraci, součástí plánu vzdělávání pedagog. pracovníků je také vzdělávání v oblasti inkluze, škola zohledňuje charakter obtíží v průběhu zkoušek, vyučující jsou obeznámeni se SVP žáků a využívají formativní hodnocení, prostory školy jsou částečně dostupné všem žákům).

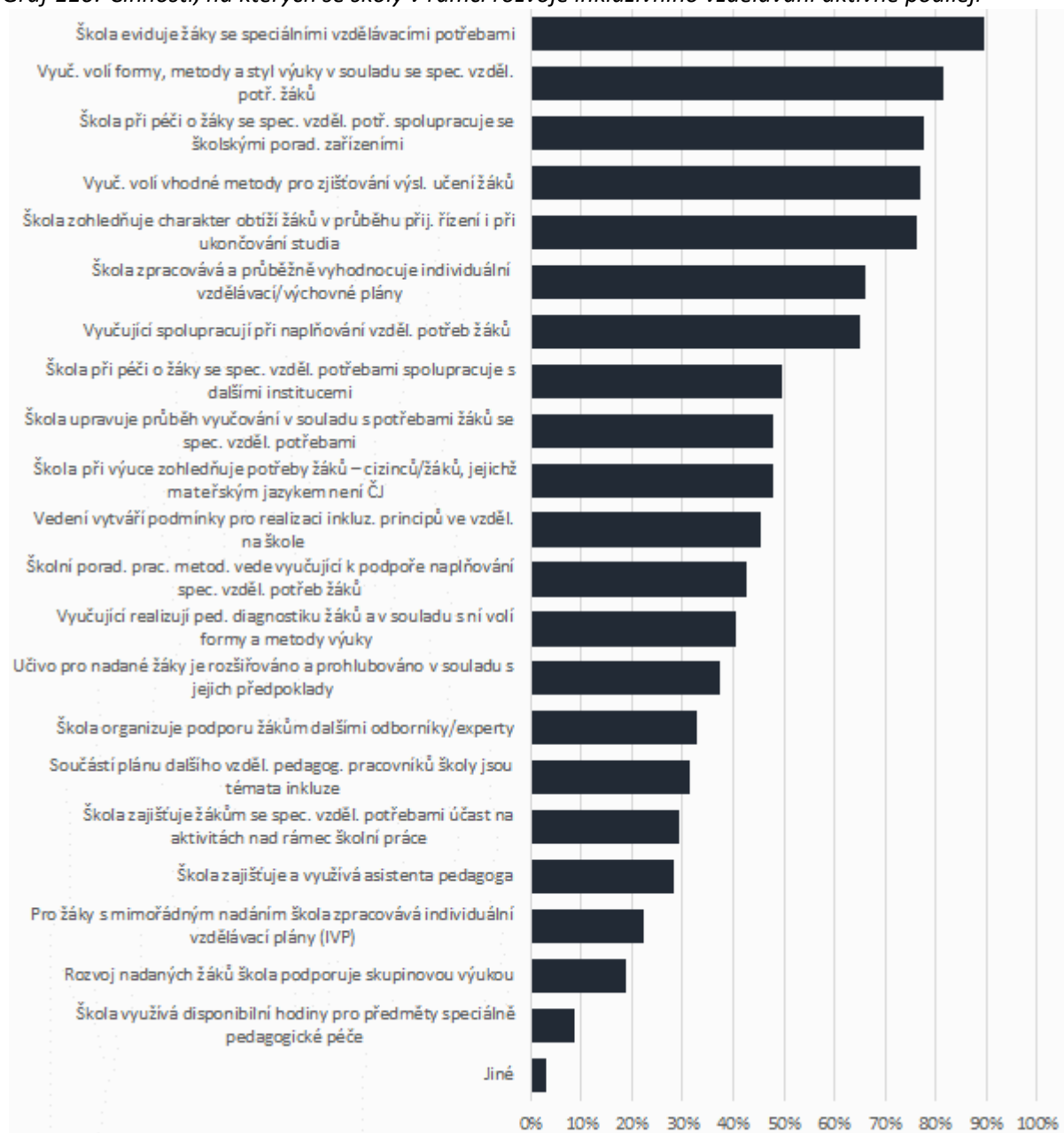
Pokročilá úroveň – škola má zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání (u žáků se SVP škola pracuje s individuálními vzdělávacími a výchovnými plány, vyučující v plné šíři využívají pedagogickou diagnostiku, škola spolupracuje se zaměstnavateli a umožňuje žákům se spec. vzdělávacími potřebami realizovat odborný výcvik a praxi, s některými žáky se SVP spolupracuje asistent pedagoga, na škole je rozšířené poradenské pracoviště, prostory školy jsou dostupné všem žákům).

Nejvyšší úroveň – komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání je školou dále rozšiřováno (tvorba plánů inkluzivního rozvoje školy, realizace plánů je metodicky řízena a koordinována, zaměstnavatelé vytvářejí žákům se spec. vzdělávacími potřebami vhodné podmínky, škola spolupracuje při péči o žáky se SVP s dalšími institucemi a specialisty, prostředí školy je přizpůsobeno všem žákům).

V rámci podpory inkluzivního vzdělávání školy v České republice v největší míře evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (90 %). Mezi další velmi časté aktivity škol se řadí spolupráce se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v péči (78 %), zohledňování charakteru obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (76 %) a zpracovávání a průběžné vyhodnocování individuálních vzdělávacích a výchovných plánů (66 %).

V rámci této oblasti intervence vyvíjejí aktivitu nejen školy, ale také jejich pedagogičtí pracovníci. Ti v nejvyšší míře volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (81 %). Pedagogičtí pracovníci dále ve velmi vysoké míře volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (77 %) a spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (např. společnými poradami týkajícími se vzdělávání těchto žáků) – 65 %.

Graf 116: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání aktivně podílejí

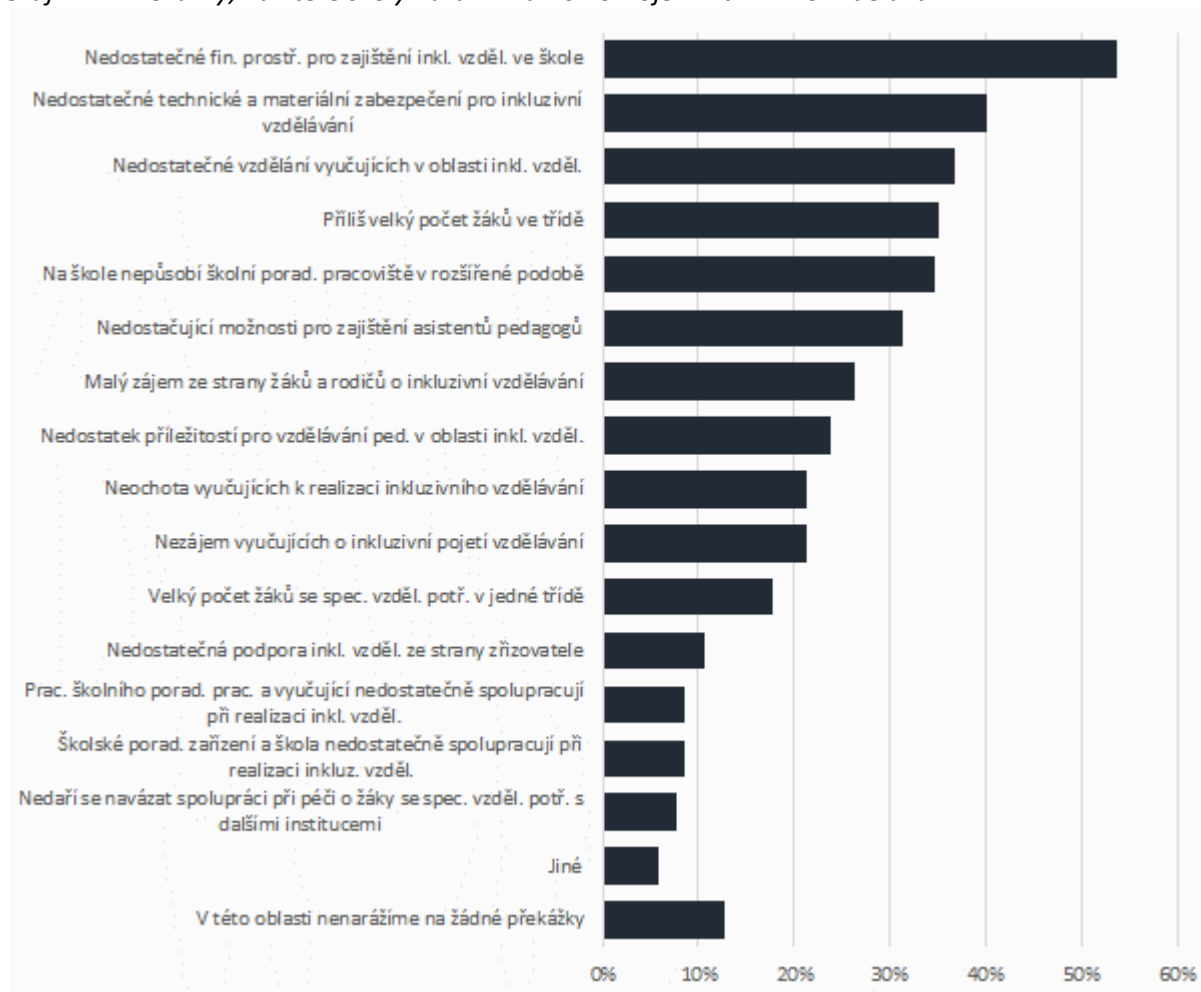

V nižší míře se školy při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami věnují spolupráci s dalšími institucemi, jako jsou například neziskové organizace nebo Orgán sociálně právní ochrany dětí (50 %). Menší podíl škol také upravuje organizaci a průběh vyučování v souladu s potřebami žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (48 %) a zohledňuje potřeby žáků, jejichž mateřským jazykem není ČJ (též 48 %). Pedagogičtí pracovníci v menší míře realizují pedagogickou diagnostiku žáků, vyhodnocují její výsledky a v souladu s nimi volí formy a metody výuky (40 %). V menší míře vede školní poradenské pracoviště vyučující také k tomu, aby podporovali naplňování speciálních vzdělávacích potřeb žáků

(43 %) a vedení školy vytváří podmínky pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání na škole zajišťováním odborné, materiální a finanční podpory či dalšího vzdělávání učitelů (46 %).

Mezi aktivity, které jsou školami realizovány v nejnižší míře, se řadí využívání disponibilních hodin pro předměty speciálně pedagogické péče (9 %), podpora rozvoje nadaných žáků prostřednictvím skupinové výuky (19 %) a zpracovávání individuálních vzdělávacích plánů pro žáky s mimořádným nadáním (22 %). Dále se školy pouze ve velmi malé míře věnují zajišťování a využívání asistentů pedagoga (28 %), zajišťování účasti na aktivitách nad rámec školní práce, které směřují k rozvoji dovedností, schopností a postojů pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (29 %), dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků v tématech inkluze (31 %) a organizaci podpory pro žáky ze strany dalších odborníků či expertů (33 %).

Graf 117: Překážky, na které školy naráží v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání

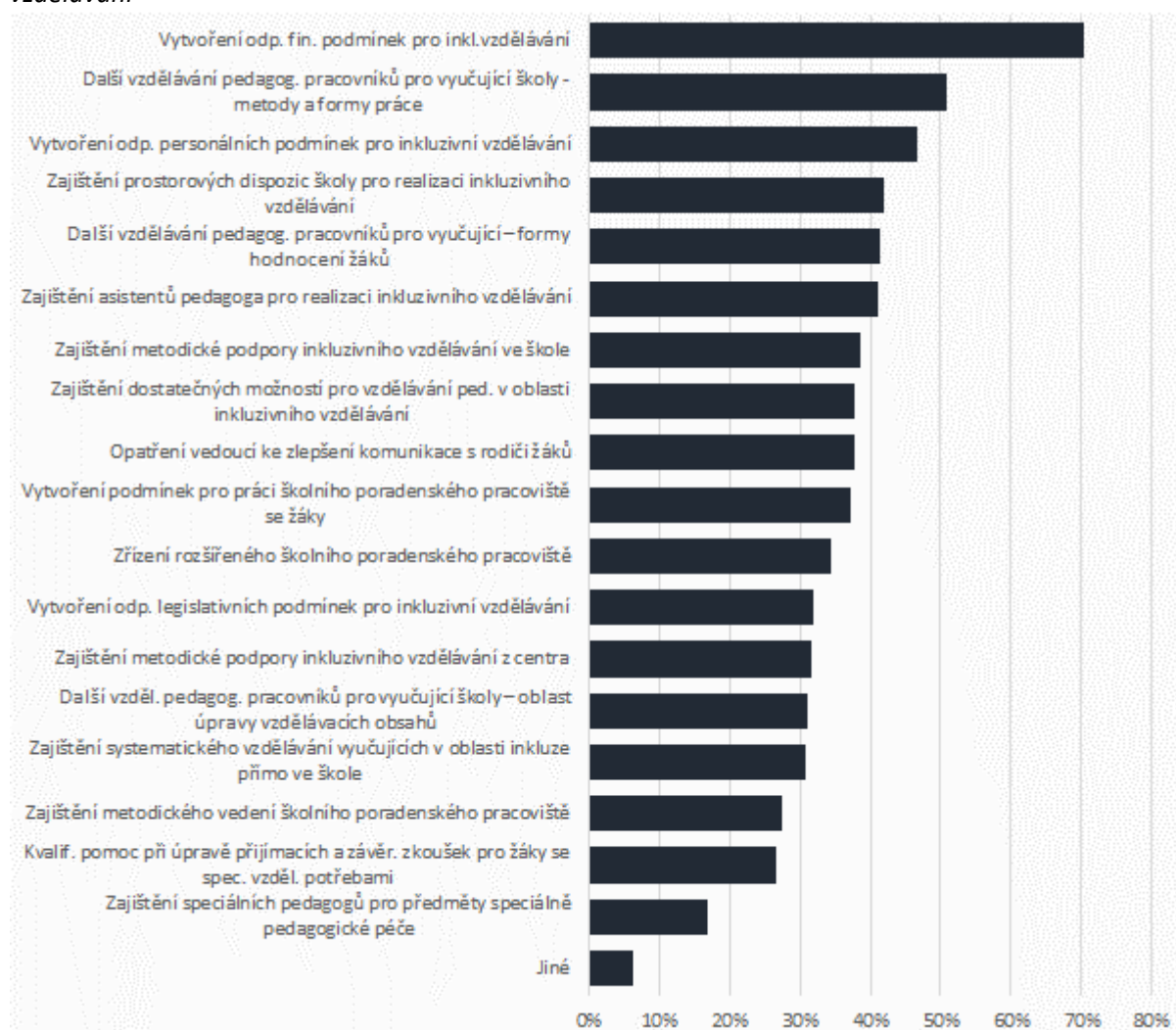
V souvislosti s rozvojem inkluzivního vzdělávání narážejí školy v České republice především na problémy s jeho finančním, materiálním a personálním zabezpečením. Nejvýraznější překážkou pro školy tedy jsou nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání (54 %). Dalšími výraznými překážkami v této oblasti jsou nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání (40 %), nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (37 %), příliš velký počet žáků ve třídě (35 %), absence školního poradenské pracoviště v rozšířené podobě (35 %) a nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagogů (31 %).

V menší míře se školy potýkají především s překážkami týkajícími se nezájmu o inkluzivní vzdělávání či neochoty k jeho realizaci nejen ze strany vyučujících, ale také ze strany žáků a jejich rodičů. Problémy,

se kterými se školy potýkají, jsou tedy malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání (26 %), nedostatek příležitostí pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (24 %), neochota vyučujících k realizaci inkluzivního vzdělávání (21 %) a jejich nezájem o tuto oblast (21 %). V menší míře se školy potýkají také s velkým počtem žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v jedné třídě (18 %).

V nejmenší míře narážejí školy na překážky spojené s nedostatečnou podporou či spoluprací v oblasti inkluzivního vzdělávání. Nedostatečnou podporu inkluzivního vzdělávání ze strany zřizovatele deklarovalo 11 % škol. 9 % škol deklarovalo nedostatečnou spolupráci na realizaci inkluzivního vzdělávání ze strany pracovníků školních poradenských pracovišť či školských poradenských zařízení a škol a 8 % škol uvedlo, že se při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami nedaří navázat spoluprací s dalšími institucemi.

Graf 118: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání

Opatřením, které by školám jednoznačně nejvýrazněji pomohlo v realizaci inkluzivního vzdělávání, je vytvoření odpovídajících finančních podmínek (70 %). Dále by velkému podílu škol pomohlo další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce (51 %), vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (47 %), zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání (42 %), další vzdělávání pedagogických pracovníků zaměřené na různé formy hodnocení žáků a zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (shodně 41 %).

Již v menší míře by školám pomohlo zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání (39 %), zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (38 %), opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (též 38 %) či vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky (37 %). Kolem třetiny škol také deklarovalo, že by jim pomohlo zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště (34 %), vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (32 %), zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání z centra (31 %), další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti úpravy vzdělávacích obsahů (31 %) a zajištění systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole (31 %).

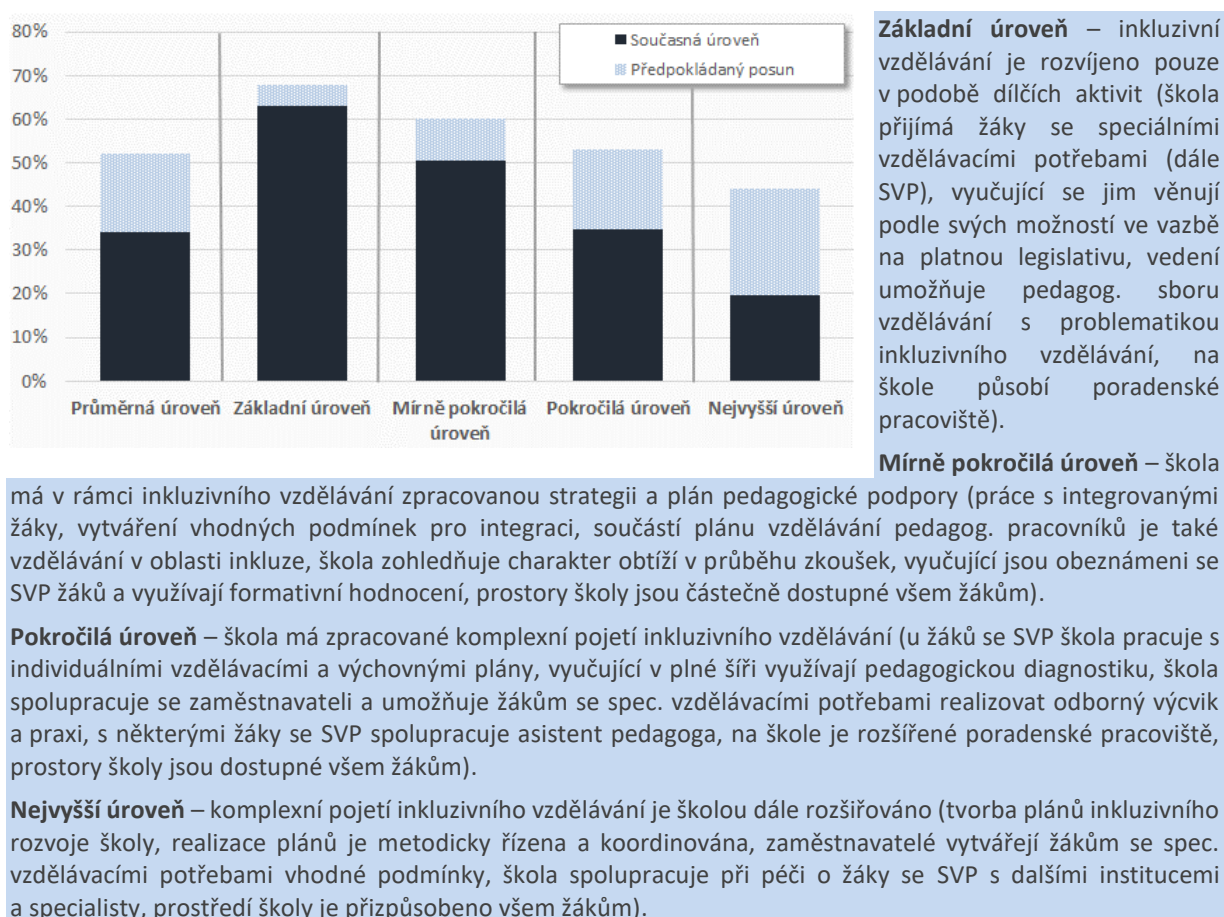
Nejméně škol v České republice deklarovalo, že by jim pomohlo zajištění speciálních pedagogů pro předměty speciálně pedagogické péče (17 %). Dále by školám příliš nepomohlo ani zajištění metodického vedení školního poradenského pracoviště a kvalifikovaná pomoc při úpravě podmínek přijímacích a závěrečných zkoušek pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (shodně 27 %).

7.2 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ SOU

Střední odborná učiliště v České republice v oblasti podpory inkluzivního vzdělávání vykonávají v současnosti nejčastěji činnosti na základní úrovni, tedy takové, které tuto oblast rozvíjejí pouze v podobě dílčích aktivit (63 %). V rámci mírně pokročilé úrovně, kdy školy mají zpracovanou strategii a plán pedagogické podpory inkluzivního vzdělávání, střední odborná učiliště vykonávají přibližně polovinu aktivit (51 %) a v rámci pokročilé úrovně, kdy škola má již zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání, vykonávají 35 % aktivit. V rámci nejvyšší úrovně, kdy je komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání dále rozšiřováno, vykonávají střední odborná učiliště 20 % aktivit.

Střední odborná učiliště nejčastěji plánují rozvoj aktivit na nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 25 %), větší rozvoj je plánován také v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 18 %). Školy plánují menší rozvoj také v rámci mírně pokročilé (předpokládaný posun o 10 %) a základní úrovně (předpokládaný posun o 5 %). Školy tedy plánují především rozvoj směrem ke komplexnímu pojetí inkluzivního vzdělávání, které bude dále ještě rozšiřováno.

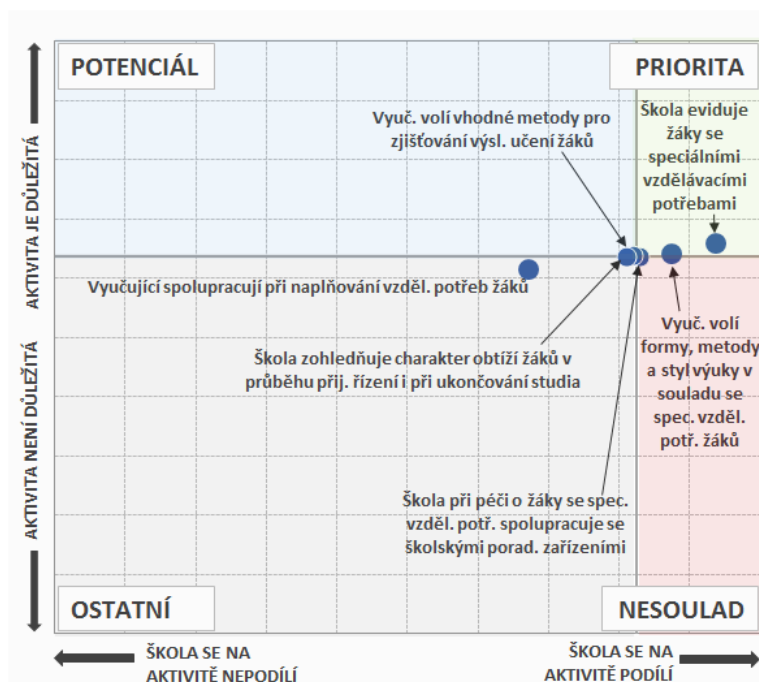
Graf 119: Současná úroveň rozvoje inkluzivního vzdělávání a předpokládaný posun

Střední odborná učiliště se v oblasti inkluzivního vzdělávání nejčastěji věnují evidenci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (94 %). Na úrovni aktivit školy je dále významná spolupráce se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v péči (83 %). Vysoký podíl škol dále zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (81 %) a zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací či výchovné plány (66 %).

Pedagogičtí pracovníci se podílejí na inkluzivním vzdělávání především prostřednictvím volby forem, metod a stylu výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (88 %) a také volbou vhodných metod pro zjišťování výsledků učení žáků (82 %) a vzájemnou spoluprací při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (67 %). Na druhou stranu, v nejmenší míře se školy věnují aktivitám spojeným s rozvojem mimořádně nadaných žáků (14 %) a využitím disponibilních hodin pro předměty sociálně pedagogické práce (9 %).

Graf 120: Aktivita, na nichž se školy podílejí, a jejich důležitost

Jak je patrné z přiloženého grafu, pro střední odborná učiliště je prioritními aktivitami evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a částečně také volba forem, metod a stylu výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků. Tyto aktivity školy ve velké míře realizují a zároveň je ve srovnání s ostatními považují za důležité.

Dalšími školami často uváděnými aktivitami jsou: spolupráce se školskými poradenskými zařízeními při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, volba vhodných metod pro zjišťování výsledků učení a zohledňování

charakteru obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia, přičemž poslední dvě zmiňované aktivity lze považovat za jistý potenciál středních odborných učilišť. Nejenže školy tyto aktivity v relativně velké míře realizují, ale zároveň je považují za alespoň průměrně důležité.

Nejvýznamnější překážku v realizaci inkluzivního vzdělávání na středních odborných učilištích představují nedostatečné finanční prostředky pro jeho zajištění (60 %). Další významné překážky, se kterými se školy setkávají, jsou především technického a provozního rázu. Jedná se o nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání (46 %), nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (43 %), absenci školního poradenského pracoviště v rozšířené podobě (41 %) a příliš velký počet žáků ve třídě (40 %).

V menší míře narážejí školy také na překážky v souvislosti s nedostačujícími možnostmi pro zajištění asistentů pedagogů (38 %) či malým zájmem o inkluzivní vzdělávání ze strany žáků a jejich rodičů (37 %). Téměř třetina učilišť také naráží na velký počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v jedné třídě (32 %). Další skupinu překážek v rozvoji inkluzivního vzdělávání představuje nedostatek příležitostí pro vzdělávání pedagogů v této oblasti (29 %), neochota pedagogů toto vzdělávání realizovat (též 29 %) a jejich nezájem o tuto oblast (28 %).

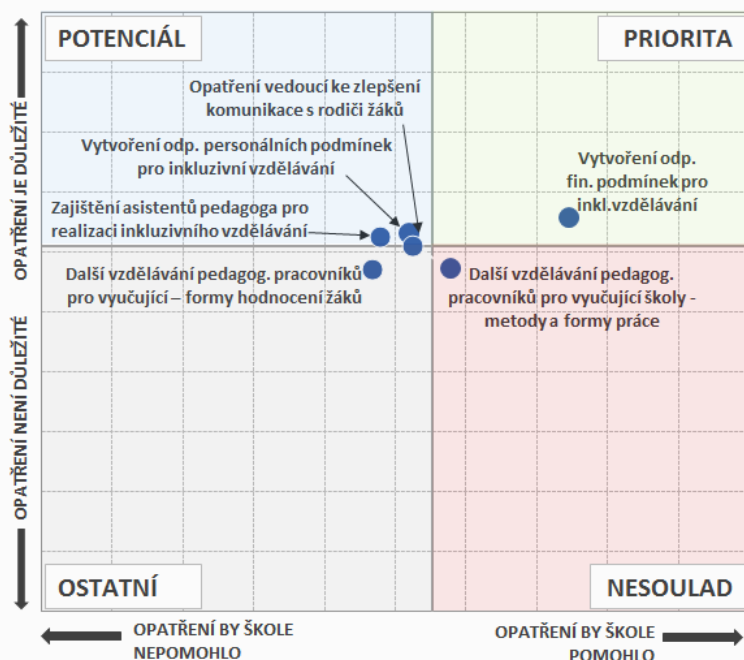
Na druhou stranu, 9 % středních odborných učilišť nenaráží na žádné překážky. Nejméně často se školy potýkají s překážkami v podobě nedostatečné spolupráce mezi školami a školskými poradenskými zařízeními, školními poradenskými pracovišti či dalšími institucemi (12–13 %).

Střední odborná učiliště uvádějí řadu opatření, která by jim pomohla v realizaci inkluzivního vzdělávání. Nejčastěji deklarovaným opatřením, které by školám pomohlo v rozvoji inkluzivního vzdělávání, je vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (75 %). Dalšími významnými opatřeními jsou další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce (58 %), opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (53 %), vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (52 %), zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (48 %), další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti různých forem hodnocení žáků (47 %) a zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání (46 %). Tato opatření odpovídají především provozním a finančním překážkám, na které školy v realizaci inkluzivního vzdělávání narážejí.

Středním odborným učilištím by dále ve větší míře pomohlo také zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole (44 %), zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště (42 %), zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (42 %), vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky (41 %) či vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (38 %).

Pouze v menší míře by školám pomohla opatření z oblasti metodiky či vzdělávání pedagogů. 36 % škol by pomohlo zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání z centra a systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole. Stejný podíl škol by ocenil také další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti úpravy vzdělávacích obsahů. Třetina škol by pak ocenila zajištění metodického vedení školního poradenského pracoviště či kvalifikovanou pomoc při úpravě podmínek přijímacích a závěrečných zkoušek pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Graf 121: Opatření, která by školám pomohla, a jejich důležitost

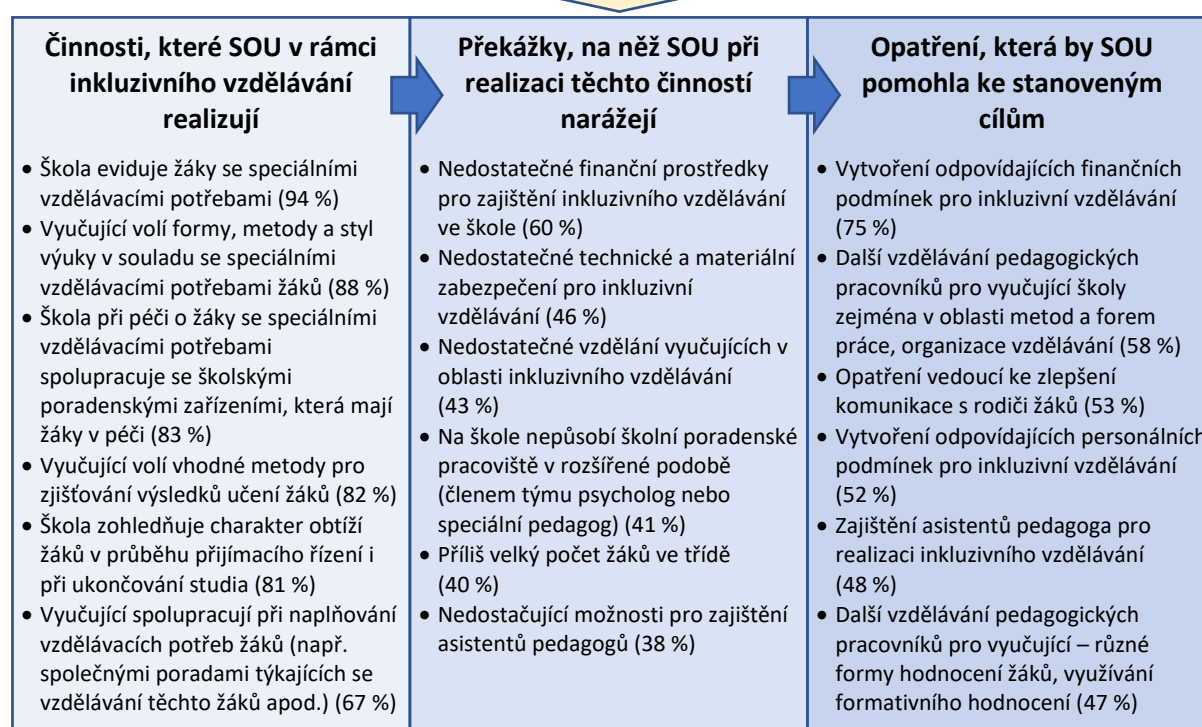
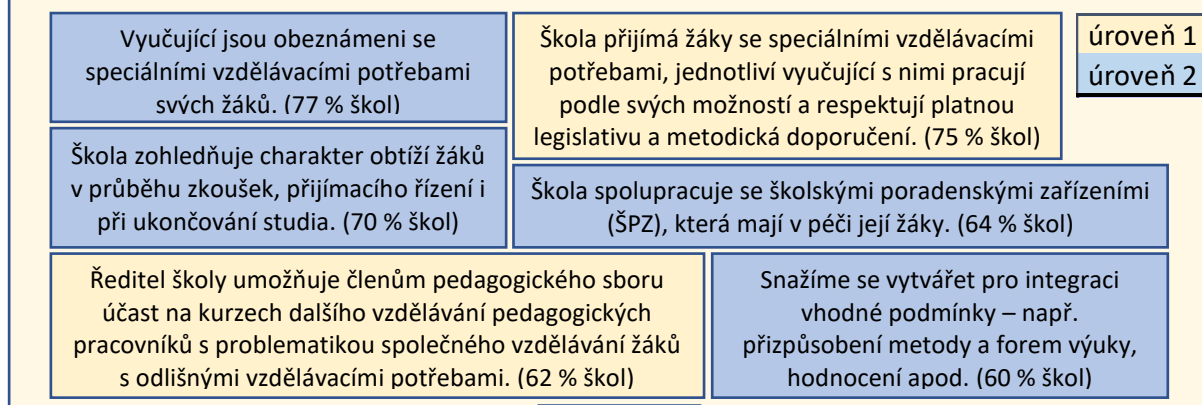
Jak je patrné z přiloženého grafu, středním odborným učilištím by nejvíce pomohlo vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Toto opatření školy uváděly nejčastěji a zároveň mu přiřkládají nejvyšší důležitost. Představuje tedy pro střední odborná učiliště prioritu dalšího rozvoje inkluzivního vzdělávání.

Školy dále velmi často zmiňovaly další vzdělávání ped. pracovníků v oblasti metod a forem práce, ale tomuto opatření zároveň přiřkládaly menší váhu.

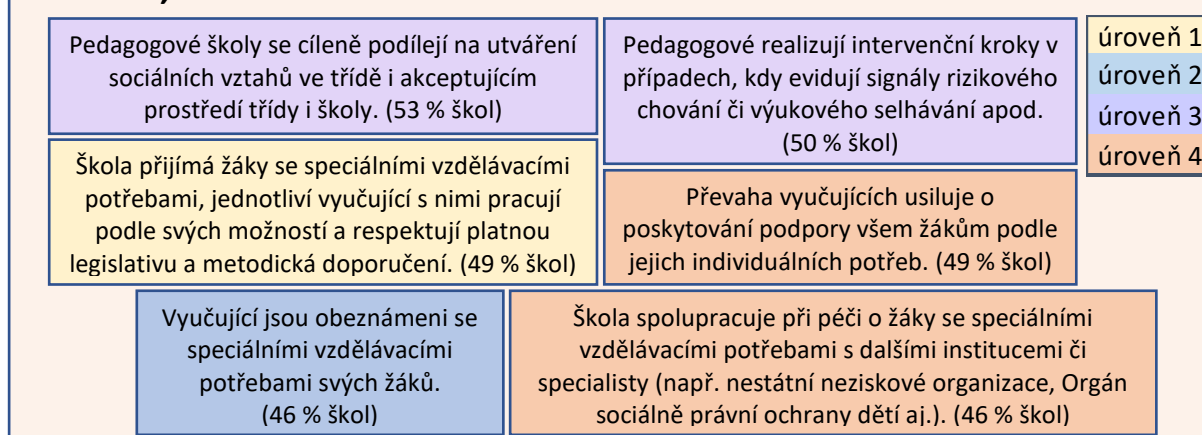
Opatřeními, která byla sice méně často uváděna, ale zároveň jsou

školami považována za velmi důležitá, jsou opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků, vytvoření odpovídajících personálních podmínek a zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání. Tato opatření tedy představují potenciál rozvoje inkluzivního vzdělávání na středních odborných učilištích.

Aktuální stav inkluzivního vzdělávání na SOU

Cíle, které si v rámci inkluzivního vzdělávání stanovila SOU

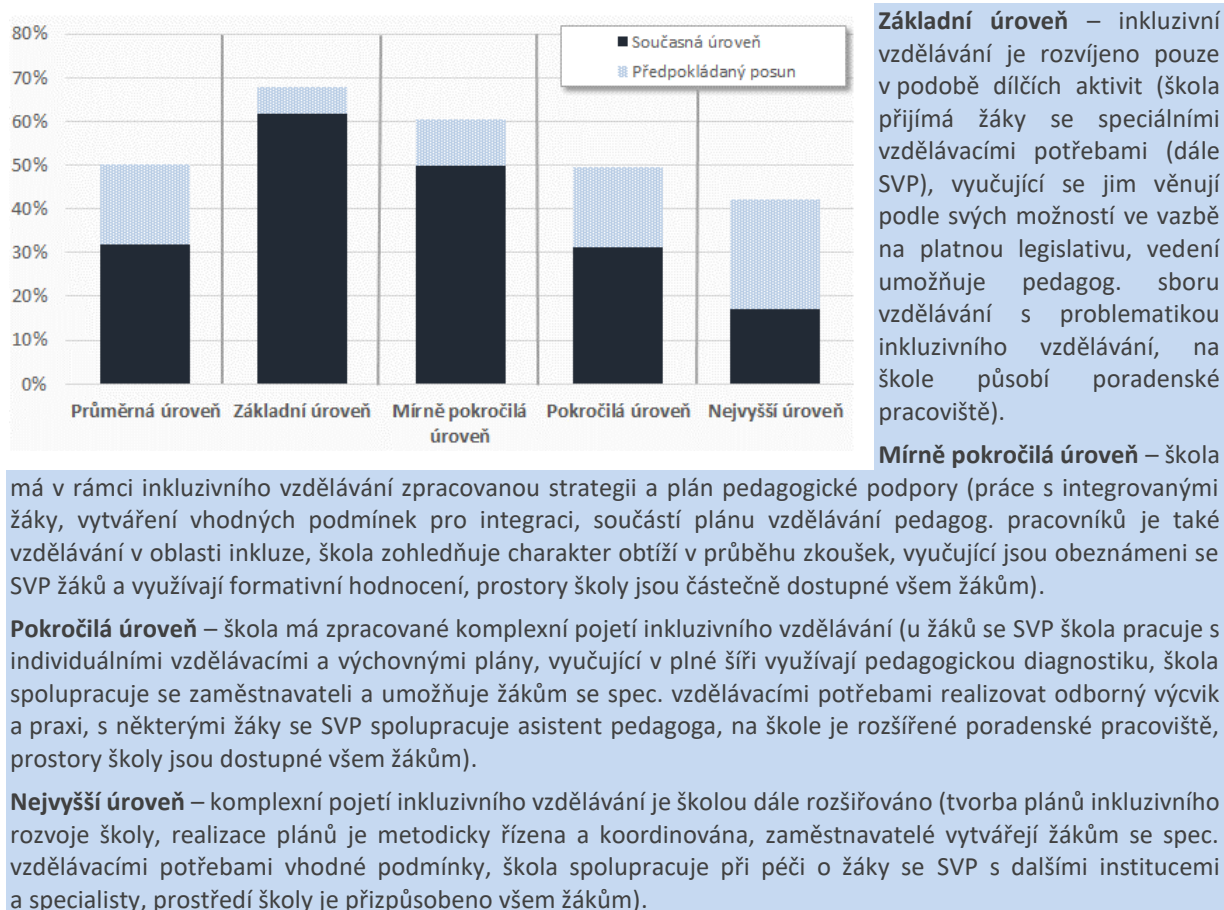
*každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolili.

7.3 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ SOŠ

Střední odborné školy v České republice v oblasti podpory inkluzivního vzdělávání vykonávají v současnosti nejčastěji činnosti spadající do základní úrovně, tedy takové, které tuto oblast rozvíjejí pouze v podobě dílčích aktivit (62 %). V rámci mírně pokročilé úrovně, kdy školy mají zpracovanou strategii a plán pedagogické podpory inkluzivního vzdělávání, pak střední odborné školy vykonávají polovinu aktivit (50 %) a v rámci pokročilé úrovně, kdy škola má již zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání, vykonávají střední odborné školy 31 % aktivit. V rámci nejvyšší úrovně, kdy je komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání dále rozšiřováno, vykonávají střední odborné školy 17 % aktivit.

Střední odborné školy nejčastěji plánují rozvoj aktivit na nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 25 %) a větší rozvoj je také plánován v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 18 %). Školy plánují menší rozvoj také v rámci mírně pokročilé (předpokládaný posun o 11 %) a základní úrovně (předpokládaný posun o 6 %). Střední odborné školy tedy plánují především rozvoj směrem ke komplexnímu pojetí inkluzivního vzdělávání, které bude dále ještě rozšiřováno.

Graf 122: Současná úroveň rozvoje inkluzivního vzdělávání a předpokládaný posun

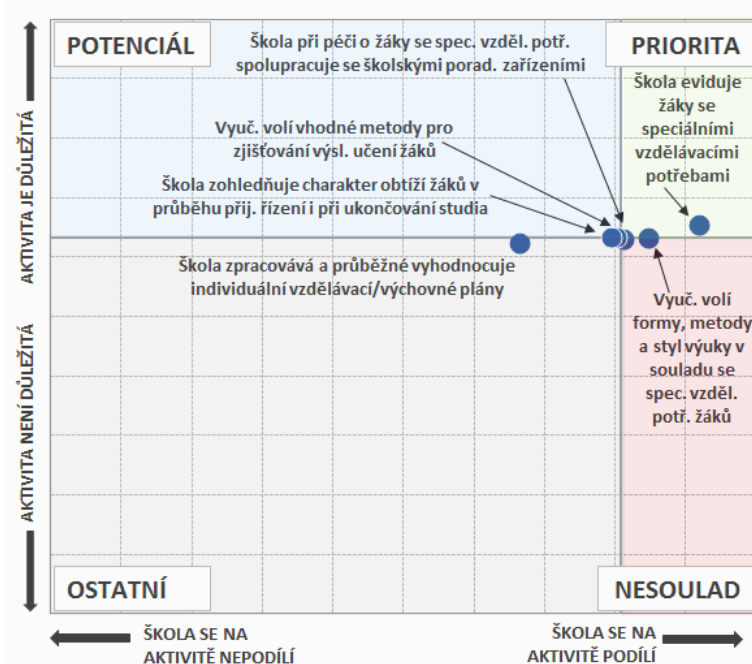
Střední odborné školy se v oblasti inkluzivního vzdělávání nejčastěji věnují evidenci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (92 %). Na úrovni aktivit školy je dále významná spolupráce se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v péči (81 %). Vysoký podíl škol dále zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (80 %) a zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací/výchovné plány (66 %).

Nadpoloviční podíl škol také zohledňuje potřeby žáků, jejichž mateřským jazykem není čeština (51 %), a 49 % škol při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje s dalšími institucemi.

Pedagogičtí pracovníci se podílejí na inkluzivním vzdělávání především prostřednictvím volby forem, metod a stylu výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (85 %) a dále také volbou vhodných metod pro zjišťování výsledků učení žáků (80 %) a vzájemnou spoluprací při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (66 %).

Na druhou stranu střední odborné školy nejméně často deklarovaly využívání disponibilních hodin pro předměty sociálně pedagogické práce (6 %) a také rozvoj nadaných žáků prostřednictvím skupinové výuky (17 %) a zpracovávání individuálních vzdělávacích plánů pro žáky s mimořádným nadáním (18 %).

Graf 123: Aktivita, na nichž se školy podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit představuje pro střední odborné školy prioritu evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Tuto aktivitu školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň ji považují ve srovnání s ostatními za velmi důležitou.

Školy při péči o žáky se specifickými vzdělávacími potřebami ve větší míře také spolupracují se školskými poradenskými zařízeními a zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia. Školy dále ve větší míře deklarovaly, že jejich vyučující volí formy, metody a styl výuky, ale také způsob hodnocení

žáků v souladu s jejich speciálními vzdělávacími potřebami. Tyto aktivity však školy považují spíše za průměrně důležité.

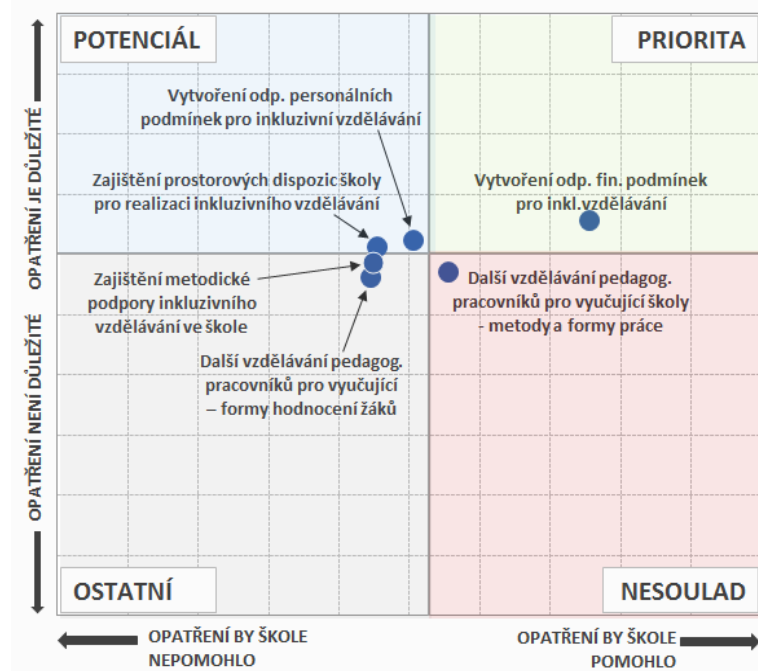
Střední odborné školy (podobně jako učiliště) pocítují nejvýraznější překážky v realizaci inkluzivního vzdělávání v jejím finančním, technickém a materiálním zabezpečení. Nejčastěji zmiňovanou překážkou v realizaci inkluzivního vzdělávání ve školách jsou nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání (60 %). Dalšími velmi často zmiňovanými překážkami jsou pak nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání (44 %), nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (41 %) a absence školního poradenského pracoviště v rozšířené podobě na škole (40 %).

Méně často školy zmiňovaly především překážky související s malým zájmem o inkluzivní vzdělávání, neochotou k jeho realizaci či příliš velkým počtem žáků ve třídách. Příliš velký počet žáků ve třídě deklarovalo jako překážku v realizaci inkluzivního vzdělávání 37 % středních odborných škol. Školy dále jako překážky uváděly nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagogů (32 %), malý zájem o inkluzivní vzdělávání ze strany žáků a rodičů (31 %) a nedostatek příležitostí pro vzdělávání pedagogů v této oblasti (26 %). Čtvrtina středních odborných škol pak vnímá jako překážku nezájem vyučujících o inkluzivní pojetí vzdělávání a jejich neochotu k jeho realizaci.

V nejmenší míře pak školy deklarovaly, že se potýkají s problémy souvisejícími s nedostatečnou podporou ze strany zřizovatele (13 %) a nedostatečnou spoluprací mezi školou a školským poradenským zařízením, pracovníky školního poradenského pracoviště či dalšími institucemi (9–10 %).

Největší množství středních odborných škol v souvislosti s překážkami, na které narážejí, uvedlo, že by jim v realizaci inkluzivního vzdělávání pomohlo vytvoření odpovídajících finančních podmínek (76 %). Nadpoloviční množství škol dále uvedlo, že by jim pomohla opatření související s dalším vzděláváním pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce (56 %) a vytvořením odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (51 %). Dále by školám výrazněji pomohlo zajištění prostorových dispozic školy (46 %) a metodické podpory (45 %) pro realizaci inkluzivního vzdělávání. 45 % škol by také pomohlo další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti různých forem hodnocení žáků. Školám by také ve větší míře pomohlo zajištění asistentů pedagoga a dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů a také opatření, která by vedla ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (tato opatření uvedlo 42 % škol). Již v menší míře by středním odborným školám pomohlo také vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky (40 %), zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště (37 %) či zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání z centra (též 37 %). 36 % škol by pak ocenilo také zajištění systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole a vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Kolem jedné třetiny škol dále uvedlo, že by jim pomohlo další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti úpravy vzdělávacích obsahů (34 %) či kvalifikovaná pomoc při úpravě podmínek přijímacích a závěrečných zkoušek pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (32 %). 31 % středních odborných škol také uvedlo, že by ocenily zajištění metodického vedení školního poradenského pracoviště. V nejnížší míře pak školy zmiňovaly, že by jim pomohlo také zajištění speciálních pedagogů pro předměty speciálně pedagogické péče (20 %).

Graf 124: Opatření, která by školám pomohla, a jejich důležitost

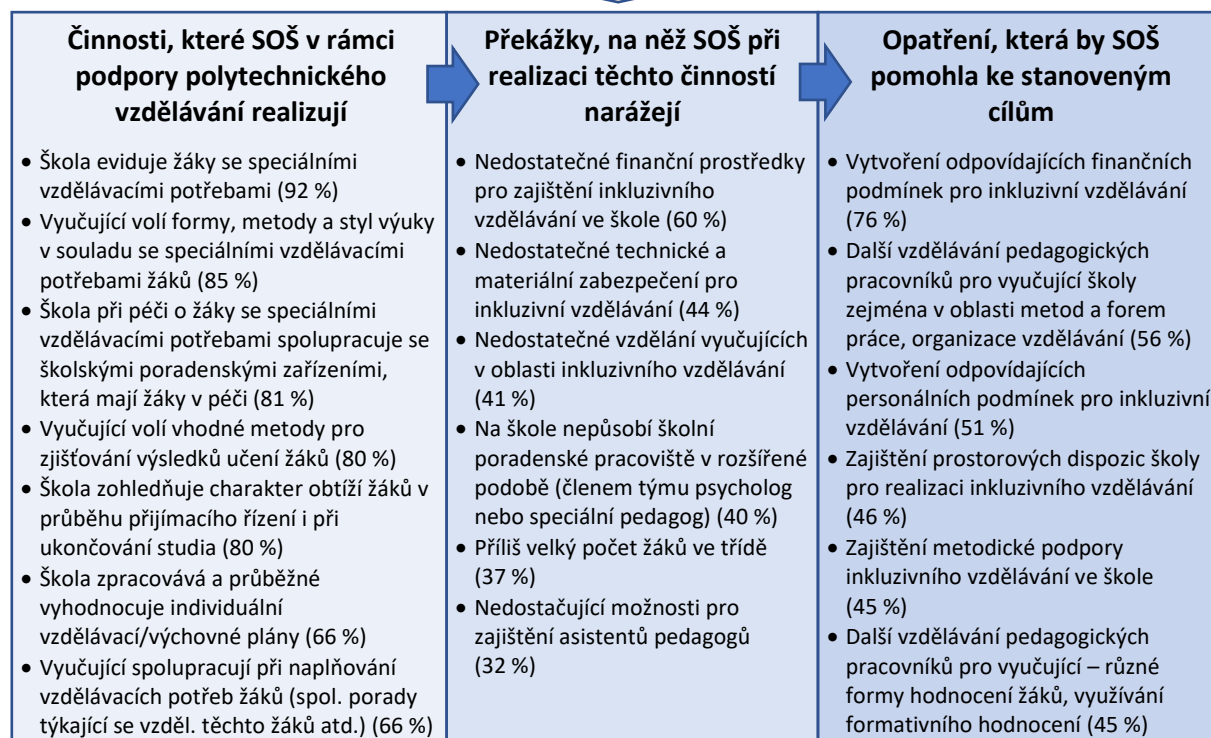
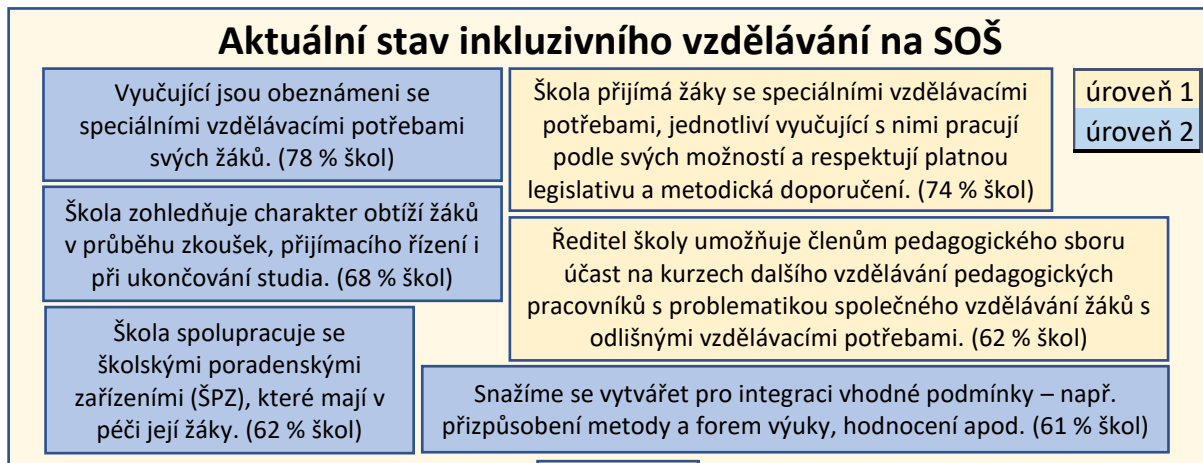

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření představuje prioritu středních odborných škol vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Toto opatření by pomohlo největšímu počtu škol a zároveň mu školy přikládají největší význam.

Střední odborné školy v ČR dále považují za důležité vytvoření odpovídajících personálních podmínek a zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání. Tato opatření však byla zmiňována pouze v menší míře, a představují tedy spíše potenciál škol pro další rozvoj.

Jistý nesoulad pak vzniká u opatření týkajícího se dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce. Toto opatření bylo zmiňováno velkým množstvím škol, přesto, že je školy ve srovnání s ostatními opatřeními nepovažují za příliš důležitá.

Aktuální stav inkluzivního vzdělávání na SOŠ

Cíle, které si v rámci inkluzivního vzdělávání stanovily SOŠ

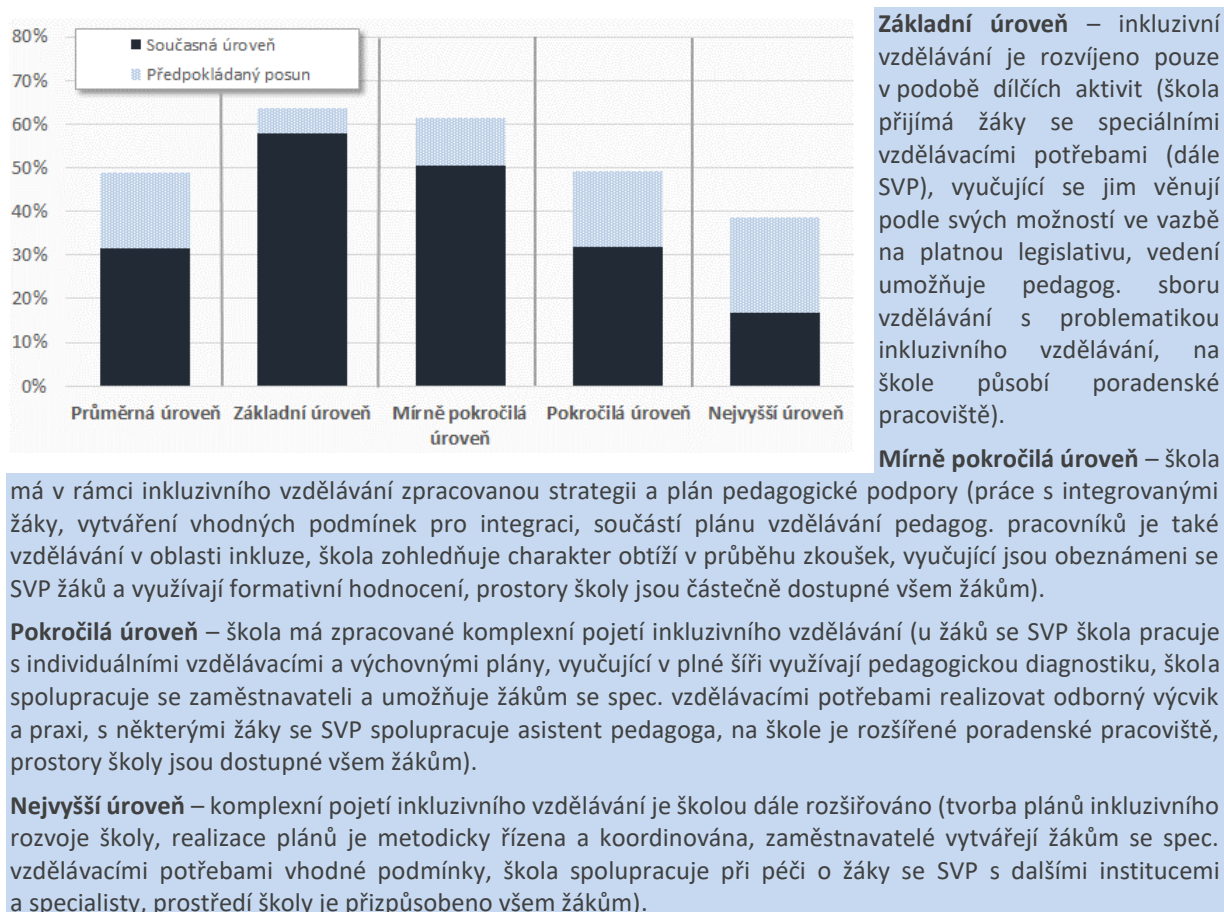
*každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolili.

7.4 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ GYMNÁZIÍ

Gymnázia v České republice v oblasti podpory inkluzivního vzdělávání vykonávají v současnosti nejčastěji činnosti spadající do základní úrovně, tedy takové, které tuto oblast rozvíjejí pouze v podobě dílčích aktivit (58 %). V rámci mírně pokročilé úrovně, kdy školy mají zpracovanou strategii a plán pedagogické podpory inkluzivního vzdělávání, gymnázia vykonávají polovinu aktivit (50 %). Již méně aktivní jsou gymnázia v rámci pokročilé úrovně, kdy má škola již zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání. Na této úrovni vykonávají gymnázia 32 % aktivit. V rámci nejvyšší úrovně, kdy je komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání dále rozšiřováno, vykonávají gymnázia 17 % aktivit.

Gymnázia nejčastěji plánují rozvoj aktivit na nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 22 %), větší rozvoj je také plánován v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 17 %). Již menší rozvoj plánují školy v rámci mírně pokročilé (předpokládaný posun o 11 %) a základní úrovně (předpokládaný posun o 6 %). Gymnázia tedy plánují především rozvoj směrem ke komplexnímu pojetí inkluzivního vzdělávání, které bude dále ještě rozšiřováno.

Graf 125: Současná úroveň rozvoje inkluzivního vzdělávání a předpokládaný posun

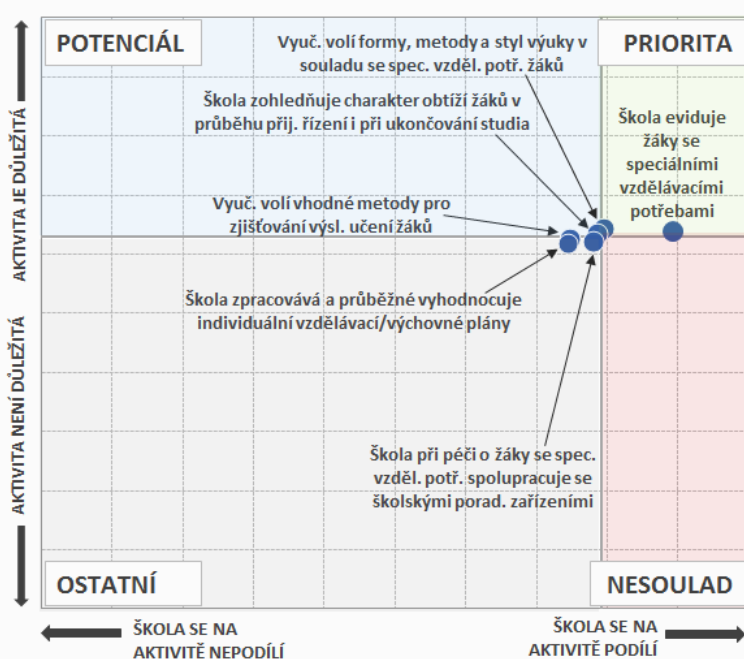

Nejčastější aktivitou gymnázií v oblasti inkluzivního vzdělávání je evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (89 %). Další velmi často zmiňované aktivity škol v této oblasti zahrnují zohledňování charakteru obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (79 %), spolupráci se školskými poradenskými zařízeními při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (78 %) a zpracovávání a průběžné vyhodnocování individuálních vzdělávacích či výchovných plánů (75 %). Nadpoloviční podíl gymnázií zohledňuje potřeby žáků, jejichž mateřským jazykem není čeština (54 %).

Pedagogičtí pracovníci se na realizaci inkluzivního vzdělávání na školách podílejí především volbou forem, metod a stylu výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (80 %), volbou vhodných metod pro zjišťování výsledků učení (75 %) a vzájemnou spoluprací při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (67 %). Vedení gymnázií pak ve větší míře vytváří také podmínky pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání na škole (48 %). Velmi často deklarované aktivity v této oblasti se dále týkají také rozšiřování a prohlubování učiva určeného pro nadané žáky (63 %).

Na druhou stranu se gymnázia, stejně jako střední odborné školy a učiliště, v nejmenší míře orientují na využívání disponibilních hodin pro předměty sociálně pedagogické péče (6 %). Pouze kolem třetiny škol se orientuje také na organizaci podpory žáků dalšími odborníky (32 %), zajišťování aktivit pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami nad rámec školní práce (31 %), zajišťování a využívání asistentů pedagoga (též 31 %) či na rozvoj nadání nadaných žáků prostřednictvím skupinové výuky (30 %).

Graf 126: Aktivity, na nichž se školy podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti nejčastěji zmiňovaných aktivit představuje prioritu gymnázií evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Tato aktivita je realizována největším počtem škol a zároveň je jí přikládána nadprůměrná důležitost.

Dalšími významnými aktivitami jsou volba formy, metody a stylu výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků a zohledňování charakteru obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia. Tyto aktivity jsou školami považovány za lehce nadprůměrně důležité, ale vzhledem k tomu, že jsou realizovány menším množstvím

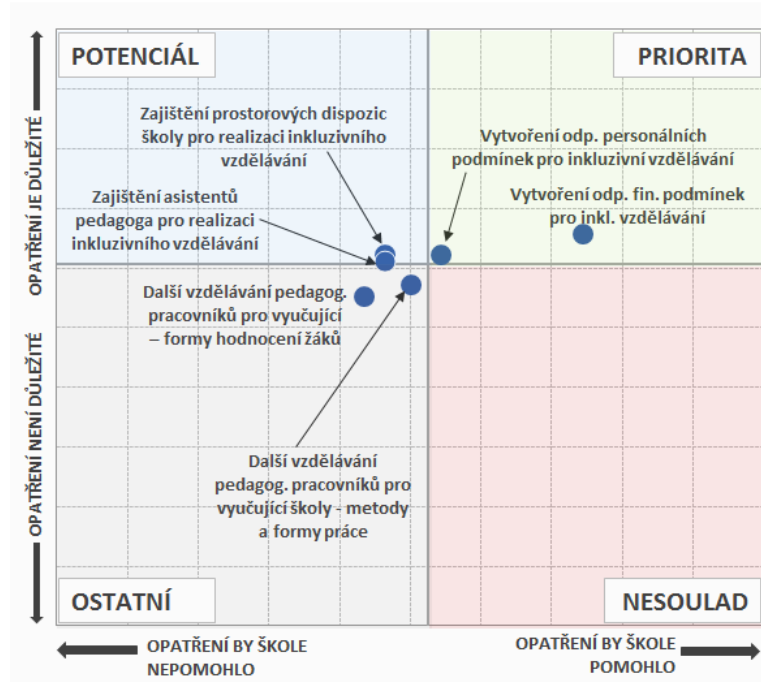
škol, představují spíše potenciál dalšího rozvoje inkluzivního vzdělávání.

Gymnázia pociťují nejvýraznější překážky v realizaci inkluzivního vzdělávání v jejím finančním zabezpečení. Nejčastěji zmiňovanou překážkou v realizaci inkluzivního vzdělávání na školách jsou nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (56 %). Dalšími velmi často zmiňovanými překážkami jsou příliš velký počet žáků ve třídě (45 %) a nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (43 %). Méně často se školy potýkají s nedostatečným technickým a materiálním zabezpečením pro inkluzivní vzdělávání (38 %), absencí školního poradenského pracoviště v rozšířené podobě (35 %) a nedostačujícími možnostmi pro zajištění asistentů pedagogů (33 %). Méně než čtvrtina gymnázií se potýká také s nedostatkem příležitostí pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (24 %) a nezájmem vyučujících o inkluzivní pojetí vzdělávání a jejich neochotou ho realizovat (22 %). 18 % gymnázií pak čelí malému zájmu o inkluzivní vzdělávání ze strany žáků a jejich rodičů. Nejméně škol spatřuje překážku v realizaci inkluzivního vzdělávání v nedostatečné spolupráci školy a školských poradenských zařízení, pracovníků školních poradenských pracovišť (10 %) či dalších institucí (5 %). 10 % gymnázií také naráží na nedostatečnou podporu inkluzivního vzdělávání ze strany zřizovatele.

Opatřeními, která by gymnáziím v realizaci inkluzivního vzdělávání nejvíce pomohla, jsou vytvoření odpovídajících finančních (75 %) a personálních podmínek (54 %). Další opatření, která školy velmi často zmiňovaly, se týkají jednak dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce (50 %) a forem hodnocení žáků (43 %), jednak zajištění asistentů pedagoga a prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání (46 %). S těmito opatřeními souvisí také to, že by mnoha gymnáziím pomohlo vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky (42 %) a zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogických pracovníků (41 %) a metodické podpory jak v rámci školy (39 %), tak z centra (34 %).

Třetině gymnázií by pomohlo zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště a zajištění systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole, 29 % gymnázií by ocenilo další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti úpravy vzdělávacích obsahů, vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání a zajištění metodického vedení školního poradenského pracoviště. V nejmenší míře pak školy uváděly, že by jim pomohla opatření týkající se zajištění metodického vedení školního poradenského pracoviště (27 %), kvalifikované pomoci při úpravě podmínek přijímacích a závěrečných zkoušek pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (24 %) a zajištění speciálních pedagogů pro předměty speciálně pedagogické péče (16 %).

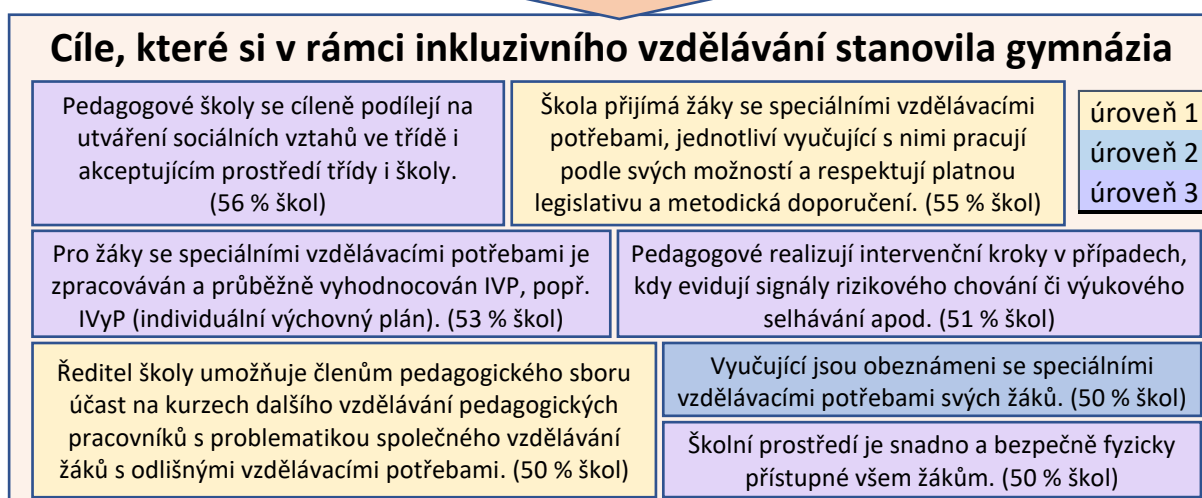
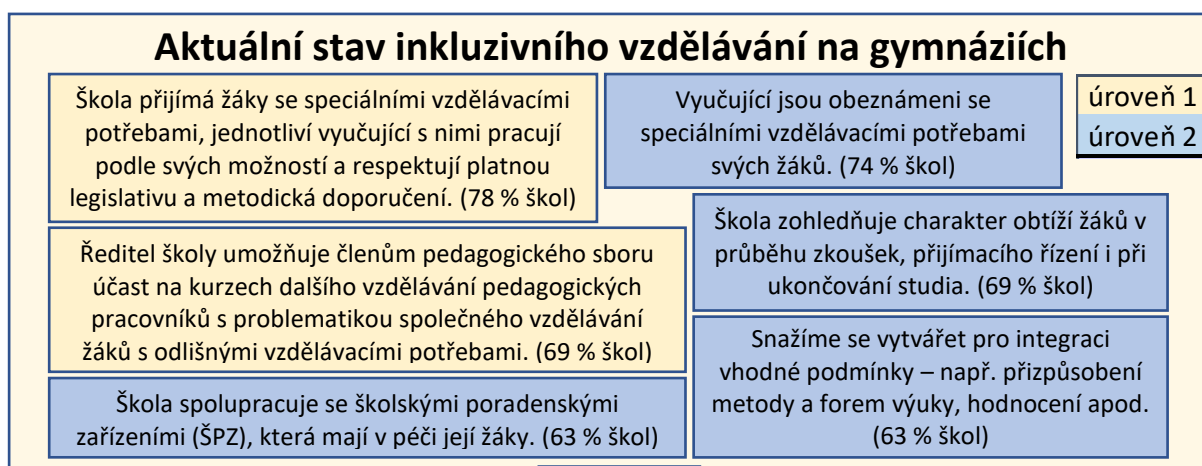
Graf 127: Opatření, která by školám pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti nejčastěji zmiňovaných opatření je pro gymnázia prioritou vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Toto opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň jej ve srovnání s ostatními opatřeními hodnotí jako nejdůležitější. Další prioritní opatření představuje pro gymnázia v České republice vytvoření personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání.

Dalšími opatřeními, která byla hodnocena jako nadprůměrně důležitá, jsou zajištění prostorových dispozic školy a zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání

ve školách. Vzhledem k tomu, že tato opatření zmiňovalo v porovnání s prioritními opatřeními menší množství škol, lze je označit za potenciál dalšího rozvoje inkluzivního vzdělávání na gymnáziích v ČR.

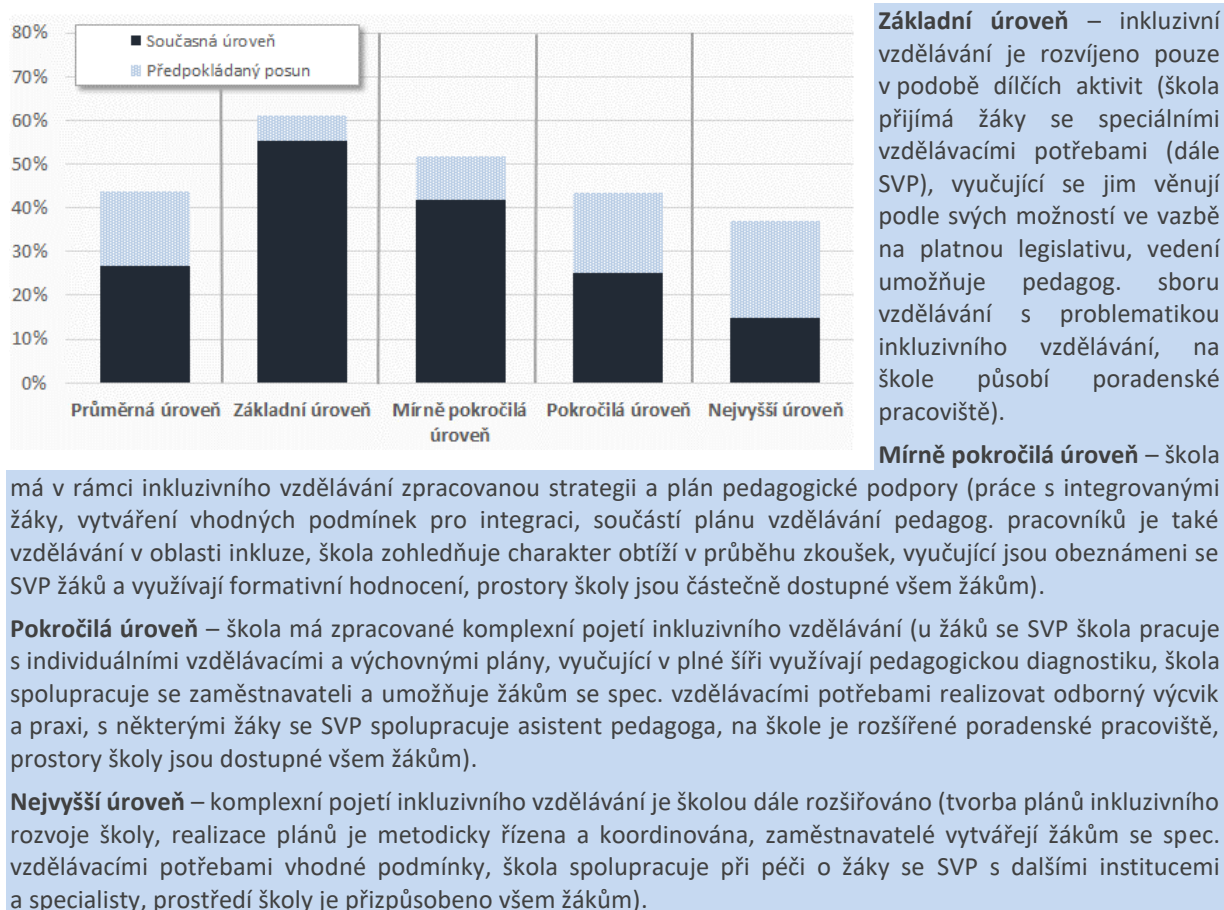
*každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolili.

7.5 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ VOŠ

Vyšší odborné školy v České republice v oblasti podpory inkluzivního vzdělávání vykonávají v současnosti nejčastěji činnosti spadající do základní úrovně, tedy takové, které tuto oblast rozvíjejí pouze v podobě dílčích aktivit (55 %). Větší množství aktivit vykonávají vyšší odborné školy v rámci mírně pokročilé úrovně, kdy je zpracována strategie a plán pedagogické podpory inkluzivního vzdělávání. V rámci této úrovně vykonávají školy 42 % aktivit. Již menší množství aktivit školy vykonávají v rámci pokročilé úrovně, kdy je již zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání. Vyšší odborné školy v této úrovni vykonávají 25 % aktivit. V rámci nejvyšší úrovně, kdy je komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání dále rozšiřováno, vykonávají vyšší odborné školy 15 % aktivit.

Vyšší odborné školy nejčastěji plánují rozvoj aktivit na nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 22 %), větší rozvoj je také plánován v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 18 %). Již menší rozvoj plánují školy také v rámci mírně pokročilé (předpokládaný posun o 10 %) a základní úrovně (předpokládaný posun o 6 %). Vyšší odborné školy tedy plánují především rozvoj směrem ke komplexnímu pojetí inkluzivního vzdělávání, které bude ještě dále rozšiřováno.

Graf 128: Současná úroveň rozvoje inkluzivního vzdělávání a předpokládaný posun

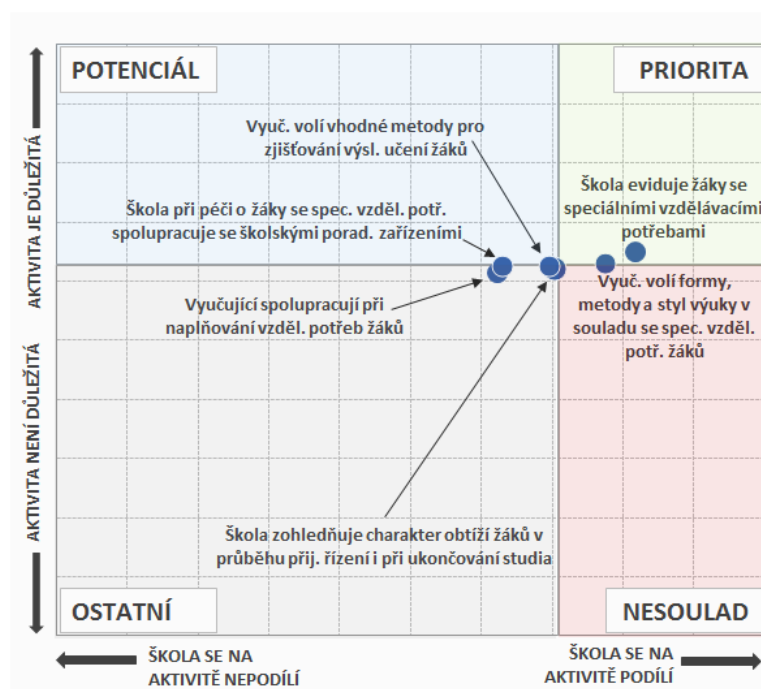
Vyšší odborné školy se v oblasti inkluzivního vzdělávání nejčastěji věnují evidenci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (82 %). Na úrovni aktivit školy je dále velmi časté zohledňování charakteru obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (70 %), navazování spolupráce se školskými poradenskými zařízeními při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (63 %) a zpracovávání a průběžné vyhodnocování individuálních vzdělávacích či výchovných plánů (57 %). Již v menší míře školy také při výuce zohledňují potřeby žáků, jejichž mateřským jazykem není čeština

(46 %), upravují organizaci a průběh vyučování v souladu s potřebami žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (41 %) a spolupracují při péči o žáky s dalšími institucemi, jako jsou například nestátní neziskové organizace nebo Orgán sociálně právní ochrany dětí (též 41 %).

Pedagogičtí pracovníci se podílejí na inkluzivním vzdělávání ve vyšších odborných školách především prostřednictvím volby forem, metod a stylu výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (78 %) a také volbou vhodných metod pro zjišťování výsledků učení žáků (70 %) a vzájemnou spoluprací při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (62 %). Již v menší míře se pedagogičtí pracovníci podílejí na realizaci inkluzivního vzdělávání ve škole prostřednictvím realizace pedagogické diagnostiky žáků, jejího vyhodnocování a volby vhodné formy a metody výuky (34 %).

Větší podíl vyšších odborných škol deklaroval, že školní poradenské pracoviště metodicky vede vyučující k tomu, aby podporovali naplňování speciálních vzdělávacích potřeb žáků (42 %), že učivo určené nadaným žákům je rozšiřováno a prohlubováno v souladu s jejich předpoklady (39 %) a že vedení školy vytváří podmínky pro realizaci inkluzivních principů (36 %). Vyšší odborné školy pak nejméně často deklarovaly, že využívají disponibilní hodiny pro předměty speciálně pedagogické péče (4 %), zpracovávají individuální vzdělávací plány pro žáky s mimořádným nadáním (17 %) či zajišťují a využívají asistenta pedagoga (19 %).

Graf 129: Aktivita, na nichž se školy podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých nejčastěji zmiňovaných aktivit představují priority vyšších odborných škol evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a volba forem, metod a stylu výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků. Tyto aktivity školy ve velké míře realizují a zároveň je považují za nadprůměrně důležité.

Vyšší odborné školy dále realizují aktivity týkající se vhodné volby metod zjišťování výsledků žáků a při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracují se školskými poradenskými zařízeními. Důležitost těchto aktivit však vnímají spíše

jako průměrnou a představují tak pro školy pouze částečný potenciál.

Vyšší odborné školy stejně jako ostatní typy škol (s výjimkou praktických) vnímají jako největší překážku v inkluzivním vzdělávání nedostatečné finanční prostředky pro jeho zajištění (55 %). Další významné překážky v realizaci inkluzivního vzdělávání na školách souvisí především s nedostatečným technickým a materiálním zabezpečením (45 %), nedostatečným vzděláním vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (36 %), příliš vysokým počtem žáků ve třídách (33 %) a absencí školního poradenského pracoviště v rozšířené podobě (30 %). 29 % škol také uvedlo, že se potýkají s malým zájmem o inkluzivní vzdělávání ze strany žáků a rodičů, 27 % škol se potýká s nedostačujícími možnostmi pro zajištění asistentů pedagogů a čtvrtina vyšších odborných škol v ČR se potýká s nezájmem učitelů o tuto oblast a s nedostatkem příležitostí pro jejich vzdělávání.

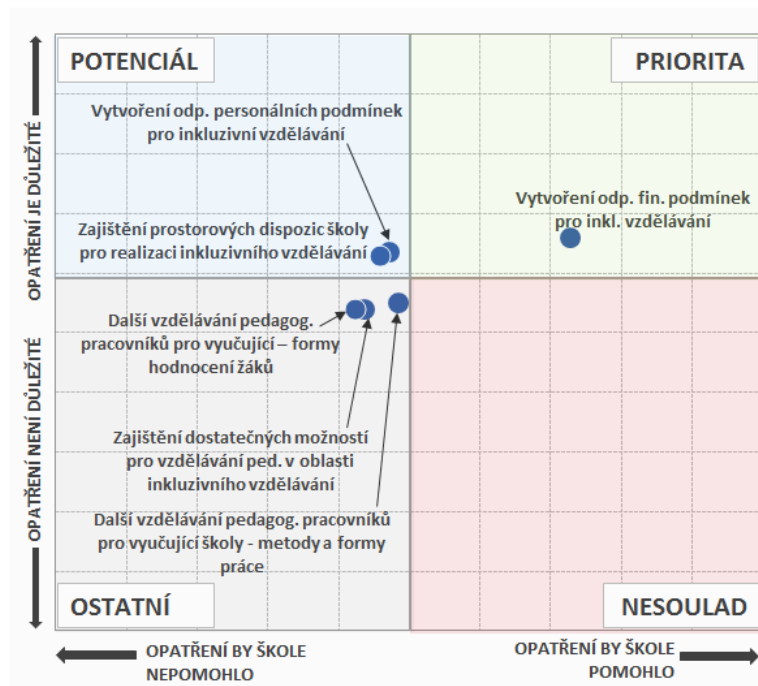
21 % vyšších odborných škol se potýká s neochotou vyučujících k realizaci inkluzivního vzdělávání. Méně než čtvrtina škol má také problémy s příliš velkým počtem žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v jedné třídě (16 %), nedostatečnou podporou ze strany zřizovatele (13 %) či nedostatečnou spoluprací pracovníků školy a školního poradenského pracoviště (10 %). V nejmenší míře pak školy narážejí na překážky související s nedostatečnou spoluprací mezi školami, školskými poradenskými zařízeními (8 %) a dalšími institucemi (7 %).

Opatřením, které by vyšším odborným školám výrazně nejvíce pomohlo, je vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (73 %). Větší množství škol dále uvedlo, že by jim pomohlo další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce (48 %), vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (47 %) a zajištění prostorových dispozic školy pro jeho realizaci (46 %). Zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání by ocenilo 44 % škol a další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti různých forem hodnocení žáků by pak ocenilo 42 % škol.

Opatřeními zmiňovanými v menší míře jsou zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole (39 %), zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (36 %) a vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky (též 36 %). Přibližně třetině škol by pak pomohla opatření související se zlepšením komunikace s rodiči žáků (34 %), 32 % škol by také ocenilo další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti úpravy vzdělávacích obsahů, kvalifikovanou pomoc při úpravě podmínek přijímacích a závěrečných zkoušek pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a zajištění metodického vedení školního poradenského pracoviště a systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole.

Nejmenšímu množství vyšších odborných škol by v rozvoji inkluzivního vzdělávání pomohlo zajištění speciálních pedagogů pro předměty speciálně pedagogické péče (17 %), zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště (27 %), zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání z centra (28 %) či vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (30 %).

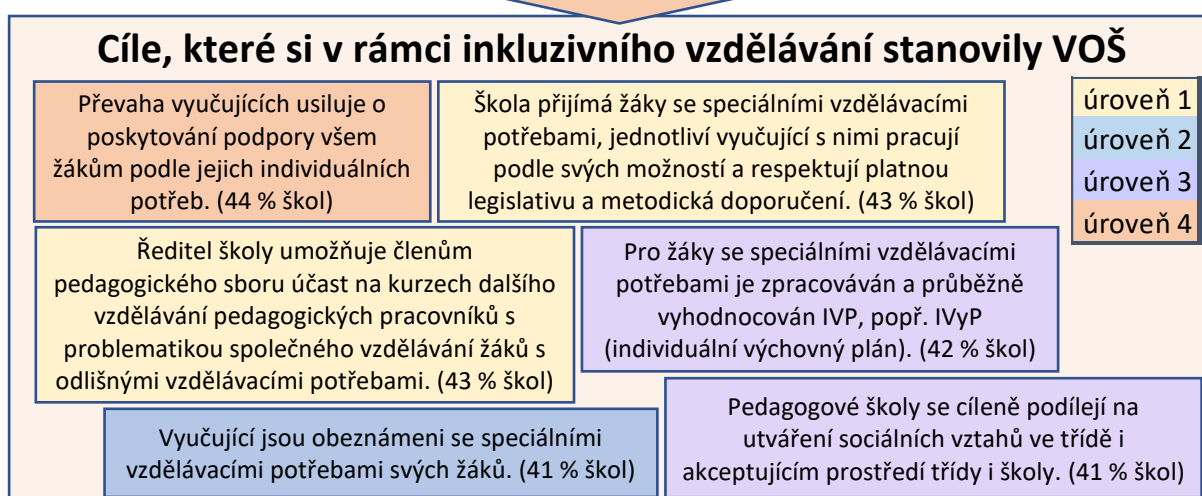
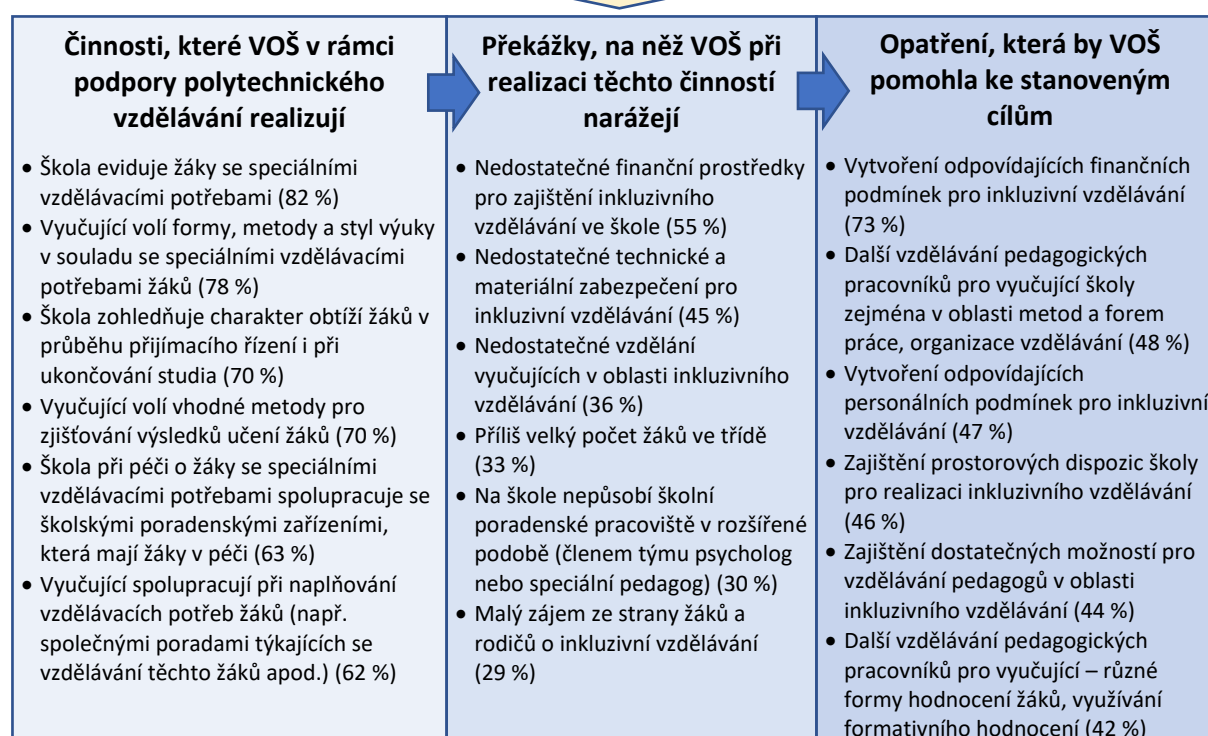
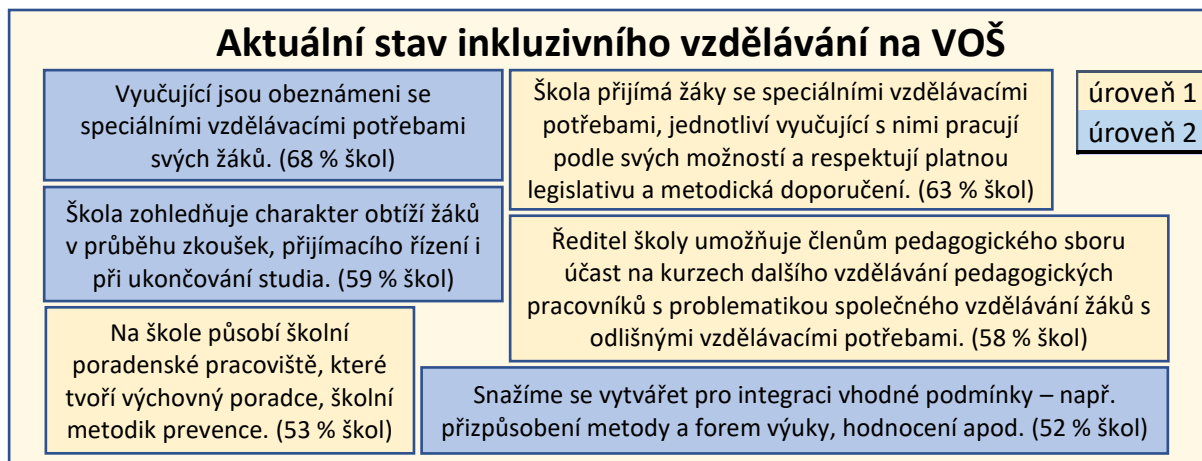
Graf 130: Opatření, která by školám pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření představuje jednoznačnou prioritu vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Toto opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň mu přiřkládají největší důležitost.

Vyšší odborné školy dále považují za nadprůměrně důležité také vytvoření odpovídajících personálních podmínek a zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání. Tato opatření však zmiňuje menší množství škol, a proto představují spíše potenciál dalšího rozvoje inkluzivního vzdělávání na vyšších odborných školách.

Aktuální stav inkluzivního vzdělávání na VOŠ

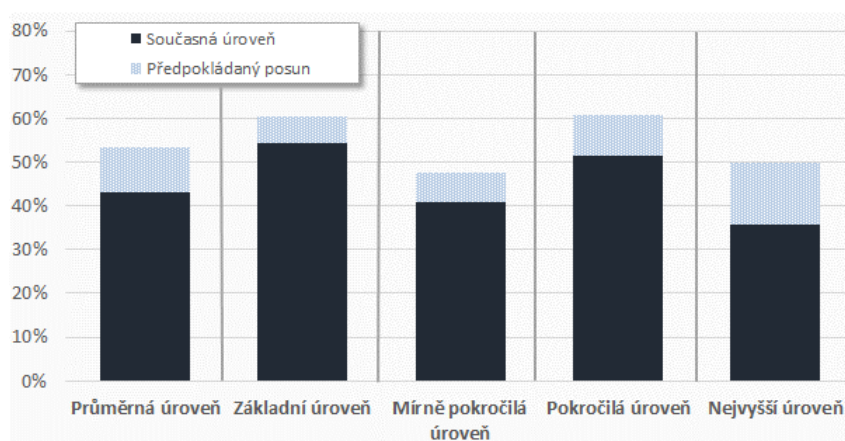
*každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolili.

7.6 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ PRAKT. ŠKOL

Praktické školy v České republice v oblasti podpory inkluzivního vzdělávání vykonávají v současnosti srovnatelné množství aktivit v rámci základní (54 %) a pokročilé úrovně (52 %). V rámci základní úrovně je přitom oblast inkluzivního vzdělávání ve školách rozvíjena pouze v podobě dílčích aktivit. V rámci pokročilé úrovně již mají školy zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání. Praktické školy dále vykonávají 41 % aktivit v rámci mírně pokročilé úrovně a ve srovnání s ostatními typy škol také největší množství aktivit v rámci nejvyšší úrovně (36 %), kdy je školami zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání dále rozšiřováno.

Vzhledem k tomu, že oblast inkluzivního vzdělávání je na praktických školách v současné době již ve velké míře rozvinutá, plánují školy v rámci této oblasti méně výrazný posun než všechny ostatní typy škol. Praktické školy stejně jako ostatní typy škol nejčastěji plánují rozvoj aktivit na nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 14 %), větší rozvoj je také plánován v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 9 %). Školy plánují rozvoj také v rámci mírně pokročilé (předpokládaný posun o 7 %) a základní úrovně (předpokládaný posun o 6 %).

Graf 131: Současná úroveň rozvoje inkluzivního vzdělávání a předpokládaný posun

Základní úroveň – inkluzivní vzdělávání je rozvíjeno pouze v podobě dílčích aktivit (škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (dále SVP), vyučující se jim věnují podle svých možností ve vazbě na platnou legislativu, vedení umožňuje pedagog. sboru vzdělávání s problematikou inkluzivního vzdělávání, na škole působí poradenské pracoviště).

Mírně pokročilá úroveň – škola má v rámci inkluzivního vzdělávání zpracovanou strategii a plán pedagogické podpory (práce s integrovanými žáky, vytváření vhodných podmínek pro integraci, součástí plánu vzdělávání pedagog. pracovníků je také vzdělávání v oblasti inkluze, škola zohledňuje charakter obtíží v průběhu zkoušek, vyučující jsou obeznámeni se SVP žáků a využívají formativní hodnocení, prostory školy jsou částečně dostupné všem žákům).

Pokročilá úroveň – škola má zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání (u žáků se SVP škola pracuje s individuálními vzdělávacími a výchovnými plány, vyučující v plné šíři využívají pedagogickou diagnostiku, škola spolupracuje se zaměstnavateli a umožňuje žákům se spec. vzdělávacími potřebami realizovat odborný výcvik a praxi, s některými žáky se SVP spolupracuje asistent pedagoga, na škole je rozšířené poradenské pracoviště, prostory školy jsou dostupné všem žákům).

Nejvyšší úroveň – komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání je školou dále rozšiřováno (tvorba plánů inkluzivního rozvoje školy, realizace plánů je metodicky řízena a koordinována, zaměstnavatelé vytvářejí žákům se spec. vzdělávacími potřebami vhodné podmínky, škola spolupracuje při péči o žáky se SVP s dalšími institucemi a specialisty, prostředí školy je přizpůsobeno všem žákům).

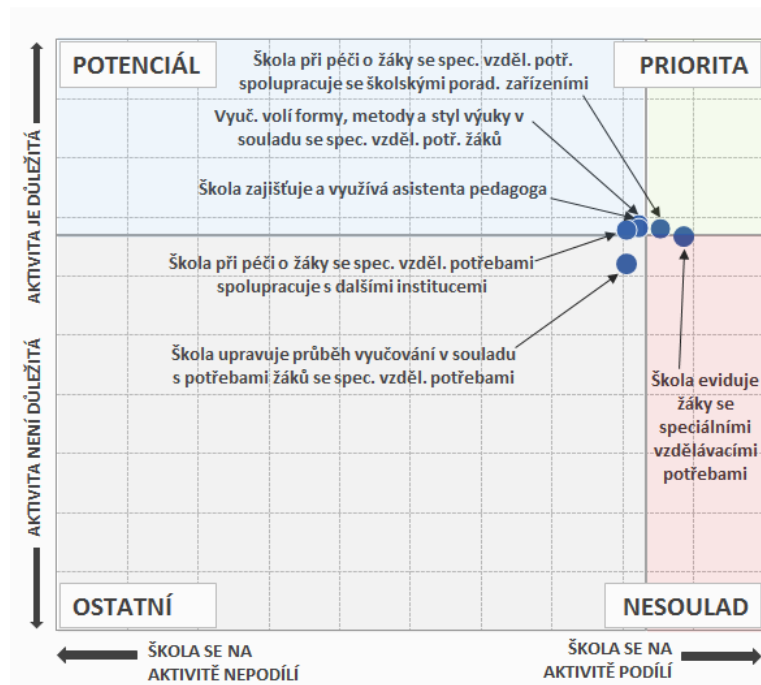
Praktické školy se stejně jako ostatní typy škol věnují především evidenci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (89 %). Mezi další velmi často zmiňované aktivity se řadí spolupráce se školskými poradenskými zařízeními (85 %), zajišťování a využívání asistentů pedagoga (82 %), spolupráce s dalšími institucemi, jako je např. Orgán sociálně právní ochrany dětí či nestátní neziskové organizace (81 %), a úpravy organizace a průběhu vyučování v souladu s potřebami žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (též 81 %). Praktické školy dále ve velké míře zohledňují charakter obtíží žáků

v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia a zpracovávají a průběžně vyhodnocují individuální vzdělávací či výchovné plány (shodně 76 %). 63 % praktických škol také uvedlo, že žákům se speciálními vzdělávacími potřebami zajišťují účast na aktivitách nad rámec školní práce, které směřují k rozvoji jejich dovedností, schopností a postojů. Nadpoloviční počet škol také deklaroval, že organizuje podporu žáků dalšími odborníky či experty (51 %) a že školní poradenské pracoviště metodicky vede vyučující k tomu, aby podporovali naplňování speciálních vzdělávacích potřeb žáků (53 %).

Vyučující praktických škol se ve velké míře podílejí na realizaci inkluzivního vzdělávání především prostřednictvím volby forem, metod, stylu výuky (82 %) a hodnocení žáků (78 %) v souladu s jejich speciálními vzdělávacími potřebami. Vyučující také spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (77 %) a realizují pedagogickou diagnostiku žáků, vyhodnocují její výsledky a v souladu s nimi volí formy a metody výuky (67 %).

V nejmenší míře se praktické školy, vzhledem ke svému zaměření, věnují péči o nadané žáky (6–15 % praktických škol).

Graf 132: Aktivita, na nichž se školy podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti nejčastěji uváděných aktivit do jisté míry představují priority praktických škol evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a spolupráce se školskými poradenskými zařízeními při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Vysoký podíl škol sice deklaroval realizaci těchto aktivit, ale v případě evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se školy domnívají, že se jedná spíše o průměrně důležitou aktivitu a v případě spolupráce se školskými poradenskými zařízeními o aktivitu lehce nadprůměrně důležitou.

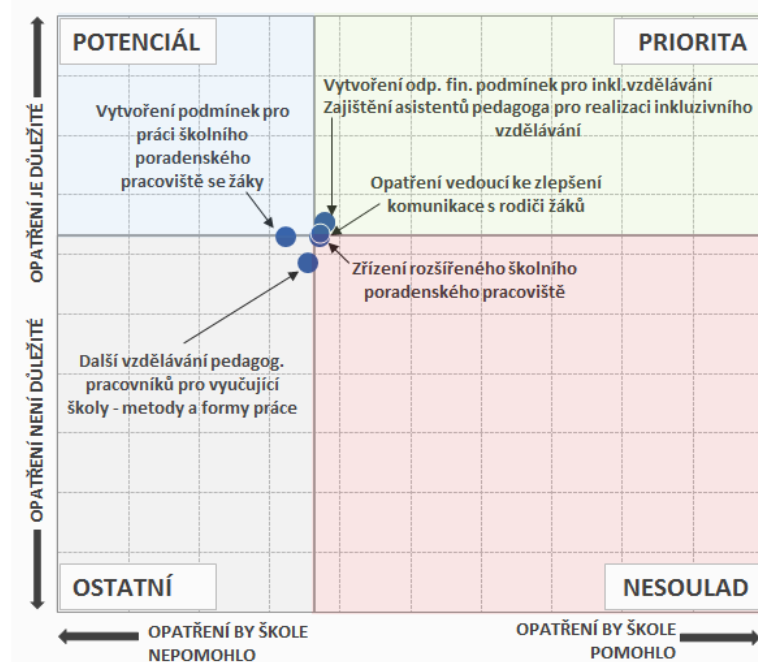
Za důležitější aktivity považují praktické školy volbu forem, metod a stylu výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků a zajišťování a využívání asistenta pedagoga. Lehce nadprůměrně důležitá je podle praktických škol také spolupráce škol při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami s dalšími institucemi. V porovnání s prioritními aktivitami však tyto aktivity uvedl menší počet škol. Výše zmíněné aktivity tedy představují spíše jistý potenciál dalšího vývoje inkluzivního vzdělávání.

Vzhledem k tomu, že se na praktických školách vzdělávají žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, jsou problémy, na které praktické školy narážejí, z velké míry odlišné od těch, se kterými se potýkají ostatní typy škol. Praktické školy se v realizaci inkluzivního vzdělávání potýkají především s překážkami v podobě nedostačujících možností pro zajištění asistentů pedagogů (40 %). Školy dále narážejí na překážky týkající se nedostatečných finančních prostředků pro zajištění inkluzivního vzdělávání (31 %) a absenci poradenského pracoviště v rozšířené podobě (24 %). Méně než čtvrtina škol se potýká také s malým zájmem o inkluzivní vzdělávání ze strany žáků a rodičů (23 %) a s nedostatečným technickým a materiálním zabezpečením pro inkluzivní vzdělávání (19 %).

Další problémy praktických škol představuje velký počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v jedné třídě (15 %) a příliš velký počet žáků ve třídě obecně (13 %), nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (14 %), nedostatek příležitostí k jejich vzdělávání (11 %) a jejich nezáměr a neochota v souvislosti s tímto pojetím vyučování (10 %). V nejmenší míře pak praktické školy narážejí na problémy související s nedostatečností spolupráce školského poradenského zařízení se školou (2 %).

Vzhledem ke specifickému zaměření praktických škol byl školami vyjádřen jednoznačně nejvyšší zájem o opatření na podporu inkluzivního vzdělávání. Opatřeními, která by praktickým školám pomohla, jsou především vytvoření odpovídajících finančních podmínek a zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (38 %). Dalšími významnými opatřeními jsou také zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště a opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (37 %). Větší podíl praktických škol také udává, že by jim pomohlo další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce (35 %), vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky (32 %) či vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (31 %). V menší míře by školám pomohlo také další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti různých forem hodnocení žáků (24 %) či v oblasti úpravy vzdělávacích obsahů (23 %). Přibližně pětina škol by ocenila vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (21 %), zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání (20 %) a metodického vedení školního poradenského pracoviště (19 %). V nejmenší míře by školám pomohlo zajištění systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole (11 %).

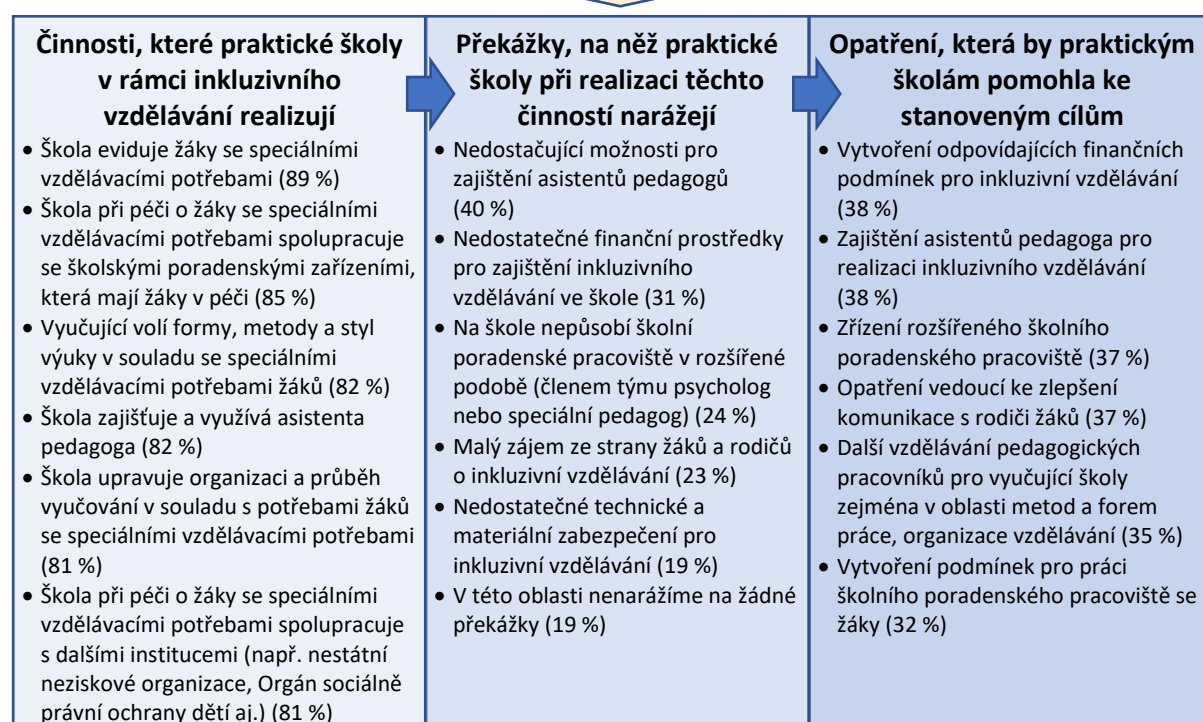
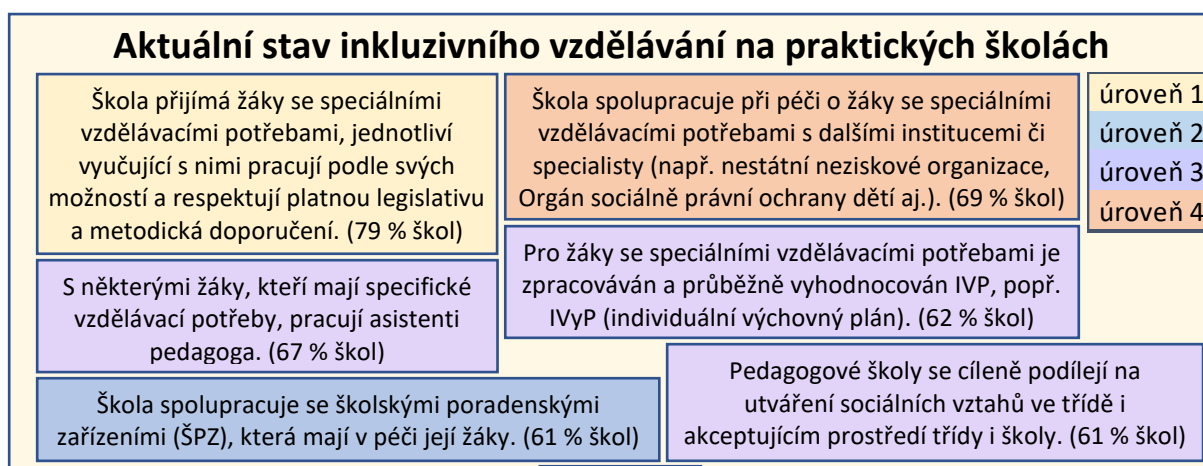
Graf 133: Opatření, která by školám pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti nejčastěji uváděných opatření představují priority praktických škol vytvoření odpovídajících finančních podmínek a zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání. Tato opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň jim přiřkládají nejvyšší důležitost.

Dalšími opatřeními, která školy velmi často zmiňovaly, jsou opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků a zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště. Těmito opatřeními však školy připisovaly spíše lehce nadprůměrnou či průměrnou důležitost.

Průměrnou důležitost praktické školy dále přiřkládají vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky. Vzhledem k tomu, že toho opatření zmiňuje nižší podíl škol, jedná se spíše o částečný potenciál dalšího rozvoje inkluzivního vzdělávání.

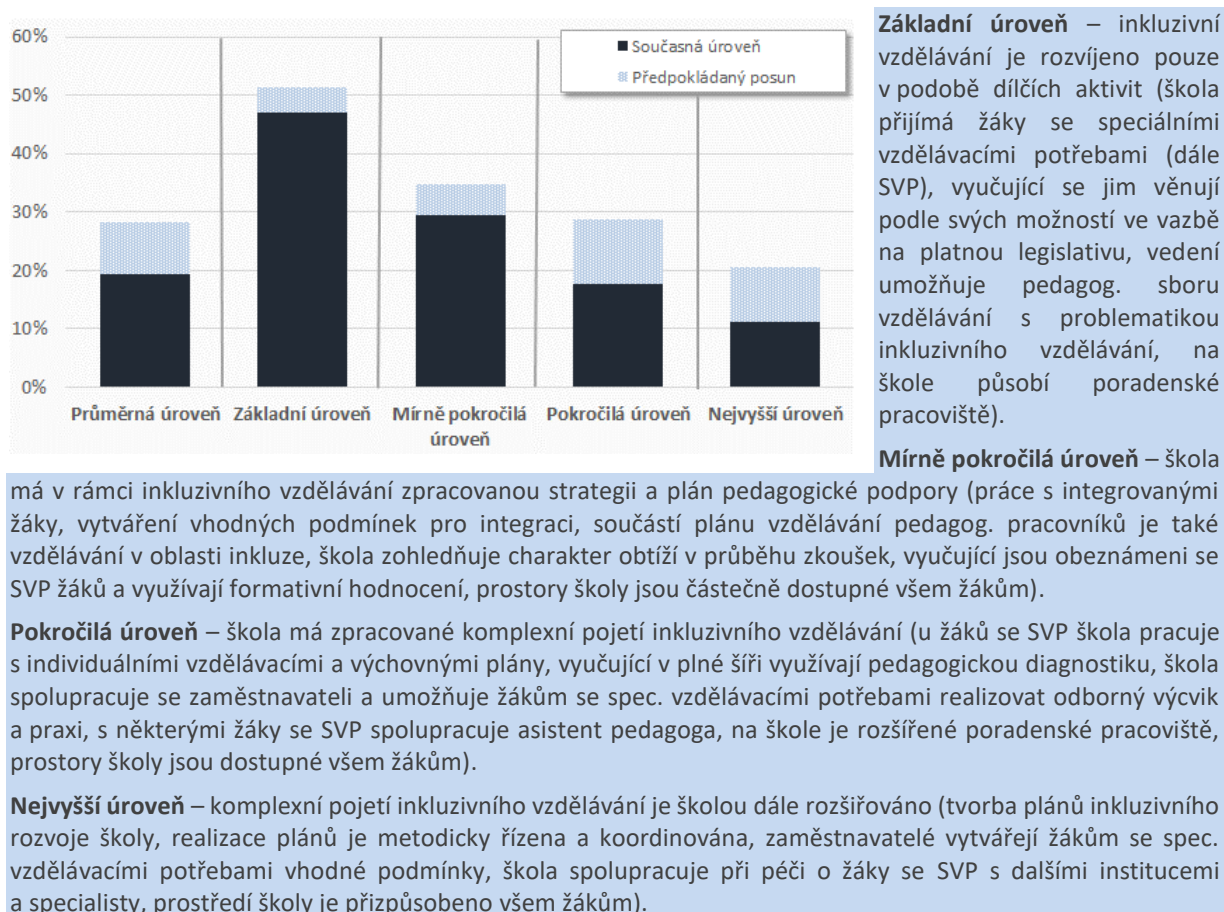
*každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolili.

7.7 SOUČASNÝ STAV, REALIZACE INTERVENCE A PLÁNOVANÝ ROZVOJ KONZERVATOŘÍ

Konzervatoře v České republice v oblasti podpory inkluzivního vzdělávání vykonávají v současnosti nejčastěji činnosti spadající do základní úrovně, tedy takové, které tuto oblast rozvíjejí pouze v podobě dílčích aktivit (47 %). V rámci mírně pokročilé úrovně, kdy školy mají zpracovanou strategii a plán pedagogické podpory inkluzivního vzdělávání, konzervatoře vykonávají 29 % aktivit a v rámci pokročilé úrovně, kdy škola již má zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání, vykonávají konzervatoře pouze 18 % aktivit. V rámci nejvyšší úrovně, kdy je komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání dále rozšiřováno, pak konzervatoře vykonávají 11 % aktivit.

Konzervatoře se v oblasti inkluzivního vzdělávání vzhledem ke svému zaměření na talentované žáky na rozdíl od ostatních typů škol neplánují příliš rozvíjet. Nejvýraznější rozvoj plánují v rámci pokročilé (předpokládaný posun o 11 %) a nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 10 %). Školy plánují menší rozvoj také v rámci mírně pokročilé (předpokládaný posun o 5 %) a základní úrovně (předpokládaný posun o 4 %).

Graf 134: Současná úroveň rozvoje inkluzivního vzdělávání a předpokládaný posun

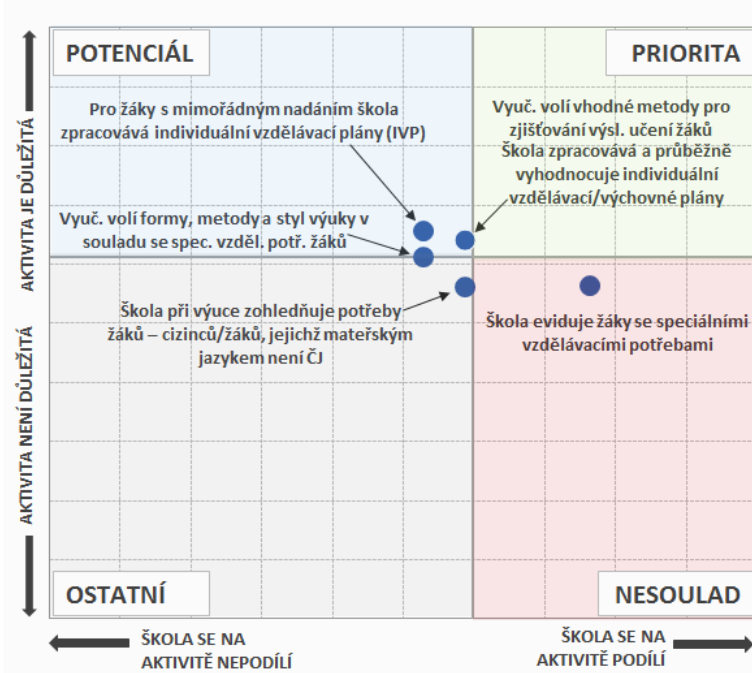

Konzervatoře se v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání ve škole věnují především evidenci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (76 %). Dalšími velmi často zastoupenými aktivitami konzervatoří jsou volba vhodných metod pro zjišťování výsledků učení žáků, zpracovávání a průběžné vyhodnocování individuálních vzdělávacích či výchovných plánů a zohledňování potřeb žáků, jejichž mateřským jazykem není čeština (vše 59 %). Více než polovina konzervatoří se dále věnuje volbě forem, metod a stylu výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků a zpracovávání individuálních vzdělávacích plánů pro žáky s mimořádným nadáním (53 %). 47 % konzervatoří se pak

při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami věnuje spolupráci se školskými poradenskými zařízeními, rozšiřování a prohlubování učiva určeného nadaným žákům a jejich rozvoji prostřednictvím skupinové výuky, vytváření podmínek pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání na škole a spolupráci vyučujících při naplňování vzdělávacích potřeb žáků.

Na rozdíl od ostatních typů škol konzervatoře při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami nespolupracují s dalšími institucemi a součástí dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků nejsou témata inkluzivního vzdělávání. Pouze jedna konzervatoř (6 %) využívá disponibilní hodiny pro předměty speciálně pedagogické péče či zajišťuje a využívá asistenta pedagoga.

Graf 135: Aktivita, na nichž se školy podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti nejčastěji zmiňovaných aktivit představuje potenciál konzervatoří především zpracovávání individuálních vzdělávacích plánů pro žáky s mimořádným nadáním. Na této aktivitě se sice podílí jen lehce nadpoloviční podíl škol, ale zároveň tato aktivita je školami hodnocena jako nejdůležitější.

Již méně důležitými aktivitami jsou volba vhodných metod pro zjišťování výsledků učení žáků a zpracovávání a průběžné vyhodnocování individuálních vzdělávacích či výchovných plánů. Pouze částečný potenciál pak představuje také volba forem, metod a stylu výuky v souladu se

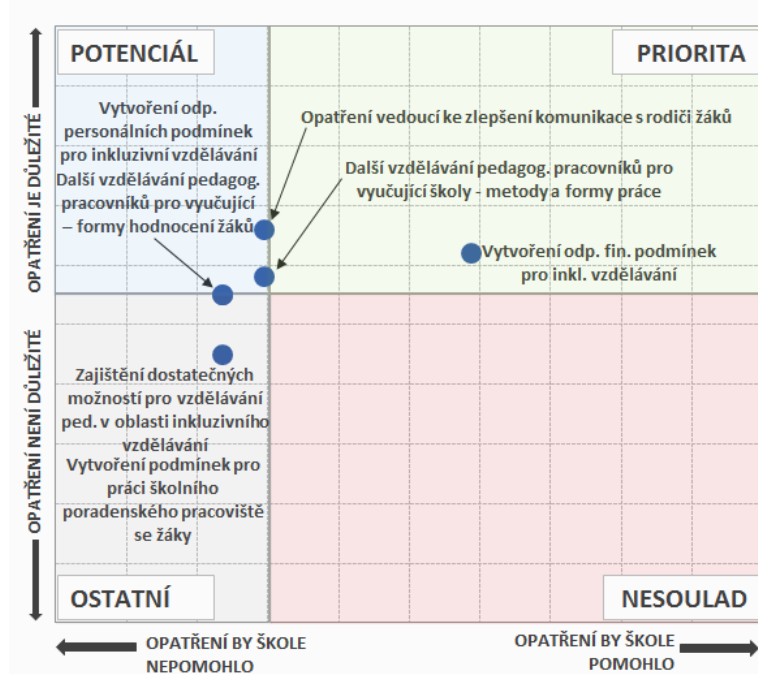
speciálními vzdělávacími potřebami žáků, neboť důležitost této aktivity je hodnocena spíše jako průměrná. Určitý nesoulad lze pozorovat u evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Konzervatoře se této aktivity sice ve velké míře zúčastňují, ale zároveň ji nepovažují za příliš důležitou.

Konzervatoře v České republice při realizaci inkluzivního vzdělávání v největší míře narážejí na nedostatečné finanční prostředky (41 %) a nedostatečné technické a materiální zabezpečení (35 %) pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole. Téměř čtvrtina škol se také potýká s nedostatečným vzděláním vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání či absencí školního poradenského pracoviště v rozšířené podobě (24 %). Na druhou stranu, na rozdíl od zmiňovaných překážek se žádná s konzervatoří nepotýká s problémy ve spolupráci mezi školou, školským poradenským zařízením a pracovníky školního poradenského pracoviště či dalšími institucemi. To vyplývá především ze zaměření konzervatoří na nadané žáky.

Vzhledem k zaměření konzervatoří byl také vyjádřen výrazně nižší zájem o opatření na podporu inkluzivního vzdělávání než u středních a vyšších odborných škol, učilišť a gymnázií. Opatřením, které by školám pomohlo v realizaci inkluzivního vzdělávání, je v případě konzervatoří především vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (59 %). Více než čtvrtina škol (29 %) dále uvedla, že by jim v rozvoji inkluzivního vzdělávání pomohla opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků a další vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti metod a forem práce. 24 % konzervatoří pak uvedlo, že by jim v rozvoji inkluzivního vzdělávání pomohlo vytvoření odpovídajících personálních podmínek, další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti různých forem hodnocení

žáků a využívání formativního hodnocení, zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání či vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky.

Graf 136: Opatření, která by školám pomohla, a jejich důležitost

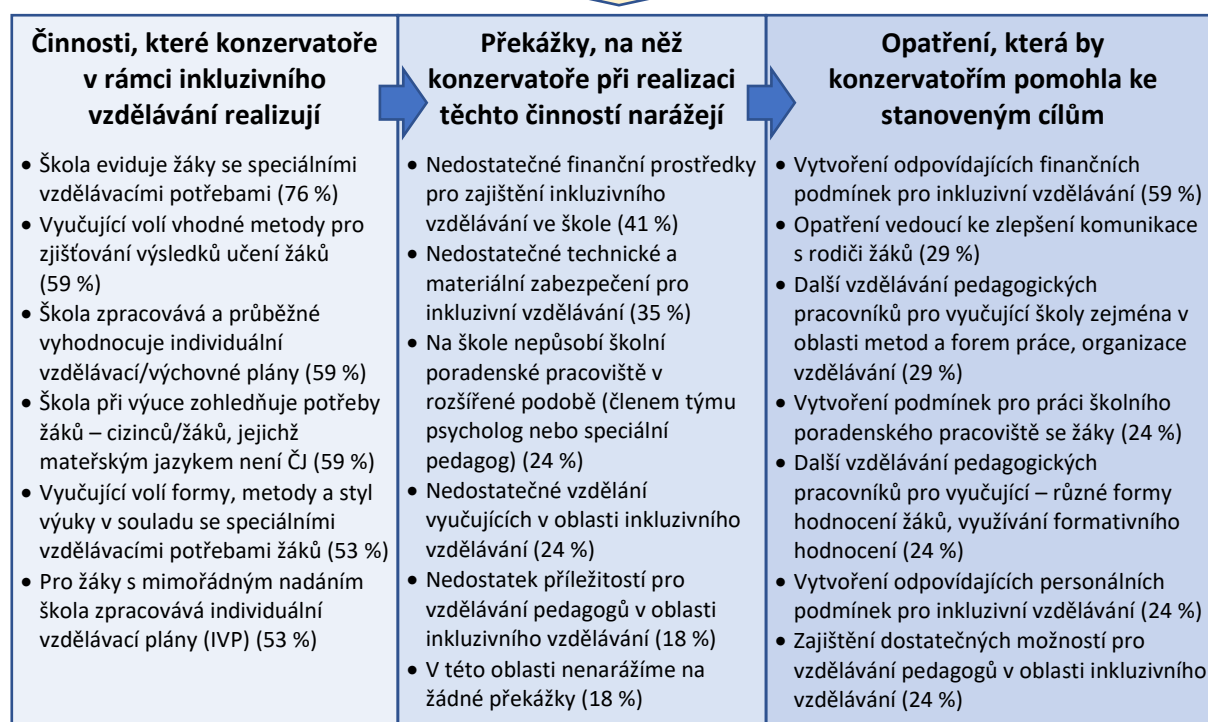
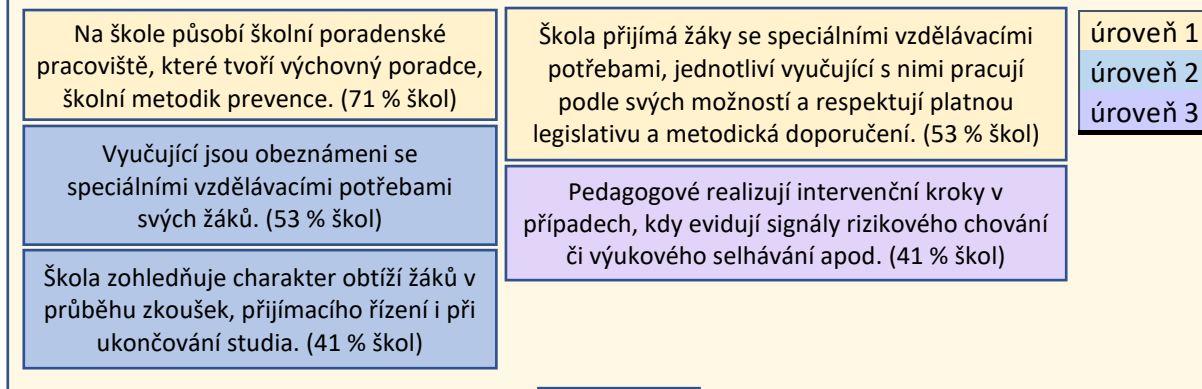

Z hlediska důležitosti nejčastěji uváděných opatření je prioritou konzervatoří vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Toto opatření zmiňoval největší počet škol, které mu zároveň přikládaly nadprůměrně vysokou důležitost.

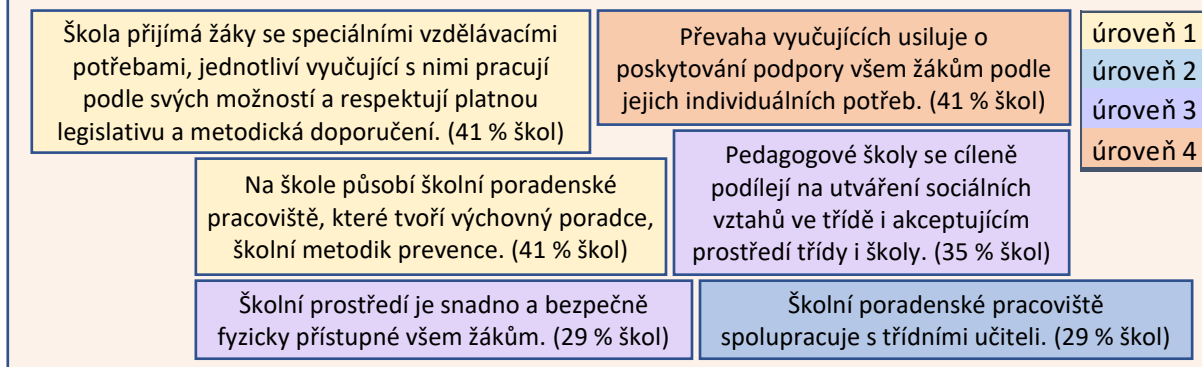
Velmi vysokou důležitost přikládaly školy také opatřením vedoucím ke zlepšení komunikace s rodiči žáků a dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce. Vzhledem k tomu, že tato opatření zmiňovalo menší množství škol, však představují spíše potenciál dalšího rozvoje

inkluzivního vzdělávání na konzervatořích. Částečný potenciál představují také opatření související s vytvořením odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání a dalším vzdělávání pedagogických pracovníků v různých formách hodnocení žáků. Důležitost těchto opatření je však již hodnocena spíše jako průměrná.

Aktuální stav inkluzivního vzdělávání na konzervatořích

Cíle, které si v rámci inkluzivního vzdělávání stanovily konzervatoře

*každé schéma zobrazuje prvních 5-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolili.

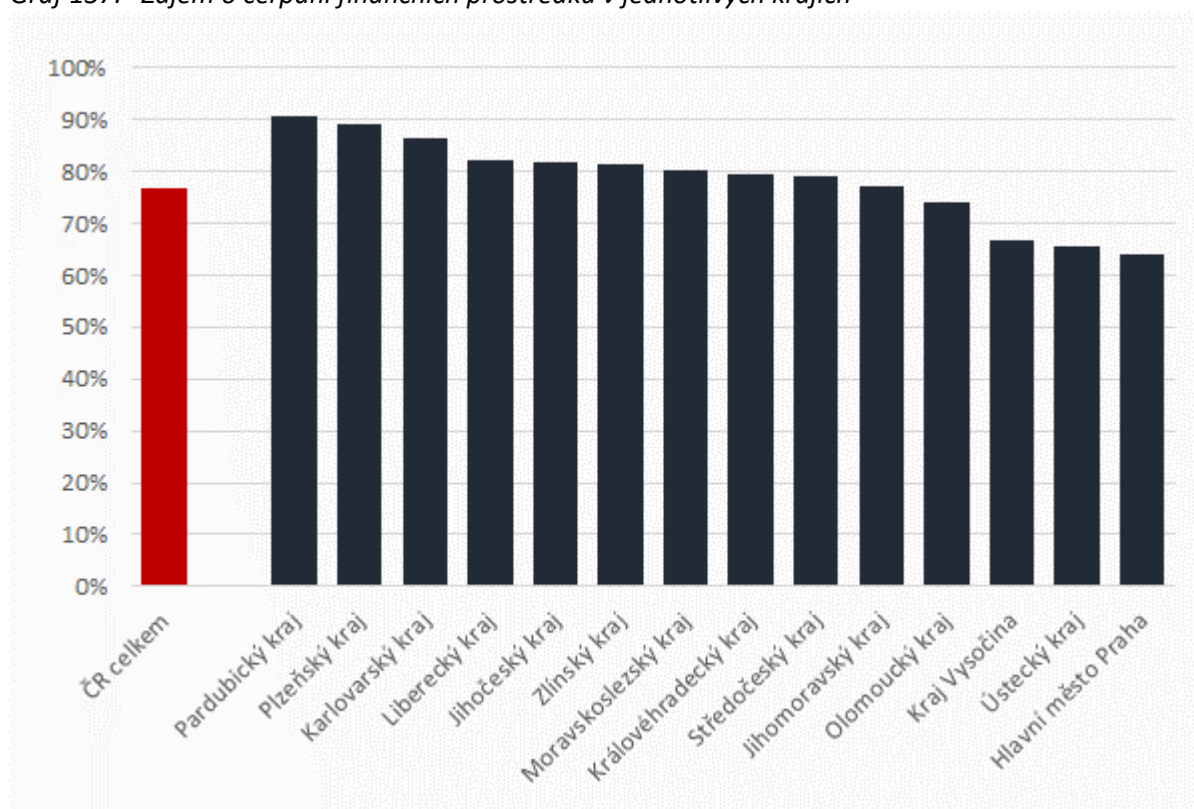
8 PODPORA INFRASTRUKTURY ŠKOL – INVESTIČNÍ ČÁST

8.1 ZÁJEM ŠKOL O ČERPÁNÍ INVESTIC V RÁMCI ČR

Více než tři čtvrtiny českých středních a vyšších škol mají zájem o čerpání finančních prostředků na rozvoj infrastruktury (77 %).

Největší zájem o finanční prostředky mají školy v Pardubickém (91 % škol), Plzeňském (89 %) a Karlovarském kraji (86 %). Školy v drtivé většině krajů ve srovnání s celorepublikovými výsledky projevily nadprůměrný zájem o čerpání prostředků na investice. Průměrný zájem o čerpání prostředků na investice pak projevily školy v Jihomoravském kraji (77 %). Nejnižší podíl škol projevil zájem o získání prostředků na investice v Hlavním městě Praha (64 % škol), v Ústeckém kraji (66 %), na Vysočině (67 %) a v Olomouckém kraji (74 %).

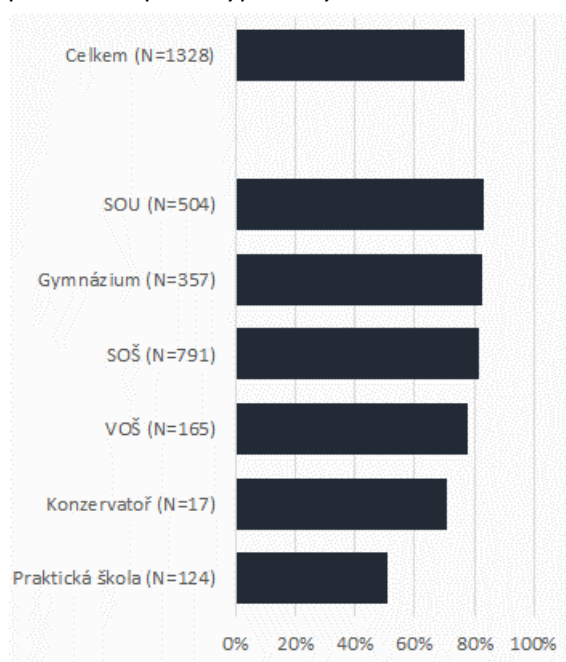
Graf 137: Zájem o čerpání finančních prostředků v jednotlivých krajích

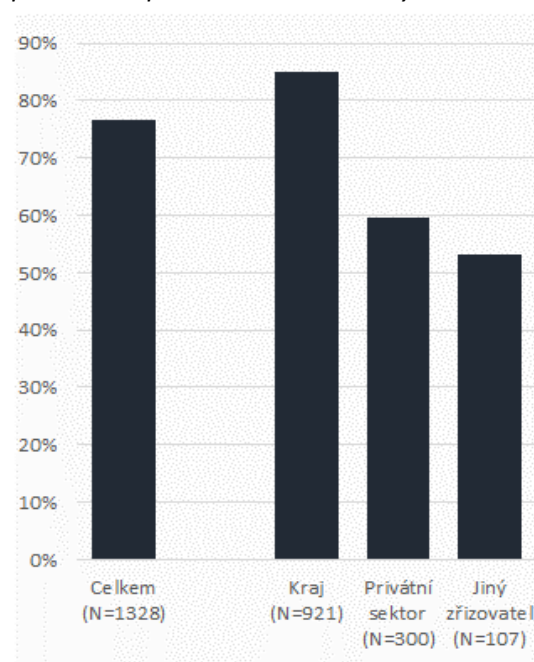
Z hlediska typu školy mají nejvyšší zájem o čerpání prostředků na investice do infrastruktury především střední odborná učiliště a gymnázia, a to 83 %. Následují střední odborné školy, z nichž projevilo zájem o čerpání prostředků 81 %. Vyšší odborné školy by rovněž rády využily možnosti získat finance na infrastrukturu (78 %) a v menší míře i konzervatoře, z nichž projevilo zájem o čerpání finančních prostředků 71 % (tj. dvanáct konzervatoří). Zájem praktických škol byl o poznání nižší. Pouze polovina (51 %) z nich uvedla, že bude usilovat o získání prostředků na investice.

Z hlediska zřizovatele školy jednoznačně nejvyšší zájem o čerpání finančních prostředků mezi veřejnými školami, jejichž zřizovatelem je kraj (85 %). Soukromé školy byly ve svých očekáváních strážlivější, o prostředky hodlá usilovat jen 60 % z nich. V nejmenší míře budou o finance na rozvoj infrastruktury usilovat školy, jejichž zřizovatelem je církev, obce, ministerstva nebo stát, nicméně i v této skupině vyjádřila zájem více než polovina škol (53 %).

Graf 138: Zájem o čerpání finančních prostředků podle typu školy

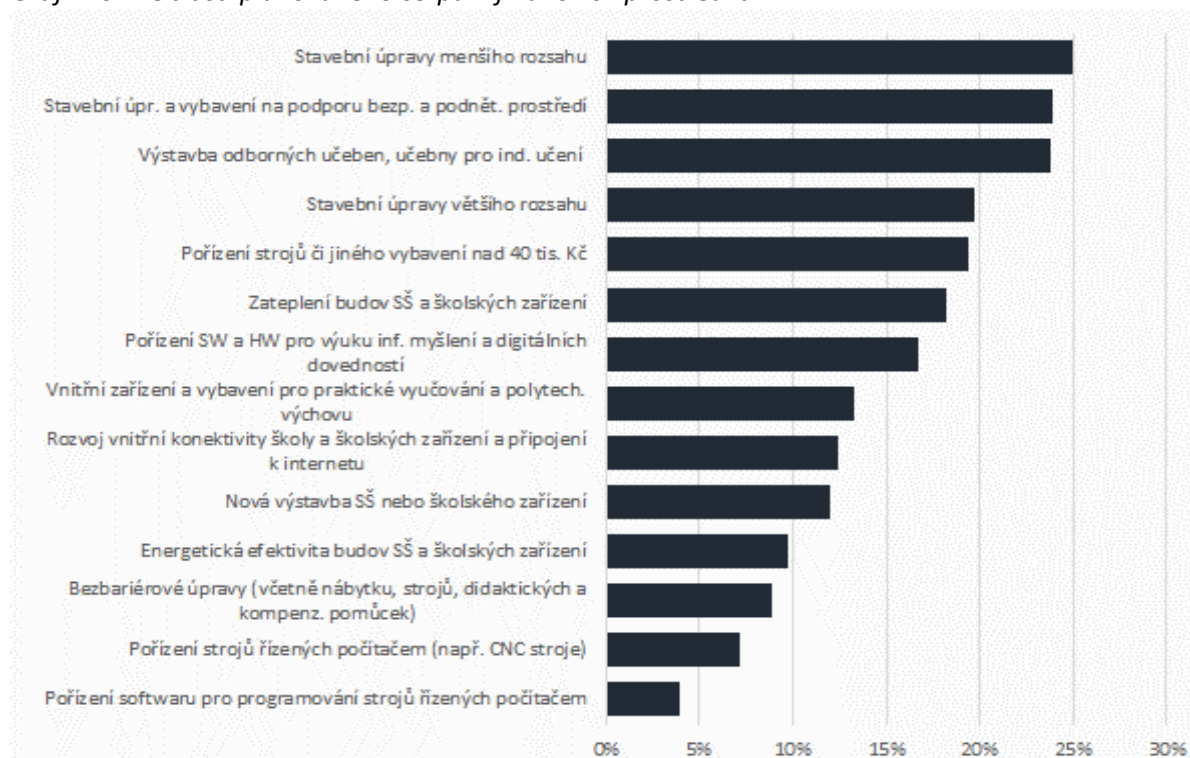
Graf 139: Zájem o čerpání finančních prostředků podle zřizovatele školy

8.2 PREFEROVANÉ OBLASTI ČERPÁNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ

Z hlediska preferovaných oblastí čerpání finančních prostředků na investice do infrastruktury projevily školy největší zájem o stavební úpravy menšího rozsahu (25 %). V těsném sledu následuje zájem o stavební úpravy a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí a výstavba odborných učeben a učeben pro individuální učení (oba 24 %).

Graf 140: Oblasti plánovaného čerpání finančních prostředků

Pozn.: Při výpočtu podílů byl zohledněn maximální možný počet investičních záměrů za školy pro každou oblast.

Již v menší míře měly školy zájem o čerpání finančních prostředků v oblasti stavebních úprav většího rozsahu (20 %) a o pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tisíc Kč (19 %). Zájem školy vyjádřily i o investice na zateplení budov středních škol a školských zařízení (18 %) a své neopomenutelné místo v rámci preferovaných oblastí čerpání investičních záměrů má pořízení softwaru a hardwaru pro výuku informatického myšlení a digitálních dovedností (17 %).

Školy do jisté míry projevily zájem také o čerpání prostředků v oblasti vnitřního zařízení a vybavení pro praktické vyučování a polytechnickou výchovu (13 %), rozvoje vnitřní konektivity školy a školských zařízení a připojení k internetu (12 %) a také v oblasti nové výstavby budov středních škol nebo školských zařízení (též 12 %). Nejmenší míra zájmu o čerpání finančních prostředků byla zaznamenána v oblasti investic do energetické efektivity budov SŠ a školských zařízení (10 %), bezbariérových úprav (9 %), pořízení strojů řízených počítačem (7 %) či pořízení softwaru pro programování strojů řízených počítačem (4 %).

Z hlediska typu školy by střední odborná učiliště chtěla investovat především do pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tisíc Kč (33 %). Dalšími nejčastějšími oblastmi čerpání pro střední odborná učiliště byly stavební úpravy menšího či většího rozsahu (26 %). Střední odborné školy (z nichž mělo o investice do infrastruktury zájem 644 škol) měly zájem o investiční záměry především pro oblasti stavebních úprav menšího rozsahu (27 %), pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tisíc Kč (25 %) a výstavby nových učeben či výstavby a vybavení učeben pro individuální učení (též 25 %).

Tab. 2: Oblasti plánovaného čerpání finančních prostředků – podle typu školy

		Typ školy		Všechny typy škol	
		N	%	N	%
SOU (N=419)	Pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč	419	33%	593	19%
	Stavební úpravy menšího rozsahu	333	26%	763	25%
	Stavební úpravy většího rozsahu	327	26%	604	20%
SOŠ (N=644)	Stavební úpravy menšího rozsahu	521	27%	763	25%
	Pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč	485	25%	593	19%
	Výstavba odborných učeben, učebny pro ind. učení	480	25%	728	24%
Gymnázium (N=296)	Výstavba odborných učeben, učebny pro ind. učení	250	28%	728	24%
	Stavební úpr. a vybavení na podporu bezp. a podnět. prostředí	234	26%	732	24%
	Stavební úpravy menšího rozsahu	212	24%	763	25%
VOŠ (N=128)	Stavební úpravy menšího rozsahu	107	28%	763	25%
	Stavební úpravy většího rozsahu	103	27%	604	20%
	Pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč	99	26%	593	19%
Konzervatoř (N=12)	Stavební úpravy menšího rozsahu	12	33%	763	25%
	Pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč	7	19%	593	19%
	Stavební úpravy většího rozsahu	6	17%	604	20%
	Zateplení budov SŠ a školských zařízení	6	17%	558	18%
Praktická škola (N=63)	Stavební úpr. a vybavení na podporu bezp. a podnět. prostředí	46	24%	732	24%
	Stavební úpravy většího rozsahu	35	19%	604	20%
	Stavební úpravy menšího rozsahu	26	14%	763	25%

Pozn.: Při výpočtu podílů byl zohledněn maximální možný počet investičních záměrů za školy pro každou oblast.

Gymnázia (z nichž projevilo zájem o investice do infrastruktury 296) projevila zájem o čerpání finančních prostředků především v oblastech výstavby odborných učeben a výstavby a vybavení učeben pro individuální učení (28 %), stavebních úprav a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí (26 %) a stavebních úprav menšího rozsahu (24 %). Vyšší odborné školy (z nichž mělo 128 zájem o investice do infrastruktury) se zajímaly především o oblast stavebních úprav menšího

(28 %) a většího (27 %) rozsahu. Dále měly vyšší odborné školy zájem také o čerpání finančních prostředků pro pořízení strojů či jiného vybavení (26 %).

Ze sedmnácti konzervatoří, které se zúčastnily dotazníkového šetření, projevilo 12 z nich zájem o čerpání finančních prostředků na investice. Největší zájem o čerpání finančních prostředků měly konzervatoře v případě stavebních úprav menšího rozsahu (33 %). Již menší zájem pak projevily v oblasti pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tisíc Kč (19 %), stavebních úprav většího rozsahu (17 %) či zateplení budov školy a školských zařízení (též 17 %). O investice do infrastruktury projevilo zájem také 63 praktických škol. Ty měly největší zájem o čerpání prostředků v oblasti stavebních úprav a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí (24 %). Dalšími oblastmi s velmi vysokým zájmem ze strany praktických škol byly stavební úpravy většího (19 %) a menšího rozsahu (14 %).

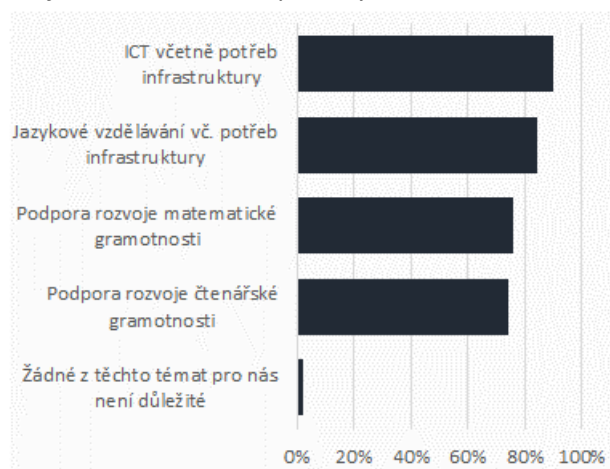
9 NEPOVINNÉ OBLASTI

Podpora krajského akčního plánování se soustřeďuje kromě tzv. povinných oblastí i na nepovinné oblasti, které jsou volitelné. Mezi volitelná témata patří rozvoj výuky cizích jazyků, ICT kompetence a čtenářská a matematická gramotnost. Alespoň jedno z těchto témat je důležité pro naprostou většinu škol (98 %).

9.1 DŮLEŽITOST NEPOVINNÝCH OBLASTÍ

Z hlediska uvedených nepovinných oblastí školy nejčastěji považují za důležitou oblast rozvoj ICT včetně potřeb infrastruktury, podpory digitálních kompetencí a konektivity školy. Takto se vyjádřilo 90 % škol. Z hlediska počtu pouze 129 škol tuto volitelnou oblast nepovažuje za důležitou.

Graf 141: Důležitost nepovinných oblastí

Na druhém místě školy považují za potřebnou podporu jazykového vzdělávání, včetně potřeb infrastruktury. Podporu této oblasti považuje za důležitou 84 % škol. Pro přibližně tři čtvrtiny škol jsou podstatnými a důležitými oblastmi i rozvoj matematické (76 %) a čtenářské gramotnosti (74 %).

Zaměříme-li se na nepovinné oblasti a jejich důležitost podle typů škol, pak pro odborné školy (SOU, SOŠ a VOŠ) je nejdůležitější nepovinnou oblastí ICT včetně potřeb infrastruktury.

V rámci středních odborných učilišť tuto oblast označilo jako významnou 89 % škol. Dalšími podstatnými nepovinnými oblastmi jsou pro učiliště podpora jazykového vzdělávání (78 %) a téměř na stejné úrovni podpora rozvoje matematické gramotnosti (76 %). V rámci stanovených nepovinných oblastí je pro střední odborná učiliště relativně nejméně důležitá podpora rozvoje čtenářské gramotnosti, kterou hodnotí jako podstatnou jen 67 % škol.

Střední odborné školy podobně jako učiliště hodnotí jako nejdůležitější nejčastěji oblast ICT (93 %). Téměř stejné procento škol pak označuje jako důležitou i potřebu podpory jazykového vzdělávání (91 %). Ve srovnání s učilišti je tedy podpora jazykového vzdělávání středními odbornými školami vnímána jako důležitější. Relativně méně podstatná je podpora rozvoje matematické (78 %) a čtenářské gramotnosti (74 %).

Gymnázia přikládají velký význam prakticky všem nepovinným oblastem. Asi 97 % gymnázií označilo jako důležité jak jazykové vzdělávání, tak i potřebu ICT. Podpora rozvoje matematické dovednosti je pro naprostou většinu gymnázií rovněž důležitou nepovinnou oblastí (95 %) a ve srovnání s ostatními typy škol je zde orientace na podporu matematických dovedností jednoznačně nejvýraznější. Na posledním místě je u gymnázií z hlediska důležitosti opět podpora rozvoje čtenářské gramotnosti, ovšem ve srovnání s ostatními typy škol naprostá většina gymnázií (89 %) považuje i tuto oblast za důležitou.

Podíl vyšších odborných škol, které považují za podstatné oblasti rozvoj ICT a jazykové vzdělávání, je rovněž vysoký a pohybuje se na téměř stejné úrovni (94 % u ICT a 93 % v případě jazykového vzdělávání). Naproti tomu podporu čtenářské a matematické gramotnosti označilo jako důležitou jen kolem 60 % škol (63 %, resp. 61 %), což zřejmě souvisí s tím, že se jedná již o terciární vzdělávání.

Konzervatoře a praktické školy hodnotí důležitost nepovinných oblastí odlišně. Konzervatoře považují za podstatnou oblast především jazykové vzdělávání (100 %), na dalších místech pak ICT (71 %) a podporu čtenářské gramotnosti (65 %). Podpora matematické gramotnosti pro konzervatoře není podstatná (6 %).

V případě praktických škol je nejpodstatnější oblastí podpora rozvoje čtenářské gramotnosti (75 %), dále ICT (69 %) a podpora rozvoje matematické gramotnosti (60 %). Na rozdíl od ostatních typů škol je pro praktické školy nejméně podstatnou nepovinnou oblastí jazykové vzdělávání. Jako důležitou oblast jej označilo jen 35 % škol.

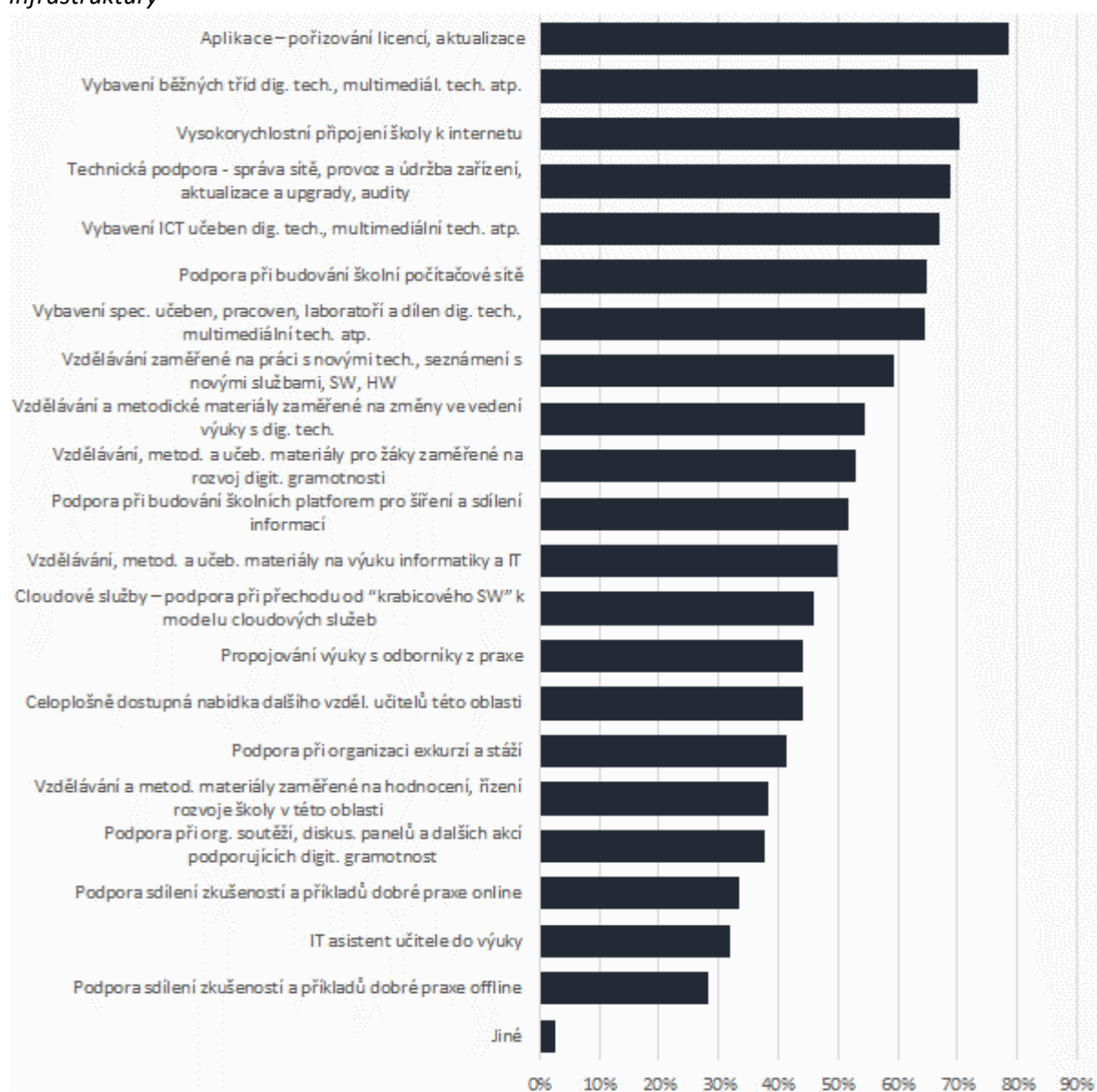
Tab. 3: Důležitost nepovinných oblastí – podle typu školy

		Typ školy		Všechny typy škol	
		N	%	N	%
SOU (N=504)	ICT včetně potřeb infrastruktury	451	89%	1199	90%
	Jazykové vzděl. včetně potřeb infrastruktury	394	78%	1122	84%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	382	76%	1006	76%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	338	67%	984	74%
SOŠ (N=791)	ICT včetně potřeb infrastruktury	732	93%	1199	90%
	Jazykové vzděl. včetně potřeb infrastruktury	720	91%	1122	84%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	615	78%	1006	76%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	584	74%	984	74%
Gymnázium (N=357)	Jazykové vzděl. včetně potřeb infrastruktury	346	97%	1122	84%
	ICT včetně potřeb infrastruktury	345	97%	1199	90%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	338	95%	1006	76%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	316	89%	984	74%
VOŠ (N=165)	ICT včetně potřeb infrastruktury	155	94%	1199	90%
	Jazykové vzděl. včetně potřeb infrastruktury	154	93%	1122	84%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	104	63%	984	74%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	101	61%	1006	76%
Konzervatoř (N=17)	Jazykové vzděl. včetně potřeb infrastruktury	17	100%	1122	84%
	ICT včetně potřeb infrastruktury	12	71%	1199	90%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	11	65%	984	74%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	1	6%	1006	76%
Praktická škola (N=124)	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	93	75%	984	74%
	ICT včetně potřeb infrastruktury	85	69%	1199	90%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	74	60%	1006	76%
	Jazykové vzděl. včetně potřeb infrastruktury	44	35%	1122	84%

9.2 OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI ICT VČETNĚ POTŘEB INFRASTRUKTURY

Nejčastěji zmiňovanými opatřeními, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v oblasti ICT včetně potřeb infrastruktury a která uvádějí celkově více než tři čtvrtiny škol, je pořizování licencí k aplikacím a jejich aktualizace (79 %) a vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou a podobně (73 %). Jen s mírně nižší frekvencí školy uvádějí potřebu vysokorychlostního připojení školy k internetu (70 %) a potřebu technické podpory – správu sítě, provoz a údržbu zařízení, aktualizace, upgrady a auditů (69 %). Další skupinu potřebných opatření v oblasti podpory ICT tvoří potřeba vybavení učeben a podpora při budování počítačové sítě. Konkrétně asi 67 % škol uvádí potřebu vybavení ICT učeben digitálními technologiemi a multimediální technikou, 64 % potřebu vybavení i dalších speciálních učeben, pracoven, laboratoří a dílen a 65 % potřebu podpory při budování školní počítačové sítě.

Graf 142: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti ICT vč. potřeb infrastruktury

Pro více než polovinu škol patří k opatřením, která by pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti ICT, vzdělávání učitelů a metodické materiály. Vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi a seznámení s novými službami je potřebné podle 59 % škol. Vzdělávání a metodické materiály zaměřené na změny ve vedení výuky s digitálními technologiemi uvádí mezi potřebnými opatřeními 54 % škol, vzdělávání, metodické a učební materiály pro žáky zaměřené na rozvoj digitální gramotnosti 53 % škol a vzdělávání, metodické a učební materiály určené pro výuku informatiky a IT asi 50 % škol. Již méně často zmiňovaným opatřením je podle škol také celoplošně dostupná nabídka dalšího vzdělávání učitelů (44 %) a vzdělávání a metodické materiály zaměřené na hodnocení, řízení rozvoje školy v oblasti ICT (38 %).

K poměrně významným opatřením z pohledu škol patří i podpora při budování školních platforem pro šíření a sdílení informací (52 %) a cloudové služby, konkrétně podpora při přechodu od „krabicového SW“ k modelu cloudových služeb (46 %).

Další podstatnou oblastí, která by školám měla pomoci v dosažení cílů v oblasti ICT, jsou aktivity orientované na propojení škol s praxí, např. propojování výuky s odborníky z praxe (44 %) a podpora při organizaci exkurzí a stáží (41 %).

Více než třetina škol považuje za podstatná i opatření zaměřená na podporu při organizaci soutěží, diskusních panelů a dalších akcí podporujících digitální gramotnost (38 %) a různé formy sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe online (34 %). V nejmenší míře by pak školy ocenily IT asistenta učitele do výuky (32 %) a podporu sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe offline (28 %).

Tab. 4: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti ICT vč. potřeb infrastruktury – podle typu školy

		Typ školy		Všechny typy škol	
		N	%	N	%
SOU (N=451)	Aplikace – pořizování licencí, aktualizace	356	79%	942	79%
	Vysokorychlostní připojení školy k internetu	336	75%	844	70%
	Vybavení běžných tříd dig. tech., multimediál. tech. atp.	329	73%	878	73%
SOŠ (N=732)	Aplikace – pořizování licencí, aktualizace	599	82%	942	79%
	Vybavení běžných tříd dig. tech., multimediál. tech. atp.	538	73%	878	73%
	Vysokorychlostní připojení školy k internetu	535	73%	844	70%
Gymnázium (N=345)	Aplikace – pořizování licencí, aktualizace	281	81%	942	79%
	Vybavení běžných tříd dig. tech., multimediál. tech. atp.	264	77%	878	73%
	Technická podpora - správa sítě, provoz a údržba zařízení, aktualizace a upgrady, audit	255	74%	824	69%
VOŠ (N=155)	Aplikace – pořizování licencí, aktualizace	129	83%	942	79%
	Vysokorychlostní připojení školy k internetu	119	77%	844	70%
	Vybavení běžných tříd dig. tech., multimediál. tech. atp.	110	71%	878	73%
	Vybavení ICT učeben dig. tech., multimediální tech. atp.	110	71%	804	67%
Konzervatoř (N=12)	Vybavení běžných tříd dig. tech., multimediál. tech. atp.	11	92%	878	73%
	Vybavení ICT učeben dig. tech., multimediální tech. atp.	10	83%	804	67%
	Aplikace – pořizování licencí, aktualizace	8	67%	942	79%
	Podpora při budování školní počítačové sítě	8	67%	777	65%
Praktická škola (N=85)	Vybavení běžných tříd dig. tech., multimediál. tech. atp.	57	67%	878	73%
	Vysokorychlostní připojení školy k internetu	49	58%	844	70%
	Technická podpora - správa sítě, provoz a údržba zařízení, aktualizace a upgrady, audit	48	56%	824	69%

Zaměříme-li se na specifika podle jednotlivých typů škol, pak napříč všemi typy škol s výjimkou konzervatoří a praktických škol patří mezi nejčastěji zmiňovaná opatření, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v oblasti ICT včetně potřeb infrastruktury, pořizování licencí k aplikacím a jejich aktualizace. Toto opatření považuje za podstatné kolem 80 % odborných škol (SOU, SOŠ a VOŠ) i gymnázií. Odbornými školami je pak na dalších místech bez výrazných rozdílů uváděna potřeba

vysokorychlostního připojení škol k internetu (73–77 %) a vybavení běžných tříd digitální technikou a multimediálními technologiemi (71–73 %).

V případě gymnázií najdeme podobně jako u odborných škol na druhém místě rovněž podporu vybavení běžných tříd digitálními technologiemi (77 %), ovšem v pořadí na třetím místě je pro gymnázia nejpodstatnější technická podpora, především správa sítě, provoz a údržba zařízení (74 %).

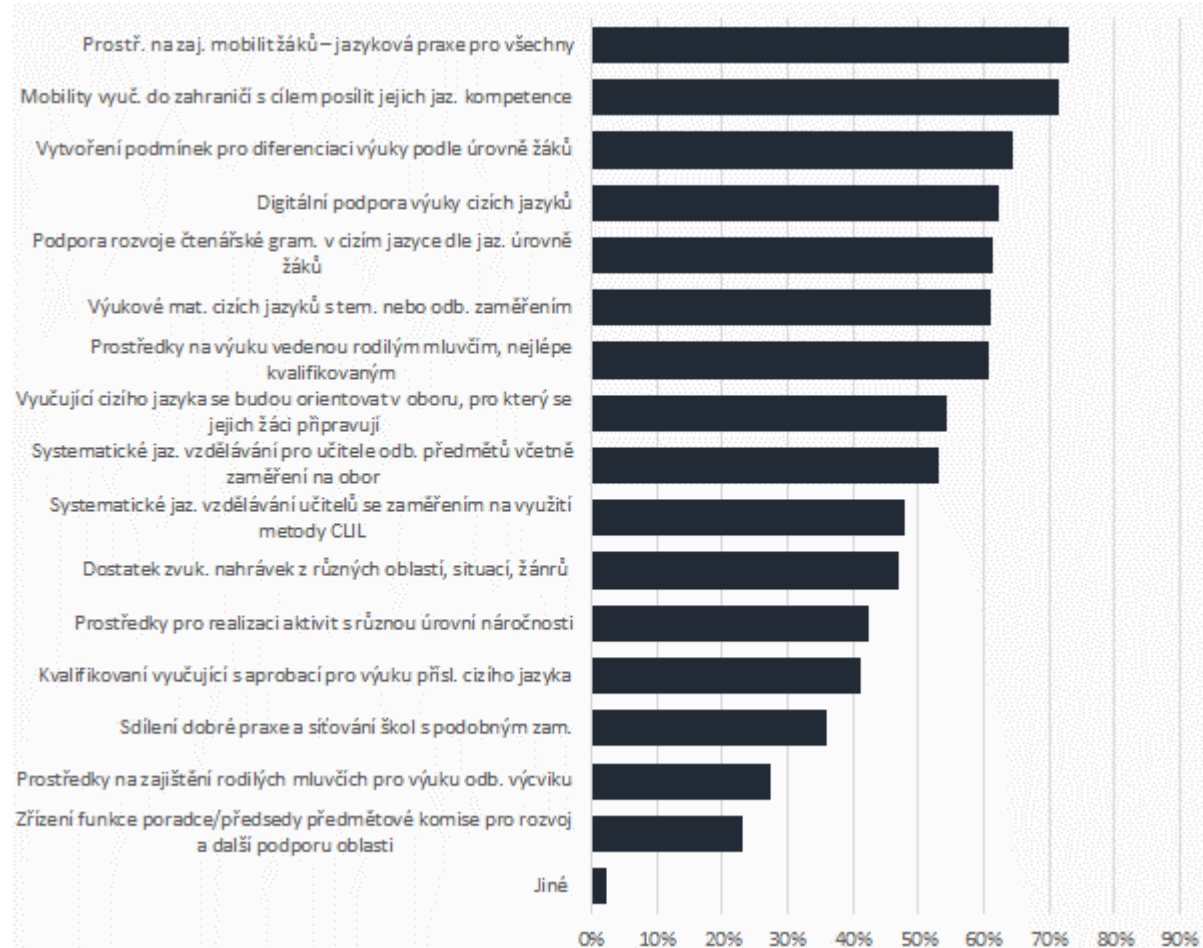
Pro konzervatoře a praktické školy je stěžejním opatřením vybavení běžných tříd digitálními technologiemi a multimediální technikou. Toto opatření považuje za důležité 92 % konzervatoří a 67 % praktických škol. Pro konzervatoře je dále podstatné i vybavení ICT učeben (83 %) a pro menší procento škol i aplikace a pořizování licencí (67 %) a podpora při budování školní počítačové sítě (též 67 %). V případě praktických škol je na dalších místech potřeba vysokorychlostního internetu (58 %) a technické podpory při správě sítě (56 %).

9.3 OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI JAZYKOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

V rámci jazykového vzdělávání by středním a vyšším odborným školám v ČR jednoznačně nejvíce pomohlo k dosažení zvolených cílů získání prostředků na zajištění mobility žáků (73 %) a vyučujících (72 %) do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence. Mezi další nejčastěji zmiňovaná opatření lze zařadit vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků (64 %), digitální podporu výuky cizích jazyků (62 %). 61 % škol také uvedlo, že by ocenily podporu rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce v závislosti na jazykové úrovni žáků, zajištění materiálů pro výuku cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením či získání prostředků na výuku vedenou rodilým mluvčím, pokud možno kvalifikovaným.

V menší míře považují střední a vyšší odborné školy za potřebné a užitečné, aby se vyučující cizího jazyka orientovali v oboru, pro který se jejich žáci připravují (54 %), a rovněž aby bylo umožněno systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů včetně zaměření na obor (53 %) či systematické jazykové vzdělávání učitelů se zaměřením na využití metody CLIL (48 %). V obdobné míře by školy uvítaly rovněž dostatek zvukových nahrávek z různých oblastí, situací a žánrů (47 %).

Graf 143: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti jazykového vzdělávání

Relativně nejméně často zmiňují střední a vyšší odborné školy potřebu zřízení funkce poradce či předsedy předmětové komise pro rozvoj a další podporu oblasti (23 %) nebo získání prostředků na zajištění rodilých mluvčích pro výuku odborného výcviku (27 %). V menší míře se školy také domnívají, že by jim v oblasti jazykového vzdělávání pomohlo k dosažení zvolených cílů sdílení dobré praxe a síťování škol s podobným zaměřením (36 %), zajištění kvalifikovaných vyučujících s aprobační pro

výuku příslušného cizího jazyka (41 %) či prostředků pro realizaci aktivit s různou úrovní náročnosti (42 %).

Pokud jde o preferenci jednotlivých opatření v závislosti na konkrétním typu školy, všechny typy škol kromě praktických pokládají za potřebné především zabezpečení dostatečných prostředků na zajištění mobility žáků (tzn. jazykové praxe pro všechny) a s výjimkou konzervatoří také podporu mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence.

Střední odborná učiliště a vyšší odborné školy také ve značné míře považují za potřebné, aby se vyučující cizího jazyka orientovali v oboru, pro který se jejich žáci připravují (73 % SOU, 69 % VOŠ), vyšší odborné školy by rovněž uvítaly vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků (69 %). Středním odborným školám by kromě zmiňovaných mobility žáků a vyučujících pomohly rovněž výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením (72 %).

Gymnázia by dále uvítala větší podporu rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce podle jazykové úrovně žáků (73 %) či zajištění prostředků na výuku vedenou rodilým mluvčím, a to nejlépe kvalifikovaným (72 %).

Konzervatořím by v dalším rozvoji jazykového vzdělávání pomohla (kromě již zmíněné mobility žáků) podpora rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce podle jazykové úrovně žáků (59 %), zajištění materiálů pro výuku cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením (53 %) a dostatek zvukových nahrávek z různých oblastí, situací a žánrů (též 53 %).

Praktické školy vyjadřují oproti ostatním typům škol poněkud odlišné preference. Uvítaly by především vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků (61 %) a zajištění kvalifikovaných vyučujících s aprobací pro výuku příslušného cizího jazyka (50 %). V menší míře pak považují za potřebné mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (36 %) a také by jim pomohla digitální podpora výuky cizích jazyků (též 36 %).

Tab. 5: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti jazykového vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Všechny typy škol	
		N	%	N	%
SOU (N=451)	Prostř. na zaj. mobilit žáků – jazyková praxe pro všechny	292	74%	820	73%
	Mobility vyuč. do zahraničí s cílem posílit jejich jaz. kompetence	290	74%	803	72%
	Vyučující cizího jazyka se budou orientovat v oboru, pro který se jejich žáci připravují	287	73%	609	54%
SOŠ (N=732)	Prostř. na zaj. mobilit žáků – jazyková praxe pro všechny	557	77%	820	73%
	Mobility vyuč. do zahraničí s cílem posílit jejich jaz. kompetence	550	76%	803	72%
	Výukové mat. cizích jazyků s tem. nebo odb. zaměřením	518	72%	684	61%
Gymnázium (N=346)	Prostř. na zaj. mobilit žáků – jazyková praxe pro všechny	265	77%	820	73%
	Podpora rozvoje čtenářské gram. v cizím jazyce dle jaz. úrovně žáků	251	73%	687	61%
	Mobility vyuč. do zahraničí s cílem posílit jejich jaz. kompetence	250	72%	803	72%
	Prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným	250	72%	681	61%
VOŠ (N=155)	Prostř. na zaj. mobilit žáků – jazyková praxe pro všechny	115	75%	820	73%
	Mobility vyuč. do zahraničí s cílem posílit jejich jaz. kompetence	115	75%	803	72%
	Vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků	106	69%	722	64%
	Vyučující cizího jazyka se budou orientovat v oboru, pro který se jejich žáci připravují	106	69%	609	54%
Konzervatoř (N=17)	Prostř. na zaj. mobilit žáků – jazyková praxe pro všechny	10	59%	820	73%
	Podpora rozvoje čtenářské gram. v cizím jazyce dle jaz. úrovně žáků	10	59%	687	61%
	Výukové mat. cizích jazyků s tem. nebo odb. zaměřením	9	53%	684	61%
	Dostatek zvuk. nahrávek z různých oblastí, situací, žánrů	9	53%	527	47%
Praktická škola (N=93)	Vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků	27	61%	722	64%
	Kvalifikovaní vyučující s aprobací pro výuku přísl. cizího jazyka	22	50%	461	41%
	Mobility vyuč. do zahraničí s cílem posílit jejich jaz. kompetence	16	36%	803	72%
	Digitální podpora výuky cizích jazyků	16	36%	700	62%

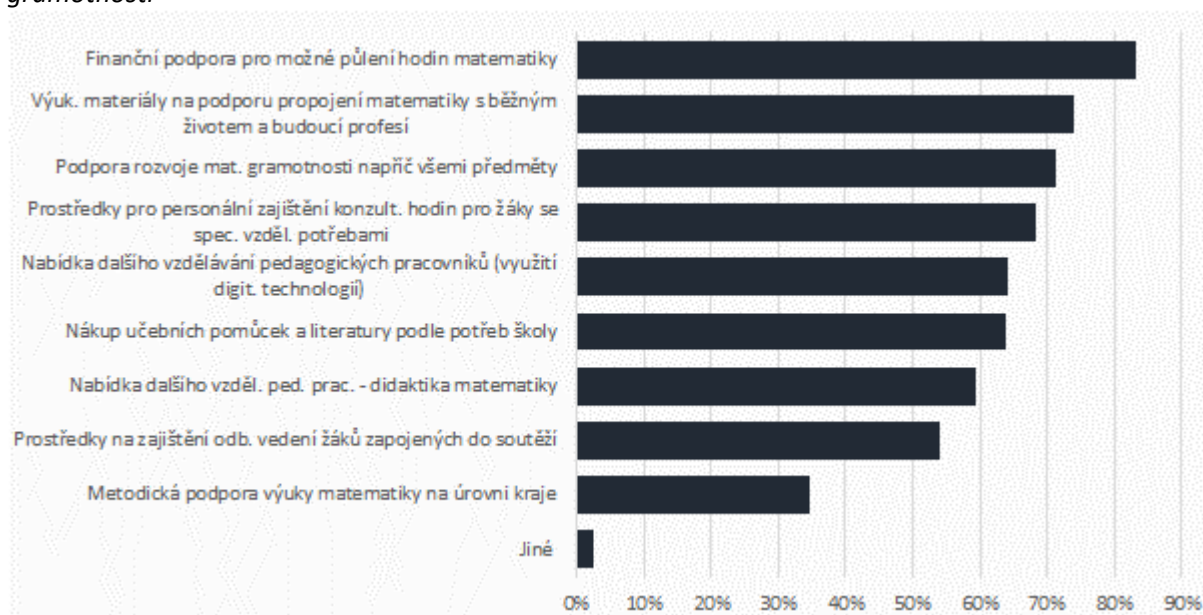
9.4 OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI MATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI

V rámci zlepšování oblasti matematické gramotnosti by středním a vyšším odborným školám v ČR nejvíce pomohla k dosažení zvolených cílů finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky (83 %). Mezi další nejčastěji zmiňovaná opatření lze zařadit zajištění výukových materiálů na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí (74 %), podporu rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (71 %) a zajištění prostředků pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (68 %).

V menší míře považují střední a vyšší odborné školy za potřebnou a užitečnou nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií (64 %) či v oblasti didaktiky matematiky (59 %) a potřebný je podle vyjádření škol rovněž nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy (64 %).

Relativně nejméně často zmiňují střední a vyšší odborné školy potřebu metodické podpory výuky matematiky na úrovni kraje (35 %) a zabezpečení prostředků na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží (54 %).

Graf 144: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti matematické gramotnosti

Pokud jde o preferenci jednotlivých opatření v závislosti na konkrétním typu střední či vyšší odborné školy, s výjimkou praktických škol pokládají všechny školy za potřebné především zajištění finanční podpory pro možné půlení hodin matematiky a zabezpečení výukových materiálů na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí.

Střední odborná učiliště, střední odborné školy a vyšší odborné školy by rovněž uvítaly podporu rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty. Gymnázia považují za potřebné také zajištění prostředků na odborné vedení žáků zapojených do soutěží.

Praktické školy vyjadřují oproti ostatním typům škol poněkud odlišné preference. K dosažení zvolených cílů v oblasti matematické gramotnosti by jim pomohly především výukové materiály na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí (70 %), dále nákup učebních pomůcek

a literatury podle potřeb školy (65 %) a rovněž nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky (55 %).

Tab. 6: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti matematické gramotnosti – podle typu školy

		Typ školy		Všechny typy škol	
		N	%	N	%
SOU (N=382)	Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky	308	81%	836	83%
	Výuk. materiály na podporu propojení mat. s běžným životem a budoucí profesí	293	77%	743	74%
	Podpora rozvoje mat. gramotnosti napříč všemi předměty	284	74%	717	71%
SOŠ (N=615)	Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky	542	88%	836	83%
	Výuk. materiály na podporu propojení mat. s běžným životem a budoucí profesí	464	75%	743	74%
	Podpora rozvoje mat. gramotnosti napříč všemi předměty	459	75%	717	71%
Gymnázium (N=338)	Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky	303	90%	836	83%
	Prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží	247	73%	544	54%
	Výuk. materiály na podporu propojení mat. s běžným životem a budoucí profesí	242	72%	743	74%
VOŠ (N=104)	Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky	92	91%	836	83%
	Výuk. materiály na podporu propojení mat. s běžným životem a budoucí profesí	73	72%	743	74%
	Podpora rozvoje mat. gramotnosti napříč všemi předměty	71	70%	717	71%
Praktická škola (N=74)	Výuk. materiály na podporu propojení mat. s běžným životem a budoucí profesí	52	70%	743	74%
	Nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy	48	65%	642	64%
	Nabídka dalšího vzděl. ped. prac. - didaktika matematiky	41	55%	598	59%

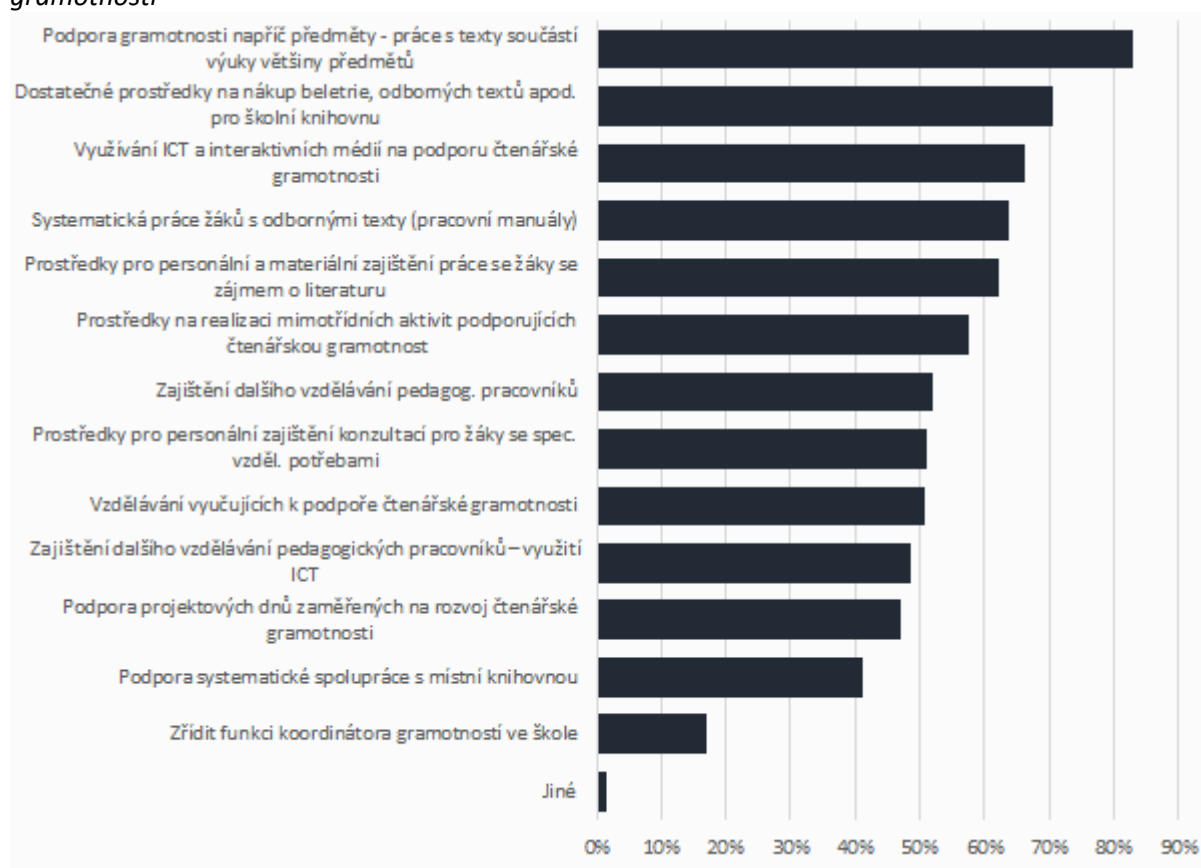
9.5 OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI

V rámci zlepšování oblasti čtenářské gramotnosti by středním a vyšším odborným školám v ČR nejvíce pomohla k dosažení zvolených cílů podpora gramotnosti napříč předměty, tj. že práce s texty bude součástí výuky většiny předmětů (83 %). Mezi další nejčastěji zmiňovaná opatření lze zařadit zajištění dostatečných prostředků na nákup beletrie či odborných textů pro školní knihovnu (71 %), využívání ICT a interaktivních médií (66 %), podporu systematické práce žáků s odbornými texty, jako jsou např. pracovní manuály (64 %), a zajištění prostředků pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu (62 %) a prostředků na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost (58 %).

V menší míře považují střední a vyšší odborné školy za potřebné a užitečné zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (52 %), zajištění prostředků pro personální zajištění konzultací pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (51 %) či vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti (též 51 %) a jeho zajištění (49 %). Střední a vyšší odborné školy by dále ocenily také podporu projektových dnů zaměřených na rozvoj čtenářské gramotnosti (47 %).

Relativně nejméně často pak střední a vyšší odborné školy zmiňují potřebu zřízení funkce koordinátora gramotností ve škole (17 %) a podpory systematické spolupráce s místní knihovnou (41 %).

Graf 145: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti čtenářské gramotnosti

Pokud jde o preferenci jednotlivých opatření v závislosti na konkrétním typu střední či vyšší odborné školy, všechny typy škol pokládají za potřebnou především podporu gramotnosti napříč předměty, tj. že práce s texty bude součástí výuky většiny předmětů.

Střední odborná učiliště, střední odborné školy a konzervatoře také ve značné míře považují za potřebné, aby žáci systematicky pracovali s odbornými texty (pracovními manuály). Učiliště by dále ocenila také využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti (68 %) a střední odborné školy zase dostatečné prostředky na nákup beletrie či odborných textů pro školní knihovnu (72 %).

Dostatečné prostředky na nákup beletrie či odborných textů pro školní knihovnu by mimo středních odborných škol uvítala také gymnázia (78 %), vyšší odborné školy (též 78 %) a konzervatoře (55 %). Tyto typy škol by dále uvítaly také prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu.

Praktické školy by mimo výše zmíněné dále uvítaly prostředky pro personální zajištění konzultací pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (58 %) a využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti (57 %).

Tab. 7: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti čtenářské gramotnosti – podle typu školy

		Typ školy		Všechny typy škol	
		N	%	N	%
SOU (N=338)	Podpora gramotnosti napříč předměty - práce s texty součástí výuky většiny předmětů	287	85%	817	83%
	Systematická práce žáků s odbornými texty (pracovní manuály)	263	78%	628	64%
	Využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti	229	68%	652	66%
SOŠ (N=584)	Podpora gramotnosti napříč předměty - práce s texty součástí výuky většiny předmětů	501	86%	817	83%
	Systematická práce žáků s odbornými texty (pracovní manuály)	432	74%	628	64%
	Dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu	420	72%	694	71%
Gymnázium (N=316)	Podpora gramotnosti napříč předměty - práce s texty součástí výuky většiny předmětů	249	79%	817	83%
	Prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu	246	78%	612	62%
	Dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu	245	78%	694	71%
VOŠ (N=104)	Podpora gramotnosti napříč předměty - práce s texty součástí výuky většiny předmětů	86	83%	817	83%
	Dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu	81	78%	694	71%
	Prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu	73	70%	612	62%
Konzervatoř (N=11)	Podpora gramotnosti napříč předměty - práce s texty součástí výuky většiny předmětů	6	55%	817	83%
	Dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu	6	55%	694	71%
	Prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu	6	55%	612	62%
	Využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti	6	55%	652	66%
	Systematická práce žáků s odbornými texty (pracovní manuály)	6	55%	628	64%
Praktická škola (N=93)	Podpora gramotnosti napříč předměty - práce s texty součástí výuky většiny předmětů	71	76%	817	83%
	Prostředky pro personální zajištění konzultací pro žáky se spec. vzděl. potřebami	54	58%	502	51%
	Využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti	53	57%	652	66%